

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

STANOVISKÁ

Výbor regiónov

124. plenárne zasadnutie 12. a 13. júla 2017

2017/C 342/01	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Miestny a regionálny rozmer programu Horizont 2020 a nový rámcový program pre výskum a inováciu	1
2017/C 342/02	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – SPP po roku 2020	10
2017/C 342/03	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Ďalšie kroky smerom k udržateľnej budúcnosti Európy – Európske opatrenia zamerané na udržateľnosť	20
2017/C 342/04	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Migrácia na trase cez centrálnu Stredozemie	27
2017/C 342/05	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Medzinárodná správa oceánov: program pre budúcnosť našich oceánov	32
2017/C 342/06	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty v programoch cezhraničnej spolupráce	38
2017/C 342/07	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Podporiť začínajúce a rozširujúce sa podniky (startupy a scaleupy) v Európe: miestne a regionálne hľadisko	43
2017/C 342/08	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Inteligentná regulácia pre MSP	51
2017/C 342/09	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu	57

III *Prípravné akty*

VÝBOR REGIÓNOV

124. plenárne zasadnutie 12. a 13. júla 2017

2017/C 342/10	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia	65
2017/C 342/11	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Územná klasifikácia a typológia	74
2017/C 342/12	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Energia z obnoviteľných zdrojov a vnútorný trh s elektrinou	79
2017/C 342/13	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Riadenie energetickej únie a čistá energia	111
2017/C 342/14	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Energetická účinnosť a budovy	119

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

VÝBOR REGIÓNOV

124. PLENÁRNE ZASADNUTIE 12. A 13. JÚLA 2017

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Miestny a regionálny rozmer programu Horizont 2020 a nový rámcový program pre výskum a inováciu

(2017/C 342/01)

Spravodajca: Christophe CLERGEAU (FR/SES), poslanec regionálneho zastupiteľstva Pays-de-la-Loire

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

A) EURÓPSKY VÝSKUM A INOVÁCIA: AMBÍCIE, KTORÉ TREBA PODPOROVAŤ AJ MIMO RÁMCOVÉHO PROGRAMU**Potvrdiť úlohu rámcového programu pri budovaní Európskeho výskumného priestoru a plnení cieľov stratégie Európa 2020**

1. oceňuje skvelé úspechy európskej politiky v oblasti výskumu rozvíjanej prostredníctvom na seba nadväzujúcich rámcových programov až po program Horizont 2020, najväčší integrovaný výskumný program na svete, založený na vedeckej excelentnosti a urýchľovaní inovácií;
2. pripomína, že Horizont 2020 je hlavným nástrojom na podporu rozvoja vedy a inovácie v Európe v rámci globálnej stratégie Európa 2020 a v záujme vybudovania Európskeho výskumného priestoru;
3. **opätovne potvrdzuje význam stratégie Európa 2020**, ktorá ponúka konsolidovaný prístup k „vedomostnému trojuholníku“ (výskum – vzdelávanie – inovácia), pričom je i naďalej dôležité zmeniť prístup k učeniu a zvýšiť úroveň vzdelávania pre všetkých a podporovať spoluprácu medzi vysokými školami a podnikmi. Okrem toho odporúča usilovať sa o väčšie prepojenie a doplnkovosť s programami Erasmus+ a Interreg vrátane Interreg Europe, ktoré sa zameriavajú na spoluprácu medzi regiónmi. Zdôrazňuje, že treba pokračovať v budovaní Európskeho výskumného priestoru, a preto je potrebné dosiahnuť viaceré ciele, ktorých dôležitou a nevyhnutnou, avšak nie jedinou súčasťou je aj vedecká excelentnosť;
4. zdôrazňuje, že ciele Európskeho výskumného priestoru sú stále aktuálne a že je dôležité pokračovať v ich realizácii, najmä pokiaľ ide o rozvoj nadnárodnej spolupráce, mobilitu poznatkov, jednotný trh práce pre výskumníkov a inovátorov, rovnosť medzi ženami a mužmi alebo prístup k informáciám a vede;
5. v záujme získania podpory pre projekt budovania vedomostnej spoločnosti v Európe navrhuje identifikovať európske talenty a sledovať kariéru výskumníkov, vytvoriť pre nich možnosti európskej profesionálnej dráhy, ktoré im umožnia využiť v prechodnom období svojej kariéry výskumníka programy podpory, a posilniť začlenenie výskumníkov do podnikateľského prostredia;

6. nesúhlasí s tým, aby sa diskusia o rozpočte zameriavala len na rámcový program. Politika súdržnosti prispieva na výskum a inováciu prostriedkami vo výške 43 až 110 miliárd EUR, v závislosti od spôsobu hodnotenia, nehovoriac o významných príspevkoch ostatných odvetvových politík a Junckerovho plánu;

Zasadzovať sa za to, aby sa inovácia a výskum opäť radili medzi politické a rozpočtové priority

7. **žiada, aby sa inovácia a výskum opäť zaradili medzi hlavné priority v rámci diskusie o budúcnosti Európy** a priority vytyčené v Rímskej deklarácii ⁽¹⁾, aby sa posilnilo horizontálne riadenie otázok týkajúcich sa výskumu, inovácie a vzdelávania v Únii a tiež aby sa v rámci súčasného a budúceho viacročného finančného rámca zvýšil celkový objem rozpočtu, ktorý Európska únia vynakladá na výskum a inováciu prostredníctvom svojich politík. V tomto celkovom kontexte a v súlade s návrhom správy Európskeho parlamentu ⁽²⁾ a správou skupiny nezávislých expertov na vysokej úrovni o maximalizácii dosahu programov v oblasti výskumu a inovácie (Lamyho správa) ⁽³⁾ by sa mal značne zvýšiť rozpočet rámcového programu, aby sa aspoň zachovala dynamika rastu súčasného rámcového programu ⁽⁴⁾. V každom prípade by táto nevyhnutná podpora výskumu a inovácie nemala poškodiť politiku súdržnosti, ktorá zostáva kľúčovým finančným nástrojom EÚ na dosiahnutie hospodárskej a sociálnej súdržnosti a konvergencie medzi jej regiónmi. Na podporu regionálneho rozvoja by sa mali využiť všetky možnosti, ktoré poskytuje politika súdržnosti a politika v oblasti výskumu a inovácie;

8. žiada, aby sa vytyčila nová kolektívna ambícia, ktorá nebude zameraná len na vedeckú excelentnosť v Európe, ale na vedeckú excelentnosť a inovačnú schopnosť celej Európy, pričom treba zmobilizovať celkový potenciál všetkých jej miest a regiónov, prispieť k posilneniu ich kapacít a podporovať otvorenú a kolaboratívnu inováciu;

9. domnieva sa, že táto ambícia je ešte potrebnejšia v kontexte globalizácie, ktorej dôsledky treba mať pod kontrolou, najmä v miestnom a regionálnom meradle, a voči ktorej sa výskum a inovácia javia ako faktory odolnosti, vysokej pridanej hodnoty a dlhodobej konkurencieschopnosti;

10. má v úmysle presadzovať holistický prístup k európskemu, národnému a regionálnemu financovaniu, inak by táto ambícia a európska rozpočtová diskusia nemali zmysel. Pripomína dôležitý cieľ dosiahnuť, aby sa 3 % HDP venovali na výskum a inováciu vo verejnom aj súkromnom sektore, ktorý bol pre všetky členské štáty stanovený v stratégii Európa 2020 a od roku 2015 stagnuje na 2,03 %, pričom jeho splnenie je ohrozené okrem iného v dôsledku zníženia prostriedkov v mnohých členských štátoch. Považuje preto za prvoradé ďalej posilňovať systémy výskumu a inovácie s prihliadnutím na situáciu v jednotlivých krajinách a regiónoch, a to prostredníctvom lepšej koordinácie politík na európskej úrovni, podnecovaním potrebných reforiem na národnej a regionálnej úrovni, ako aj prostredníctvom európskeho semestra a stratégií inteligentnej špecializácie;

Vyjasniť diskusiu o súčinnosti s ostatnými európskymi politikami

11. považuje za potrebné, aby sa vyjasnila diskusia o súčinnosti, a navrhuje päť praktických zásad, ktoré by si Únia, členské štáty, regióny a mestá mohli osvojiť:

- zásada súdržnosti: deliť sa o riadenie, spoločne rozhodovať o veľkých cieľoch, stratégiách a hlavných projektoch,
- zásada kompatibility: umožniť jednoducho a účinne kombinovať a zefektívniť zdroje, pričom treba vyriešiť najmä otázku štátnej pomoci,
- zásada doplnkovosti: zabezpečiť jasné rozdelenie úloh a dobrú kontinuitu činnosti v rámci financovania jednotlivých častí projektov a poskytovať pomoc pred začatím projektu (posilnenie kapacít atď.), ako aj po jeho skončení (využitie výsledkov výskumu, zavedenie na trh atď.),

⁽¹⁾ Deklarácia vedúcich predstaviteľov 27 členských štátov a Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie z 25. marca 2017, http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2017/3/47244656633_sk.pdf.

⁽²⁾ Návrh správy Európskeho parlamentu o hodnotení vykonávania programu Horizont 2020 so zreteľom na jeho predbežné hodnotenie a návrh deviateho rámcového programu [2016/2147(INI)].

⁽³⁾ Správa skupiny nezávislých expertov na vysokej úrovni o maximalizácii dosahu programov v oblasti výskumu a inovácie s názvom: *Investovanie do takej európskej budúcnosti akú chceme* https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf#view=fit&pagemode=none.

⁽⁴⁾ „Rozpočet by mal zachovať aspoň minimálnu priemernú ročnú mieru rastu podľa programu Horizont 2020, pričom by sa malo vychádzať z rozpočtu vyčleneného na posledný rok tohto programu. Tým by bol k dispozícii sedemročný rozpočet vo výške aspoň 120 miliárd EUR v súčasných cenách.“ Správa skupiny nezávislých expertov na vysokej úrovni o maximalizácii dosahu programov v oblasti výskumu a inovácie.

- zásada spoluvytvárania: zaviesť koherentný prístup „spoločne financovať znamená spoločne navrhovať a spoločne riadiť“;
- zásada vytvárania ekosystémov: uznať význam miestnych kolektívnych iniciatív;

B) VYLEPŠIŤ ZÁKLADY RÁMCOVÉHO PROGRAMU A SÚČASNE ZACHOVAŤ JEHO ŠTRUKTÚRU

Otvorený a kolaboratívny program pre všetkých

12. pripomína, že európska pridaná hodnota rámcového programu spočíva predovšetkým v jeho kolektívnom a kolaboratívnom rozmere a jeho príspevku k nadväzovaniu kontaktov medzi výskumníkmi a inovačnými ekosystémami. Tento rozmer musí i naďalej prevládať nad podporou individuálnych projektov;

13. je znepokojený poklesom priemernej miery úspešnosti pri výzvach na predkladanie návrhov, ktorá je nižšia než v predchádzajúcom rámcovom programe, čo vážne ohrozuje rozšírenie programu v regiónoch; Nevyhnutná súťaž, ktorá k snahe o excelentnosť patrí, sa nesmie pretaviť do vylúčenia a nadmernej koncentrácie;

14. zastáva názor, že je nevyhnutné zachovať otvorenosť rámcového programu v snahe zaručiť jeho rozšírenie po celej Európe, vo všetkých jej regiónoch aj medzi jej občanmi. Nabáda na väčšiu inovatívnosť z hľadiska nástrojov rámcového programu s cieľom spojiť excelentnosť, inkluzívnosť a participatívnosť;

15. pripomína, že je dôležité zachovať rovnováhu medzi základným výskumom a výskumom pred uvedením na trh, ale tiež medzi voľným výskumom a výskumom reagujúcim na požiadavky spoločnosti a hospodárskych subjektov, a to s cieľom zameriavať sa tak na inkrementálnu inováciu, ako aj na radikálnu inováciu, pričom obe môžu viesť k vytváraniu nových činností a pracovných miest;

16. konštatuje, že v súčasnosti majú prioritu projekty s vysokou úrovňou technologickej pripravenosti (TRL), ktoré uprednostňujú inkrementálnu inováciu a nabádajú výskumných pracovníkov, aby sa zameriávali na vyzreté nápady, ktoré môžu byť uvedené na trh v krátkom časovom období. Zároveň zdôrazňuje, že v snahe uviesť na trh viac inovácií je rovnako dôležité podporovať aj projekty, ktoré dosahujú zatiaľ len počiatočné úrovne technologickej pripravenosti. Podčiarkuje význam radikálnej inovácie, ktorá sa opiera o nižšie úrovne technologickej pripravenosti a umožňuje rýchlo dodať na trh nové výrobky a služby. V každom prípade by hlavnými prioritami inovačnej politiky malo byť pomáhať MSP v prístupe na trh a vytvárať stabilné pracovné miesta. To musí byť predovšetkým úlohou Európskej rady pre inováciu;

17. žiada, aby sa lepšie zohľadňovali všetky formy excelentnosti a inovácie, a pripomína, že netechnologická inovácia a sociálna inovácia si vyžadujú nové poznatky, ktoré môžu predstavovať nové oblasti excelentnosti;

18. podporuje nevyhnutnosť plne uznať sociálnu inováciu, ktorá prináša novátorské myšlienky (výrobky, služby a modely) umožňujúce reagovať na spoločenské potreby v širokom slova zmysle;

19. zdôrazňuje, že výskum a inovácie nie sú zamerané výlučne na podniky, ale týkajú sa aj verejných politík, zdravia, kultúry a života spoločností, ako aj sociálneho hospodárstva a nových hospodárskych modelov, ktoré prispievajú k tvorbe nových partnerstiev, nových činností a nových spoločenských vzťahov. Preto by sa využívanie výsledkov inovácie nemalo zameriavať len na koncepciu výrobku s ekonomickou hodnotou na trh, ale aj na koncepciu služby so sociálnou hodnotou pre občanov;

Nový prístup k excelentnosti

20. zdôrazňuje, že pojem **excelentnosť** sa používa na označenie veľmi odlišných skutočností. Navrhuje, aby sa rozlišovali nasledujúce aspekty, ktoré by mal rámcový program podporovať:

- excelentnosť vedy založená v prvom rade na zásade spolupráce a následne na súťaživosti,
- excelentnosť vedeckých a inovačných projektov, vďaka ktorej majú tieto projekty veľký vplyv na odovzdávanie poznatkov a prispievajú k nemu,
- excelentnosť inovačných ekosystémov a spolupráce medzi rôznymi aktérmi,
- excelentnosť celej Európy a jej celkovej schopnosti inovovať;

Nový prístup k dosahu projektov

21. odporúča, aby sa pri hodnotení **dosahu** projektov, tak vo fáze *ex ante* v prípade návrhov, ako aj vo fáze *ex post* v prípade schválených projektov, zohľadňovali tieto prvky:

- vedecký dosah, ktorý by sa posudzoval predovšetkým na základe citácií,
- dosah prostredníctvom šírenia a osvojenia si výsledkov projektov,
- dosah prostredníctvom otvorenej a kolaboratívnej inovácie a vývoja nových výrobkov a služieb, najmä v MSP,
- dosah na regionálne inovačné ekosystémy a ich tri piliere výskum, vzdelávanie a inováciu, ako aj na mestá a regióny a ich obyvateľov, najmä z hľadiska zamestnanosti a blahobytu;

Nový prístup k úlohe územných celkov v rámcovom programe

22. odporúča **dať v budúcom rámcovom programe väčšiu úlohu územným celkom**, aby mohli prispievať k podpore excelentnosti vo všetkých jej podobách, a to:

- ako partneri v celkovom riadení politiky v oblasti výskumu a inovácie v Európe a rámcového programu,
- v rámci európskych sietí excelentnosti spájajúcich inovačné centrá (uzly) a ekosystémy,
- ako partneri v projektoch s uľahčeným zapojením,
- ako hlavní aktéri inovácie, valorizácie a šírenia výsledkov programu Horizont 2020,
- ako podporovatelia nepretržitého dialógu medzi vedou a spoločnosťou;

Nastoliť nové spoločenské výzvy s väčšou relevantnosťou a väčším dosahom

23. žiada nastoliť dve nové spoločenské výzvy s cieľom rozvinúť excelentný vedecký prístup k hlavným výzvam pre budúcnosť európskej spoločnosti:

- naplniť ciele európskeho programu v oblasti zručností: celoživotné vzdelávanie ako ťažisko sociálneho modelu a výkonnosti Európy,
- územná dynamika hodnotového reťazca, inovácie a zamestnanosti, spoločenských vzťahov a udržateľného rozvoja, vrátane v súvislosti s demografickými výzvami, ktorým musia čeliť regióny Európskej únie;

24. odporúča posilniť v spoločenských výzvach interdisciplinárny charakter a úlohu humanitných a spoločenských vied, ako aj odvahu riskovať v snahe podnieť nové nápady a riešenia, napríklad prostredníctvom zavedenia výziev na predkladanie projektov voľného zamerania;

25. podporuje myšlienku zaviesť nový doplnkový prístup založený na misiách, ktoré by umožnili úspešne viesť bádania a realizovať veľké projekty, na prierezovom zameraní s využitím modelu inteligentných miest, na problematike životného prostredia, námorných záležitostí alebo problematike morského výskumu. Preto pripomína svoju požiadavku prijať pre budúci rámcový program cieľ dosiahnuť, aby 10 % projektov tvorili projekty s veľkým dosahom na morský a námorný výskum⁽⁵⁾;

Vytvoriť podmienky účasti podporujúce väčšiu rôznorodosť projektov

26. s údivom konštatuje, že početné príležitosti, ktoré ponúkajú platné nariadenia, sa dostatočne nevyužívajú, a navrhuje niekoľko spôsobov, ako túto situáciu zlepšiť:

- rozsiahlejšie a otvorenejšie výzvy na predkladanie návrhov umožňujúce zaujať nové prístupy,
- do väčšej miery interdisciplinárny prístup pri formulovaní výziev na predkladanie návrhov s cieľom zmobilizovať všetky poznatky, technologické aj iné,
- lepšia integrácia humanitných a spoločenských vied, pretože v súčasnosti je nedostatočná,
- väčšia podpora sietí a iniciatív zdola nahor,
- väčšia transparentnosť a zodpovednosť vo všetkých fázach procesu hodnotenia a výberu projektov a pridelovania finančných prostriedkov, ako aj pri poskytovaní spätnej väzby umožňujúcej zmeniť projekty tak, aby boli pri ďalšom predložení úspešné,

⁽⁵⁾ Stanovisko Európskeho výboru regiónov *Nová etapa európskej politiky pre modrý rast* (CDR 6622/2016).

- podnecovanie väčšieho zapojenia nových aktérov do výziev na predkladanie návrhov určených novým účastníkom,
- väčšie a koherentné využívanie kaskádového financovania, pretože tento spôsob financovania môže osloviť publikum, ktoré o rámcovom programe veľa nevie,
- zavedenie zjednodušených postupov s cieľom znížiť zbytočnú administratívnu záťaž pre koncových užívateľov;

27. žiada Európsku komisiu, aby poskytla hodnotiace podklady, ktoré umožnia zdôvodniť vysokú mieru financovania veľkých podnikov v rámci programu Horizont 2020, hoci ich výdavky na výskum a vývoj sa veľmi nezvýšili, a aby v nadväznosti na to navrhla zmeny v nasledujúcom rámcovom programe;

28. zdôrazňuje, že je potrebné financovať výskumné činnosti prostredníctvom grantov, s poľutovaním sleduje trend nahrádzať granty pôžičkami, ale uznáva, že projekty vysokej technologickej zrelosti, ktoré majú blízko k trhovým činnostiam, musia mať možnosť využívať medzi inými nástrojmi aj pôžičky;

29. zastáva názor, že vytvorenie finančných nástrojov zameraných na ciele rámcového programu je opodstatnené len vtedy, ak tieto nástroje, v spolupráci s finančnými inštitúciami, umožnia pokryť vysoké riziko, pri ktorom trh zlyháva, napríklad podľa vzoru ponuky INNOVFIN. Lutuje, že v súčasnosti sa na rozšírenie krytia tohto typu rizika málo využíva Junckerov plán;

30. upozorňuje, že je potrebné zlepšiť financovanie inovačných projektov pre MSP, najmä v rámci programov Priemysel 4.0, ako lepší spôsob posilnenia európskej priemyselnej štruktúry, čím sa zároveň vytvorí vnútorný dopyt po technológiách, ktorý podporí európsky rozvoj;

C) VYTVORIŤ RÁMCOVÝ PROGRAM PODPORUJÚCI VÝSKUM A INOVÁCIU, KTORÉ SÚ ÚZKO SPÄTÉ SO VŠETKÝMI ÚZEMNÝMI CELKAMI

Podporovať prístup založený na excelentnosti spätý s územnými celkami

31. **konštatuje, že vedecká excelentnosť sa dosahuje v inovačných centrách a ekosystémoch.** Väčšina príjemcov programu Horizont 2020 (vysoké školy, výskumné ústavy, MSP, organizácie občianskej spoločnosti) je pevne spätá s územím, na ktorom sa nachádzajú, a špecifiká daného územia prispievajú ku kvalite vedy. Táto skutočnosť by sa mala plne uznať v rámcovom programe;

32. pripomína, že pri navrhovaní politiky by sa malo systematicky prihliadať na územný rozmer, keďže stratégie inteligentnej špecializácie prinášajú vedeckým subjektom a podnikom prostriedky a vytvárajú hodnoty pre územné celky aj občanov;

33. zdôrazňuje, že regióny prijali a rozvinuli stratégie inteligentnej špecializácie s cieľom vytvoriť štruktúru pre investície do výskumu a inovácie v záujme hospodárskeho rozvoja, dopĺňajúc sa s ostatnými regiónmi, a že spojením územných investícií a európskych investícií do štrukturálnych projektov v oblastiach inteligentnej špecializácie sa zvyšuje dosah rámcového programu, pričom by sa nemali financovať projekty odtrhnuté od miestnej reality;

34. zastáva názor, že rámcový program by mal podporovať posilňovanie kapacít v oblasti výskumu a inovácie v územných celkoch, a tak im pomôcť budovať excelentnosť, najmä v oblasti inteligentnej špecializácie, a mal by posilniť schopnosti všetkých regiónov podieľať sa na programe Horizont 2020 prispievaním kvalitnými projektmi;

35. zdôrazňuje význam miest ako uzlov inovácie, ktoré zohrávajú ústrednú úlohu pri budovaní excelentnosti. Takisto zdôrazňuje, že príliš veľká koncentrácia vedy v uzloch inovácie bráni úsiliu rozšíriť účinky na celú hospodársku a sociálnu štruktúru, a že je potrebné vytvárať bunky excelentnosti vzdialené od hlavných centier. Pripomína, že kľúčovú úlohu v tejto oblasti zohráva regionálna politika;

Vybudovať nové spojenectvo medzi európskou politikou v oblasti výskumu a územnými celkami

36. navrhuje, aby sa medzi EÚ, členskými štátmi, mestami a regiónmi vytvorilo nové partnerstvo v záujme excelentnosti výskumu a inovácie v Európe, ktoré by sa opieralo o posilnené viacúrovňové riadenie, rešpektovanie zásady subsidiarity, spoločnú kultúru otvorenej inovácie a valorizácie iniciatív vychádzajúcich z terénu, pričom by sa uplatňoval prístup zdola nahor;

37. žiada, aby rámcový program do väčšej miery prispieval k posilneniu územných inovačných centier a ekosystémov, aby sa viac podporovali siete transferu technológií a aby sa vytvorilo nové opatrenie „územné spojenia“ (*territorial connections*) s cieľom uznať a prostredníctvom rámcového programu financovať územné siete excelentnosti podľa vzoru iniciatívy Vanguard;

38. vyzýva priekopnícke regióny, aby vytvorili európske konzorciá s cieľom vytvárať prelomové inovácie v celej Európe. Identifikovanie príležitostí na spoluprácu, mapovanie častí hodnotového reťazca a identifikovanie kľúčových zainteresovaných strán a kapacít prostredníctvom inteligentnej špecializácie sú kľúčovými krokmi v procese vytvárania pridanej hodnoty EÚ;

Preklenúť rozdiely v inovácii medzi regiónmi a medzi členskými štátmi

39. **je sklamaný, že účasť krajín EÚ-13⁽⁶⁾ na programe Horizont 2020 je v polovici obdobia jeho uplatňovania taká nízka, a poukazuje na rozdiely v účasti na regionálnej a miestnej úrovni.** Pripomína, že vo všetkých územných celkoch Únie by sa mal využívať aj rámcový program, a nie len politika súdržnosti, s cieľom podporiť najlepších priekopníkov excelentnosti a pomôcť im spojiť sa s európskymi kolegami;

40. želal by si, aby sa v rámci Horizontu 2020 pokračovalo v programe *Šírenie excelentnosti a zvyšovanie účasti* a aby sa tento program rozšíril v spomínanom smere. Žiada, aby sa vytvoril osobitný prístup pre regióny, ktoré z hľadiska rozvoja výskumu a inovácie výrazne zaostávajú a nachádzajú sa v krajinách, ktoré nie sú oprávnené získať podporu z tohto programu, čo platí pre väčšinu najvzdialenejších regiónov, pričom treba mať neustále na zreteli, že hlavným kritériom je excelentnosť. Zdôrazňuje, že na tento program sa využíva len malý príspevok z programu Horizont 2020 (1 %), podotýka, že prístup k rámcovému programu sa výrazne nezlepšil, a s počudovaním konštatuje, že krajiny, ktoré sú hlavnými príjemcami programu Horizont 2020 sú tiež hlavnými príjemcami programu *Šírenie excelentnosti a zvyšovanie účasti*. Domnieva sa, že táto situácia podkopáva legitimitu rámcového programu a vyžaduje si nové iniciatívy;

41. navrhuje integrovaný prístup, ako sa prepracovať k excelentnosti, na ktorého realizáciu je potrebné, aby každá krajina a každý región mali vlastný koordinačný plán, a mohli tak zavádzať potrebné reformy, budovať centrá excelentnosti otvorené pre všetkých, bojovať proti úniku mozgov a v plnom rozsahu sa podieľať na európskych výskumných sieťach. Tento plán by sa mohol spolufinancovať z prostriedkov regiónov, štátov a EÚ, napríklad prostredníctvom programu Horizont 2020 a európskych štrukturálnych a investičných fondov;

42. navrhuje posilniť na tento účel prístup k európskej spolupráci tým, že sa:

- rozšíri podpora pre infraštruktúru technologického výskumu a rozvoja a budú vytvárať ďalšie katedry EVP (ERA chairs) s cieľom prilákať tam sľubných výskumníkov a vedeckých lídrov,
- bude viac podnecovať prijímanie nových účastníkov do predložených projektov a vybrané projekty sa viac otvoria novým doplnkovým aktérom,
- zvýši podpora pre MSP na vytváranie oddelení pre výskum, vývoj a inováciu a nábor technologických odborníkov alebo výskumníkov pre ne,
- zvýši podpora pre MSP na vytváranie interných štruktúr, ktoré im umožnia zapájať sa do sietí v oblasti výskumu a/alebo inovácie;

D) UPREDNOSTŇOVAŤ KOLEKTÍVNE A SPOLOČNÉ NÁSTROJE V SLUŽBÁCH VEDECKEJ EXCELENTNOSTI A INOVÁCIE

Siete európskych aktérov – žriedla excelentnosti a inovácie

43. dôrazne opakuje, že spolupráca, ktorá je hybnou silou sietí, by v súlade s hodnotami Únie mala v rámcovom programe prevažovať nad súťaživosťou, a že tieto siete sú významnou liahňou projektov a žriedlom excelentnosti;

44. v tejto súvislosti zdôrazňuje význam programu *Znalostné regióny*, ktorý bol súčasťou 7. rámcového programu a umožňoval preukázateľné interakcie s regionálnou politikou, pričom pomáhal iniciovať trvalú spoluprácu medzi aktérmi vedomostného trojuholníka na miestnej úrovni, umožňoval súkromnému sektoru (najmä MSP) zapájať sa do projektov rámcového programu, podporoval nadnárodnú spoluprácu medzi inovačnými ekosystémami a umožňoval začleniť do Európskeho výskumného priestoru miestnych a regionálnych aktérov;

⁽⁶⁾ Členské štáty, ktoré sú hlavnými príjemcami programu *Šírenie excelentnosti a zvyšovanie účasti*. Toto označenie sa vzťahuje na tieto štáty: Bulharsko, Chorvátsko, Česká republika, Estónsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko (informácie o programe).

45. požaduje zaviesť ambicióznú politiku rozvoja týchto sietí spolupráce:
- medzi výskumníkmi, tímami alebo laboratóriami, ako aj medzi výskumnými infraštruktúrami, s cieľom rozvíjať vedecké otázky, ponúkať výzvy na predkladanie projektov a navrhovať projekty,
 - medzi klastrami, pilotnými projektmi a demonštračnými modelmi,
 - medzi rôznymi aktérmi, ako sú regióny a mestá, územné inovačné centrá a ekosystémy, v spojitosti so stratégiami inteligentnej špecializácie;
46. pripomína, že program Horizont 2020 ponúka veľa možností na podporu týchto iniciatív, nerozumie, prečo sa tak slabo dotujú a využívajú, a žiada, aby sa intenzívnejšie uplatňovali koordinačné a podporné opatrenia. Zasadzuje sa za to, aby sa prostredníctvom rámcového programu prejavilo väčšie uznanie inovačným iniciatívam vychádzajúcim z územných celkov; Takisto žiada o posilnenie podpory pre medziregionálnu spoluprácu v súvislosti so stratégiami inteligentnej špecializácie, a to v rámci programu Horizont 2020, ako aj v rámci politiky súdržnosti;

Rozvinúť spoluvytváranie programov v oblasti výskumu a inovácie v spolupráci s územnými celkami

47. konštatuje, že zapojenie územných celkov do uplatňovania programu Horizont 2020 sa od jeho spustenia zvýšilo, pričom čoraz viac regiónov sa podieľa na nástrojoch spoločného plánovania, ako sú akcie ERA-NET, akcie Marie Skłodowska-Curie COFUND a verejno-súkromné partnerstvá v oblasti výskumu a inovácie, ako je iniciatíva Čisté nebo;
48. chcel by, aby sa tieto spoluvytvorené akcie rozvíjali, žiada zjednodušiť a zosúladiť pravidlá uplatňovania a, napríklad, so súhlasom členských štátov uľahčiť regiónom účasť na iniciatívach spoločného plánovania (článok 185);
49. žiada, aby sa pokračovalo v zjednodušovaní administratívnych postupov pri udeľovaní podpory, aby pokračovala a rozširovala sa snaha sústrediť granty a možnosti podpory na jednotnom informačnom portáli, aby sa v snahe uľahčiť účastníkom prístup informácie o programoch uvádzali vo všetkých úradných jazykoch EÚ, čo by malo platiť aj pre všetky postupy a platformu pre správu podpory v rámci portálu pre účastníkov;
50. podporuje mechanizmy navýšenia zo strany EÚ pre rámcový program na podporu iniciatív v oblasti excelentnosti, ktoré vznikli na miestnej úrovni a na ktoré sa využívajú značné a rozmanité finančné prostriedky;
51. zastáva názor, že skúsenosti so stratégiami inteligentnej špecializácie a ich uplatňovaním poskytujú veľmi užitočnú spätnú väzbu pre riadenie programu Horizont 2020 a nasledujúceho rámcového programu a vymedzenie pracovných programov určujúcich subjekty oprávnené získať financovanie. Vyzýva orgány, ktoré sa na tomto plánovaní podieľajú, aby do tohto procesu viac zapojili územné celky v snahe zabezpečiť väčší súlad s požiadavkami v teréne;
52. považuje za dôležité, aby jednotlivé výzvy programu Horizont 2020 zohľadňovali sociálno-hospodársky dosah v regiónoch už od štádia koncipovania, plánovania a určovania oblastí financovania tohto programu, tak aby ich výber účinne prispel k zlepšeniu kvality života vo všetkých európskych regiónoch;
53. vyzýva, aby sa všetky opatrenia rámcového programu znovu preskúmali z hľadiska zásady subsidiarity a doplnkovosti, v snahe posilniť prepojenie medzi jednotlivými aktérmi, a to nielen pokiaľ ide o spoločné financovanie, ale aj z hľadiska nového rozdelenia úloh, pričom by sa činnosť rámcového programu mala zamerať na témy, ktoré majú európsku pridanú hodnotu;
54. navrhuje rozvinúť „známku excelentnosti“ udeľovanú najlepším uchádzačom, ktorí nedostali finančnú podporu v rámci nástroja pre MSP tak, aby sa stala skutočným partnerským opatrením, ktoré by EÚ a regióny riadili spoločne, aby mohli čo najlepšie skoordinať svoju činnosť pred predložením projektu a po ňom; Tieto zásady platia aj pre ďalšie opatrenia, ktorých sa známka excelentnosti týka, ako sú akcie Marie Skłodowska-Curie a štipendiá Európskej rady pre výskum, ako aj všetky ostatné projekty umožňujúce vznik synergii;

V partnerstve s územnými celkami posilňovať presahujúci účinok, inováciu a šírenie poznatkov

55. zdôrazňuje význam územných celkov ako prostredia na experimentovanie a prvých používateľov prostredníctvom verejného obstarávania. Žiada o zmiernenie regulačného rámca pre tieto činnosti a o zjednodušenie systému podpory pre inovatívne verejné obstarávanie, ktorý sa dnes veľmi málo využíva a ktorého pravidlá verejní obstarávatelia dostatočne neovládajú;

56. potvrdzuje význam „360-stupňového prístupu“ k inovácii, inkrementálnej aj radikálnej, technologickej aj netechnologickej, inovácii z hľadiska koncepcie aj z hľadiska použitia, sociálnej inovácii, otvorenej a kolaboratívnej inovácii. Pripomína, že uzly a ekosystémy zrazené s územnými celkami sú hlavnými aktérmi opatrení v oblasti inovácie, odovzdávania poznatkov a valorizácie. Žiada Komisiu, aby pri vytvorení Európskej rady pre inováciu prihliadala na úlohu, ktorú v tejto súvislosti zohrávajú územné celky na miestnej úrovni a aby ich zapájala do budúcich úloh tejto rady;

57. navrhuje vytvoriť v nasledujúcom rámcovom programe novú štruktúru nástroja pre MSP s takými programovými a realizačnými podmienkami, ktoré by umožňovali zapojenie územných celkov tak pri príprave, ako aj po skončení projektov, aby bol tento nástroj viac prepojený s inteligentnými špecializáciami a miestnymi zdrojmi financovania a aby jeho slabá miera úspešnosti neodrádzala záujemcov;

58. nesúhlasí s tým, aby sa časť prostriedkov z politiky súdržnosti presunula na opatrenia rámcového programu s cieľom automaticky financovať viac projektov alebo podporiť tie, ktoré sú excelentné, ale boli zamietnuté. Má v úmysle podporovať nezávislosť regionálnej politiky a presadzovať navrhovaný prístup založený na spoluvytváraní a posilnení komplementarity a spolupráce;

59. zdôrazňuje, že už pri koncipovaní projektov by sa malo myslieť na to, že bude potrebné dosiahnuť presahujúci účinok a tiež šíriť a osvojiť si výsledky. Konštatuje, že v týchto oblastiach majú projekty v súčasnosti obmedzený dosah. Preto podporuje rozvoj európskych a miestnych programov, ktoré by boli špecificky venované týmto činnostiam. Nabáda, aby boli územné celky do väčšej miery zapájané do využívania a šírenia výsledkov projektov v rámcovom programe;

60. takisto podporuje rozvoj cieľených nástrojov na prechod od overenia koncepcie k uvedeniu na trh, ako je pilotný nástroj „urýchlenie procesu inovácie“ (*Fast Track to Innovation*), alebo vytváranie nových priemyselných odvetví prostredníctvom iniciatívy INNOSUP a jej opatrenia „projekty pre nové priemyselné hodnotové reťazce sprostredkované klastrami“ (*cluster-facilitated projects for new industrial value chain*), a žiada, aby sa tieto nástroje posilnili;

61. treba vytvoriť súbor nástrojov na podporu klastrů zameraných skôr na skupiny podnikov ako na jednotlivé podniky, s cieľom umožniť medziodvetvové prístupy a kolaboratívne partnerstvá EÚ. Zároveň by sa v politikách EÚ mala zohľadniť úloha, ktorú môžu zohrávať klastre ako prepojenia medzi subjektmi pôsobiacimi v rámci regiónov a mimo nich a ako sprostredkovatelia podpory podnikania pre MSP;

62. žiada, aby Komisia posúdila dosah reforiem zavedených v roku 2013 na podporu súčinnosti medzi programom Horizont 2020 a EŠIF;

63. ľutuje, že rýchlo sa rozvíjajúce nové odvetvia nie sú dostatočne v centre pozornosti druhého piliera a že sa venuje slabá podpora sieťam excelentnosti inovačných centier a ekosystémov zameraných na odvetvia budúcnosti, ako je to v prípade iniciatívy Vanguard. Je znepokojený pretrvávajúcimi ťažkosťami v súvislosti s financovaním priemyselných pilotných projektov a demonštračných modelov veľkých rozmerov. Žiada Komisiu, aby už teraz zvýšila dotácie a navrhla v tejto súvislosti nové opatrenia;

64. navrhuje vytvoriť program podpory pre demonštračnú infraštruktúru, ktorý by umožnil prepojiť testovacie strediská, demonštračné modely a pilotné projekty podľa vzoru siete výskumnej infraštruktúry;

Rozvíjať vzťah medzi vedou a spoločnosťou v spolupráci s územnými celkami

65. konštatuje, že v časoch, keď sa o pojme pokroku pochybuje a diskutuje, musí byť vzťah vedy a spoločnosti postavený do centra úvah o budúcnosti európskej politiky v oblasti výskumu a inovácie, či už pokiaľ ide o smerovanie výskumu, podmienky realizácie projektov, alebo o rozhodnutia rozvíjať nové spôsoby spoločenského a technologického uplatnenia vedy;

66. preto odporúča propagovať dôveru vo vedu a v pokrok a rozvíjať prístup zameraný na udržateľný rozvoj. V tejto súvislosti chce hájiť zásadu obozretnosti, ktorá vychádza z opatrnosti a pri ktorej sa postupuje s plným vedomím rizika;

67. zdôrazňuje významnú úlohu, ktorú v súčasnosti zohráva otvorená veda (*open science*) prostredníctvom voľného prístupu k výsledkom výskumu a publikáciám, sprístupnením spoľahlivých a rôznorodých informácií širokej verejnosti, diskusiou s občanmi a zainteresovanými stranami;

68. zastáva názor, že medzi otvorenou vedou a finálnou vedou musí existovať priestor pre dialóg medzi vedeckými a hospodárskymi aktérmi, ale aj so zástupcami občianskej spoločnosti, s cieľom vymieňať si názory a spoločne uvažovať o nových dôležitých vedeckých otázkach, pričom treba rešpektovať nezávislosť každého z týchto aktérov;

69. zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné medzi mladými ľuďmi a ich rodinami propagovať vedu, techniku a všetky povolania, ktoré s nimi súvisia, a to aj v priemysle, pričom by sa mala osobitne podporovať vedecko-technologická profesionálna dráha žien;

70. s poľutovaním upozorňuje na nízke dotácie programu *Veda so spoločnosťou a pre spoločnosť*, na jeho rozdrobenosť, a teda aj slabý dosah. Vyzýva, aby sa uprednostňovali akcie s európskou pridanou hodnotou a skutočná spolupráca so zainteresovanými stranami, členskými štátmi, regiónmi a mestami;

Medzinárodný rozmer rámcového programu

71. zasadzuje sa za otvorenú vedu, chcel by však, aby sa zachovala špecifickosť rámcového programu, a to aj v kontexte odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ. Dúfa, že sa v dôsledku tejto skutočnosti neznížia prostriedky na rámcový program, táto téma by sa však mala riešiť v súlade so všeobecnými rokovaniami so Spojeným kráľovstvom;

72. želá si, aby sa v kontexte rámcového programu posilnila medzinárodná spolupráca so zapojenými partnermi, rozvíjajúcimi sa krajinami, ale aj v rámci susedskej politiky alebo v stratégiách pre morské oblasti, ako je stratégia pre oblasť Stredozemného mora.

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – SPP po roku 2020

(2017/C 342/02)

Spravodajca: Guillaume CROS (FR/SES), podpredseda regionálneho zastupiteľstva Occitanie

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

I. VŠEOBECNÉ POZNÁMKY

1. víta prístup Európskej komisie, ktorým sa Európsky výbor regiónov zapája do výhľadového plánovania SPP po roku 2020, a konštatuje, že poľnohospodárstvo, potravinový a vidiecky sektor čelia závažným výzvam, čo si dôrazne vyžaduje reformy SPP;
2. zdôrazňuje, že SPP zohráva a musí naďalej zohrávať kľúčovú úlohu v európskom projekte. Ciele stanovené v článku 39 Zmluvy o fungovaní Európskej únie zostávajú plne v platnosti v rámci procesu preskúmania, v ktorom sa nachádzame;
3. konštatuje, že poľnohospodárstvo je druhým najväčším zamestnávateľským odvetvím v EÚ. Poskytuje prácu 22 miliónom poľnohospodárov, pričom ďalších 44 miliónov ľudí je zamestnaných vo zvyšnej časti agropotravinového reťazca, ktorý dodáva potraviny najvyššej kvality za dostupné ceny vyše 500 miliónom Európanov, pričom účinok zamestnávania v poľnohospodárstve je ešte rozsiahlejší, ak sa zohľadnia odvetvia ako výroba, oprava a predaj poľnohospodárskych strojov, ako aj výroba a predaj poľnohospodárskych vstupov;
4. vyzýva na zmenu SPP na *spravodlivú, udržateľnú a solidárnu* poľnohospodársku politiku v službách poľnohospodárov, územných celkov, spotrebiteľov a občanov; je presvedčený, že jedine silná a spoločná európska poľnohospodárska a potravinová politika môže zabezpečiť potravinovú bezpečnosť Európy a dynamických vidieckych oblastí;
5. pripomína, že pestovatelia a chovatelia hospodárskych zvierat sú v rámci SPP hlavnými aktérmi a príjemcami. Bez nich nie je možné vykonať opatrenia, prostredníctvom ktorých sa snažíme dosiahnuť želané ciele. SPP musí mať na zreteli ich úlohu a zapojenie, a to najmä potrebu hospodárskej udržateľnosti poľnohospodárskych a chovateľských podnikov, aby mohli byť prostriedkom na dôstojné živobytie a zachovanie aktívneho života na vidieku s primeranou úrovňou zamestnanosti;
6. sa domnieva, že pri vypracúvaní budúcej SPP sa bude musieť rátať s európskymi spotrebiteľmi. Šírenie prínosov SPP, potravinová bezpečnosť a ochrana životného prostredia sú výzvami, ktoré by mali byť spoločné pre európskych spotrebiteľov;
7. je presvedčený, že na zatraktívnenie poľnohospodárskej profesie a zaručenie bezpečného a kvalitného európskeho poľnohospodárstva by regulované trhy umožnili lepšie odmeňovať poľnohospodárov, pričom by sa uplatňovali opatrenia a nástroje v oblasti verejného a súkromného riadenia, prostredníctvom ktorých by sa stabilizovali ceny poľnohospodárskych výrobkov a zabránilo sa nekalým obchodným praktikám; že treba posilniť postavenie poľnohospodárov vo vzťahu k ostatným aktérom v odvetví;
8. uznáva, že podmienkou ďalšej existencie SPP je jej hospodárska, sociálna, environmentálna, územná a medzinárodná oprávnenosť. Európske poľnohospodárstvo má dôležité kvality, ktoré sú základom jeho konkurencieschopnosti. Tými kvalitami sú inovačná kapacita, silná logistika a infraštruktúra, veľká rozmanitosť, dôležité prírodné a kultúrno-historické vlastnosti poľnohospodárskych oblastí, početnosť rodinných podnikov a vysoko rozvinuté podnikanie a produkty ako výsledok prísnych pravidiel v environmentálnej a zdravotnej oblasti. Všetky tieto kvality majú potenciál, ktorý musíme pomocou cielej SPP intenzívnejšie využívať, aby sme ďalej posilnili poľnohospodárstvo a vidiek;
9. je presvedčený, že je naliehavo potrebné uskutočniť reformu SPP s cieľom plniť očakávania občanov a legitimizovať jej rozpočet v situácii, keď sú rozpočtové zdroje konštantné a prevláda všeobecná rivalita;
10. je presvedčený, že úspech SPP sa zakladá na jednote a že v budúcnosti by sa nemala vyvíjať smerom k opätovnému prechodu pod správu jednotlivých štátov, pričom sa zasadzuje za posilnenie regiónov v súlade so zásadou subsidiarity. SPP musí zostať spoločnou politikou a zároveň musí preukázať pružnosť s cieľom zohľadniť odlišnú situáciu v oblasti poľnohospodárstva, najmä pokiaľ ide o regióny v Stredozemí a najvzdialenejšie regióny;

11. upriamuje pozornosť Európskej komisie na to, že rastie povedomie spotrebiteľov o lokálne vyrábaných kvalitných prirodzených i spracovaných potravinách za spravodlivé ceny, pri výrobe ktorých sa dodržiavajú predpisy o ochrane zvierat a ktoré majú vysokú ekologickú i sociálnu hodnotu, pričom táto výroba vytvára pracovné miesta a pridanú hodnotu, čo sa prejavuje aj v zvyšovaní zodpovedajúceho dopytu;
12. domnieva sa, že sa musí zlepšiť a podporiť sledovateľnosť potravín, výrobných metód, ktoré sú zárukou bezpečnosti pre spotrebiteľov a výrobcov;
13. poukazuje na chýbajúcu hospodársku atraktivnosť profesie poľnohospodára v mnohých výrobných odvetviach a pododvetviach, čo zhoršuje vekovú pyramídu, ktorá je veľmi nevýhodná pre generačnú výmenu v poľnohospodárskych podnikoch⁽¹⁾ a domnieva sa, že nedostatok mladých ľudí, ktorí sa venujú poľnohospodárstvu, predstavuje hrozbu, pokiaľ ide o zachovanie európskych rodinných poľnohospodárskych podnikov a životaschopnosť vidieckych regiónov. Preto považuje za potrebné prijať opatrenia na podporu mladých poľnohospodárov, ktorí začínajú pôsobiť v tomto odvetví;
14. konštatuje, že SPP aj napriek významnému rozpočtu sprevádza výrazný pokles zamestnanosti v poľnohospodárstve (počet európskych poľnohospodárskych podnikov klesol o 20 % medzi rokmi 2007 a 2013). Konštatuje, že rozpočet SPP sa počas posledných 30 rokov percentuálne znížil zo 75 % na 40 % rozpočtu EÚ;
15. pripomína, že SPP musí podporovať poľnohospodársku výrobu, tak ako sa uvádza v zmluve, tým, že umožní, aby poľnohospodári čerpali svoje príjmy najmä z trhu, pričom treba zabezpečiť rozumné a opodstatnené náklady pre občanov a európskych spotrebiteľov. Zdôrazňuje, že z mnohých štúdií vyplynulo, že SPP prispela ku koncentrácii poľnohospodárskej výroby v niektorých regiónoch na úkor iných regiónov, čo je v rozpore s cieľom európskej územnej súdržnosti;
16. nazdáva sa, že SPP musí zohľadňovať rôzne poľnohospodársko-klimatické podmienky v Európe, najmä v znevýhodnených oblastiach, ako je napríklad poľnohospodárstvo na pahorkatých lúkach, poľnohospodárstvo v horských oblastiach, poľnohospodárstvo v oblasti Stredozemného mora a v severských a najvzdialenejších regiónoch. SPP musí zohľadňovať úlohu, ktorú zohrávajú pri ochrane území a pôdy, podpore zachovania vidieckych spoločenstiev a ich kultúrnych hodnôt a pri udržiavaní aktívneho sociálneho systému v týchto regiónoch;
17. pripomína, že napriek varovaniam Dvora audítorov EÚ je rozdeľovanie verejnej podpory medzi poľnohospodárskymi podnikmi a medzi členskými štátmi naďalej veľmi nerovnomerné; konštatuje, že poskytovanie priamych platieb na základe plochy viedlo k vysokej koncentrácii poľnohospodárskej pôdy, a teda priamych platieb, hoci tieto by mali viac zohľadňovať rôznorodosť poľnohospodárskych modelov, výšku príjmov, vytvorenú pridanú hodnotu, počet pracovných miest a dbať o to, aby sa poľnohospodárstvo zachovalo na celom území;
18. konštatuje, že veľký počet poľnohospodárov má veľmi nízky príjem, ktorý je pod hranicou chudoby, a že to je v rozpore s cieľom Rímskej zmluvy, ktorým je „zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov“ (článok 39), a preto je potrebné zaistiť primerané poľnohospodárske príjmy (ceny, priama pomoc);
19. domnieva sa, že podpora v rámci SPP by mala byť určená výlučne výrobcom, ktorí skutočne vykonávajú poľnohospodársku činnosť, a nie neaktívnym podnikom, v ktorých sú poľnohospodárske príjmy pre ich majiteľov zanedbateľné;
20. pripomína, že poľnohospodári musia často predávať svoje výrobky za ceny, ktoré sú nižšie ako ich výrobné náklady, ocitajú sa v špirále klesajúcich nákladov – znižovania cien;
21. podporuje závery osobitnej skupiny EK pre poľnohospodárske trhy z novembra 2016 a vyzýva Európsku komisiu, aby predložila legislatívny návrh zameraný na boj proti nekalým obchodným praktikám;
22. konštatuje, že vývoz genetických zdrojov EÚ, a najmä plemien zvierat, prispieva k genetickej erózii významných pôvodných plemien, najmä v tretích krajinách, a odporuje cieľu OSN v oblasti udržateľného rozvoja č. 15 – zachovať biodiverzitu, najmä genetické zdroje s dôsledkami na potravinovú bezpečnosť;
23. domnieva sa, že regulácia trhov, ako to ukázala aj štúdia VR o programe zvyšovania zodpovednosti trhov v sektore mlieka, je pre mnohé sektory účinnejšia a menej nákladná než uplatnenie krízových opatrení ex post, a teda umožňuje lepšie využitie rozpočtu SPP;

⁽¹⁾ Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Podpora mladých európskych poľnohospodárov (Ú. v. EÚ C 207, 30.6.2017, s. 57).

24. zastáva názor, že systémy poistenia príjmu by mohli predstavovať väčší osov pre poisťovne než pre poľnohospodárov a daňovníkov by v prípade výrazného poklesu cien mohli vyjsť draho bez toho, aby riešili ich nestálosť. Výbor si želá, aby sa vypracovala štúdia a vykonalo sa posúdenie systému poistenia zavedeného v USA. Mal by sa preskúmať osobitný prípad najvzdialenejších regiónov, ktoré majú špecifické trhové podmienky;
25. domnieva sa, že je potrebný jasný a stabilný právny rámec, ktorý zaručí poľnohospodárom a chovateľom hospodárskych zvierat potrebnú právnu istotu na to, aby mohli prijímať obchodné rozhodnutia v strednodobom a dlhodobom horizonte;
26. zdôrazňuje, že EÚ, ktorá sa stala prvým svetovým dovozcom a vývozcom potravín, zvýšila svoju závislosť od tretích krajín a vypracovala obchodnú politiku, ktorá je v rozpore s cieľmi zníženia emisií skleníkových plynov;
27. konštatuje, že čoraz väčší podiel poľnohospodárskych výrobkov vyrobených v minulosti v Európe sa dováža z krajín s nízkymi nákladmi na pracovnú silu, v dôsledku čoho sa výrobky vyrobené v EÚ dostávajú do výrazne znevýhodnenej situácie v rámci hospodárskej súťaže;
28. poukazuje na to, že vývoz z EÚ má pre ekonomiku aj pozitívne aspekty, pokiaľ ide o poľnohospodárske a potravinárske výrobky s vysokou pridanou hodnotou, ktoré vytvárajú príjmy a pracovné príležitosti v európskom poľnohospodárstve a v agropotravinárskom odvetví;
29. poznamenáva, že družstvá, organizácie výrobcov a niektoré formy integrácie výrobcov môžu zohrávať kľúčovú úlohu v agropotravinárskom odvetví, pretože poľnohospodárom umožňujú koncentrovať ponuku, znižovať náklady, poskytovať množstvo služieb a posilniť ich postavenie v potravinovom dodávateľskom reťazci;
30. konštatuje, že vývoz prebytkov (sušeného mlieka, hydiny, paradajkového koncentráту atď.) z Európskej únie za ceny pod úrovňou výrobných nákladov v EÚ a výrobných nákladov v Afrike znižuje výrobné kapacity afrických krajín a podporuje emigráciu vidieckych obyvateľov, čo je v rozpore so záväzkom EÚ zohľadňovať v rámci svojej „politiky súdržnosti v záujme rozvoja“ ciele trvalo udržateľného rozvoja prijaté v roku 2015 Organizáciou Spojených národov; poznamenáva tiež, že Európska únia je najväčším dovozcom potravín pochádzajúcich z rozvojových krajín, vďaka čomu v týchto krajinách vznikajú pracovné miesta v agropotravinárskom sektore, avšak konštatuje, že dovoz do Európy (ovocie, zelenina, jahňacie mäso a pod.) za ceny, ktoré sú nižšie než európske výrobné náklady, znižuje výrobné kapacity EÚ a môže predstavovať riziko z hľadiska bezpečnosti potravín;
31. konštatuje, že ceny poľnohospodárskych produktov v Európe sú čoraz viac naviazané na najnižšiu cenu na svetovom trhu a že európski poľnohospodári čelia väčšej konkurencii, zatiaľ čo musia dodržiavať prísnejšie environmentálne a zdravotné normy;
32. zdôrazňuje, že pridaná hodnota práce v poľnohospodárskej výrobe sa zväčša prejavuje v dodávateľských odvetviach a odberateľských odvetviach, pričom postavenie poľnohospodárskych výrobcov v porovnaní s postavením agropriemyslu a distribučných reťazcov je často príliš slabé; lepšia koordinácia v rámci tohto odvetvia medzi poľnohospodárskym sektorom, agropotravinárskym priemyslom a obchodným sektorom musí viesť k lepšiemu rozdeleniu marží;
33. konštatuje, že vidiecke oblasti zaostávajú za mestskými oblasťami a že tento rozdiel je o to viac znepokojivý, že sa ďalej prehľbuje, a to najmä pod vplyvom urýchlenia procesu rozvoja veľkých miest a hlavných miest⁽²⁾;
34. vyjadruje poľutovanie nad urýchleným zaníkaním biodiverzity v poľnohospodárstve a vo voľnej prírode, čím sa ohrozuje odolnosť našich poľnohospodárskych systémov a prírodných oblastí;
35. obáva sa, že erózia a degradácia pôdy spôsobené príliš málo udržateľnými poľnohospodárskymi postupmi ohrozujú jej úrodnosť a že zväčšujúca sa zástavba poľnohospodárskej pôdy vedie k zániku čoraz väčších plôch, ktoré sú nevyhnutné pre potravinovú bezpečnosť;
36. konštatuje, že dochádza k znečisťovaniu niektorých podzemných vôd a riek vplyvom poľnohospodárskej výroby, ako aj k ich niekedy až nadmernému využívaniu na zavlažovanie;
37. zdôrazňuje, že globálne otepľovanie sa na poľnohospodárstve už významne prejavuje, čo zvyšuje naliehavosť zmeniť výrobné metódy;

⁽²⁾ „Investície do zamestnanosti a rastu. Podpora rozvoja a dobrej správy verejných vecí v regiónoch a mestách EÚ – Šiesta správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti“, Európska komisia, 23. júla 2014.

38. zdôrazňuje potrebu investovať do digitálnych inovácií, ktoré môžu mať pozitívny vplyv na udržateľnosť, bezpečnosť potravín, efektívne využívanie zdrojov, znižovanie objemu odpadu, krátke dodávateľské reťazce atď.; zároveň upozorňuje na to, že je dôležité starostlivo preskúmať hospodárske a sociálne účinky tohto vývoja na rodinné poľnohospodárstvo a vyjadruje znepokojenie v súvislosti s možným používaním „big data“ súkromnými firmami, v dôsledku čoho by sa poľnohospodárske podniky mohli dostať pod technický a finančný dohľad;
39. konštatuje, že v dôsledku rozhodnutia Spojeného kráľovstva vystúpiť z Európskej únie môže dôjsť k zníženiu prostriedkov na SPP, ako aj k strate trhov EÚ v Spojenom kráľovstve; vyzýva Spojené kráľovstvo a EÚ, aby si v oblasti poľnohospodárstva a potravín zachovali úzku obchodnú spoluprácu;
40. pripomína, že podiel rozpočtu EÚ vyčlenený na poľnohospodárstvo – hoci stanovený len 0,70 % európskeho HDP v roku 2014 – umožňuje len podporu skutočnej spoločnej európskej politiky strategického významu pre potravinovú bezpečnosť, avšak pokiaľ ide o rozvoj vidieka a druhý pilier, vo viacerých oblastiach tieto zdroje zatiaľ nie sú v potrebnej miere dostupné, a že je potrebné zohľadniť nové ciele SPP v novom rozpočte;
41. odmieta myšlienku spolufinancovania prvého piliera SPP, ktoré by spochybnilo skutočnosť, že SPP je jedinou integrovanou politikou EÚ, znamenalo by to opätovný prechod SPP pod správu jednotlivých štátov a znevýhodnilo poľnohospodárov z najchudobnejších štátov EÚ, ktorí vo veľkej miere závisia od európskych finančných prostriedkov;
42. konštatuje, že náklady na verejné zdravie spôsobené niektorými stravovacími návykmi napomáhajúcimi obezitu, cukrovku atď., a určitými poľnohospodárskymi postupmi (nadmerné používanie antibiotík v niektorých chovoch, zmes pesticídov atď.) sú oveľa vyššie než rozpočet SPP; vyzýva na užšiu koordináciu poľnohospodárskej a potravinovej politiky;
43. odporúča informovať o potravinách, ktoré sú súčasťou zdravého stravovania, ako je napr. stredoziemské, a prostredníctvom osobitných programov podpory pre víno, ovocie, zeleninu a včelárstvo propagovať ich konzumáciu a zvyšovať kvalitu a pridanú hodnotu výroby;
44. vzhľadom na špecifiká najvzdialenejších regiónov a na to, že transpozíciu európskeho modelu poľnohospodárstva v najvzdialenejších regiónoch nie je možná, článok 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) konkrétne umožňuje Rade prijať osobitné ustanovenia s cieľom prispôsobiť právne predpisy EÚ vrátane SPP ich uplatňovaniu v najvzdialenejších regiónoch. V tejto súvislosti musí SPP po roku 2020 zachovať diferencovaný prístup k najvzdialenejším regiónom, ktorý spočíva v prispôbení EPFRV, POSEI, štátnej pomoci a iných nástrojov, ktoré majú byť zavedené;

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

45. navrhuje, aby sa budúca spoločná poľnohospodárska politika EÚ po roku 2020 zamerala na tieto široko akceptované ciele:
- naďalej ju považovať za kľúčovú politiku európskeho projektu;
 - dosahovať ciele uvedené v ZFEÚ a disponovať dostatočnými finančnými prostriedkami;
 - vytvoriť trvalo udržateľné a prosperujúce poľnohospodárstvo založené na rozmanitosti vidieckych oblastí;
 - garantovať potravinovú bezpečnosť obyvateľstva žijúceho na území Európy za spravodlivé ceny;
 - poskytovať rozmanitú, zdravú a kvalitnú stravu podporovaním rozvoja a konsolidácie miestneho priemyslu a s osobitným zreteľom na subjekty, ktoré sa venujú boju proti plytvaniu potravinami a na sociálnu solidaritu;
 - uplatňovať zásady obehového hospodárstva a biohospodárstvo s cieľom dosiahnuť vo vidieckych oblastiach hospodársky výnosné činnosti;
 - stabilizovať trhy a posilniť postavenie poľnohospodárov na trhu;
 - zabezpečiť poľnohospodárom primeranú životnú úroveň, najmä prostredníctvom spravodlivého a dostatočne stabilného príjmu;
 - zabezpečiť zachovanie čo najväčšieho počtu poľnohospodárskych podnikov, ktoré sú zárukou dynamických vidieckych oblastí, a to najmä podporou mladých poľnohospodárov;
 - zabezpečiť prístup k financovaniu, prenos poznatkov, odbornú prípravu, ako aj zníženie administratívnych prekážok;

- k) nedestabilizovať poľnohospodárske ekonomiky tretích krajín;
- l) orientovať všetky druhy poľnohospodárskej výroby na postupy, ktoré sa starajú o zdravie poľnohospodárov aj spotrebiteľov, a zároveň chránia genetické zdroje v poľnohospodárstve, životné prostredie, najmä vodné, posilňovaním biodiverzity vo voľnej prírode a v poľnohospodárstve, a ktoré rešpektujú normy ochrany zvierat a obmedzujú globálne otepľovanie;
- m) dlhodobo udržiavať a zachovávať poľnohospodársku pôdu z kvantitatívneho hľadiska tak, že sa bude rozhodne bojovať proti zaberaniu poľnohospodárskej pôdy a zvyšovať jej kvalita, úrodnosť a biodiverzita šírením vhodných poľnohospodárskych postupov;
- n) podporovať výrobky s označením pôvodu (CHOP, CHZO) alebo výrobky podľa iných systémov kvality, ktoré vytvárajú pridanú hodnotu pre tento sektor a územie a umožňujú zachovať miestne výrobné systémy a prispieť k využívaniu identity vidieka a kultúrneho a gastronomického dedičstva;
- o) spravodlivejšie rozdeliť verejné zdroje SPPP medzi poľnohospodárske podniky a medzi členské štáty, a to na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií a ich schopnosti prispieť k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja EÚ (a to aj urýchlením konvergenencie priamych platieb medzi členskými štátmi);
- p) uplatňovať zásadu proporcionality na systémy kontrol, ktorým podliehajú poľnohospodári;
- q) posilniť druhý pilier SPP, ktorého cieľom je zlepšiť kvalitu života vo vidieckych oblastiach a posilniť všeobecnú konkurencieschopnosť;
- r) podporiť hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj všetkých vidieckych území;
- s) riešiť problém, ktorým je vyľudňovanie a starnutie obyvateľstva v rozsiahlych oblastiach vidieka, ktoré vyplývajú z nedostatočných životných a pracovných príležitostí, najmä pre mladých ľudí a ženy;
46. vzhľadom na zložitosť SPP je pre jednotlivých podnikateľov a poľnohospodárov náročné a dokonca rizikové požiadať o dotácie. Zjednodušenia sú pre ďalšiu akceptovateľnosť a príťažlivosť SPP veľmi potrebné. Zjednodušenie a urýchlenie postupu je preto žiaduce, najmä pokiaľ ide o operácie s malým finančným objemom, pričom by sa mala racionalizovať aj administratívna záťaž;
47. žiada, aby na SPP boli vyčlenené prostriedky v objeme, ktorý v súlade so zásadami vymedzenými v európskych zmluvách a s jej postavením jedinej integrovanej politiky Európskej únie dostatočne pokryje potreby európskeho poľnohospodárstva, vidieckych území a ich spoločenstiev, ako aj reaguje na požiadavky spoločnosti;
48. uvádza, že poľnohospodárstvo sa dokáže popasovať s mnohými zo spomenutých úloh v oblasti klimatických zmien, energetiky, výroby potravín, biodiverzity. Je na to však potrebné finančne podporovať technické iniciatívy a inovatívne postupy podnikateľského alebo kooperatívneho charakteru, aby sa tento prechod urýchlil;
49. upozorňuje na skutočnosť, že pokiaľ ide o priame platby a platby na plochu, zdroje sa musia sústrediť najmä na menšie a rodinné poľnohospodárske podniky, pričom pri veľkých poľnohospodárskych podnikoch, ktorých sa dotýka obmedzenie peňažného stropu, treba uprednostniť finančné riešenia;
50. žiada Európsku komisiu, aby presne vyhodnotila výsledky súčasnej SPP vzhľadom na dosahovanie cieľov, ktoré boli pre ňu určené podľa zmlúv EÚ v oblasti poľnohospodárskych príjmov a stabilizácie trhov;
51. odporúča bojovať proti nestálosti cien poľnohospodárskych produktov, poskytnúť poľnohospodárom vyhladky na príjem z predaja na trhu a zvýšiť spravodlivosť potravinových reťazcov⁽³⁾;
52. vyzýva na zachovanie prístupu, ktorý sa na základe článku 349 Zmluvy o fungovaní EÚ uplatňuje v prípade poľnohospodárstva v najvzdialenejších regiónoch, a to prostredníctvom programu POSEI, ako ho uznala Komisia vo svojej správe Európskemu parlamentu a Rade COM (2016) 797 z 15. decembra 2016;

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Regulácia nestálosti poľnohospodárskych cien (Ú. v. EÚ C 185, 9.6.2017, s. 36).

53. žiada posilniť podporu vinohradníctva, pestovania olív a chovu na strmých svahoch alebo v horských oblastiach a v znevýhodnených oblastiach s nízkou výnosnosťou, ako aj v najvzdialenejších regiónoch a podporu modelov riadenia poľnohospodárskych podnikov, ktoré prispievajú k zlepšeniu biodiverzity lúk a pasienkov v horských oblastiach;

54. vyzýva EÚ, aby uplatnila svoj význam najvýznamnejšieho svetového dovozcu a vývozcu potravín a zmenila pravidlá medzinárodného obchodu v poľnohospodárstve (WTO, 1994) v zmysle spravodlivejších a solidárnejších obchodných vzťahov; konštatuje, že volatilita cien je pre európske poľnohospodárstvo naliehavým problémom a naliehavo vyzýva Európsku komisiu, aby zvažila opatrenia zamerané na zníženie rizika spojeného s rastúcim vystavením svetovému trhu;

55. domnieva sa, že prístup k poľnohospodárskemu príjmu, ktorý je vo väčšej miere založený na trhu než na dotáciách, môže zvýšiť ekonomické uznanie povolania poľnohospodára a teda jeho príťažlivosti; preto odporúča EÚ regulovať svoje poľnohospodárske trhy s cieľom zabrániť nedostatkom alebo prebytkom a stabilizovať poľnohospodárske ceny na uspokojivých úrovniach;

56. navrhuje vytvorenie ročných preventívnych úspor, ktoré by sa prenášali do ďalšieho roku, ak by neboli v plnom rozsahu využité⁽⁴⁾;

57. vyzýva EÚ, aby v rámci dvojstranných dohôd o voľnom obchode a partnerstiev s tretími krajinami zabezpečila rovnaké podmienky; spája preto povinnosť nevyvážať poľnohospodárske a potravinové výrobky za ceny nižšie ako sú priemerné náklady na ich výrobu v Európe vďaka verejnému financovaniu s právom chrániť európsku výrobu pred veľmi lacným dovozom, ktorý ničí jej výrobnú kapacitu;

58. podporuje význam miestnych a regionálnych krátkych dodávateľských reťazcov tak kvôli ich väčšej environmentálnej udržateľnosti, pokiaľ ide o zníženie znečistenia spôsobeného dopravnými prostriedkami, ako aj kvôli ich podpore poľnohospodárstva, ktoré kladie dôraz na typickú kvalitu, tradíciu a hospodárske a kultúrne dedičstvo;

59. vyzýva EÚ, aby revidovala poľnohospodárske aspekty dvojstranných dohôd o „voľnom“ obchode alebo hospodárskom „partnerstve“ s tretími krajinami, ktoré majú primerané prostriedky a uprednostňujú rodinné poľnohospodárske podniky náročné na pracovnú silu zamerané predovšetkým na miestne a regionálne trhy a krátke reťazce; vyzýva EÚ, aby náležite zohľadnila záujmy svojho poľnohospodárskeho sektora v dohodách o voľnom obchode s cieľom minimalizovať hrozby pre európsku produkciu a zostavila strategický zoznam produktov, ktoré môžu byť zraniteľné voči nadmernému tlaku. Požaduje, aby sa takýmto produktom, ktoré môžu byť citlivé na liberalizáciu, venoval zodpovedajúci osobitný a diferencovaný prístup;

60. navrhuje revíziu právnych predpisov EÚ o hospodárskej súťaži, ktorá všetkým subjektom určitého odvetvia vrátane spotrebiteľov a verejných orgánov dá možnosť rozhodnúť o spravodlivom rozdelení pridanej hodnoty a marží v rámci celého hodnotového reťazca a umožní poľnohospodárom dosiahnuť pokrok smerom k spravodlivejšiemu postaveniu v potravinovom reťazci a posilniť svoje postavenie na trhu;

61. žiada o revíziu európskeho práva v oblasti verejného obstarávania v sektore stravovacích služieb, ktorá bude zahŕňať doložku o mieste dodávok potravín, a nabáda miestne a regionálne orgány, aby si intenzívnejšie vymieňali osvedčené postupy, s cieľom podporiť lokálnu výrobu potravín a lokálny trh s ekologickými poľnohospodárskymi výrobkami a remeselné spracovanie, ktoré poskytne pracovné miesta na vidieku;

62. žiada, aby sa výskum financovaný z rozpočtov EÚ a EIB v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka zamerával najmä na:

- a) trvalú efektívnosť výrobných procesov a poľnohospodárskych podnikov;
- b) kvalitné spôsoby výroby, ktoré rešpektujú životné prostredie, agroekológiu;
- c) obnovu úrodnosti degradovanej poľnohospodárskej pôdy a biodiverzity;
- d) sociálnu inováciu vidieckych oblastí: miestne verejné služby zamerané na rôzne spôsoby poľnohospodárskej výroby, remeselné spracovanie a distribúciu poľnohospodárskych výrobkov na miestnej úrovni;
- e) technologickú inováciu zvyšujúcu sebačnosť a odolnosť poľnohospodárskych podnikov;

⁽⁴⁾ Stanovisko VR (Ú. v. EÚ C 185, 9.6.2017, s. 36).

- f) udržateľné obhospodarovanie lesov;
- g) poľnohospodárske postupy boja proti globálnemu otepľovaniu;
- h) dobré životné podmienky zvierat a udržateľné riešenia problému chorôb zvierat a rastlín;
- i) technologické aplikácie na kontroly na mieste s cieľom zjednodušiť a zefektívniť metodiky;

63. vyzýva na prechod od priamych platieb na hektár na limitované priame platby na hektár upravené v závislosti od poľnohospodárskeho zamestnanca, teda aktívneho poľnohospodára, a to s cieľom:

- a) zachovať a rozvinúť poľnohospodárstvo v agroklmaticky znevýhodnených regiónoch, najmä v horských oblastiach, kde sú výrobné náklady vyššie alebo ktoré sú geograficky znevýhodnené, ako sú najvzdialenejšie regióny;
- b) podporovať malé rodinné poľnohospodárske podniky, ktorých objem výroby je často príliš nízky na dosiahnutie dostatočného poľnohospodárskeho príjmu, ale sú dôležité pre oživenie vidieckych oblastí, pričom treba zdôrazniť, že zvýšená podpora na prvé hektáre je mimoriadne dôležitá pre malé poľnohospodárske podniky, a to najmä v oblasti horského poľnohospodárstva;
- c) podporovať zakladanie poľnohospodárskych podnikov mladými;
- d) vo všetkých regiónoch podporovať postupný prechod na odolnejšie a nezávislejšie spôsoby výroby s nízkymi vstupmi, ktoré chránia zdravie, znižujú globálne otepľovanie, podporujú biodiverzitu, zlepšujú kvalitu vody a rešpektujú dobré životné podmienky zvierat a pri ktorých sa používa menej hnojív a žiadne chemické pesticídy;
- e) posilniť rozvoj ekologického poľnohospodárstva;
- f) posilniť poľnohospodárstvo v oblastiach s vysokou environmentálnou hodnotou;
- g) podporovať využívanie pôvodných plemien a odrôd s cieľom podporiť malých výrobcov produkujúcich špeciálne potravinárske výrobky s vysokou pridanou hodnotou;
- h) podporovať rozvoj kvalitných miestnych odvetví s vysokou pridanou hodnotou;

64. vyzýva v rámci ekologizácie na postupné posilnenie postupov prínosných z hľadiska klímy a životného prostredia prostredníctvom:

- a) povinného striedania plodín, zahrňujúceho strukoviny, s cieľom dosiahnuť zníženie závislosti chovu hospodárskych zvierat v Európe na dovážaných rastlinných bielkovinách a znížiť dusíkaté hnojivá, ktoré sú energeticky veľmi náročné a produkujú veľa skleníkových plynov;
- b) zachovania zákazu obrábania pôdy trvalých trávnatých porastov s cieľom zvýšiť sekvestráciu oxidu uhličitého do pôdy a biodiverzitu;
- c) zachovania oblastí ekologického záujmu bez pestovania a používania fyto sanitárnych produktov s cieľom pomôcť zastaviť pokles biodiverzity a pritom umožniť obmedzené extenzívne spásanie, ktoré prispieva k obohacovaniu pôdy a je prospešné pre chovateľov;
- d) sprístupnenia špecifických nástrojov, ktoré umožňujú predchádzať rizikám spojeným so zmenou klímy;
- e) zavedenia ľahko dostupnej kompenzačnej podpory stimulujúcej dodatočné záväzky v oblastiach sústavy Natura 2000 v prípade dodatočných záväzkov týkajúcich sa biodiverzity v oblastiach s vysokou prírodnou hodnotou, ako aj v oblastiach s chránenými veľkými dravcami;
- f) ďalších ekologizačných opatrení na regionálnej úrovni;

65. odporúča, aby sa v záujme rešpektovania práv zamestnancov v poľnohospodárstve krátili budúce priame platby priznané poľnohospodárskemu podniku, ktorý nedodrжал sociálne normy platné v príslušnom členskom štáte;

66. žiada o posilnenie druhého piliera SPP a navýšenie rozpočtu vyčleneného na vidiecky rozvoj a tiež väčšiu subsidiaritu, aby mohli členské štáty presúvať finančné prostriedky z prvého piliera do druhého;

67. upozorňuje na skutočnosť, že k dosiahnutiu miestnych a regionálnych cieľov SPP vo výraznej miere prispelo uplatňovanie prístupu na základe CLLD a LEADER, a preto odporúča, aby sa v rámci regionálnych a vnútroštátnych programov zameraných na realizáciu SPP vyčlenili zdroje na realizáciu druhého piliera až do výšky 20 %;

68. opakuje, že členským štátom a regiónom by sa mali udeliť väčšie právomoci na reguláciu poľnohospodárskej pôdy a stanovovanie obmedzení na tento účel, a to najmä na riešenie fenoménu zaberania a koncentrácie pôdy v Európe, ktorý obmedzuje možnosti začínajúcich mladých poľnohospodárov ⁽⁵⁾;

69. dôrazne žiada vyčleniť dostatočne vysokú časť prostriedkov navýšením Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) na rozvoj vidieckych oblastí, aby sa zabezpečil harmonický a integrovaný rozvoj týchto oblastí vrátane poskytovania miestnej infraštruktúry, podpory MSP, obnovy obcí a rozšírenia diverzifikácie hospodárskych činností;

70. odporúča EÚ, aby venovala osobitnú pozornosť najvzdialenejším regiónom, v ktorých je poľnohospodársky sektor nevyhnutný pre vytváranie pracovných miest a bohatstva, podporu rozvoja agropotravinárskeho priemyslu, výskumu a inovácií, zachovanie územného plánovania kvalitných priestorov a ich podporu a tiež boj proti zmene klímy;

71. navrhuje, aby boli finančné prostriedky z druhého piliera prioritne zamerané na:

- a) zblíženie poľnohospodárov a spotrebiteľov prostredníctvom krátkych reťazcov;
- b) podporu poľnohospodárov, ktorých výrobné postupy prekračujú environmentálne normy s cieľom dosiahnuť poľnohospodárstvo s vysokou ekologickou hodnotou;
- c) podporu rozvoja environmentálne zameranej pestovateľskej praxe, pričom by sa zachovali ekosystémy s vysokou environmentálnou hodnotou a podporilo zalesňovanie pôdy v záujme zachytávania CO₂;
- d) podporu propagácie inovácie a výskumu zameraných na udržateľnejšie výrobné a spracovateľské postupy;
- e) schopnosť poľnohospodárov prispôsobiť sa trhom (napr. informačné a poradenské služby, služby riadenia poľnohospodárskych podnikov, školenia atď.);
- f) podporu udržateľnej modernizácie odvetví spracovania poľnohospodárskych výrobkov, ktoré sa rozvíjajú spoločne s výrobnými odvetviami a berú ohľad na životné prostredie, zdravie spotrebiteľov a spravodlivé rozloženie pridanej hodnoty;
- g) iniciatívy na pomoc poľnohospodárom pri zakladaní družstiev alebo organizácií výrobcov;
- h) poradenstvo v oblasti riadenia rizík na boj proti klimatickým a sanitárnym rizikám;
- i) udržateľné investície s cieľom prispôsobiť ponuku rodinných poľnohospodárskych podnikov dopytu spotrebiteľov;
- j) podporu rozvoja odvetví s oficiálnou značkou kvality;
- k) remeselné spracovanie miestnych poľnohospodárskych výrobkov;
- l) stravovacie služby, ktoré odoberajú miestne a ekologické výrobky;

72. navrhuje prístup založený na „jednotnom kontaktnom mieste“ nahradiť prístupom „dohody“ medzi určitými typmi spoločností, odvetví a území; na základe niekoľkých cieľov (kvalita, produktivita, udržateľnosť) navrhuje podporovať inovačné projekty, ktoré sú takto zamerané a dokážu pozitívne vplývať na zamestnanosť;

Synergie v rámci fondov EÚ na rozvoj vidieka

73. navrhuje zvýšiť finančnú podporu EÚ vyčlenenú na rozvoj vidieka, ktorá sa významne znížila v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím, a to so zachovaním dostatočného objemu finančných prostriedkov dostupných v rámci prvého piliera;

⁽⁵⁾ Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Podpora mladých európskych poľnohospodárov (Ú. v. EÚ C 207, 30.6.2017, s. 57).

74. navrhuje rozsiahlu a silnú podporu udržateľných investícií na zachovanie rodinných poľnohospodárskych podnikov, najmä v oblasti výroby, distribúcie a diverzifikácie;

75. odporúča, aby bol prijatý program na rozvoj vidieka s cieľom umožniť, aby všetky európske politiky výraznejšie prispievali k inovácii a rozvoju vidieckych oblastí, ako aj k spolupráci v nich v súlade s cieľmi územnej súdržnosti ⁽⁶⁾;

76. navrhuje zjednodušiť integráciu zdrojov z rôznych fondov, z ktorých sa financuje rozvoj vidieka mimo poľnohospodárstva s cieľom podporiť:

- a) miestne iniciatívy zamerané na rozvoj zamestnanosti vo vidieckych oblastiach;
- b) odbornú prípravu pre povolania potrebné vo vidieckych oblastiach;
- c) technickú a sociálnu inováciu v službách post uhlíkového, digitálneho, obehového a ústretového hospodárstva;
- d) zhodnotenie lesných oblastí z hľadiska hospodárstva, ekológie a rekreácie;
- e) propagovanie partnerstva a aliancií medzi odvetvím poľnohospodárstva a správcami chránených oblastí;
- f) odstránenie rozdielov v oblasti digitálneho pripojenia na vidieku;
- g) zachovanie a rozvoj verejných služieb na miestnej úrovni;
- h) zachovanie a zveľaďovanie príťažlivých scenérií a dediniek;
- i) vidiecky cestovný ruch;
- j) rozvoj obnoviteľných zdrojov malovýroby obnoviteľnej energie;
- k) miestne verejné investície malého rozsahu zamerané na zlepšenie kvality života vidieckych spoločenských a životaschopnosti podnikov, aspoň v tých regiónoch, ktoré výrazne zaostávajú v porovnaní s priemerom členských štátov;

77. zasadzuje sa tiež za využívanie širšieho potenciálu poľnohospodárskych a lesných plôch, najmä v prímestských oblastiach, na hospodárske, ekologické, klimatické, energetické a rekreačné účely, ako je miestna výroba potravín a energie a vidiecky cestovný ruch. Je preto nevyhnutné, aby sa SPP orientovala nielen na podnikateľov v poľnohospodárstve. Iniciatívy LEADER sú pre prímestské a vidiecke subjekty príležitosťou na spoluprácu a inovácie a musia nimi aj zostať;

78. žiada dôkladné posúdenie štrukturálnych fondov na podporu rozvoja vidieckych oblastí a podporu komplexnej politiky na oživenie týchto oblastí zlepšením prepojenosti tak z hľadiska dopravy, ako aj digitálneho širokopásmového pripojenia vo vyváženom vzťahu s ochranou životného prostredia prostredníctvom vykonávania tzv. „posúdenie vplyvu na vidiecke oblasti“, ako sa odporúča v deklarácii z Corku 2.0 ⁽⁷⁾;

79. zdôrazňuje, že predpokladom vyváženého územného rozvoja musí byť primeraná úroveň podpory vidieckych a prímestských vnútrozemských oblastí, ako aj znevýhodnených oblastí (napr. horských a pohraničných oblastí alebo iných oblastí s prírodnými alebo demografickými výzvami) s cieľom zabezpečiť v nich potrebné investície do rastu, zamestnanosti, sociálneho začlenenia a environmentálnej udržateľnosti;

80. vyzýva na zlepšenie vzťahov medzi mestami a vidiekom, pričom menšie mestá a vidiecke obce by mali byť plne zapojené, aby politiky EÚ nepodnecovali konkurenčný vzťah medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami;

81. víta iniciatívu Európskej komisie na podporu inteligentných obcí, ako aj príspevok Parlamentu k úspešnej realizácii tohto procesu, a navrhuje, aby sa rozsah tohto pojmu rozšíril na inteligentné vidiecke oblasti. Taktiež žiada, aby Výbor regiónov zohrával čo najdôležitejšiu úlohu v diskusiách o vytváraní rámcov v spojitosti s miestnymi a regionálnymi aktivitami týkajúcimi sa tejto iniciatívy;

⁽⁶⁾ Stanovisko Európskeho výboru regiónov Inovácia a modernizácia vidieckeho hospodárstva (Ú. v. EÚ C 120, 5.4.2016, s. 10).

⁽⁷⁾ Vyhlásenie z Corku 2.0 „Lepší život vo vidieckych oblastiach“, Európska komisia, september 2016.

82. trvá na tom, že je potrebné pokračovať v harmonizácii pravidiel týkajúcich sa fungovania štrukturálnych fondov prostredníctvom spoločného strategického rámca, a to s cieľom uľahčiť plánovanie a riadenie rozvoja vidieka a podporovať integrované a lokálne orientované prístupy ⁽⁸⁾;
83. navrhuje posilniť prístup „hlavného“ fondu s cieľom zjednodušiť riadenie projektov, ktoré budú financované z viac ako jedného fondu;
84. navrhuje začať diskusiu o aproximácii zákonov týkajúcich sa rôznych fondov súvisiacich s regionálnym rozvojom mimo poľnohospodárstva.

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 120, 5.4.2016, s. 10.

**Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Ďalšie kroky smerom k udržateľnej budúcnosti Európy –
Európske opatrenia zamerané na udržateľnosť**

(2017/C 342/03)

Spravodajca: Franco Iacop (SES/IT), predseda regionálneho zastupiteľstva regiónu Friuli Venezia Giulia

Referenčný dokument: Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Ďalšie kroky smerom k udržateľnej budúcnosti Európy – Európske opatrenia zamerané na udržateľnosť

COM(2016) 739 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Úvod

1. víta úsilie Európskej komisie (EK) aktívne a konštruktívne prispievať k strategickým cieľom programu 2030, v ktorom sa stanovuje základ pre riešenie viacerých základných a integrovaných globálnych výziev;
2. konštatuje, že v programovom dokumente, ktorý EK prijala 22. novembra 2016 vo forme oznámenia, sa navrhuje veľmi ambiciózna a rozsiahla stratégia zameraná na trvalo udržateľný rozvoj;
3. podporuje EK v úsilí o začlenenie uvedeného programu do stratégie Európa 2020, a tým aj do európskych štrukturálnych a investičných fondov. Vzhľadom na komplexnosť a množstvo jednotlivých referenčných rámcov zdôrazňuje potrebu jednotnosti a integrácie politík a konzistentného rámca riadenia;
4. zdôrazňuje, že na dosiahnutie výsledkov je nevyhnutné zapojiť do rozhodovacieho procesu všetky úrovne samosprávy, a to najmä regionálne a miestne orgány;

Všeobecné pripomienky

5. poznamenáva, že vzhľadom na to, že v politikách Európskej únie (EÚ) je potrebné dodržiavať zásadu subsidiarity, ciele v oblasti udržateľnosti sa priamo týkajú zodpovednosti, kompetencií a funkcií nižších úrovní správy;
6. zdôrazňuje, že orgány územnej samosprávy – v regiónoch, provinciách, obvodoch a okresoch, veľkomestách, mestách a obciach – sú skutočnými tvorcami politík, ktorých úlohou je vymedziť úrovne a spôsoby riadenia, ktoré sú najvhodnejšie na to, aby sa ciele EÚ a Organizácie Spojených národov zosúlادili s cieľmi miestnych spoločenstiev;
7. pripomína, že medzi 17 cieľmi sú dva, v prípade ktorých zohrávajú zásadnú úlohu orgány miestnej samosprávy: cieľ trvalo udržateľného rozvoja č. 10 a 11. Prvý je zameraný na zníženie územných rozdielov, pričom druhý zohráva zásadnú úlohu v oblasti územného plánovania, dopravy, sociálneho zabezpečenia a správania sa inšpirovanom modelom udržateľnosti;
8. v tejto súvislosti poukazuje na to, že v oznámení sa neskúma potreba zmerať pokrok dosiahnutý pri plnení cieľov udržateľného rozvoja, a to nielen na národnej a európskej úrovni a úrovni OSN, ale aj na nižšej ako celoštátnej úrovni. Preto vyzýva Európsku komisiu, aby na tento aspekt prihliadla pri ďalšom vypracúvaní ukazovateľov používaných na meranie pokroku a využila odborné znalosti na miestnej úrovni, ako aj existujúce siete;
9. zdôrazňuje, že tieto ciele dopĺňajú priority vyplývajúce z integrovaného vykonávania kompetencií, ktoré sa prierezovo týkajú ďalších strategických cieľov, napr. mestskej agendy, sociálneho začlenenia, politík Únie v oblasti klímy a energetiky, zníženia emisií, znížovania rizika katastrof, politík v oblasti životného prostredia a obehového hospodárstva, mobility, inteligentnej špecializácie, inteligentných miest (inteligentného vidieka), ktoré boli predmetom bratislavského samitu, ako aj Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike;

10. navrhuje využiť strednodobé preskúmanie viacročného finančného rámca (VFR) na to, aby program 2030 pojal stratégiu Európa 2020 a kľúčové usmernenia sa preskúmali tak, aby sa bezodkladne zosúlادili s novými cieľmi trvalo udržateľného rozvoja;

11. oceňuje úsilie vyvinuté v rámci pracovného dokumentu, ktorý sprevádza oznámenie s názvom Kľúčové európske opatrenia na podporu programu 2030 a cieľov trvalo udržateľného rozvoja (SWD (2016) 390 final), v ktorom sa navrhuje doplniť stratégiu Európa 2020 o ciele programu 2030 a čo najefektívnejšie využiť vzťahy medzi tromi piliermi, 7 hlavnými iniciatívami a 5 cieľmi súvisiacimi s prioritami stratégie Európa 2020 a cieľmi, ktoré sa týkajú 11 tematických cieľov navrhovaných pre Kohézny fond;

12. zdôrazňuje, že v každom prípade je na dosiahnutie všetkých cieľov navrhnutých v oznámení Komisie o udržateľnej budúcnosti Európy potrebné, aby sa vykonávali decentralizovane. V tejto súvislosti odporúča začlenenie cieľov agendy 2030 na miestnej úrovni, keďže to je jediný spôsob, ako dosiahnuť skutočný a trvalý vplyv na životy ľudí;

13. súhlasí s tým, že komplexnosť jednotlivých úrovni štátnej správy si vyžaduje vedenie a kontrolu, ktoré by rozhodovací proces obohatili prostredníctvom hodnotenia politík a inovovania inštitucionálnych štruktúr (meranie účinkov);

14. nazdáva sa, že niektoré prepojenia medzi prioritami Junckerovej komisie a cieľmi trvalo udržateľného rozvoja sa prelínajú v oblastiach, ktoré sú dôležité pre miestne a regionálne orgány. To platí predovšetkým pre prioritu v oblasti zamestnanosti, nakoľko sa týka právomocí uvedených v ciele 4 (vzdelávanie a odborná príprava), v ktorých prípade miestne a regionálne orgány vykonávajú dôležité právomoci, najmä pokiaľ ide o náklady súvisiace s prechodom k udržateľnej Európe;

15. vyjadruje želanie, aby sa „Investičný plán“ EK rovnakým spôsobom týkal aj hmotnej a nehmotnej infraštruktúry, ktorá spadá do kompetencie miestnych a regionálnych orgánov (sociálna ochrana, informačné siete, siete pre mobilitu, energetické a telekomunikačné siete, zneškodňovanie odpadov, integrované hospodárenie s vodou atď.) a ktorá v mnohých prípadoch zodpovedá rôznym cieľom trvalo udržateľného rozvoja (vrátane cieľov 8, 9, 12, 13);

16. pripomína, že aj prioritá EK č. 3 *Odolná energetická únia uplatňujúca výhľadovú politiku v oblasti zmeny klímy* sa prekrýva s rôznymi cieľmi trvalo udržateľného rozvoja v oblasti, ktorá je dôležitá pre miestne a regionálne samosprávy. To platí pre ciele trvalo udržateľného rozvoja 5, 7 a 13, kde sú miestne a regionálne samosprávy tak príjemcami, ako aj aktérmi politík zameraných na boj proti zmene klímy a trvalo udržateľné a pre všetkých otvorené zásobovanie energiou a ochranu sociálnych práv, pre ktorých zabezpečenie sú nevyhnutné služby poskytované na miestnej úrovni;

17. upozorňuje, že prioritá č. 7, ktorej cieľom je vytvoriť priestor spravodlivosti a základných práv založený na vzájomnej dôvere, zahŕňa opatrenia na dosiahnutie rodovej rovnosti tam, kde miestne a regionálne orgány môžu zohrávať významnú úlohu v plnom súlade cieľom trvalo udržateľného rozvoja č. 5 a v súlade s potrebou obnoviť dôveru občanov v európske inštitúcie;

18. pripomína, že odolnosť voči prírodným katastrofám je jedným z dôležitých aspektov trvalo udržateľného rozvoja a vyzýva inštitúcie Európskej únie, aby z tejto zásady urobili jeden z hlavných pilierov budúcich opatrení v oblasti trvalo udržateľného rozvoja v Európe ⁽¹⁾;

19. upozorňuje, že úlohou priority č. 8 je riešiť historicky a globálne významný fenomén migrácie, čo je plne v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja č. 1 a č. 10 prelínajúcimi sa s právomocami miestnych a regionálnych orgánov, ktoré sú často vystavené vysokému tlaku, pretože musia zvládať mimoriadne veľké migračné toky;

Konkrétne pripomienky

20. konštatuje, že opatrenia prijaté na účely dosiahnutia cieľov trvalo udržateľného rozvoja nebude vždy možné zasadiť do rámca integrovaných politík, na rozdiel od politík súdržnosti; preto je veľmi dôležité stanoviť priority, ktoré zohľadnia najnaliehavejšie potreby v dynamickej perspektíve zameranej na splnenie všetkých cieľov trvalo udržateľného rozvoja v dlhodobom horizonte: je preto nevyhnutné prihliadnúť na návrh VR, pokiaľ ide o potrebu schváliť kódex správania sa pre zapojenie miestnych a regionálnych orgánov;

⁽¹⁾ COR 5035/2016; COM(2016) 739 final.

21. zdôrazňuje, že ciele si vyžadujú rovnováhu medzi aktuálnymi požiadavkami a požiadavkami budúcich generácií, ako aj rovnováhu medzi požiadavkami jednotlivých úrovní štátnej správy, ktorá je nevyhnutná na zníženie zaťažujúcich nákladov na prechod, ktoré znášajú miestne a regionálne orgány. Ak takéto náklady nie sú udržateľné, môže to ohroziť účinné vykonávanie príslušných opatrení a ich prijatie zo strany verejnosti, a najmä schopnosť okrajových oblastí (vnútrozemské oblasti) prispievať ku globálnej udržateľnosti a zo všeobecnejšieho hľadiska k trvaniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja;

22. konštatuje dočasnú nesúrodosť medzi európskymi opatreniami (2020), na ktoré sa oznámenie vzťahuje, a programom 2030 a upozorňuje, že by bolo žiaduce zriadiť ďalšie podporné hospodárske a finančné nástroje, ako aj opätovne stanoviť ciele na celé príslušné obdobie, ktoré by boli v súlade s cieľmi programu;

23. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že oznámenie Komisie neobsahuje analýzu potenciálnych rizík v štádiu realizácie 17 cieľov. Tá by mohla výrazne prispieť k tomu, aby mali miestne a regionálne orgány primerané nástroje na prekonanie problémov pri realizácii politík súvisiacich s uvedených cieľov. Jedným z nevyhnutných nástrojov je lokalizácia všetkých ukazovateľov s cieľom umožniť neustále monitorovanie vývoja nerovností, a to aj vďaka iným ukazovateľom, ako je HDP, napr. kvalitatívnym ukazovateľom, ktorými je možné merať rovnomernosť rozvoja, ako aj sociálny pokrok jednotlivých území;

24. zdôrazňuje, že dosahovanie určitého čiastkového súboru cieľov, ktoré sa majú priradiť systému miestnych a regionálnych samospráv, musí ísť ruka v ruku s vyčlenením primeraných zdrojov. Tieto zdroje môžu byť poskytované prostredníctvom špecifických vnútroštátnych prevodov, ale aj zvyšovaním finančnej zodpovednosti na miestnej úrovni;

25. nazdáva sa, že je potrebné podporovať platformy a iniciatívy, ktoré umožňujú výmenu osvedčených postupov medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi, ako aj používať postupy, ktoré sú už zaužívané v medzinárodných organizáciách, ako napr. UNDP Life – Platforma pre trvalo udržateľný rozvoj, a zabrániť tomu, aby sa program využíval ako príležitosť na opätovnú centralizáciu politík. Na tento účel sa so záujmom očakáva vytvorenie multilaterálnej platformy ohlásenej v oznámení EK s cieľom uľahčiť realizáciu univerzálnych prvkov programu na územnej úrovni, ale najmä podporiť výmenu osvedčených postupov a podeliť sa o pokrok dosiahnutý v dynamickjších častiach Európy; očakáva, že bude do tejto platformy vhodným spôsobom zapojený vzhľadom na svoju inštitucionálnu úlohu zhromaždenia zastupujúceho miestne a regionálne orgány;

26. uznáva, že zlepšenie vyhliadok na život v rámci EÚ závisí okrem schopnosti posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť aj od blahobytu a bezpečnosti v oblastiach mimo EÚ. V tejto súvislosti a v súlade s novými usmerneniami stanovenými v oznámení o novom konsenze o rozvoji treba vyzvať na ďalšie posilnenie činnosti zameranej na decentralizovanú spoluprácu a na rozvoj tretích krajín, a to prostredníctvom podpory používania informačných a diskusných platforiem v záujme rozvoja, ktoré majú k dispozícii miestne a regionálne orgány: ARLEM, CORLEAP, dvojročná konferencia o decentralizovanej spolupráci a atlas decentralizovanej spolupráce, ktoré partnerským krajinám umožňujú stretávať sa, diskutovať a vymieňať si osvedčené postupy;

27. stotožňuje sa s pozíciou EK, ktorou je podpora mestskej agendy pre EÚ prijatej v roku 2016 Amsterdamským paktom, ktorá sa bude realizovať spolu s miestnymi a regionálnymi orgánmi s cieľom pokryť všetky aspekty trvalo udržateľného rozvoja a prispievať k realizácii globálnej „novej mestskej agendy“;

28. nazdáva sa, že je potrebné, aby sa v rámci stratégií pre trvalo udržateľný rozvoj miest a pre horizontálnu a vertikálnu spoluprácu v systéme participatívneho riadenia prihliadalo na rozmanitosť miest, dôležitosť sociálnej inovácie a plánovania zameraného na budúcnosť, a to prostredníctvom integrovaného a koordinovaného prístupu, najmä pri riešení dôležitých výziev v záujme zlepšovania kvality života v mestách;

29. vyjadruje želanie, aby analýza Programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 a jeho cieľov bola v súlade s európskym modelom rozvoja postavenom na miestnych výrobných systémoch (klastroch), ktoré sú tvorené prevažne malými a strednými podnikmi. Preto si želá, aby sa v modeloch rozvoja osobitná pozornosť venovala mestským centrom menších rozmerov vzhľadom na to, že príliš koncentrovaný územný rozvoj môže viesť k pasci, ktorú predstavuje zaostalosť, a zároveň spustiť ďalšie procesy marginalizácie a demografického poklesu;

30. pozitívne hodnotí skutočnosť, že v dokumente sa rozmery trvalo udržateľného rozvoja (sociálny, environmentálny a hospodársky) uvádzajú ako piliere, ku ktorým by mali smerovať politické usmernenia EK v snahe riešiť ciele trvalo udržateľného rozvoja a 13 sektorových politík, ktoré boli prijaté spolu s finančným rámcom na roky 2014 – 2020. Nazdáva sa však, že vzhľadom na nové globálne výzvy je potrebné posilniť miestny rozvoj a doplniť ho o územný rozmer;

31. poukazuje na to, že je potrebné, aby miestne a regionálne orgány zohrávali úlohu vykonávateľov politík vzhľadom na svoju blízkosť občanom a schopnosť prispievať k obnoveniu konsenzu v súvislosti s európskymi inštitúciami a projektom integrácie. Viacúrovňové riadenie predstavuje optimálne riešenie pre politiky zamerané na budovanie udržateľnej budúcnosti a na začlenenie desiatich priorít EK, 11 tematických cieľov Kohézneho fondu a 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja programu 2030;

Zlepšenie vplyvu politík na pilier sociálneho rozmeru

32. pripomína, že politiky a programy vedené centrálnie smerom zhora nadol nie sú tými najlepšimi postupmi na riešenie zložitých otázok v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a boj proti rôznym formám chudoby, ale miestnym a regionálnym orgánom sa musí zveriť zodpovednosť a samostatnosť potrebná na nájdenie tých správnych odpovedí na závažné sociálne otázky;

33. zdôrazňuje, že treba posilniť politiky potvrdené Chartou základných práv EÚ prostredníctvom plánovania udržateľnej sociálnej politiky, do ktorého sa zapoja všetky úrovne riadenia, keďže je to jediný spôsob, ako umožniť všetkým prístup k základným službám a umožniť riešenie nových požiadaviek, ktoré prinášajú demografické zmeny, prostredníctvom miestnych politík zameraných na aktívne a zdravé starnutie;

34. upriamuje pozornosť EK na potrebu vyvíjať úsilie v oblastiach politiky, ktoré sa zameriavajú na podporu zdravia ľudí, kladú dôraz na sociálne začlenenie, zlepšenie životných podmienok v mestských a prímestských oblastiach, ako aj zabezpečenie prístupu k verejným službám, rekreačným činnostiam a k športu aj pre osoby so zdravotným postihnutím a podporu zdravotnej prevencie pre celé obyvateľstvo vrátane starších osôb a migrantov a iných skupín obyvateľstva, ktoré sú ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením a nabáda členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby sa tiež takto angažovali;

35. nazdáva sa, že potenciál sociálneho hospodárstva spočíva vo vytváraní pracovných miest a v boji proti nezamestnanosti mladých ľudí a žien, a preto považuje za zásadné, aby sa v programe venovala pozornosť sociálnej zodpovednosti podnikov a potrebe vytvárať vzájomné porozumenie medzi mladými ľuďmi a podnikateľskou sférou. Nová stratégia by okrem toho mala prostredníctvom prierezového prístupu obsahovať rôzne rozmery udržateľnosti a nové perspektívy, ktoré ponúka tvorivosť;

36. považuje za potrebné začleniť do programu 2030 kultúru a jasne uviesť, akú úlohu zohráva pri trvalo udržateľnom rozvoji a pri vytváraní nových pracovných miest prostredníctvom výstavby ideálnych európskych obcí s cieľom šíriť vo svete zásady demokracie, sociálnej spravodlivosti a solidarity. Kultúra účinne prispieva k stratégiám inkluzívneho rozvoja, pričom má výrazný vplyv na ciele trvalo udržateľného rozvoja, zlepšuje systémy vzdelávania, bojuje s fenoménmi, akými sú sociálne vylúčenie a chudoba, odstraňuje príčiny nerovností, prispieva k rovnosti príležitostí, odstraňuje generačné a demografické rozdiely;

Zlepšenie vplyvu politík na pilier environmentálneho rozmeru

37. zdôrazňuje, že aj zdanlivo globálne otázky, ako je zmena klímy, zníženie emisií CO₂, úspora energie, získavanie energie z obnoviteľných zdrojov, ochrana biodiverzity, zníženie využívania zdrojov, integrovaná doprava a obehové hospodárstvo, sú v skutočnosti podmienené politikou a opatreniami na miestnej úrovni. Preto odporúča venovať osobitnú pozornosť ekologickej výrobe;

38. vzhľadom na rôznorodosť dotknutých sektorov považuje za potrebné, aby sa medzi viacúrovňovým riadením a zainteresovanými stranami v oblasti životného prostredia zaujal integrovaný prístup založený na spolupráci. V tejto súvislosti sa súdržnosťou premoštuje hospodárska účinnosť, sociálna súdržnosť, kultúrny rozvoj a environmentálna rovnováha a z trvalo udržateľného rozvoja sa vytvára kľúčový faktor tvorby politiky;

39. stotožňuje sa s názorom, že ľudská činnosť a zmena klímy predstavujú čoraz väčšiu záťaž na morské ekosystémy. Na tento účel sa vyzýva na upriamenie pozornosti na opatrenia EK zamerané na dosiahnutie toho, aby boli oceány bezpečné, čisté a spravované udržateľným spôsobom, a aby sa pokračovalo v podpore vykonávania programu pre modrý rast, ktorý je zameraný na využitie potenciálu európskych oceánov a morí na vytváranie pracovných miest, hospodárskych hodnôt a udržateľnosti. Okrem toho pripomína, že inovácia v „modrom“ hospodárstve môže pomôcť zabezpečiť účinné a udržateľné využívanie vzácnych morských zdrojov ⁽²⁾;

40. pripomína úsilie všetkých inštitúcií o minimalizovanie plytvania potravinami a zhodnotenie odpadu stimulovaním investícií a zamestnanosti v širšom kontexte *ekologického hospodárstva*. EÚ musí rozhodným spôsobom podporovať ochotu vzdať sa lineárneho hospodárskeho modelu v prospech posilnenia modelu obehového hospodárstva, ako sa uvádza vo viacerých stanoviskách Výboru regiónov – *Smerom k obehovému hospodárstvu: preskúmanie právnych predpisov EÚ v oblasti odpadov, Legislatívne návrhy ktorými sa menia smernice o odpade a Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo*;

Zlepšenie vplyvu politik na pilier hospodárskeho rozmeru

41. nazdáva sa, že modely rozvoja, ktoré sú podmienené novými konkurenčnými činiteľmi, ako sú napríklad siete umožňujúce prepojenie nekonečného počtu údajov s neobmedzeným počtom užívateľov, predstavujú jasný nepomer medzi potrebou podnikov skracovať „trhový zrelosť“ a čas dosiahnutia konsenzu a ukončenia byrokratických postupov. Miestne a regionálne orgány predstavujú primeranú veľkosť na urýchlenie politického rozhodovania, ktoré si trhy vyžadujú;

42. dúfa, že skutočne budú podporované modely rozvoja a najmä nehmotné siete, ktoré uľahčením prístupu k nekonečnému počtu údajov podmieňujú nové konkurenčné faktory a prechod na nové modely produkcie;

43. domnieva sa, že je neodkladne nutné rozvíjať stratégie, ktoré aktivujú štrukturálne politiky, s cieľom opäť začleniť medzi základné piliere rozvoja radikálnu zmenu výrobného modelu a aj prostredníctvom využívania stimulov podporiť udržateľnú výrobu dovtedy, kým vďaka inováciám nebude prechod na obehové hospodárstvo nákladovo efektívny. Je zrejmé, že takéto politiky okrem toho, že prispievajú k zvládnutiu nových výziev vyplývajúcich z procesov globalizácie, predstavujú jasnú odpoveď na kompromis v oblasti sociálnych požiadaviek, ktoré proti sebe stavajú prácu a životné prostredie;

44. uznáva, že globalizácia, ktorá je v prvom rade dôsledkom väčšej mobility osôb, produktov a údajov, zintenzívňuje medzinárodnú konkurenciu nielen medzi jednotlivými podnikmi, ale aj medzi územiaми. Je preto potrebné rozhodne konať v súvislosti s faktormi, ktoré sú základom územnej konkurencieschopnosti, ako je sociálny a inštitucionálny kapitál, infraštruktúra a inovácia s cieľom oživiť európske ekonomiky;

45. pripomína, že miestne a regionálne orgány zohrávajú kľúčovú úlohu vo vzťahu medzi partnerstvami verejného a súkromného sektora, pretože dokážu uznať rôznorodosť foriem rozvoja, ktoré môžu podporovať investície zamerané na zhodnotenie vlastných zdrojov regiónov;

Zlepšenie vplyvu politik na pilier územného rozmeru

46. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v oznámení, ktoré prijala EK, sa vôbec nespomína pojem „územný kapitál“, ktorý OECD zaviedla v roku 2001 a Európska komisia prevzala v roku 2005. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že tento pojem zahŕňa súbor lokálne koncentrovaného kapitálu rôzneho druhu, ktorý môže byť ľudský, prírodný, umelý, organizačný, vzťahový a kognitívny, a ktorý tvorí konkurenčný potenciál určitej oblasti;

47. konštatuje, že kríza a vplyvy globalizácie majú výrazný vplyv na vzťahy, ktoré zaručovali súdržnosť v rámci regiónov, a spôsobujú rozkol (medzi mestom a vidiekom, centrom a perifériou) a menia dynamiku štruktúry spoločnosti. V tejto súvislosti je potrebné prejsť zo starých modelov územnej politiky charakterizovaných funkcionalistickými prístupmi, v rámci ktorých sa územie považuje len za priestor, na modely neoinštitucionálneho charakteru, ktoré územiu prisudzujú úlohu kolektívneho aktéra;

48. uznáva, že v Amsterdamskom pakte sa do centra rastúcich záujmov kladie úloha „mestských“ politik zameraných na realizáciu opatrení s cieľom podpory územnej súdržnosti a hospodárskeho rozvoja, a to na základe presvedčenia, že mestá môžu pozitívne prispieť k inovačným procesom;

⁽²⁾ COR 2203/2012.

ODPORÚČANIA PRE REGIONÁLNE A MIESTNE ORGÁNY

49. kladie dôraz na skutočnosť, že miestne a regionálne orgány zohrávajú zásadnú úlohu pri ochrane a rozvoji mestského prostredia, vidieckych oblastí a spoločného dedičstva a môžu prispieť k tomu, čo sa v programe 2030 nazýva „transformovaným svetom“, a to prostredníctvom aktívneho prístupu s cieľom:

- a) zlepšovať vlastné strategické schopnosti riadenia;
- b) podporovať vznik uvedomelej a náročnej občianskej spoločnosti;
- c) rozvíjať integrované mestské a územné plánovanie;
- d) podporovať hospodárske príležitosti na miestnej úrovni na vytváranie dôstojných pracovných miest a sociálnej súdržnosti;
- e) podporovať plány/stratégie regionálneho rozvoja, prepojením cieľov trvalo udržateľného rozvoja s politickými cieľmi, ale aj prostredníctvom preskúmania a úpravy plánovania s cieľom reagovať na výzvy trvalo udržateľného rozvoja, a tak prispievať k vymedzeniu národných programov reforiem (NPR);
- f) usmerňovať prechod na hospodárstvo s nízkymi emisiami oxidu uhličitého a na odolné mestá a regióny;
- g) podporovať vymedzenie plánov udržateľnej mestskej mobility;
- h) uznať a podporovať úlohu kultúry v súvislosti s trvalo udržateľným rozvojom a zveľaďovať miestne dedičstvo, tvorivosť a rozmanitosť;
- i) podporovať zapojenie hospodárskych, sociálnych a kultúrnych subjektov, univerzít a centier vedeckého výskumu, ako aj jednotlivých občanov do vypracúvania plánov a iniciatív zameraných na dosahovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, a to aj v spolupráci so spoločným výskumným centrom v rámci iniciatívy Science meets Regions;
- j) podporovať zavádzanie programov vzdelávania týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja do škôl a kultúrne činnosti zamerané na otázku udržateľnosti;
- k) podporovať zahrnutie „ukazovateľov spravodlivého a udržateľného blahobytu“ do postupov prípravy zákonov a dokumentov regionálneho rozpočtu;
- l) vytvárať partnerstvá v oblasti decentralizovanej spolupráce pre rozvoj;

50. pripomína, že miestne a regionálne orgány sú inštitúciami, ktoré môžu rozvíjať formu participatívnej demokracie, do ktorej sú zapojené najmä ženy, mladí ľudia, staršie osoby a predstavitelia menšín, ako základ pre plánovanie a realizáciu integrovaných stratégií v záujme hospodárskeho rozvoja na miestnej úrovni;

ODPORÚČANIA ADRESOVANÉ ÚSTREDNEJ VNÚTROŠTÁTNEJ ÚROVNI

51. odporúča zaujať prístup zdola nahor a vymedziť primeraný právny rámec s vyčlenením dostatočných zdrojov. Takýto nový systém sa dá úspešne vytvoriť len prostredníctvom stále väčšej decentralizácie v jednotlivých krajinách EÚ. Vlády jednotlivých štátov by mali:

- a) presadzovať spoločné riadenie a skutočnú decentralizáciu, ktorá umožňuje zapojenie všetkých zainteresovaných strán, a to nielen vo vzostupnej fáze, ale aj v zostupnej fáze;
- b) vytvárať súdržné a integrované územné politiky, pričom by mali konzultovať orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni, a to najmä pri vypracúvaní národných programov reforiem;
- c) zrevidovať systémy financovania na nižšej ako celoštátnej úrovni s cieľom odstrániť rozpor medzi financovaním a udržateľnosťou;
- d) zapájať miestne a regionálne úrovne do procesu sledovania cieľov trvalo udržateľného rozvoja, na základe presných územných údajov;

52. pripomína, že na celoštátnej úrovni riadenia správy by mali byť mestá a regióny hoci aj prostredníctvom postupu zdola nahor zapojené do prípravy miestnych akčných plánov zameraných na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, pričom je potrebné brať do úvahy silné a slabé stránky a uplatňovať zásadu „na nikoho sa nezabudlo“ a zásadu efektívnosti nákladov;

ODPORÚČANIA ADRESOVANÉ SUBJEKTOM NA ÚROVNI EÚ A NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI

53. je presvedčený, že na to, aby sa zabezpečilo, že politiky a globálne dohody budú v plnej miere využívať záväzky prijaté a skúsenosti nadobudnuté na miestnej úrovni, miestne a regionálne orgány musia byť súčasťou štruktúrovaného dialógu a neoddeliteľnou súčasťou riadenia, a nielen zainteresovaným subjektom. Úsilie miestnych a regionálnych orgánov organizovať a poskytovať informované vstupy by malo byť uznané ako súčasť rozhodovacieho procesu, a to aj prostredníctvom opatrení, akými sú napríklad:

- a) zahrnutie organizovaných sietí miestnych a regionálnych orgánov do riadiacich orgánov medzinárodných inštitúcií pre rozvoj;
- b) posilnenie finančných nástrojov a preskúmanie politík v týkajúcich sa miestneho udržateľného rozvoja;
- c) podpora decentralizovanej spolupráce, a to aj s krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ, výmena poznatkov a znalostí s cieľom stimulovať inovácie;

54. žiada, aby sa na európskej a národnej úrovni zabezpečili zdroje na ex ante a ex post hodnotenie politík z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja. Znamená to úsilie o zlepšenie koordinácie všetkých politík, ktoré vykonáva EÚ alebo jej členské štáty a miestne a regionálne orgány;

55. žiada EK, aby program národných reforiem, ktorý je už formálne začlenený do Kohézneho fondu, využívala ešte strategickjším a funkčnejším spôsobom, a pritom funkčným spôsobom využívala nástroje, ktoré sa už prijali na podporu trvalo udržateľného rozvoja. Umožnilo by to realizovať v rámci európskeho semestra nielen reformné opatrenia, ktoré sú už na účely plnenia cieľov trvalo udržateľného rozvoja naplánované a ktoré sa realizujú na úrovni jednotlivých štátov, ale aj opatrenia, ktoré sa týkajú regionálnej a miestnej úrovne;

56. odporúča, aby sa jednotlivé stupne riadenia na európskej a medzinárodnej úrovni ujali vedenia v komplexnom systéme globálnych vzťahov, udržiavali pod kontrolou ohniská regionálneho napätia, podporovali transformáciu a reštrukturalizáciu inštitucionálnej a výrobnjej štruktúry, ktorá je dedičstvom minulého storočia, udelili miestnym aktérom kompetencie, ktoré sú potrebné na to, aby sa krehkosť geo-ekonomickej rovnováhy premenila na príležitosť na rozvoj, ktorými sa obnoví konkurencieschopnosť miestnych systémov výroby na celosvetovom trhu.

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Migrácia na trase cez centrálnu Stredozemie

(2017/C 342/04)

Spravodajca: Hans Janssen (NL/EELS), starosta Oisterwijku**Referenčný dokument:** Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade

Migrácia na trase cez centrálnu Stredozemie. Riadenie tokov, záchrana životov

JOIN(2017) 4 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Úvod a súvislosti

1. uznáva, že toto oznámenie EÚ je dôležitým prvkom širšej reformy politiky EÚ. Jeho prínosom sú návrhy konkrétnych opatrení na doplnenie strategických usmernení Rady z roku 2014, v ktorých sa európski lídri dohodli, že v nasledujúcich rokoch umožnia rozvoj politiky v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí vrátane migrácie a azylu;
2. nazdáva sa, že v takej citlivej a strategickej oblasti by mali členské štáty a inštitúcie Európskej únie aj naďalej budovať stratégiu pre tento región v rámci jeho vzťahov s Európskou úniou a následne skutočnú migračnú politiku a prevziať politickú zodpovednosť za jej implementáciu v záujme európskych národov, pričom zohľadnia špecifiká členských štátov a krajín pôvodu a práva migrantov v súlade s medzinárodnými a európskymi dohovormi;
3. uznáva, že migrácia a rozvojové politiky spolu úzko súvisia. Nevyhnutná je spolupráca na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, aby sa spoločná európska migračná politika skutočne zrealizovala, a aby sa implementovala európska migračná agenda;
4. podporuje holistický prístup k riadeniu migrácie, ktorý umožní decentralizovanejšie a efektívnejšie riadenie migračných tokov. Týmto decentralizovaným riadením sa zaručí rovnaká starostlivosť a rovnaké práva;
5. zdôrazňuje zásadný význam znižovania počtu úmrtí na mori pri pokusoch o preplávanie do Európy a potrebu naďalej vyvíjať úsilie o záchranu ľudí v núdzi; vyjadruje hlbokú ľútosť nad stovkami stratených životov a vyjadruje uznanie všetkým krajinám a organizáciám, ktoré sa snažia predísť tejto ľudskej tragédii⁽¹⁾; opakuje, že vytvorenie ďalších bezpečných a prístupných legálnych možností na migráciu do EÚ, ako sú humanitárne víza, presídľovanie a zlučovanie rodín, musí byť súčasťou úsilia o vytvorenie komplexnej a humannej migračnej politiky;
6. víta dodatočné opatrenia, ktoré boli v tomto spoločnom oznámení navrhnuté na posilnenie iniciatív na trase cez centrálnu Stredozemie vrátane trasy cez Líbyu a okolo nej. vzhľadom na vysoký počet obetí na mori na trase cez centrálnu Stredozemie ostáva otázka riadenia migračných tokov a záchranu životov hlavnou prioritou;
7. nazdáva sa, že viacúrovňové riadenie je podmienkou pre dosiahnutie optimálnych výsledkov. V tomto rámci má kľúčový význam, aby EÚ, štátne orgány a orgány na miestnej a regionálnej úrovni úzko spolupracovali s miestnymi a regionálnymi orgánmi v tranzitných krajinách a s občianskou spoločnosťou, združeniami migrantov a miestnymi spoločenstvami v hostiteľských krajinách a aby boli vnímavé voči impulzom prichádzajúcim od nich;

⁽¹⁾ CdR 5728/2014, stanovisko na tému *Úsilie na podporu skutočnej solidarity v ozajstnej európskej migračnej politike*, spravodajca: François Decoster (FR/ALDE).

8. zdôrazňuje, že úspech týchto opatrení si vyžaduje úzku spoluprácu s príslušnými partnermi v krajinách pozdĺž trasy cez centrálnu Stredozemie a spoločné úsilie inštitúcií EÚ a členských štátov, ako aj spoluprácu s medzinárodnými organizáciami, ako je Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) a Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM). Upozorňuje, že niektoré z navrhovaných opatrení sa môžu v plnej miere implementovať len za predpokladu, že to umožní situácia na mieste. Tieto opatrenia by sa mali považovať za doplnujúce k značnému počtu iniciatív, ktoré už EÚ a jej členské štáty implementujú, najmä v rámci európskej migračnej agendy a programu pre partnerstvo v oblasti migrácie ⁽²⁾;
9. chcel by vyjadriť uznanie úsilia Talianska, Malty, Grécka, Cypru, Francúzska, Španielska a Portugalska, ktoré už pripojili svoje národné koordinačné centrá EUROSUR pre hraničný dozor na stredozemskú sieť Seahorse;
10. uznáva, že trasa cez centrálnu Stredozemie sa stala dominantnou trasou pre migrantov a utečencov, ktorí sa snažia dostať do Európy. Na trase cez centrálnu Stredozemie bolo v roku 2016 odhalených vyše 180 000 ľudí, pričom prevažná väčšina z nich sa na kontinent dostala cez Taliansko. Takmer 90 % ľudí na tejto trase sa na cestu vydáva z Líbye, kde nestabilná politická a hospodárska situácia umožňuje prevádzkačom, aby rozširovali svoje aktivity. Zdôrazňuje naliehavú potrebu znížiť počet prekročení hraníc a zabrániť tomu, aby členské štáty a lode nelegálne vyplávali s cieľom dostať sa do EÚ. Poukazuje na význam preventívnych opatrení na všetkých úrovniach správy;
11. konštatuje, že prevádzkači a obchodníci s ľuďmi svojou činnosťou a porušovaním ľudských práv prispievajú k nestabilite v Líbyi, čím zvyšujú zraniteľnosť migrantov. Nájdenie trvalého riešenia výziev v oblasti verejnej správy a bezpečnosti Líbye naďalej zostáva kľúčovou prioritou pre Európsku úniu, jej členské štáty a medzinárodných partnerov, pretože je podmienkou trvalého zvládnutia súčasnej situácie;
12. konštatuje, že väčšina migrantov v Líbyi sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, pričom najviac ich pochádza z krajín subsaharskej Afriky. Účinný prístup musí preto zohľadniť opatrenia na juhu Líbye;
13. zdôrazňuje pridanú hodnotu opatrení ohlásených v oznámení: rozšírenie programov odbornej prípravy líbyjskej pobrežnej stráže, zabezpečenie udržateľných zdrojov financovania na pokrytie potrieb odbornej prípravy v budúcnosti, prijímanie dôrazných opatrení na posilnenie boja proti prevádzkačom a obchodníkom s ľuďmi a poskytovanie stimulov pre zapojenie Tuniska, Alžírsku a Egyptu do stredozemskej siete Seahorse s cieľom zabezpečiť podporu subregiónu. Zdôrazňuje, že pri všetkých týchto činnostiach musí byť kľúčovou prioritou obnova dodržiavania základných ľudských práv a zásad právneho štátu v prospech migrantov a miestnych obyvateľov;

Zameranie na Líbyu: dôležité, ale zraniteľné

14. opakuje potrebu angažovanej spolupráce s líbyjskými orgánmi s cieľom zabezpečiť zlepšenie podmienok v centrách pre migrantov, s osobitným dôrazom na zraniteľné a maloleté osoby, nadviazať úzku spoluprácu s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu a Vysokým komisárom Organizácie Spojených národov pre utečencov a zabezpečiť účinné monitorovanie noriem týmito orgánmi;
15. víta zintenzívnenie spolupráce s líbyjskými mestami a obcami a angažovanosť za podporu alternatívneho živobytia, odolnosti miestnych komunít, ktoré prijímajú migrantov, ako aj technickej spolupráce zameranej na to, aby líbyjské mestá a obce mohli vytvoriť stratégie rozvoja svojich území a zlepšiť služby na pomoc svojim obyvateľom;
16. zdôrazňuje potrebu stratégie zameranej na strednodobú a dlhodobú spoluprácu s cieľom podporiť miestne a regionálne orgány Líbye pri posilňovaní svojich schopností v oblasti územného riadenia;
17. povzbudzuje podporu cezhraničnej spolupráce, dialógu a výmeny informácií medzi Líbyou a jej južnými susedmi vrátane využívania úplného potenciálu spravodajskej služby Afrika – Frontex;
18. konštatuje, že pri prijímaní spoločných opatrení s Líbyou treba minimalizovať riziko, že by sa mohli vytvoriť iné trasy v susedných krajinách; víta preto komplexný regionálny prístup rozširovaním spolupráce s Egyptom, Tuniskom a Alžírskom, prehĺbovaním dialógu a operačnej spolupráce pri riadení migračných tokov. Bola by potrebná aj ďalšia pomoc

⁽²⁾ COR-2016-04555-00-00-AC-TRA, stanovisko na tému *Rámec partnerstva s tretími krajinami v oblasti migrácie*, spravodajca Peter Bossman (SI/SES).

týmto krajinám pri vypracúvaní ich vlastných funkčných azylových systémov a podpora tých osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu;

19. so zreteľom na rôzne projekty a programy EÚ v tomto regióne zamerané na vzájomne súvisiace otázky sa domnieva, že je nevyhnutná koordinácia týchto iniciatív, ak majú byť účinné v rámci realizácie spomínaných cieľov;

20. konštatuje, že doteraz mala spoločná reakcia EÚ na neregulárnu migráciu formu štátom riadeného bezpečnostného prístupu, ktorý sa prostredníctvom spolupráce so štátnymi orgánmi zameriaval najmä na boj proti prevádzacstvu;

21. žiada, aby sa venovala väčšia pozornosť jednotlivým miestnym politickým hospodárstvám zapojeným do neregulárnej migrácie. Medzi zainteresovaných aktérov patria dopravné spoločnosti, ktoré umožňujú neregulárny pohyb migrantov, miestni obyvatelia, ktorí poskytujú ubytovanie a stravovanie, aby si zarobili na živobytie, miestne bezpečnostné sily, ktoré zvyšujú svoje príjmy prostredníctvom úplatkov a cestných daní, politická elita, ktorá využíva finančné zdroje získané umožňovaním neregulárnej migrácie na získavanie politickej podpory a vplyvu, ozbrojená skupina, ktoré ťažia z prevádzacstva a vykorisťovania na posilnenie svojho postavenia atď. Pochopenie týchto rôznych aktérov a ich vzťahu k miestnej samospráve, ako aj stability resp. dynamiky konfliktov, a tiež ich zapojenie do diskusie o stratégiách zameraných na stabilizáciu krajiny a budovanie jej budúcnosti je nevyhnutným predpokladom účinného riadenia migrácie;

22. preto víta návrh, že súčasná sociálno-ekonomická podpora pre obce pozdĺž migračnej trasy by sa mohla posilniť, pričom by boli zapojené do implementácie stratégií umožňujúcich vytvoriť lepšie životné podmienky pre miestne obyvateľstvo a následne aj lepšie vyhliadky do budúcnosti na ich území;

23. zdôrazňuje, že vhodné navrhnuté migračné politiky by z dlhodobého hľadiska mohli prispieť k poskytnutiu alternatívnych zdrojov príjmov a vyššej kvalite inštitúcií, čím by sa zvnútra vyriešili niektoré zo základných príčin migrácie. Aby sa zabezpečila takáto účinná tvorba politiky, musia súčasné migračné politiky zohľadniť skutočnosť, že otázky riadenia a stability sú hlavnou príčinou transsaharskej neregulárnej migrácie;

24. opakuje, že neregulárne migračné trasy križujú mnohé krajiny v regióne, kde sú štátne orgány slabé alebo neexistujúce. Líbya je toho zjavným príkladom. Niekoľko správ už poukázalo na to, že príjmy z nelegálneho prevádzacstva a obchodovania s ľuďmi posilňujú pozíciu neregulárnych ozbrojených síl, ktoré pôsobia ako *de facto* orgány v teréne, a umožňujú im narušovať rozsiahle procesy riešenia konfliktov. Dokonca aj v prípadoch, keď oficiálne štátne orgány stále existujú, spoluprácu s týmito aktérmi v boji proti neregulárnej migrácii je vo svojej podstate politickou hrou, ktorá môže upevniť záujmy štátom tolerovaných prevádzacov a nelegálnych ozbrojených síl. V rámci fragmentovanej zvrchovanosti neexistujú neutrálni partneri;

25. zdôrazňuje, že zmena klímy a prírodné katastrofy môžu byť faktormi, ktoré vedú k migrácii a vysídľovaniu ľudí. Žiada tiež, aby sa investovalo do zvyšovania odolnosti voči rizikám katastrof ako preventívneho opatrenia na odstránenie hlavných príčin migrácie;

Zlepšenie riadenia migrácie v Líbyi

26. podporuje nepretržité úsilie zamerané na systematickú spoluprácu s líbyjskými orgánmi so zameraním na riadenie hraníc, boj proti neregulárnej migrácii a riešenie problematiky ľudských práv a potrieb migrantov v Líbyi, ako aj hľadanie alternatívnych riešení namiesto zadržovania migrantov, ktoré by malo byť krajným opatrením a len za podmienok, ktoré spĺňajú medzinárodné humanitárne normy a ľudské práva, a to v spolupráci s občianskou spoločnosťou. Odborná príprava a logistická podpora v týchto oblastiach by mali byť dôležitým prvkom programov na budovanie kapacít, ktoré EÚ podporuje;

27. navrhuje, aby sa spolu s UNHCR posúdila uskutočniteľnosť praktických krokov na presídlenie migrantov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, z Líbye do členských štátov EÚ a iných medzinárodných partnerských krajín;

28. žiada o posilnenie pilotnej iniciatívy zameranej na stabilizáciu spoločenských vzťahov v oblastiach postihnutých vnútorným vysídlením a tranzitom migrantov, a to najmä prostredníctvom spolupráce pri vypracúvaní územných stratégií, ktoré by sa zamerali na navrátenie dôstojnosti krajine ako priestoru na život pre jej obyvateľov, okrem iného pomocou tvorby

pracovných príležitostí pre osoby, ktoré potrebujú ochranu, čo by uľahčilo ich prijímanie v hostiteľských spoločnostiach, ale aj zlepšením verejných služieb a vybavenia na pomoc obyvateľstvu;

29. podporuje rozšírenie prebiehajúcich asistovaných dobrovoľných návratov z Líbye do krajín pôvodu, ak to situácia v teréne umožní a v koordinácii s medzinárodnými partnermi, najmä IOM;

Miestne samosprávy: zásadná súčasť riešenia

30. víta uznanie miestnych a regionálnych samospráv ako dôležitých aktérov pri riešení otázok súvisiacich s migráciou, jej riadením, záchranou životov a bojom proti trestnej činnosti;

31. opakuje, že mestá sú hlavnými aktérmi celosvetovej migrácie a zároveň sú najviac postihnuté jej negatívnymi účinkami. Práve miestne samosprávy majú priamu zodpovednosť za životné podmienky, úspechy a problémy prisťahovalcov. Miestne samosprávy môžu uspieť tam, kde mnohé národné vlády neuspeli, či dokonca zlyhali⁽³⁾;

32. zdôrazňuje úlohu miestnych orgánov v krajinách pôvodu a tranzitných a cieľových krajinách v rámci migračnej politiky, najmä pokiaľ ide o integráciu a sociálnu súdržnosť. Miestne orgány nepochybne ako prvé riešia výzvy vyplývajúce z migrácie vzhľadom na svoj mandát, prítomnosť na mieste a svoje skúsenosti s riešením každodennej reality čoraz rozmanitejších spoločností. Migrácia je však otázkou spoločnej zodpovednosti, ktorú treba riešiť na všetkých úrovniach – na európskej, národnej, regionálnej aj miestnej. Súčasne je však dôležité aj to, aby boli zohľadnené dobré predpoklady na miestnej a regionálnej úrovni na čo najlepšie a trvalé prijatie migrantov, a tým aj pre ich úspešnú integráciu;

33. domnieva sa, že EÚ by mala využívať potenciál a skúsenosti regiónov tvoriacich jej námornú hranicu na juhu – tak v Stredozemnom mori, ako aj v Atlantickom oceáne – ako privilegovaných mostov umožňujúcich rozvoj vzájomne prospešných vzťahov s tretími krajinami;

34. zdôrazňuje potrebu posilnenia miestnych spoločností predovšetkým v Líbyi v súlade s Maltským vyhlásením členov Európskej rady o vonkajších aspektoch migrácie⁽⁴⁾ a preto podporuje projekty, ako je iniciatíva z Nikózie; žiada Európsku službu pre vonkajšiu činnosť a Európsku komisiu, aby v spolupráci s ním a združeniami miestnych a regionálnych samospráv preskúmali možnosti realizácie podobných projektov v iných krajinách;

35. uznáva pridanú hodnotu iniciatívy z Nikózie ako projektu na budovanie kapacít na podporu líbyjských miest a obcí, ktorá sa realizuje v spolupráci s európskymi miestnymi a regionálnymi orgánmi a s finančným príspevkom Európskej komisie. Zdôrazňuje, že táto iniciatíva sa musí posilniť, aby jej opatrenia boli účinnejšie a priniesli lepšie výsledky, pričom má na pamäti potrebu pozorne sledovať zložitú situáciu, pokiaľ ide o otázku legitímnosti v Líbyi a opatrne vnímať akékoľvek politické dôsledky;

36. uznáva, že kapacity miestnych orgánov na trase cez centrálnu Stredozemie nie sú veľmi rozvinuté. Situácia sa ešte viac komplikuje pri snahe reagovať na rôzne potreby, najmä v ekonomicky nestabilnom prostredí. Miestne orgány musia mať k dispozícii nástroje na posúdenie najnaliehavejších potrieb rôznych skupín migrantov, najmä maloletých osôb bez sprievodu a žien;

37. zdôrazňuje potrebu venovať väčšiu pozornosť ochrane detí. V centrálnom Stredozemí došlo za posledné tri mesiace k rekordnému počtu úmrtí utečencov a migrantov vrátane približne 190 detí. Pripájame sa k výzve UNICEF adresovanej EÚ a členským štátom, aby sa zaviazali k ochrane utečeneckých a migrujúcich detí, najmä tých bez sprievodu, pred vykorisťovaním, násilím a obchodovaním s deťmi a k posilneniu programov na ochranu detí v Líbyi;

38. objasňuje, že podpora EÚ pre rozvoj kapacít miestnych orgánov nezahŕňa len rozširovanie technických zručností miestnych orgánov, ale aj zabezpečenie účinného pokrytia základných potrieb a služieb. Empirické poznatky preukazujú, že decentralizovaná správa sociálnych služieb a verejných statkov je pri rozvojom plánovaní a realizácii finančne najvýhodnejšia;

39. súhlasí s podporou programov decentralizácie a miestnej samosprávy v súlade s národnými stratégiami na znižovanie chudoby;

⁽³⁾ CdR 9/2012 fin, stanovisko na tému *Globálny prístup k migrácii a mobilite*, spravodajca Nichi Vendola (IT/SES).

⁽⁴⁾ <http://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>.

40. trvá na tom, že súčinnosť a interakcia medzi národnými migračnými politikami a miestnymi iniciatívami v oblasti poskytovania služieb a ochrany migrantov a podpory ich sociálneho začlenenia, pokiaľ majú nárok na medzinárodnú ochranu, sú oblasťami, ktoré si zaslúžia väčšiu pozornosť. Miestne samosprávy musia mať aspoň právomoci a zdroje na to, aby mohli adekvátne riešiť potreby migrantov v spoločenstvách, ktoré patria do ich jurisdikcie. V ideálnom prípade by mali byť schopné konať v celkovom politickom prostredí, ktoré uprednostňuje inkluzívny prístup, pokiaľ sú na to vhodné podmienky;
41. konštatuje, že za uplynulých šesť rokov došlo v Líbyi po arabskej jari a v jej dôsledku k politickému a sociálnemu rozvratu. Celková kríza, v ktorej sa Líbya ocitla v roku 2014, spôsobila v celej krajine úplný chaos a prudké zhoršenie životných podmienok. Takmer neexistujúca štátna správa a veľmi obmedzené prostriedky, ktorými disponujú miestne zastupiteľstvá spôsobujú, že oslabenie inštitúcií je značnou prekážkou stability a rozvoja. Krajina sa zároveň priklonila k reformám, na základe ktorých vznikol decentralizovaný systém riadenia. V roku 2012 schválila zákon č. 59 (o miestnej samospráve), ktorý je aj napriek nestabilite v krajine naďalej referenčným prvkom pri všetkých stretnutiach líbyjských strán bez ohľadu na ich politickú príslušnosť;
42. zdôrazňuje, že mnohí mladí ľudia z líbyjských miest sa zapojili do „podnikania v oblasti migrácie“, pretože ide o veľmi výnosný zdroj príjmov. Mladí ľudia, ktorí sa zapojili do ozbrojených konfliktov a aktivít militantných skupín sa veľmi ťažko integrujú. Tradičné sociálne organizácie (kmene, rodiny, školy a inštitúcie) s mladými ľuďmi ťažko komunikujú. Rozšírené sú drogy a kriminalita. Absencia špecifických politík zameraných na mladých ich situáciu ešte zhoršila;
43. zdôrazňuje skutočnosť, že mestá a obce nielen v Líbyi, ale aj v iných krajinách na trase cez Stredozemie môžu zohrávať dôležitú úlohu. Ako inštitucionálni a legitímni aktéri zodpovední za riešenie miestnych problémov by mali výrazne prispieť k stabilizácii. Miestny hospodársky rozvoj, koordinácia s aktérmi v oblasti bezpečnosti a účinné politiky pre mladých ľudí a v oblasti migrácie sú piliermi tejto úlohy. Miestne samosprávy však potrebujú výraznú pomoc, aby boli schopné niesť takúto zodpovednosť;
44. podporuje programy, ktoré prispievajú k posilneniu, upevneniu pozície a zefektívneniu miestnej samosprávy v Líbyi a iných krajinách na trase cez centrálnu Stredozemie tým, že sa zameriavajú na tri rozmery miestnej samosprávy: riadenie, poskytovanie služieb a participácia. Zároveň treba vynaložiť úsilie na zlepšenie miestnych hospodárskych vyhládok, spoločenského života a politického začlenenia vysoko vzdelaných mladých ľudí vo vnútrozemských vidieckych oblastiach, mestách a obciach s cieľom zmierniť faktory vedúce k radikalizácii a migrácii;
45. zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa na miestnej úrovni vytvorilo hnutie na zlepšenie verejnej správy napriek tomu, že miestne samosprávy momentálne nemajú fakticky žiadne kapacity, a zdôrazňuje, že je veľmi dôležité podporovať miestnu samosprávu, pretože to jednoznačne podporí stabilizáciu a vytvorí podmienky pre budúcu obnovu, čo je podmienkou pre účinné a udržateľné riadenie migrácie v Líbyi;
46. zdôrazňuje význam zapojenia žien a angažovanosti mladých ľudí, čo by malo aj naďalej zohrávať významnú úlohu v rôznych podporných činnostiach, najmä prostredníctvom zapojenia aktívnych organizácií občianskej spoločnosti a nezávislých politikov;
47. trvá na tom, že ciele s konkrétnym zameraním sú prínosom pri znižovaní negatívnych účinkoch rôznych foriem migrácie, vysídľovania a nepokojov prostredníctvom zvyšovania ekonomickej atraktívnosti vidieckych oblastí a činností na podporu miest a obcí v rámci ich nového mandátu v súlade s decentralizačnými opatreniami;
48. uznáva, že nešťastie začína v krajinách pôvodu a nie na mori. Nalieha preto na EÚ, aby prispela k miestnemu hospodárskemu rozvoju v krajinách pozdĺž trasy cez centrálnu Stredozemie tým, že mestám a obciam poskytne podporu pri ich úlohe aktérov miestneho rozvoja a umožní zapojenie mladých ľudí a žien do miestnych záležitostí a sociálno-ekonomických činností;
49. ponúka svoju podporu pri navrhovaní a vykonávaní migračnej politiky EÚ, ktorá bude vychádzať aj z vedomostí a odborných znalostí Európsko-stredomorského zhromaždenia regionálnych a miestnych samospráv (ARLEM).

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Medzinárodná správa oceánov: program pre budúcnosť našich oceánov

(2017/C 342/05)

Spravodajca:	Anthony Gerard Buchanan (UK/EA), člen rady East Renfrewshire (Škótsko)
Referenčný dokument:	Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Medzinárodná správa oceánov: program pre budúcnosť našich oceánov
	JOIN(2016) 49 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

1. víta spoločné oznámenie o správe oceánov, ktoré 10. novembra 2016 prijala Európska komisia a vysoká predstaviteľka pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku;
2. podporuje navrhované opatrenia v záujme bezpečných, spoľahlivých, čistých a udržateľne spravovaných oceánov;
3. súhlasí s cieľom, ktorým je zabezpečiť, aby EÚ bola silným globálnym aktérom schopným vypracovať program lepšej správy oceánov vychádzajúci z jednotného medziodvetvového medzinárodného prístupu, ktorý je založený na pravidlách. Konečným cieľom tejto iniciatívy EÚ bude zaviesť medzinárodnú normu pre sociálne, hospodárske a environmentálne podmienky, ktoré sa uplatňujú pri činnostiach súvisiacich s morom, t. j. rovnaké podmienky, ktoré umožnia primeranú udržateľnosť oceánov, a posilniť konkurencieschopnosť európskych subjektov, ktoré v nich pôsobia;
4. plne podporuje posledné závery Rady⁽¹⁾, v ktorých sa vyzýva na koherentnejší prístup medzi vnútornými a vonkajšími aspektmi správy oceánov vrátane súčinnosti medzi stratégiami EÚ, členských štátov a regiónov;
5. okrem iného pripomína svoje predchádzajúce stanoviská k oznámeniu Komisie na tému *Integrovanou námornou politikou k zlepšeniu spravovania Stredozemia*⁽²⁾, *Námorné priestorové plánovanie a integrovaný manažment pobrežnej zóny*⁽³⁾, *Rozvoj energetického potenciálu oceánov*⁽⁴⁾ a *Lepšia ochrana morského prostredia*⁽⁵⁾;
6. vyzdvihuje vedúcu úlohu Európskej únie v oblasti námornej správy, ktorej cieľom je zaistiť pre európske pobrežia a moria najkompletnejší politický a regulačný systém na svete uznávajúci úlohu miestnych a regionálnych orgánov, pobrežných spoločností a hospodárskych a sociálnych aktérov v snahe zabezpečiť, aby sa hospodárskym, environmentálnym, klimatickým a sociálnym faktorom venovala náležitá pozornosť v rámci komplexného a viacúrovňového riadenia;
7. domnieva sa však, že na správe oceánov sa prejavuje tzv. tragédia spoločných zdrojov. Napriek tomu, že existuje celý rad všeobecných celosvetových alebo námorných dohôd ako UNCLOS a špecializovaných dohôd predovšetkým v rámci IMO, dochádza tu k značnej fragmentácii. V tomto kontexte je úlohou EÚ ísť príkladom a ponúkať stimuly, aby partneri z krajín mimo EÚ preberali prísne normy existujúce v rámci európskej námornej politiky; Takéto stimuly, vrátane budovania kapacít, by mohli byť prípadne zahrnuté do medzinárodných obchodných dohôd a rozvojových programov, ktoré EÚ vyrokúva s tretími krajinami;

⁽¹⁾ Závery Rady z 3. apríla 2017.

⁽²⁾ Spravodajca: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Spravodajca: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Spravodajca: Rhodri Glyn Thomas, CdR 01693/2015.

⁽⁵⁾ Spravodajca: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014.

8. pripomína, že EÚ a členské štáty majú súbežné právomoci v oblasti medzinárodných vzťahov vrátane otázok týkajúcich sa námornej politiky. Vyžaduje si to spoľahlivú koordináciu medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy, ako aj zabezpečenie toho, aby pozície EÚ a členských štátov na takýchto medzinárodných fórach sprevádzalo posúdenie územného vplyvu, aby plne zohľadňovali záujmy príslušných miestnych a regionálnych orgánov;

9. zdôrazňuje, že mnohé otázky týkajúce sa správy oceánov majú vzhľadom na ťažbu zdrojov, hospodársky prínos pre pobrežné oblasti, rybárske spoločnosti a prístavy alebo ich environmentálny vplyv v európskych pobrežiach a moriach nevyhnutne miestny charakter. Rozhodnutia v oblasti životného prostredia a klímy a hospodárske rozhodnutia týkajúce sa iných svetových oceánov majú dôsledky na európske miestne a regionálne orgány. Vyžaduje si to značné investície do námorného priestorového plánovania a podporu riadenia na miestnej/regionálnej úrovni;

10. zdôrazňuje, že morská politika je priamo spojená s pobrežnou hospodárskou a environmentálnou politikou a politikou územného plánovania. Spôsob, akým miestne a regionálne orgány riadia pobrežné politiky, bude mať priame dôsledky na otvorenom mori. Často sa stáva, že o otázkach, ako sú napríklad veterné parky, bola činnosť na otvorenom mori vnímaná ako jednoduché riešenie pre opatrenia, s ktorými sa nesúhlasilo v pobrežných oblastiach;

11. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány majú právomoci a pozitívne skúsenosti v otázke riadenia v širokej škále oblastí, ako sú rybolov, lov mäkkýšov a akvakultúra, dotácie (napr. pre neefektívne flotily), hospodárska a environmentálna politika (napr. morský odpad) a vykonávanie kontrol (napr. kontroly vozidiel), čo má pozitívny alebo negatívny vplyv na iných územiach mimo EÚ. Takisto sú často súčasťou prístavných orgánov;

12. pripomína nedávne výskumné činnosti VR⁽⁶⁾ a OECD⁽⁷⁾ v oblasti oceánov a modrej ekonomiky; v súlade s programom lepšej právnej regulácie trvá na tom, že je potrebné uskutočniť predbežné posúdenie vplyvu vrátane posúdenia územného vplyvu s cieľom určiť možné hrozby zo všetkých sektorov a prípadné zmiernujúce opatrenia a očakávané sociálno-ekonomické dôsledky pred zavedením nových právnych predpisov, povolením nových ťažobných technológií alebo definovaním nových morských chránených území;

13. pripomína nové ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, ktoré podpísali všetky členské štáty EÚ a OSN. Správa oceánov sa týka cieľa (OSN v oblasti udržateľného rozvoja) č. 14: Život pod vodou, cieľa č. 13: Ochrana klímy a tiež cieľa č. 11: Udržateľné mestá a komunity. Víta plán Komisie zahrnúť tieto ciele do rôznych politík EÚ⁽⁸⁾, pretože by to mohlo predstavovať dobrý základ pre budovanie spoločného porozumenia na medzinárodnej úrovni, ktoré presahuje sektorové riešenia pre trvalo udržateľnú správu oceánov;

14. domnieva sa naopak, že podmienkou vstupu tovaru a komodít získaných z oceánov a pochádzajúcich z tretích krajín na jednotný trh EÚ by mala byť skutočnosť, že tieto krajiny postupne prechádzajú na prísnejšie normy EÚ, ako je napríklad zákaz odhadzovania úlovkov do mora;

15. domnieva sa, že tri prioritné oblasti rozdelené na 14 opatrení vytýčené v spoločnom oznámení tvoria vhodný základ na uskutočnenie ďalších krokov v súvislosti so správou oceánov na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni. Hoci sa oznámenie týka predovšetkým medzinárodného rozmeru námornej politiky, je tu tiež miestny a regionálny uhol pohľadu, a to pokiaľ ide o právomoci a priamy územný vplyv, ako aj o mieru špecializácie a závislosti od oceánov;

Prioritná oblasť 1 – Zlepšenie rámca pre medzinárodnú správu oceánov

16. poznamenáva, že pokiaľ ide o **opatrenie č. 1** týkajúce sa odstránenia nedostatkov rámca pre medzinárodnú správu oceánov s cieľom zlepšiť právny rámec a zaistiť rovnaké podmienky, už existuje rozsiahly medzinárodný právny rámec pokrývajúci námorné obmedzenia, navigáciu, štatút súostroví a prechodné režimy, výhradné hospodárske zóny, jurisdikciu

⁽⁶⁾ Alexander Charalambous a kol.: *Developing blue economy through better methodology for assessment on local and regional level* (Rozvoj modrej ekonomiky prostredníctvom lepšej metodiky jej hodnotenia na miestnej a regionálnej úrovni), Výbor regiónov, 2016. http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/order%206203_Blue%20Economy_form_WEB.pdf.

⁽⁷⁾ OECD, *The Ocean Economy in 2030*, 2016. <http://www.oecd.org/futures/oceaneconomy.htm>.

⁽⁸⁾ COM(2016) 740 final.

pre kontinentálne šelfy, ťažbu z morského dna, režim využívania, ochranu morského prostredia, vedecký výskum a urovnávanie sporov. Pripomína v tomto kontexte, že pri tvorbe politiky pre správu oceánov by sa mali zohľadniť existujúce administratívne hranice a kultúrne a tradičné osobitosti európskych miestnych a regionálnych spoločností;

17. domnieva sa, že politiky EÚ v oblastiach týkajúcich sa regulácie rybolovu, námorného priestorového plánovania a makroregionálnych stratégií sú už dobre rozvinuté. V niektorých členských štátoch sú územné plány dôležitým politickým nástrojom miestneho priestorového plánovania týkajúceho sa pôdy a vodných plôch. Miestne orgány sú už v súčasnosti zodpovedné za územné plánovanie týkajúce sa pobrežných oblastí a teritoriálnych vôd. Administratívne postupy a právne rámce, ktoré navrhla Európska komisia ako nástroj, nesmú predstavovať obmedzenie pre územné plány. Hlavnou výzvou na úrovni EÚ a predovšetkým na celosvetovej úrovni je nedostatočná kontrola a nedostatočne spoľahlivé vykonávanie. EÚ musí ísť príkladom a má postavenie na to, aby zaviedla recipročné požiadavky a ponúkla stimuly pri rokovaniach o nových medzinárodných pravidlách s tretími stranami a organizáciami. Takáto celosvetová iniciatíva na presadzovanie týchto pravidiel je potrebná na to, aby sa mohli zaistiť rovnaké podmienky pre všetky štáty, regióny a hospodárske subjekty;

18. súhlasí s tým, že pokiaľ ide o **opatrenie č. 2**, podpora regionálneho riadenia rybárstva a spolupráca v kľúčových oblastiach oceánov v záujme odstránenia nedostatkov v regionálnom riadení zlepši postavenie rybolovu EÚ a pomôže ostatným dosiahnuť vysoké normy, ktoré platia v EÚ;

19. vyjadruje znepokojenie nad skutočnosťou, že usmernenie Komisie o ťažbe z morského dna bude odrádzať od zameriavania sa na plány efektívneho využívania zdrojov EÚ, a to tým viac, že technológia na využívanie prírodných zdrojov nie je vyskúšaná a má potenciál poškodzovať prírodné prostredie. Vyzýva na koordináciu s členskými štátmi počas rokovaní na pôde Medzinárodného úradu pre morské dno;

20. v tejto súvislosti odporúča, aby EÚ organizovala kampane a poskytovala stimuly pre iné krajiny a organizácie v snahe primäť ich k tomu, aby zaviedli európsky systém žltých a červených kariet ako model boja proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu na celosvetovej úrovni vrátane zaraďovania do čierneho zoznamu a vydávania zákazu vývozu v dôsledku porušovania predpisov. Výbor žiada urýchlenie terajších plánov na vytvorenie elektronického nástroja na spravovanie osvedčení o úlovkoch. Takéto opatrenia by posilnili priemysel v regiónoch, ktoré striktné dodržiavajú pravidlá;

21. domnieva sa, že z **opatrenia č. 3** zameraného na zlepšenie koordinácie a spoluprácu medzi medzinárodnými organizáciami a vytváranie oceánskych partnerstiev v oblasti riadenia oceánov budú mať úžitok regionálne námorné centrá, ktoré sa tak viac zviditeľnia na medzinárodnej scéne;

22. domnieva sa, že miestne a regionálne centrá excelentnosti najmä v oblastiach so silným námorným rozmerom vrátane najvzdialenejších regiónov môžu zohrávať kľúčovú úlohu a je potrebné im poskytnúť finančnú pomoc pri budovaní medzinárodných výskumných tímov a platforiem na prenos technológií v rámci podpory činnosti EÚ v oblasti správy oceánov;

23. nesúhlasí s tým, aby sa nové medzinárodné pravidlá a organizácie vytvárali od úplného základu. Súhlasí s Komisiou, že je rozumnejšie zlepšiť terajšiu správu a systém presadzovania zameraním sa na neefektívne stránky a posilnením medzinárodnej koordinácie. V tejto súvislosti je dôležité zaistiť, aby bol pred zavedením nových opatrení patriacich do osobitného rámca (napr. ťažba ropy) náležité posúdený domino efekt na iné oblasti politiky a odvetvia (napr. rybolov);

24. pokiaľ ide o riadenie biologickej diverzity v oblastiach mimo rámca vnútroštátnej jurisdikcie, odporúča, aby EÚ zlepšila koordináciu s EMSA⁽⁹⁾ a EFCA, a tiež užšie zapojila európske regióny do koordinačných činností a konzultácií so susednými európskymi regiónmi;

25. nazdáva sa, že správa oceánov je súčasťou viacúrovňového riadenia EÚ, a preto si vyžaduje spoločné využívanie národných zdrojov a zdrojov EÚ na budovanie kapacít, vykonávanie kontrol, presadzovanie, odrádzanie a stíhanie všetkých

⁽⁹⁾ EMSA: Európska námorná bezpečnostná agentúra <http://www.emsa.europa.eu/>.

subjektov, ktoré porušujú existujúce právne rámce. To si vyžaduje zapojenie príslušných miestnych a regionálnych orgánov so zreteľom na **opatrenie č. 4** zamerané na budovanie kapacity, pretože to bude prínosom priamo pre pobrežné a morské regióny v mnohých technických a administratívnych aspektoch;

26. zdôrazňuje, že **opatrenie č. 5** na zaistenie bezpečnosti a ochrany morí a oceánov je kľúčové pre námorníkov, podniky a prevádzkovateľov prístavov a predstavuje zásadný prvok v boji proti nútenej práci a obchodovaniu s ľuďmi. EÚ by mala byť v tejto oblasti aj naďalej hlavnou jurisdikciou a disponovať najkomplexnejším právnym rámcom pre bezpečnosť a ochranu na mori a v prístavoch a mala by využívať svoj veľký medzinárodný vplyv a nabádať na vypracovanie recipročných pravidiel v iných častiach sveta;

27. domnieva sa, že spolupráca medzi vnútroštátnymi orgánmi a agentúrami FRONTEX, EMSA a EFCA musí vyústiť do schopnosti vykonávať spoločný námorný dohľad, pričom EÚ poskytne, ak je to vhodné, moderné plavidlá a technológie s cieľom účinne vykonávať tento dohľad;

Prioritná oblasť 2 – Zmiernenie tlaku na oceány a moria a vytvorenie podmienok pre udržateľnú modrú ekonomiku

28. domnieva sa, že **opatrenie č. 6** je nevyhnutné na implementáciu Parížskej dohody z konferencie COP21 s cieľom zmierniť škodlivé vplyvy zmeny klímy na oceány, pobrežia a ekosystémy a riešiť otázku budúcich nákladov v dôsledku globálneho otepľovania a zvyšovania hladiny oceánov. Celosvetové klimatické ciele si vyžadujú miestne opatrenia na prispôbenie sa zmene klímy, pretože väčšina klimatických vplyvov sa prejavuje na tejto úrovni. Z tohto dôvodu – ako nedávno konštatoval VR⁽¹⁰⁾ – musia miestne a regionálne orgány zohrávať kľúčovú úlohu v príprave a implementácii vnútroštátneho a medzinárodného rámca a rámca EÚ pre prispôbenie, ktorý sa týka dôsledkov zmien klímy na svetové oceány. Je potrebné poskytnúť na to osobitné kapacity a finančnú pomoc všetkým regiónom vrátane najvzdialenejších vzhľadom na ich strategickú polohu v Atlantickom a Indickom oceáne a Karibskom mori. Okrem toho na dosiahnutie súladu s Parížskou dohodou je nevyhnutné začleniť do námornej správy opatrenia na prispôbenie sa zmenám klímy a tiež ponechať významný podiel existujúcich fosílnych palív nevyťažený. V tejto súvislosti sa domnieva, že v záujme zachovania súdržnosti treba opatrenie č. 6 posilniť tak, že sa doň začlení postup na hľadanie možností, ako zamedziť ďalším prieskumom ložísk ropy v citlivých oblastiach európskych morí;

29. zdôrazňuje, že **opatrenie č. 7** na boj proti nezákonnému rybolovu a posilnenie udržateľného globálneho riadenia oceánskych potravinových zdrojov je prínosom priamo pre odvetvie rybolovu EÚ. Zahŕňa to posilnenie existujúcich regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva (RFMO) a zaistenie ich plnej operability. Požaduje posilnený mandát pre Európsku komisiu na rokovania a poskytovanie podpory pre RFMO;

30. v súlade s **opatrením č. 8** súhlasí s tým, že by sa malo postupne upustiť od dotácií na rybolov, ktoré poškodzujú životné prostredie v rámci EÚ aj v tretích krajinách. Je potrebné určiť vhodné stimuly a zmiernujúce opatrenia, aby sa v EÚ aj inde vo svete zaistila životaschopnosť komunit, ktoré sú vo veľkej miere závislé od rybolovu;

31. domnieva sa, že **opatrenie č. 9** na boj proti odpadu v moriach a „moriám plastu“ je jednou z najdôležitejších iniciatív tohto návrhu. Priami úžitok z neho majú cestovný ruch a rybolov. Ak bude ľudstvo pokračovať vo vyhadzovaní plastov do prírody rovnakým tempom, bude v moriach v roku 2050 viac plastov ako rýb. Miestne a regionálne orgány so svojimi existujúcimi právomocami v oblasti nakladania s odpadom a prevencie môžu k tomu rozhodujúcou mierou prispieť. Miestne orgány zohrávajú dôležitú úlohu vzhľadom na svoje schopnosti v oblasti využívania energie vzniknutej pri spaľovaní vyzbieraných plastov. V súčasnosti končí v EÚ na skládkach ešte stále 28 % odpadu. Silný environmentálny rámec EÚ pre prevenciu vrátane možného zákazu mikroplastov na úrovni EÚ si vyžaduje riadne presadzovanie práva na miestnej a regionálnej úrovni a nepretržité investície do čistejších technológií vrátane rozvoja cielených miestnych a regionálnych opatrení v oblasti predchádzania morskému odpadu. To by malo zahŕňať aj ďalší pokrok smerom k spoločnému režimu nielen pre prístavné zberné zariadenia, ale aj pre poplatky za lodný odpad a zvyšky nákladu v snahe odrádzať lode od toho, aby sa ho pred príchodom do prístavov zbavovali. Európske regióny a miestne spoločenstvá patria medzi najväčších producentov morského odpadu a plastového odpadu, no zároveň samy čelia odpadu, ktorý prichádza z oblastí mimo EÚ, a preto je nevyhnutná medzinárodná spolupráca;

32. víta iniciatívu Európskej komisie bojovať proti znečisťovaniu oceánov a predovšetkým proti morskému odpadu, no konštatuje, že ide len o prvý krok na dosiahnutie čistejších oceánov. EÚ a členské štáty môžu ísť príkladom tým, že zavedú spoločný plán na odstraňovanie prípadných nebezpečných predmetov, ako sú munícia a chemikálie a jadrový materiál

⁽¹⁰⁾ Spravodajkyňa: Sirpa Hertell, CDR 2430/2016.

z mora. Výbor v tejto súvislosti preto zdôrazňuje význam pilotných projektov, ktoré môžu rozvíjať a prezentovať európske schopnosti, technológiu a záväzok chrániť mier. Takéto projekty môžu podporiť tak vývoz technológií ako aj know-how, čo sa dá využiť v prípade tretích krajín a organizácií ako stimul na zavedenie podobných opatrení inde vo svete;

33. nazdáva sa, že takýto spoločný plán boja proti znečisťovaniu oceánov môže tiež priniesť hmatateľné výhody pre prímorské regióny a spoločenstvá nielen priamo z hľadiska know-how, odborných znalostí a zvýšenej civilnej ochrany, schopností v oblasti hľadania, záchranných opatrení a opatrení na obnovu, a tiež zo všeobecnejšieho hľadiska v podobe zvýšenia príjmov z cestovného ruchu a rybolovu, väčšieho hospodárskeho rozvoja a omnoho čistejšieho životného prostredia a prínosov v oblasti zdravia, a to nielen pre európske pobrežné oblasti, ale tiež pre prilehlé regióny a celý ekosystém oceánov;

34. pripomína, že **opatrenie č. 10** na podporu námorného priestorového plánovania (NPP) na celosvetovej úrovni, vrátane možných medzinárodných usmernení IOC-UNESCO o NPP, je v súlade s predchádzajúcimi stanoviskami VR, v ktorých sa zdôrazňuje pokročilá úroveň politik EÚ v oblasti NPP a prínos miestnych a regionálnych orgánov. Predstavuje to tiež príležitosť pre podniky v EÚ poskytovať súvisiace služby a výrobky po celom svete;

35. v tejto súvislosti súhlasí s **opatrením č. 11** zameraným na dosiahnutie globálneho cieľa, ktorým je ochrana 10 % pobrežných a morských oblastí a podpora účinného riadenia a presadzovania chránených morských oblastí v snahe vytvoriť „oceánske parky“. Aktuálne štúdie o podobných projektoch v Austrálii ukazujú ich prínos pre cestovný ruch a rybolov v susedných regiónoch, čo možno aplikovať aj inde vrátane časti európskeho pobrežia. V tomto kontexte výbor vyzdvihuje význam zapojenia a posilnenia postavenia miestnych zainteresovaných strán pri určovaní a riadení chránených morských oblastí. Chránené morské oblasti, ktoré nemajú k dispozícii dostatočné financie, alebo obmedzená dostupnosť vedeckých údajov môžu byť závažnou prekážkou udržateľného hospodárskeho rozvoja, napr. morskej energie, prístavov a prístavísk;

Prioritná oblasť 3 – Posilnenie medzinárodného výskumu oceánov a zhromažďovanie údajov

36. pokiaľ ide o **opatrenie č. 12**, domnieva sa, že ucelená stratégia EÚ na pozorovanie oceánov, národné zhromažďovanie údajov o rybolove a námorné účtovníctvo posilní služby v oblasti údajov a podporí pozorovanie. Z tohto dôvodu je potrebné začleniť a vzájomne prepojiť existujúce platformy EÚ a medzinárodné platformy pre mapovanie oceánov a morského dna, ako je napríklad EMODnet alebo program Copernicus pre pozorovanie oceánov. Musia sa podporovať iniciatívy ako IPBES (celosvetová platforma a medzivládny orgán otvorené pre všetky členské štáty OSN, ktorého cieľom je posilniť prepojenie medzi vedou, politikou a miestnymi znalosťami pri prijímaní rozhodnutí v oblasti služieb týkajúcich sa biodiverzity a ekosystémov) vrátane vytvárania nových nástrojov, ako sú Nordic IPBES, EU MAES (Mapovanie a posudzovanie ekosystémov a ich služieb) a ESMERALDA (Posilnenie služieb mapovania ekosystémov na účely tvorby politik a prijímania rozhodnutí);

37. zastáva názor, že spojením rozličných existujúcich a budúcich databáz sa buduje interdisciplinárny orgán pre morské poznatky a údaje, ktorý pokrýva viaceré oblasti, ako je ochrana životného prostredia, rybolov a akvakultúra, zmierňovanie následkov katastrof, prvá reakcia a záchranné služby, pohraničná kontrola a monitorovanie migrácie a doprava. Nevidí žiadnu bezprostrednú potrebu ďalších databáz, domnieva sa naopak, že je potrebné koordinovať už existujúce databázy, aby z nich mali úžitok členské štáty;

38. zdôrazňuje, že existencia kompatibilných, nadbytočných a prekrývajúcich sa databáz, súborov morských poznatkov a údajov získaných mapovaním oceánov si vyžaduje väčšie synergie nielen medzi jednotlivými inštitúciami EÚ a príslušnými národnými inštitúciami, ale tiež s ostatnými členskými štátmi a medzinárodnými organizáciami, pretože spoločné údaje musia byť východiskovým bodom na rozvíjanie spoločných transoceánskych reakcií;

39. trvá na tom, že o získavanie morských poznatkov sa musí snažiť nielen verejný sektor, ale aj súkromný sektor, spoločnosti v odvetví rybolovu a námornej prepravy nákladu, námorného inžinierstva, telekomunikácií, biotechnológie a ťažby ropy a zemného plynu v mori, môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri zbere a spoločnom využívaní environmentálnych údajov, ktoré získavajú počas svojich vlastných činností na mori. EÚ a iné medzinárodné orgány musia poskytovať stimuly a uľahčovať tento proces, aby nevznikala zbytočná administratívna záťaž;

40. opakovane vyzýva Európsku komisiu, aby podporovala osvedčené postupy, pokiaľ ide o využívanie verejno-súkromných partnerstiev v modrej ekonomike⁽¹¹⁾. Táto podpora by mala zohľadňovať potenciál malých a stredných podnikov a obmedzené administratívne kapacity niektorých príslušných vnútroštátnych orgánov;

41. poukazuje na asymetrické územné vplyvy mnohých problémov, ktorým čelia naše oceány, čo znamená, že je nutné, abyorské údaje využiteľné pre viaceré politiky boli sprístupnené miestnym a regionálnym orgánom tak, aby prístup k nim bol bezproblémový a boli ľahko použiteľné;

42. v súlade so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami o modrom raste⁽¹²⁾ vyzýva na posilnenie investícií do „modrej“ vedy a inovácií (**opatrenie č. 13**) a zdôrazňuje v tejto súvislosti význam odborného vzdelávania a kvalifikácií pre námorníkov v úzkej spolupráci s námornými odvetviami;

43. podporuje rozvoj medzinárodných partnerstiev v oblasti vedy, inovácie a výskumu oceánov, ktoré by mali byť navrhované s cieľom podporiť regióny, ktoré investujú do morského výskumu a inovácií (**opatrenie č. 14**). v tejto súvislosti možno vhodne využiť európske politiky a programy, ako je Horizont 2020, ako aj EMFF, LIFE, NPE a EFRR, na rozvoj výskumných a inovačných partnerstiev, a to aj s tretími krajinami;

44. uznáva dôležitú úlohu, ktorú môže zohrávať stratégia modrého rastu v tejto oblasti a vyzýva na podporu strategických iniciatív na miestnej a regionálnej úrovni, šírenie osvedčených postupov a úspešných projektov a ich uplatňovanie v iných regiónoch s osobitným dôrazom na aplikovaný výskum a inovácie v oblasti námorných a pobrežných činností;

Záverečné odporúčania

45. domnieva sa, že správa oceánov má na miestne a regionálne orgány veľmi asymetrický dosah, pretože predstavuje výzvy, ktoré tieto orgány veľmi často nie sú schopné zvládnuť vzhľadom na nedostatočné vybavenie. Zmeny v regulačných rámcoch, rybolov alebo využívanie prírodných zdrojov v iných častiach sveta môžu mať priamy hospodársky alebo sociálny vplyv v európskych pobrežných komunitách a tých oblastiach, ktoré sú značne závislé od činností súvisiacich s oceánmi;

46. domnieva sa však, že európske miestne a regionálne orgány majú zohrávať proaktívnu úlohu v zavádzaní udržateľných politík na prevenciu nadmerného rybolovu a znečisťovania morí a prispievať k viacúrovňovému riadeniu EÚ a nabádať EÚ a členské štáty, ktorých právomoci sa vzťahujú na vyše 10 % svetových oceánov, aby v rokovaníach týkajúcich sa medzinárodných oceánov išli príkladom;

47. v súlade s existujúcou Medziinštitucionálnou dohodou o lepšej tvorbe práva a balíkom opatrení na lepšiu právnu reguláciu požaduje, aby Komisia, Rada, Parlament a VR spoločne pravidelne organizovali štruktúrovaný dialóg o správe oceánov s cieľom spoločne vytvárať nové námorné politické iniciatívy s aktívnym príspevom zástupcov dotknutých pobrežných a morských regiónov a spoločenstiev EÚ, najmä ostrovov, izolovaných a najvzdialenejších regiónov alebo ich priamo poverených zástupcov, prípadne vrátane zapojenia fór existujúcich v rámci rôznych námorných makroregionálnych stratégií EÚ a zástupcov RFMO.

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ Spravodajca: Adam Banaszak, CdR 4835/2014.

⁽¹²⁾ Spravodajcovia: Adam Banaszak, CdR 2203/2012, CdR 4835/2014 a Christophe Clergeau, CdR 6622/2016.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty v programoch cezhraničnej spolupráce

(2017/C 342/06)

Spravodajca: Pavel Branda (CZ/EKR), zástupca starostu obce Rádlo**I. VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY**

1. Viac ako tretina občanov EÚ žije a pracuje v európskych pohraničných regiónoch. Tieto hranice majú priamy a nepriamy vplyv na ich životy. Cezhraničná spolupráca sa ukázala byť najefektívnejším nástrojom na to, aby hranice prestali byť prekážkou a deliacou čiarou, pričom zároveň spája pohraničné oblasti a zvyšuje kvalitu života občanov v pohraničných regiónoch.
2. Európska územná spolupráca zohráva dôležitú úlohu pri odstraňovaní pohraničných prekážok a podpore cezhraničnej spolupráce. V rokoch 2014–2020 predstavuje objem investícií do spolupráce medzi regiónmi viac ako 10 miliárd EUR, pričom približne 6,6 miliárd EUR z tejto sumy dostanú cezhraničné regióny.
3. Projekty Interreg A priniesli mnohé hmatateľné výsledky pre mnohých Európanov v rozmanitých regiónoch v celej EÚ. Dôležitým a úspešným nástrojom v rámci programov cezhraničnej spolupráce ⁽¹⁾ sú projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty navrhnuté s cieľom podporovať zblížovanie susediacich regiónov a podnietiť nadväzovanie kontaktov medzi ľuďmi v týchto lokalitách.
4. Projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty možno definovať podľa ich veľkosti, trvania a náplne. Malé projekty sú z hľadiska veľkosti zvyčajne menšie než bežné veľké projekty (napr. do 100 000 EUR ⁽²⁾). Môžu tiež trvať obmedzený čas a ich hlavným zameraním je financovať iniciatívy v rozličných oblastiach cezhraničnej spolupráce s miestnym dopadom, a tak podporiť hlavné tematické ciele programov EÚ (vrátane budovania dôvery, vytvárania priaznivých rámcových podmienok, prístupu zdola nahor a nadväzovania nových partnerstiev). Projekty „ľudia ľuďom“ sú projekty malého rozsahu, ktoré sa zameriavajú hlavne na podporu kontaktov a interakcie medzi ľuďmi na rôznych stranách hraníc. Zvyčajne majú menší rozpočet a tiež obmedzené trvanie. Aktivity v rámci projektu sa uskutočňujú na menšom geografickom území (zvyčajne na úrovni euroregiónu) a ich prístup zvyčajne vychádza z daného miesta.
5. Projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty sa zameriavajú na rôzne oblasti, ako sú kultúra (napr. výučba jazyka susednej krajiny), šport, cestovný ruch, vzdelávanie a odborná príprava, ekonomika, veda, ochrana životného prostredia a ekológia, zdravotná starostlivosť, doprava a malá infraštruktúra (cezhraničné nedostatky), administratívna spolupráca, propagačné aktivity atď.
6. Projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty sú dostupné pre široký okruh príjemcov: obce, mimovládne organizácie (rozličné typy združení, platformy, siete, nadácie, cirkvi atď.), vzdelávacie inštitúcie (školy, centrá odbornej prípravy a univerzity), inštitúcie pre výskum a na podporu podnikania atď.
7. Tieto projekty podporuje niekoľko generácií programov cezhraničnej spolupráce. V súčasnom období sú projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty v rámci 19 programov cezhraničnej spolupráce (približne v jednej tretine z nich) podporované najmä prostredníctvom fondu malých projektov alebo podobného nástroja (niekedy nazývaný mikroprojekty, dispozičný fond alebo rámcový projekt na podporu malých projektov/iniciatív). Tieto fondy malých projektov majú zvyčajne formu „zastrešujúceho projektu“, v rámci ktorého sa realizujú viaceré menšie podprojekty.
8. Vo všeobecnosti je financovanie skôr nižšie – od 1,5 % do 20 % prostriedkov pridelených na programy (nižšie v starých členských krajinách, zatiaľ čo v nových členských štátoch a pozdĺž „starej“ vonkajšej hranice je dopyt oveľa vyšší).

⁽¹⁾ Treba uviesť, že podobné cezhraničné iniciatívy existujú aj mimo programov cezhraničnej spolupráce (napr. na francúzskych hraniciach medzi departementom Pyrénées-Orientales a Generalitat de Catalunya atď.), ktoré môžu byť tiež cenným prínosom.

⁽²⁾ Veľkosť projektov, pre ktoré sa v nariadení Omnibus navrhujú zjednodušené postupy vykazovania nákladov.

9. Nezávislé štúdie, ktoré sa zaoberali cezhraničnou spoluprácou a všetkými doterajšími hodnoteniami Interreg⁽³⁾, potvrdzujú, že v programoch Interreg A sa najlepšie kvalitatívne výsledky nedosahujú primárne prostredníctvom hlavných projektov, ale úspech závisí od rôznych skutočne cezhraničných projektov, ktoré sa zameriavajú na konkrétne potreby jednotlivých regiónov a sú do nich priamo zapojení občania, miestne orgány a organizácie občianskej spoločnosti. Riadenie týchto programov Interreg A (podprogramov) je často decentralizované. Od začiatku (v roku 1990) programov Interreg získali najlepšie hodnotenie často tie programy, ktoré boli riadené decentralizovane, pričom mnohé z zahŕňali podporu projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov.

10. Napriek tomu, že tieto projekty majú pozitívny vplyv, musia sa vyrovnávať s vážnymi ťažkosťami. Nie sú zakotvené v nariadeniach a riadiace orgány často uprednostňujú väčšie projekty, ktoré sú efektívnejšie z hľadiska nákladov (vyššie administratívne náklady na projekty „ľudia ľuďom“) a majú merateľný vplyv. Rovnako je ťažké spojiť mäkké vplyvy týchto projektov s ukazovateľmi stratégie Európa 2020 zameranej na pracovné miesta a rast (chýba metodika a vhodné hodnotiace ukazovatele).

11. Hlavným cieľom tohto stanoviska je poskytnúť spoľahlivý zoznam výhod a prínosu týchto projektov a ich decentralizovanej realizácie prostredníctvom euroregiónov a podobných štruktúr, akými sú EZÚS, poskytnúť odporúčania pre ich ďalšie zjednodušenie a tiež predložiť konkrétne návrhy na budúce programy cezhraničnej spolupráce, a tak prispieť k diskusii o budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2020.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Prínos a výhody projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov

12. sa domnieva, že projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty majú vo všeobecnosti veľký európsky prínos a významne prispievajú k celkovým cieľom programov cezhraničnej spolupráce prostredníctvom odstránenia cezhraničných prekážok a integrácie pohraničných oblastí a ich občanov. Treba zdôrazniť tieto konkrétne výhody projektov:

- Pomáhajú rozvíjať väčšie projekty a výrazne podporujú účinnú spoluprácu v rámci celého programu cezhraničnej spolupráce tým, že:
 - prispievajú k zlepšovaniu potrebných odborných a medzikultúrnych zručností príjemcov a k budovaniu kapacít na miestnej a regionálnej úrovni,
 - zahŕňajú oblasti právnej a administratívnej spolupráce,
 - poskytujú priestor na experimentovanie – malé projekty sú skvelými nástrojmi na testovanie inovačných nápadov a nástrojov cezhraničnej spolupráce – a
 - fungujú ako „inkubátory pre väčšie projekty“ – prispievajú k zlepšeniu kvality veľkých projektov prostredníctvom predchádzajúceho testovania v rámci malých projektov.
- Oboznamujú s kultúrou susediacich oblastí. Propagujú medzikultúrne zručnosti medzi občanmi pohraničných regiónov.
- Podporujú možnosť ľudí študovať, pracovať a podnikáť za hranicami.
- Uľahčujú komunikáciu medzi ľuďmi. Tieto projekty často pomáhajú prekonať jazykové bariéry prostredníctvom podnecovania jazykového vzdelávania.
- Rozvíjajú medzilidské kontakty a budujú partnerstvá. Mnohé cezhraničné partnerstvá (aj menších organizácií) sa začnú a neskôr prerastú do dlhodobej spolupráce práve vďaka projektom „ľudia ľuďom“ a malým projektom.
- Mobilizuje sa širšia občianska spoločnosť a dokonca sa podporuje aj cezhraničná občianska spoločnosť ako dôležitý príspevok k územnej súdržnosti.
- Výmena skúseností Tieto projekty vytvárajú veľký priestor na výmenu skúseností a osvedčených postupov medzi všetkými subjektmi cezhraničnej spolupráce od občianskej spoločnosti po miestne a regionálne orgány.

⁽³⁾ Napríklad: GR pre vnútorné politiky Únie: *Territorial Governance and Cohesion Policy*, Európsky parlament, Brusel, 2015; *Panteia and partners, Ex-Post Evaluation of Interreg III 2000 – 2006*, Európska komisia, 2010.

- Riešia miestne problémy. Hľadajú miestne riešenia. Projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty pomáhajú naplňať spoločné vízie. Mnohé problémy sa dajú vyriešiť len prostredníctvom spolupráce na miestnej úrovni.
- Riešia otázky každodenného významu (napr. zabezpečenie lepších verejných služieb) a uplatňujú apolitický prístup, aby ľudia sami vytvárali svoju súčasnosť a budúcnosť.
- Budujú dôveru. V dnešnej Európe je nedostatok dôvery. Tieto konkrétne projekty „ľudia ľuďom“ sú skvelým nástrojom na obnovenie dôvery naprieč hranicami a v Európe. Predstavujú investíciu do budúcnosti.
- Odstraňujú stereotypy a predsudky, ktoré sa vytvorili v dôsledku niekedy zložitých dejín pohraničných oblastí alebo dokonca pod vplyvom súčasného vývoja. Cezhraničná spolupráca a najmä projekty „ľudia ľuďom“ pomáhajú zahojiť „rany“, ktoré spôsobili hranice. Propagujú princípy tolerancie a úcty. Môžu zohrávať významnú úlohu pri zmiernení pozdĺž problematických hraníc na západnom Balkáne a v krajinách Východného partnerstva.
- Podporujú európsku myšlienku. Prínos európskej integrácie možno pocítiť práve v rámci cezhraničnej interakcie ľudí a v spolupráci so susedmi. Tieto projekty s podporou EÚ môžu pomôcť oživiť európske nadšenie;

Výhody decentralizovaného riadenia

13. vidí však výhody intenzívnych partnerstiev, ak je územie oprávnené na získanie podpory väčšie. Môže to mať však negatívne dôsledky: pre programy je ťažšie reagovať na osobitné potreby rozličných častí veľkého územia. Objavuje sa tendencia podporovať väčšie projekty a táto podpora sa stáva menej dostupnou pre miestne/regionálne subjekty;

14. navrhuje, aby najlepšou reakciou na tento trend bolo decentralizované riadenie týchto programov, a to napríklad prostredníctvom podpory podprogramov a tiež možnosťou financovania malých projektov a projektov „ľudia ľuďom“. Zároveň by to programy posunulo bližšie k občanom;

15. poukazuje na výhody fondov malých projektov (alebo podobných nástrojov na financovanie projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov) riadených decentralizovaným spôsobom:

- rozvoj projektov, a nie len riadenie projektov. Decentralizované riadenie uľahčuje prácu s potenciálnymi žiadateľmi v teréne a pomáha zabezpečiť, aby boli projekty úspešné, spája partnerov naprieč hranicami, rozvíja nápady na projekty, pomáha pretaviť tieto nápady do skutočných projektových žiadostí, monitoruje projekty, zameriava sa na prevenciu a pomáha napraviť chyby atď.
- Blízkosť k žiadateľom. Osobitne dôležité je to pre menšie obce, občiansku spoločnosť, neziskové organizácie atď.
- Dostupnosť financovania. V prípade takýchto menších projektov je jednoduchšie zabezpečiť spolufinancovanie a predbežné financovanie. Postupy podávania žiadostí sú často jednoduchšie než v prípade veľkých projektov.
- Flexibilita. Tento nástroj je vhodný na riešenie špecifických miestnych problémov, ktoré by sa mohli meniť;

16. si je vedomý toho, že tento prístup môže mať za následok vyššie administratívne náklady. Treba zdôrazniť, že okrem bežnej správy projektu sa vykonávajú aj mnohé iné činnosti (napr. zvyšovanie osvedčenia, poradenstvo pri príprave, realizácia a účtovníctvo). Bez tohto decentralizovaného prístupu zdola nahor je realizácia takýchto projektov zložitá;

Úloha euroregiónov a podobných cezhraničných štruktúr

17. konštatuje, že výhody decentralizovanej realizácie projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov možno najlepšie zaručiť zapojením euroregiónov a podobných cezhraničných štruktúr⁽⁴⁾. Navyše by mohli mať aj právnu formu EZÚS, ktoré sú veľmi vhodné na túto úlohu;

⁽⁴⁾ Význam euroregiónov pri rozvoji cezhraničnej spolupráce zdôraznil Európsky parlament v uznesení o úlohe euroregiónov pri rozvoji regionálnej politiky [2004/2257(INI)].

18. odporúča, aby mali tieto štruktúry v záujme zabezpečenia úspešnej realizácie značné skúsenosti v oblasti cezhraničnej spolupráce na miestnej a regionálnej úrovni. Mali by byť:

- stále;
- cezhraničné ⁽⁵⁾;
- verejného charakteru ⁽⁶⁾: tvorené najmä miestnymi a regionálnymi orgánmi;
- zamerané na cezhraničnú spoluprácu ako svoj hlavný cieľ a
- skúsené, pokiaľ ide o programy a projekty EÚ;

Zjednodušenie ako nevyhnutný predpoklad pre úspešnú realizáciu malých projektov

19. zdôrazňuje, že na to, aby sa zachovala pridaná hodnota projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov a ich decentralizované riadenie, musia byť tieto projekty a postupy veľmi jednoduché;

20. poukazuje na to, že VR vyjadril svoj postoj v stanovisku *Zjednodušenie EŠIF z pohľadu miestnych a regionálnych orgánov* ⁽⁷⁾. Odporúčania týkajúce sa cezhraničnej spolupráce, ako napríklad vyňatie európskej územnej spolupráce z pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci alebo pružnejší prístup pri uplatňovaní tematických cieľov stratégie EÚ 2020, sú pre projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty ešte dôležitejšie;

21. konštatuje, že zjednodušené postupy musia byť primerané príslušným sumám, a to pre riadenie týchto projektov (administratíva, finančné riadenie, kontrolné mechanizmy atď.), ako aj pre cieľové skupiny (zníženie administratívnej záťaže, vopred poskytované ciele informácie, uplatňovanie zásady „stačí len raz“ ⁽⁸⁾). Tieto zjednodušené postupy sa musia uplatňovať vo všetkých fázach projektového cyklu;

22. odporúča, aby sa počas kontroly, monitorovania a auditu pozornosť zamerala viac na obsah a výsledky, a nie iba na procesy;

23. apeluje na všetky spoločné úrovne riadenia, aby umožňovali a využívali vhodné možnosti zjednodušeného vykazovania nákladov ako hlavný prístup týkajúci sa projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov. VR napriek nevyhnutným kontrolám financovania z verejných zdrojov vyzýva, aby sa podporovalo využívanie zásady „stačí len raz“, paušálnych sadzieb, jednorazových platieb a zjednodušeného vykazovania nákladov (napr. štandardizovaných jednotkových nákladov), pokiaľ ide o účtovníctvo pre tieto projekty;

Informovanie o výsledkoch – hodnotenie fondov malých projektov

24. domnieva sa, že vzhľadom na súčasnú situáciu v EÚ (rastúci nacionalizmus, vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ, migračná kríza, hospodárske a menové ťažkosti) sa jasne objavuje čoraz väčšia potreba hovoriť o konkrétnych výhodách a prínose opatrení EÚ. Cezhraničná spolupráca a predovšetkým projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty patria medzi najhmataateľnejšie príklady takýchto konkrétnych výhod a prínosu pre každodenný život občanov. Tu majú fondy EÚ jasný pozitívny vplyv v skutočnom živote, vyhlídkach a vnímaní občanov EÚ;

25. sa domnieva, že všetci aktéri by sa mali usilovať viac zviditeľniť výsledky a výhody týchto projektov – ani nie tak v pohraničných regiónoch, kde sú zjavné, ale na vnútroštátnej úrovni (členské štáty) a európskej úrovni (inštitúcie EÚ), ktoré prijímajú rozhodnutia o politike súdržnosti. Cieľom tohto stanoviska spolu s brožúrou, ktorá obsahuje konkrétne príklady projektov, je prispieť k tomuto úsiliu. Informovanie o výsledkoch môže podporiť aj Európsky deň spolupráce;

26. uznáva potrebu zaviesť špecifickú metodiku na hodnotenie fondov malých projektov (a podobných nástrojov), ktoré podporujú projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty. Vzhľadom na „mäkký“ charakter projektov „ľudia ľuďom“ je zrejme, že štandardné ukazovatele výsledkov nie sú pre takéto hodnotenie vhodné (napr. na meranie úrovne dôvery alebo prekonávanie predsudkov). Domnievame sa, že už samotná skutočnosť, že v pohraničných regiónoch prebieha cezhraničná spolupráca medzi občanmi a inštitúciami, je pozitívnym výsledkom (podobne ako rastúci počet študentov, ktorí študujú

⁽⁵⁾ *De facto*, nie vždy *de jure*.

⁽⁶⁾ Podľa smernice o verejnom obstarávaní nie nevyhnutne založené podľa verejného práva.

⁽⁷⁾ COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ Zahŕnutie ďalších právnych systémov z dôvodu súbežného uplatňovania európskych, národných a regionálnych právnych predpisov spôsobuje zmätok.

v zahraničí vďaka programu Erasmus). Počet zúčastnených občanov a spolupracujúcich partnerov by mal byť postačujúci. Malé projekty prispievajú k ukazovateľom príslušnej investičnej priority, ale aj pri týchto projektoch, ktoré nie sú čisto projektmi „ľudia ľuďom“, by sa mal zväziť aspekt spolupracujúcich partnerov a počet osôb, ktoré sú aktívne zapojené do cezhraničnej spolupráce, keďže sa tým buduje schopnosť partnerov ďalej rozvíjať takúto spoluprácu v budúcnosti. Rozširuje sa tým rozsah činností s územným prístupom riadených EÚ a zameraných na občanov, ktorí sa stávajú angažovanými aktérmi v úsilí o viac Európy na miestnej úrovni. Odborné a medzikultúrne zručnosti, ktoré získali členovia cezhraničných projektových tímov, sú veľmi často cennejšie než samotný výsledok projektu (malé investície);

Odporúčania pre budúce programy cezhraničnej spolupráce na obdobie po roku 2020

27. odporúča, aby sa projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty zakotvili v nariadeniach o poskytovaní podpory EÚ na cezhraničnú spoluprácu ako legitímny nástroj v rámci programov cezhraničnej spolupráce, a vyzýva Komisiu, aby zapracovala príslušné ustanovenia do návrhu pre ďalšiu generáciu predpisov;

28. takisto odporúča, aby Komisia podporovala, aby sa projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty stali súčasťou programov cezhraničnej spolupráce, a to najmä tam, kde je dopyt po takýchto projektoch na miestnej a regionálnej úrovni. Mali by sa zabezpečiť dostatočné prostriedky, aby sa uspokojil tento dopyt zdola. Osobitná pozornosť by sa mala venovať hraniciam, ktoré budú vystavené dôsledkom vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ⁽⁹⁾, pričom treba hľadať možnosti, ako pokračovať v spolupráci s tamojšími miestnymi a regionálnymi orgánmi a ďalšími partnermi;

29. zdôrazňuje, že na to, aby sa mohli plne využiť výhody vyplývajúce z týchto projektov, je potrebné decentralizované riadenie, a to buď prostredníctvom fondov malých projektov alebo akéhokoľvek podobného nástroja alebo priamo prostredníctvom riadiacich výborov na danom mieste. Je nevyhnutné, aby mal každý pohraničný región možnosť využiť jeho existujúce nástroje a postupy, ktoré sa za mnohé roky osvedčili ako účinné, a zabezpečiť tak kontinuitu tohto financovania s celkovým cieľom udržať programy bližšie k občanom;

30. odporúča, aby euroregióny alebo podobné štruktúry a EZÚS predstavovali rámec, ktorý zaručí decentralizovanú realizáciu projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov, aby sa zabezpečila ich kontinuita a zohľadnili už existujúce úlohy takýchto štruktúr (napr. príjemcovia „zastrešujúcich projektov“), ktoré sa ukázali ako veľmi užitočné. V pohraničných oblastiach, kde tieto štruktúry neexistujú, by bolo treba podporovať ich vytváranie alebo hľadať iné vhodné riešenia, pričom by sa v čo najväčšej miere mali rešpektovať vyššie uvedené zásady;

31. zdôrazňuje, že s cieľom zachovať prínos a výhody projektov „ľudia ľuďom“ a malých projektov, musia byť tieto projekty a ich riadenie čo najjednoduchšie. Väčší dôraz by sa mal klásť na obsah ako na postupy a mali by sa uprednostňovať možnosti zjednodušeného vykazovania nákladov;

32. poukazuje na to, že projekty „ľudia ľuďom“ často spájajú partnerov vo verejných alebo poloverejných službách a zmierňujú dôsledky rozdielov v právnych predpisoch a financovaní medzi organizáciami v rôznych členských štátoch. Okrem dočasného projektového financovania by však úspešné projekty „ľudia ľuďom“ mali mať možnosť pokračovať prostredníctvom štruktúrálnej fondov. V nasledujúcom programovom období by sa malo vynaložiť väčšie úsilie na to, aby zákonodarcovia na vnútroštátnej úrovni zohľadnili skúsenosti z pohraničných oblastí. Členské štáty by mali uzatvárať dohody týkajúce sa hraníc, aby sa zmiernili pohraničné vplyvy vyplývajúce z vnútroštátnej regulácie a financovania;

33. vyzýva členské štáty, Komisiu a Európsky parlament, aby na tieto konkrétne odporúčania prihliadali a aby všetky nevyhnutné pravidlá na ich vykonávanie zohľadnili pri príprave legislatívnych návrhov novej generácie programov cezhraničnej spolupráce, pri zriaďovaní týchto programov a tiež počas ich úspešnej realizácie. Tým sa zabezpečí, že občania európskych pohraničných regiónov jasne pocítia výhody európskej integrácie.

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽⁹⁾ Najmä medzi Írskom a Severným Írskom, ale aj medzi Francúzskom a Anglickom.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Podporiť začínajúce a rozširujúce sa podniky (startupy a scaleupy) v Európe: miestne a regionálne hľadisko

(2017/C 342/07)

Spravodajca:	Tadeusz Truskolaski (PL/EA), primátor mesta Białystok
Referenčný dokument:	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia a o zmene smernice 2012/30/EÚ
	COM(2016) 723 final
	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Budúci lídri Európy: iniciatíva pre začínajúce a rozširujúce sa podniky
	COM(2016) 733 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Odôvodnenie 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Cieľom tejto smernice je odstrániť prekážky výkonu základných slobôd, ako je voľný pohyb kapitálu a sloboda usadiť sa, ktoré vyplývajú z rozdielov medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi týkajúcimi sa preventívnej reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a druhej šance. Cieľom smernice je odstrániť tieto prekážky tým, že sa zaistí, aby životaschopné podniky vo finančných ťažkostiach mali prístup k účinným vnútroštátnym rámcem preventívnej reštrukturalizácie, ktoré im umožnia pokračovať v činnosti; aby poctiví a nadmerne zadlžení podnikatelia mali druhú šancu po úplnom oddĺžení po uplynutí primeranej lehoty a aby sa zlepšila účinnosť postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia, najmä s ohľadom na ich skrátenie.</p>	<p>Cieľom tejto smernice je odstrániť prekážky výkonu slobôd spojených s vnútorným trhom, ktoré vyplývajú z rozdielov medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi týkajúcimi sa preventívnej reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a druhej šance. Cieľom smernice je odstrániť tieto prekážky tým, že sa zaistí, aby životaschopné podniky vo finančných ťažkostiach mali prístup k účinným rámcem preventívnej reštrukturalizácie, ktoré im umožnia pokračovať v činnosti; aby poctiví a nadmerne zadlžení podnikatelia mali druhú šancu po úplnom oddĺžení po uplynutí primeranej lehoty a aby sa zlepšila účinnosť postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia, najmä s ohľadom na ich skrátenie a v snahe reagovať na požiadavky spojené s konzultáciami s pracovníkmi (článok 27 Charty základných práv). Preventívne riešenia, niekedy nazývané aj „pre-pack“, sú súčasťou narastajúceho trendu novodobých predpisov v oblasti platobnej neschopnosti uprednostňovať prístupy, ktoré sa na rozdiel od tradičného prístupu smerujúceho k likvidácii podniku v kríze zameriavajú na jeho ozdravenie alebo aspoň na záchranu tých jeho častí, ktoré sú ešte ekonomicky životaschopné.</p>

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia návrhu.

Pozmeňovací návrh 2

Článok 1 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
a) postupov preventívnej reštrukturalizácie dostupných pre dlžníkov vo finančných ťažkostiach, ak existuje pravdepodobnosť platobnej neschopnosti;	a) postupov preventívnej reštrukturalizácie dostupných pre dlžníkov vo finančných ťažkostiach, ak existuje pravdepodobnosť platobnej neschopnosti, ktorá má vyriešiť konkrétny problém, s cieľom zmenšiť pasíva všetkých veriteľov alebo časti z nich, prípadne previesť všetky životaschopné činnosti alebo ich časť na inú spoločnosť za podmienok, ktoré prinášajú veriteľom prinajmenšom také dividendy, aké by získali v prípade likvidácie;

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia návrhu.

Pozmeňovací návrh 3

Článok 3 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty zabezpečia, aby mali dlžníci a podnikatelia prístup k nástrojom včasného varovania, ktoré dokážu odhaliť zhoršujúci hospodársky rozvoj a naznačiť dlžníkovi alebo podnikateľovi potrebu naliehavo konať.	Členské štáty zabezpečia, aby mali dlžníci a podnikatelia, ako aj pracovníci a ich zástupcovia , prístup k nástrojom včasného varovania, ktoré dokážu odhaliť zhoršujúci hospodársky rozvoj a naznačiť dlžníkovi alebo podnikateľovi potrebu naliehavo konať.

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia návrhu.

Pozmeňovací návrh 4

Článok 3 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty zabezpečia, aby mali dlžníci a podnikatelia prístup k náležitým aktuálnym, jasným, presným a zrozumiteľným informáciám o dostupnosti nástrojov včasného varovania a k všetkým dostupným prostriedkom s cieľom pristúpiť k reštrukturalizácii v počiatočnom štádiu alebo vyrovnáť osobný dlh.	Členské štáty zabezpečia, aby mali dlžníci a podnikatelia, ako aj pracovníci a ich zástupcovia , prístup k náležitým aktuálnym, jasným, presným a zrozumiteľným informáciám o dostupnosti nástrojov včasného varovania a k všetkým dostupným prostriedkom s cieľom pristúpiť k reštrukturalizácii v počiatočnom štádiu alebo vyrovnáť osobný dlh.

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia návrhu.

Pozmeňovací návrh 5

Článok 3 ods. 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty môžu obmedziť prístup stanovený v odsekoch 1 a 2 na malé a stredné podniky alebo na podnikateľov.	

Zdôvodnenie

Nie je jasné, prečo a podľa akých kritérií (počet zamestnancov, obrat atď.) by sa mal niektorým podnikom odmietnuť prístup k nástrojom včasného varovania.

Pozmeňovací návrh 6

Článok 4 (Vložiť nový odsek za článok 4 ods. 4)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Členské štáty zavedú osobitné ustanovenia, ktoré pracovníkom umožnia, aby ešte pred reštrukturalizáciou zvažili možnosť odkúpenia podnikov vo forme družstiev, čo by zahŕňalo začatie diskusií s veriteľmi, správcami, odborníkmi, finančnými inštitúciami, odborovými zväzmi a verejnými orgánmi s cieľom dať akúkoľvek šancu životaschopnému a trvalému odkúpeniu, ktoré by sa nepovažovalo za krajné riešenie.

Zdôvodnenie

Strata zdrojov, ku ktorej dochádza v prípade veľkej reštrukturalizácie alebo likvidácie podniku, je stratou pre celé hospodárstvo EÚ. V záujme zachovania podniku je nevyhnutné mať možnosť využiť všetky možné prostriedky, vrátane premeny podniku na družstvo pracovníkov.

Pozmeňovací návrh 7

Článok 8 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
f) podmienky plánu, okrem iného vrátane: <ul style="list-style-type: none"> i) jeho navrhovaného trvania; ii) každého návrhu, na základe ktorého sa mení splátkový plán dlhov alebo sa dlhy odpúšťajú alebo menia na iné formy povinnosti; iii) každého nového financovania plánovaného ako súčasť reštrukturalizačného plánu; 	f) podmienky plánu, okrem iného vrátane: <ul style="list-style-type: none"> i) jeho navrhovaného trvania; ii) každého návrhu, na základe ktorého sa mení splátkový plán dlhov alebo sa dlhy odpúšťajú alebo menia na iné formy povinnosti; iii) každého nového financovania plánovaného ako súčasť reštrukturalizačného plánu; iv) dôsledkov pre pracovníkov a subdodávateľov reštrukturalizačných plánov; v) dôsledkov pre dôchodky pracovníkov na dôchodku;

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia návrhu.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

1. oceňuje iniciatívu Európskej komisie Budúci lídri Európy: iniciatíva pre začínajúce a rozširujúce sa podniky, ktorá ďalej rozvíja a rozširuje iniciatívu Small Business Act. Zároveň žiada Komisiu, aby iniciatívu Small Business Act zaktualizovala a aby zachovala jej homogénnosť.
2. Stotožňuje sa s obavami vyjadrenými v oznámení, že pretrvávajúca nadmerná roztrieštenosť jednotného trhu vrátane digitálneho jednotného trhu negatívne vplyva na potenciál rastu začínajúcich a rozširujúcich sa podnikov (startupov a scaleupov).
3. Pripomína, že plne podporuje opatrenia zamerané na rozvoj inovatívneho podnikania a odstránenie prekážok, ktoré tento rozvoj obmedzujú.
4. Poukazuje na skutočnosť, že startupy a scaleupy majú tendenciu umožňovať pružné formy zamestnávania, ako je práca na dialku, pružný pracovný čas, dočasná agentúrna práca, požičiavanie pracovníkov a personálny lízing, práca na zmluvu, delba práce (*work sharing*) a delenie pracovného miesta (*job sharing*). Ak sa tieto formy zamestnania pracovníkovi prezentujú ako ozajstná príležitosť, môžu mať kladný vplyv na sklbenie rodinného a pracovného života a tiež pomôcť riešiť dlhodobú nezamestnanosť.
5. Zdôrazňuje, že partnerská spolupráca európskych, národných, regionálnych a miestnych verejných orgánov je veľmi dôležitá pre vytvorenie podmienok priaznivých pre rozširovanie oblasti činnosti startupov.
6. Vyzýva Komisiu, aby podnikla vlastné kroky s cieľom inšpirovať členské štáty, aby sa vo väčšom rozsahu a na všetkých úrovniach ekonomického, ako aj iného vzdelávania zaoberali problematikou tvorivosti, podnikania, ekonomiky a financií.
7. Vyzdvihuje význam úspechov regiónov a miest v rozvoji celosvetového hospodárstva založeného na inováciách, keďže sú schopné pružnejšie sa prispôbiť meniacim sa trhovým, technologickým a kultúrnym podmienkam.
8. Podotýka, že podpora inovatívnych subjektov s mimoriadne vysokou dynamikou rastu sa prenáša aj na iné trhové subjekty. Podpornými opatreniami a právnymi uľahčeniami spolu so súčasným úsilím na podporu obehového hospodárstva, sociálneho hospodárstva a hospodárstva spoločného využívania zdrojov⁽¹⁾ sa vďaka súčinnosti posilní rozvoj celých spoločností.
9. Zdôrazňuje, že rozhodujúci význam budú mať opatrenia, ktoré zabezpečia väčšiu prepojenosť odvetvových stratégií a do ktorých bude zapojená vedecká obec, podniky aj verejné orgány na všetkých úrovniach, aby mali realizované ciele spoločného menovateľa.

Odstránenie regulačných, informačných a právnych prekážok

10. Zdôrazňuje, že rôznorodosť a nestabilnosť práva v rámci členských štátov EÚ sa zdá byť jedným z hlavných problémov, ktoré obmedzujú expanziu európskych startupov⁽²⁾.
11. Vyzýva Komisiu, aby sa pokúsila vymedziť jednoznačné definície startupu a scaleupu a aby pokračovala v zjednodušovaní právnych riešení týkajúcich sa MSP.
12. Súhlasí s doterajšou analytickou líniou, vytvorenou v rámci programu Horizont 2020 (v súvislosti s možnosťou využívania odporúčaní expertov) a činnosti Európskeho strediska pre klastre a priemyselné zmeny.
13. Navrhuje prehodnotiť súbor nástrojov a meraní po troch meracích cykloch, aby sa údaje o startupoch a scaleupoch nielen hromadili, ale aby sa súčasne rozvíjal aj výskum kvalitatívnych aspektov, ktoré pomôžu ľahšie vymedziť jestvujúce problémy.

⁽¹⁾ Miestny a regionálny rozmer hospodárstva spoločného využívania zdrojov, spravodajkyňa: Benedetta Brighenti, ref.: CdR 2698/2015; Kolaboratívne hospodárstvo a online platformy: spoločná vízia miest a regiónov, spravodajkyňa: Benedetta Brighenti, ref.: CdR 4163/2016; Úloha sociálneho hospodárstva pri obnove hospodárskeho rastu a boji proti nezamestnanosti, spravodajca: Luís Gomes, ref.: CdR 1691/2015.

⁽²⁾ Inteligentná regulácia pre MSP, spravodajca: Buchmann Christian, ref.: CDR 5387/2016.

14. Víta skutočnosť, že v súlade s politickými prioritami Európskej komisie v rámci stratégie jednotného trhu sa opatrenia programu COSME vo veľkej miere zameriavajú na podporu začínajúcich podnikov a rozširujúcich sa podnikov.

15. Vyjadruje znepokojenie v súvislosti s pomalým tempom prác zameraných na odstránenie rozdrobenosti daňových systémov, najmä systémov dane z pridanej hodnoty (DPH), ktoré sa uplatňujú v 28 členských štátoch EÚ. Fragmentácia sťažuje rozvoj a cezhraničný obchod MSP, a najmä startupom.

16. Navrhuje Komisii zaviesť dodatočné prostriedky na podporu startupov pri koncipovaní a následnom uplatňovaní stratégie na ochranu práv duševného vlastníctva.

Ďalšia hospodárska činnosť – druhá šanca

17. Upozorňuje na problém neefektívnych a príliš dlhých postupov v členských štátoch EÚ v prípade platobnej neschopnosti podnikateľov, v dôsledku čoho mnoho poctivých, ale nadmerne zadlžených podnikateľov prichádza o druhú šancu.

18. Víta návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia a o zmene smernice 2012/30/EÚ [COM(2016) 723 final z 22. novembra 2016], ktorého cieľom je znížiť najväčšie prekážky voľného toku kapitálu, ktoré vyplývajú z rozdielov medzi rámcami členských štátov v oblasti reštrukturalizácie a platobnej neschopnosti. Vyjadruje však obavy v súvislosti s tým, že návrh sa obmedzuje iba na finančné aspekty, pričom pracovníci zamestnaní v podnikoch sa v ňom označujú za veriteľov rovnako ako banky alebo akíkoľvek iní držiteľia majetkovej účasti a obnova podniku sa opisuje len ako finančná reorganizácia zainteresovaných strán.

19. Argumentáciu Komisie v súvislosti s pridanou hodnotou, ktorú prinesie zavedenie navrhovaných právnych riešení na úrovni EÚ, považuje za presvedčivú, a preto usudzuje, že návrh smernice je v súlade so zásadou subsidiarity.

20. Z toho istého dôvodu sa domnieva, že návrh smernice je v súlade so zásadou proporcionality. Zároveň sa obáva, že vzhľadom na to, že v súčasnosti nie je možné zosúladiť právne systémy členských štátov v oblasti insolvenčného konania, nepomôže tento legislatívny nástroj merateľným spôsobom zvýšiť počet startupov, ktoré sa na trhu udržia dlhšie ako 2 až 3 roky.

21. Pripomína, že Európsky parlament a Rada Európskej únie prijali 20. mája 2015 nariadenie (EÚ) 2015/848 o insolvenčnom konaní medzi jednotlivými členskými štátmi, a súhlasí s názorom, že insolvenčné konania by sa už nemali vnímať len z hľadiska likvidácie, ale ako nástroj, ktorý zaručí, že zdroje podniku zostanú zachované – vrátane práva jeho zamestnancov na prácu – a ktorý, pokiaľ je to možné, zabezpečí prežitie podniku. Takisto víta návrh vytvoriť do júna 2019 digitálny systém vzájomne prepojených „insolvenčných registrov“, ktorý by sa zaviedol v každom členskom štáte a bol by bezplatne prístupný prostredníctvom Európskeho portálu elektronickej justície. Upozorňuje však, že je nevyhnutná dodatočná podpora na zvýšenie špecializácie sudcov a zlepšenie odbornosti správcov vymenovaných v rámci konania.

22. Víta legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 5. apríla 2017 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o fondoch peňažného trhu [COM(2013) 615 final], ako aj návrh na vytvorenie novej kategórie fondov peňažného trhu, fondu peňažného s čistou hodnotou aktív s nízkou volatilitou, navrhnutého osobitne pre malé podniky v reálnej ekonomike.

23. Vyzýva národné, regionálne a miestne orgány verejnej správy, aby iniciovali tieto kampane alebo aby sa do nich aktívne zapájali:

— osvetové kampane o tom, čo znamená prehra na ceste k úspechu v podnikaní,

— kampane propagujúce kultúru záchranu podnikov namiesto ich likvidácie,

— kampane propagujúce nástroje včasného varovania,

— opatrenia na podporu ekonomického a finančného vzdelávania podnikateľov, zamerané najmä na budúcich podnikateľov alebo zakladateľov startupov, s cieľom zlepšiť ich poznatky a zmeniť ich prístup k rôznym zdrojom kapitálu,

- osobitné programy na budovanie kapacít pre podnikateľov, ktorí nanovo rozbiehajú svoje podnikanie, a opatrenia finančnej podpory za výhodných podmienok na záchranu upadajúcich podnikov, ktoré preukážu svoju životaschopnosť do budúcnosti.

Vytváranie nových príležitostí

24. Považuje za potrebné uľahčiť začínajúcim malým a stredným podnikom činnosť na európskom jednotnom trhu, najmä stanovením vhodných prahových hodnôt, ktoré ich oslobodia od povinností spojených s reorganizáciou alebo novou registráciou v členských štátoch.
25. Nabáda Komisiu, aby začala pracovať na vytvorení víza pre startupy alebo katalógu podmienok umožňujúceho bezpečné a prospešné prijatie kvalifikovaného ľudského kapitálu alebo finančného kapitálu z tretích krajín, ktorý môže pomôcť podporiť rozvoj hospodárstva Európskej únie.
26. Oceňuje úsilie, ktoré Komisia vyvíja na to, aby mali startupy a scaleupy lepší prístup k verejnému obstarávaniu, a zdôrazňuje, že je potrebné dôsledne dohliadať na transpozíciu a vykonávanie smernice o verejnom obstarávaní 2014/24/EÚ v členských štátoch, aby sa zaručilo, že členské štáty budú môcť plne využiť existujúce ustanovenia s cieľom zlepšiť pre malé a stredné podniky možnosti prístupu k verejnému obstarávaniu.
27. Pozitívne vníma vytvorenie pozície sprostredkovateľov v oblasti inovácií, ktorých úlohou by bolo vytvárať siete obstarávateľov zaujímavých sa o verejné obstarávanie inovácií, prepájať ich s inovačnými podnikmi a pomáhať takýmto podnikom dostať sa k rizikovému financovaniu.
28. Oceňuje navrhované zmeny v programe Horizont 2020 zamerané na podporu prístupu „zdola nahor“ a medziodvetvového prístupu, ako aj na podporu revolučných inovácií, ktoré majú prelomový spoločenský význam a veľký potenciál rastu.
29. Pozitívne vníma ďalšie posilnenie siete Enterprise Europe Network (EEN) rozšírením rozsahu služieb o špecializované poradenstvo v súvislosti s rozširovaním hospodárskej činnosti, informovaním o vnútroštátnych a európskych predpisoch, možnosťami financovania, nadväzovaním partnerstiev a prístupom k cezhraničnému verejnému obstarávaniu.
30. Zdôrazňuje význam budovania silných väzieb spolupráce medzi regionálnymi pobočkami siete EEN a miestnymi podnikateľskými inkubátormi, akceleračnými a vedecko-technologickými parkmi, pretože tieto ustanovizne sú dennodenne v blízkom kontakte so startupmi, a preto dobre poznajú ich skutočné problémy a potreby.
31. Zdôrazňuje, že zámer Komisie zintenzívniť opatrenia na vytváranie prepojení medzi klastrami, miestnymi a regionálnymi podnikateľskými ekosystémami, najmä pokiaľ ide o vyhľadávanie partnerov medzi investormi a veľkými podnikmi, ako aj o nadväzovanie kontaktov s miestnymi politickými činiteľmi, pričom táto sieť by sa mala rozšíriť aj o kontakty medzi startupmi a vedecko-výskumnými strediskami ako potenciálnymi dodávateľmi technologických a netechnologických inovatívnych riešení.
32. Vyzýva Komisiu, aby zaviedla podporné opatrenia zamerané na vytváranie inkubátorov pre inovačné podniky, ktoré by pomáhali podnikateľom a sprevádzali ich v počiatočných štádiách podnikania, a to zlepšením ich zručností pri riadení podniku, zabezpečením možností alternatívneho financovania, uzatváraním zmlúv s „hybnými“ podnikmi (tzv. elevator pitch), podporou ich internacionalizácie atď.
33. Upozorňuje, že sa prehlbujú technologické rozdiely medzi metropolitnými regiónmi a menej rozvinutými a okrajovými regiónmi. V tejto súvislosti navrhuje Komisii zaviesť opatrenia na podporu nadväzovania kontaktov medzi najrozvinutejšími regiónmi a regiónmi, ktorých hospodárstvo spočíva na poľnohospodárskom odvetví.
34. Hoci ešte treba vykonať veľa práce, víta pokrok, ktorý sa doteraz dosiahol v oblasti podnikania v menej rozvinutých regiónoch, a navrhuje Komisii, aby naďalej podporovala súčasné iniciatívy na podporu rozvoja podnikania v týchto regiónoch a zväzila zavedenie ďalších nástrojov, ako napríklad osobitného nástroja, ktorý by bol zameraný na prepájanie projektov.
35. Zdôrazňuje, že by bolo veľmi potrebné zaviesť dodatočné opatrenia na posilnenie a prepájanie aktérov, ktorí podporujú podnikanie v tradičných hospodárskych odvetviach, vrátane sektora remesiel a kultúrneho priemyslu a kreatívneho priemyslu, vo vidieckych a okrajových regiónoch, ako aj v prímestských oblastiach.

36. Súhlasí s návrhom Komisie vytvoriť európsku platformu na prepojenie startupov s potenciálnymi partnermi (popri existujúcich verejných a súkromných platformách). Takýto nástroj by pomohol pri budovaní siete podnikateľských ekosystémov a klastrov v Európe.

37. Pozitívne vníma smerovanie plánovaných opatrení Komisie v tejto oblasti (stanovené v iniciatívach „koalícia pre digitálne zručnosti a pracovné miesta“, „konceptia sektorovej spolupráce v oblasti zručností“ a „nástroj na báze veľkých dát“).

38. Podporuje návrh rozšíriť program Erasmus pre mladých podnikateľov na inkubátory a podnikateľov na medzinárodných trhoch.

39. Je znepokojený tým, že v oznámení, ktoré sa týka mimoriadne rozsiahlej problematiky, sa plánované opatrenia spomínajú len zbežne a budúce opatrenia sa uvádzajú selektívne (napríklad boli opomenuté informácie o programe centier digitálnych inovácií a návrh zvolať Európsku radu pre inováciu je veľmi stručný a zásady jej činnosti nie sú stanovené).

40. Vyzýva Komisiu, aby predložila podrobnejšie informácie o predpokladaných právomociach tejto rady a jej právnom ukotvení.

41. Potvrďuje, že pre kvalitu práce Európskej rady pre inováciu je rozhodujúce zaručiť, aby v nej mali náležité zastúpenie rôzne oblasti podnikania a podnikateľského prostredia, vedecká obec a verejné orgány.

42. Nabáda Komisiu, aby preskúmala, ako by bolo možné pomáhať miestnym a regionálnym samosprávam pri zriaďovaní výborov zložených zo skúsených zástupcov podnikateľskej sféry, ktoré by pomáhali v rozvoji podnikateľskej činnosti a startupov a scaleupov v rámci príslušnej územnej samosprávy.

43. Zdôrazňuje, že regionálne a miestne orgány, akademická obec a samotní podnikatelia (tzv. trojitá špirála) zohrávajú a budú zohrávať veľmi dôležitú úlohu pri propagovaní podnikateľského ducha, vytváraní kultúry vedy a inovácie v európskych regiónoch a budovaní silných regionálnych podnikateľských ekosystémov.

44. Žiada Komisiu, aby zapojila regionálne a miestne orgány do plánovaného partnerského preskúmania zásad a postupov členských štátov v súvislosti so startupmi a scaleupmi. Miestne a regionálne orgány majú k miestnym podnikateľom najbližšie a bolo by treba využiť ich bohaté poznatky o miestnych podnikateľských kruhoch.

45. Nazdáva sa, že na digitálnom jednotnom trhu nadobudne hospodárska súťaž nový rozmer a každý región bude konfrontovaný s inými európskymi regiónmi, pre ktoré bude platiť rovnaký základný právny rámec. Je to teda veľká príležitosť pre startupy, ktoré doteraz nemali veľké možnosti pôsobiť na medzinárodnej úrovni a preniknúť na nové cezhraničné trhy.

Prístup k financovaniu

46. Podotýka, že startupy a scaleupy sa zameriavajú na inovatívne a neštandardné riešenia, ktorých účinky v praxi sa dajú predvídať len v obmedzenej miere. Preto je pre ne ťažšie získať prostriedky z bežných programov.

47. Odporúča Komisii zmierniť systém financovania tak, aby bol pružnejší voči inovatívnym nápadom, a podnecovať subjekty, ktoré pridelujú európske finančné prostriedky, aby obozretnejšie vyberali expertov.

48. Pozitívne hodnotí zámer Komisie vytvoriť celoeurópsky fond fondov rizikového kapitálu, ktorý by mohol pomôcť zmenšiť rozdrobenosť európskych fondov rizikového kapitálu v EÚ.

49. Navrhuje, aby sa začali skúmať možnosti využitia miestneho rizikového kapitálu v samosprávach.

50. Vyzýva Komisiu, aby podporovala využívanie rôznych zdrojov financovania, keďže možnosti ako fondy rizikového kapitálu, fondy súkromného kapitálu a podnikateľskí anjeli sú zatiaľ v Európe málo rozvinuté.

51. Oceňuje návrh zvýšiť rozpočet programu COSME a, pod podmienkou, že sa nepresunú žiadne rozpočtové prostriedky z Nástroja na prepájanie Európy alebo programu Horizont 2020, v zásade aj návrh navýšiť prostriedky EFSI, čo umožní získať dodatočné finančné prostriedky pre MSP vo fáze začínajúcich a rozširujúcich sa podnikov. Obzvlášť

potrebné je uľahčovať integráciu a partnerstvá medzi MSP a startupmi.

52. Pozitívne hodnotí činnosť Komisie s cieľom vytvoriť dodatočné stimuly pre rizikový kapitál, napríklad tým, že by sa súkromným alebo verejným fondom umožnilo využiť pri získavaní dlhového financovania štátnu záruku, keďže by to mohlo pomôcť zvýšiť kapitálové a dlhové investície do začínajúcich a rozširujúcich sa podnikov.

53. Nabáda, aby sa na úrovni EÚ vypracoval program nefinančnej podpory startupov a scaleupov, ktorý im uľahčí prístup na nové trhy a prispeje k vzniku nových pracovných miest a ďalšiemu rozvoju inovácie na území EÚ.

54. Považuje za potrebné posilniť pomocou finančnej a daňovej podpory štruktúrovaný európsky ekosystém pre investorov určený na prilákanie a podnietenie súkromných investícií do inovačných podnikov s cieľom umožniť ich rozvoj a prosperitu v čo najlepších hospodárskych a finančných podmienkach a takisto dosiahnuť vysokú mieru konkurencieschopnosti. V tomto záujme je mimoriadne dôležité posilniť nástroje alternatívneho financovania (rizikový kapitál, úvery s podielom na zisku, záruky a pod.). V tejto súvislosti je nevyhnutné skutočne zjednodušiť mechanizmy zavádzania finančných nástrojov, ktoré sú spolufinancované zo štrukturálnych fondov.

55. Upozorňuje na intenzívny rozvoj platforiem kolektívneho financovania ako alternatívneho zdroja financovania inováčných riešení, ktoré vytvárajú startupy.

56. Vyzýva Komisiu, aby preskúmala príležitosti a hrozby vyplývajúce z kolektívneho financovania pre európsku spoločnosť, a to najmä tie, ktoré sa týkajú priamo investorov, ktorí nemusia mať rovnaký prístup k informáciám a môžu byť na takéto typ transakcií horšie pripravení než profesionálni investori.

57. Podotýka, že vhodne navrhnutý právny rámec na reguláciu fungovania platforiem kolektívneho financovania na úrovni EÚ by umožnil plne využiť potenciál, ktorý sa v tomto zdroji skrýva. Neoddeliteľnou súčasťou tohto rámca by mali byť normy, ktoré zaručia ochranu záujmov investorov.

58. Podporuje návrh posilniť iniciatívu Startup Europe a rozšíriť jej rozsah pôsobnosti aj na iné oblasti, než sú IKT a startupy na internete. V tejto súvislosti odporúča okrem iného ďalšie zjednodušenie umožňujúce čoraz ľahšie a účinnejšie usmerňovať startupy, ktoré chcú mať prístup k početným možnostiam ponúkaným v rámci európskych programov.

Činnosť startupov v oblastiach mimoriadneho spoločenského významu

59. Nabáda EK, aby prijala stratégiu zameranú na sociálne orientované podnikateľské iniciatívy, ktoré majú vplyv na kvalitu života, pričom by mala vychádzať z doterajších oblastí mimoriadneho významu, ako je napríklad strieborné hospodárstvo, sociálne podnikanie alebo model trojitej špirály. Takto by sa systémom stimulov podporoval aktívny prístup zdola nahor a sociálna tvorivosť.

60. Upozorňuje na potenciál, ktorý predstavuje spolupráca startupov a scaleupov s veľkými podnikmi. Treba využiť osvedčené postupy z regiónov EÚ, v ktorých spolupráca podnecuje súčinnosť podnikov rôznej veľkosti a rôzneho zamerania.

61. Víta zámer Komisie vytvoriť platformu na riešenie sociálnych problémov.

62. Upozorňuje, že prínosom by mohlo byť prepojenie takejto platformy so systémom verejného obstarávania, čo by mohlo pomôcť zvýšiť dynamiku rastu sociálnych podnikov. Systém by však mal byť pružnejší, aby sa problémy mohli riešiť kreatívnym spôsobom, ktorý je najlepší z pohľadu konečných príjemcov, a nie spôsobom, ktorý je predvídateľný z hľadiska systémových ukazovateľov.

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Inteligentná regulácia pre MSP

(2017/C 342/08)

Spravodajca: Christian Buchmann (AT/ELS), poslanec Štajerskeho krajinského snemu**POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Regulačné prostredie priaznivé pre MSP

1. zdôrazňuje, že MSP, ako hlavná hnacia sila pre vytváranie rastu a pracovných miest v Európe, si vyžadujú jednoduché, jasné, konzistentné a právne stabilné regulačné aj ekonomické prostredie založené na dostatočnej úrovni verejných a súkromných investičných kapacít;
2. poukazuje na neúmerný vplyv byrokracie na MSP s relatívnymi nákladmi na dodržiavanie predpisov v takých oblastiach, ako je zdaňovanie alebo vykazovacie povinnosti, ktoré sú pre MSP v porovnaní s veľkými spoločnosťami vyššie;
3. preto naliehavo zdôrazňuje, že je potrebné, aby európske regulačné prostredie bolo pre MSP priaznivejšie, a to odstránením prekážok pre zakladanie podnikov a vytváranie rastu na všetkých úrovniach;
4. uznáva pokrok, ktorý sa dosiahol prostredníctvom iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu z roku 2008 ⁽¹⁾, preskúmania tejto iniciatívy z roku 2011 ⁽²⁾ a akčného plánu pre podnikanie 2020 z roku 2013 ⁽³⁾;
5. opätovne vyjadruje svoju podporu cieľu Komisie zjednodušiť v rámci stratégie jednotného trhu registráciu a vykazovacie povinnosti k DPH, ako uviedol vo svojom stanovisku na tému *Zlepšovanie jednotného trhu* ⁽⁴⁾; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že s miestnymi a regionálnymi zástupcami sa nevedli formálne konzultácie, aby sa zabezpečilo, že sa v plnej miere prihliadne na ich obavy, napr. v súvislosti s potrebami MSP v cezhraničných regiónoch;
6. zdôrazňuje pretrvávajúcu potrebu jednotnej, viditeľnej a aktualizovanej európskej politiky týkajúcej sa MSP, ktorá je zameraná na výsledky a realizáciu, nadväzuje na predchádzajúce iniciatívy a posilňuje ich a zohľadňuje zásadu „najskôr myslieť na malých“ na všetkých úrovniach verejnej správy a vo všetkých politikách;
7. preto opätovne vyzýva na revíziu a posilnenie iniciatívy „Small Business Act“ a na to, aby pri uplatňovaní jej zásad zohrávali regióny a obce významnejšiu úlohu; opätovne vyjadruje svoj záväzok presadzovať vykonávanie iniciatívy „Small Business Act“ prostredníctvom svojho ocenenia Európsky podnikateľský región roka (EER);
8. poznamenáva, že sieť vyslancov pre MSP slúži ako hlavná platforma pre kontakty medzi Európskou komisiou a tvorcami politík na vnútroštátnej úrovni; vyzýva Komisiu, aby do tejto siete formálne a systematicky zahŕňala vyslancov pre regionálne a miestne MSP;
9. uznáva, že regulačné prostredie EÚ je v zásade priaznivé pre podnikanie; zdôrazňuje však, že pretrvávajú rozdiely, pokiaľ ide o čas, náklady a počet postupov potrebných na založenie spoločnosti; vyzýva členské štáty, aby v súlade so zásadou subsidiarity a po preskúmaní vhodnosti zosúlادili svoje pravidlá so štátmi, ktoré v tejto oblasti dosahujú najlepšie výsledky. Poukazuje na to, že ako inšpirácia v tomto smere môžu slúžiť osvedčené postupy, akým je napríklad *Iniciatíva Lisboa*, ktorá umožňuje založiť spoločnosť za 36 minút;

⁽¹⁾ Oznamenie Komisie s názvom *Najskôr myslieť v malom – Iniciatíva „Small Business Act“ pre Európu*, 25. júna 2008 [COM(2008) 394 final].

⁽²⁾ Oznamenie Komisie s názvom *Preskúmanie iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu*, 23. februára 2011 [COM(2011) 78 final].

⁽³⁾ Oznamenie Komisie na tému *Akčný plán pre podnikanie 2020 – Opätovné stimulovanie podnikateľského ducha v Európe*, 9. januára 2013 [COM(2012) 795 final].

⁽⁴⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému *Zlepšovanie jednotného trhu*, CdR 6628/2015, ods. 12.

10. poukazuje na úlohu klastrov, ktoré malým podnikom pomáhajú rozširovať sa prostredníctvom testovania a analýzy trhu, inovovania a kvalifikácie a odporúča ciele podpora týmto činnostiam prostredníctvom programov, ako napríklad COSME;

11. podčiarkuje výsledky seminára komisie ECON na tému „Inteligentná regulácia – inteligentný rast“, ktorý sa uskutočnil v Seggaubergu, Štajersko, a na následný dialóg občanov, ktoré poukazujú na potrebu dosiahnuť konkrétne výsledky prostredníctvom nových a inovačných prístupov;

Uplatňovanie zásady „najskôr myslieť v malom“

12. zdôrazňuje, že je dôležité uplatňovať zásadu „najskôr myslieť v malom“ vo všetkých politikách EÚ a počas celého rozhodovacieho procesu. Vyzýva na to, aby kritériá posúdenia vplyvu zavázali silnejšie v prospech MSP a aby sa systematickejšie zvažoval územný vplyv príslušných predpisov;

13. zdôrazňuje, že navzájom sa prekrývajúce a protichodné pravidlá v rámci rôznych politík EÚ – v oblasti regionálnej politiky, štátnej pomoci, verejného obstarávania, ochrany životného prostredia, ako aj napätie medzi podporou klastrov a pravidlami hospodárskej súťaže a dodržiavaním predpisov – neúmerne zaťažujú MSP;

14. je znepokojený prekážkami v dôsledku nesúrodých požiadaviek a navzájom si odporujúcich definícií v rámci jednotlivých odvetvových politík, ako sú napríklad samostatné súbory pravidiel týkajúcich sa obstarávania, regionálna politika a politika EÚ v oblasti hospodárskej súťaže ⁽⁵⁾, alebo rozporné definície inovácie v regionálnej politike alebo politike hospodárskej súťaže ⁽⁶⁾;

15. je presvedčený, že záťaž, ktorú pre MSP predstavujú vykazovacie povinnosti, nie je možné riešiť zjednodušením jediného právneho predpisu; preto naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaujali holistický prístup vychádzajúci z komplexného posúdenia všetkých vykazovacích povinností, ktoré musia plniť MSP;

16. navrhuje, aby sa preskúmali možnosti zľahčenia bremena, ktoré znášajú MSP prostredníctvom opatrení, ako napríklad stanovenie prahovej hodnoty, pod ktorou musia spoločnosti poskytovať menej informácií, obmedzenie počtu povinných dotazníkov a zabránenie vytváraniu nových dotazníkov tak, že sa štatistické informácie začlenia do existujúcich dotazníkov;

17. oceňuje, že v rámci novej generácie dohôd EÚ o voľnom obchode majú byť MSP venované osobitné kapitoly, aby sa im uľahčil prístup na trh príslušnej partnerskej krajiny, a to konkrétne prostredníctvom zvýšenia právnej istoty, zníženia alebo odstránenia necolných prekážok obchodu, rozšírenia zadávania zákaziek na základe najlepšej ponuky a zvýšenia ochrany práv duševného a priemyselného vlastníctva, a poukazuje na svoje stanovisko o TTIP z 12. februára 2015;

Výraznejšie zameranie programu lepšej právnej regulácie a programu REFIT na potreby MSP

18. víta úsilie o zníženie zaťaženia MSP v rámci programu lepšej právnej regulácie a programu REFIT, ako aj medziinštitucionálnu dohodu o lepšej tvorbe práva (IIA);

19. opätovne vyjadruje svoje obavy, ktoré uviedol v stanovisku o programe REFIT ⁽⁷⁾ v súvislosti s tým, že zvolení zástupcovia miestnych a regionálnych orgánov, ako aj VR ako ich inštitucionálneho zástupcu, nie sú zahrnutí do IIA napriek mandátu a významu, ktoré im pripisuje Lisabonská zmluva;

20. víta začleňovanie zásad lepšej právnej regulácie v rámci celého cyklu politík a rozšírenie posúdení vplyvu na Parlament a Radu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že IIA neobsahuje záväzok zo strany Rada a Parlamentu systematicky uskutočňovať posúdenia vplyvu;

21. zdôrazňuje, že zahŕňanie pozmeňovacích návrhov alebo dodatočných pravidiel v neskorších fázach legislatívneho procesu alebo počas transpozície smerníc EÚ zo strany členských štátov by mal sprevádzať záväzok uskutočniť posúdenia vplyvu, aby sa zabránilo nadmernej regulácii (tzv. gold-plating) a zabezpečilo, že prvok daného predpisu týkajúci sa programu REFIT sa neoslabí;

⁽⁵⁾ Pozri Europa Decentraal (2016). *Bridge! – Better EU regulation for local and regional authorities (Lepšia regulácia EÚ v záujme miestnych a regionálnych orgánov)*.

⁽⁶⁾ Pozri Dom holandských provincií (2015). *Holandské provincie za lepšiu právnu reguláciu*.

⁽⁷⁾ Stanovisko VR Program REFIT z miestneho a regionálneho hľadiska, VR 983/2016, ods. 5.

22. uznáva význam konzultácií so zainteresovanými stranami pri vypracúvaní legislatívnych návrhov, poznamenáva však, že po ich skončení sa môže stať, že zainteresované strany si budú klásť otázku, do akej miery boli zohľadnené ich obavy. Navrhuje zapojiť miestnych a regionálnych zástupcov do výborov pre posudzovanie vplyvu, aby sa im umožnilo uskutočniť dodatočné preskúmanie návrhov Komisie;
23. zdôrazňuje, že inštitucionálna úloha VR v rámci platformy REFIT by sa nemala zamieňať s inými zainteresovanými stranami; preto sa nazdáva, že zástupcovia komisii VR by mali mať možnosť podporiť zástupcu VR v platforme účasťou na zasadnutiach platformy, ktoré sa týkajú spisov v ich oblasti pôsobnosti;
24. zaväzuje sa pri vydávaní stanoviska o spise s vplyvom na MSP uplatňovať vo svojej vlastnej práci zásady lepšej právnej regulácie, a to tak, že využije odborné znalosti príslušných tematických komisii;
25. poznamenáva, že platforma REFIT sa zameriava najmä na osobitné otázky v rámci právnych predpisov EÚ, ktoré je možné zlepšiť bez toho, aby sa zásadným spôsobom zmenil konkrétny právny predpis. Nazdáva sa, že toto úzke zameranie by sa malo doplniť ambicióznym prístupom v záujme štrukturálnych zlepšení regulačného rámca EÚ v strednodobom horizonte;
26. nazdáva sa, že osobitnými prioritami programu inteligentnej regulácie pre MSP je prístup MSP k verejnému obstarávaniu a pravidlá týkajúce sa DPH a zdaňovania; zároveň považuje za jednoznačne potrebné prijať opatrenia v súvislosti s prístupom MSP na jednotný trh, prístupom k financovaniu, podporou MSP z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), ako aj nastolením lepšej rovnováhy medzi potrebami MSP a pracovnoprávnou ochranou, ochranou spotrebiteľov a životného prostredia;

Účasť MSP na verejnom obstarávaní

27. víta zjednodušenie európskych právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania prostredníctvom nových smerníc o verejnom obstarávaní a jednotného európskeho dokumentu pre obstarávanie⁽⁸⁾; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že sa zjednodušený systém európskych právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania bude v plnej miere vykonávať a správne uplatňovať;
28. poukazuje na významnú úlohu, ktorú v prístupe MSP k verejnemu obstarávaniu zohrávajú regionálne a miestne orgány, a preto sa domnieva, že zníženie prekážok pre to, aby sa obstarávalo od MSP, je pre regióny a obce zvlášť dôležité;
29. obáva sa, že existujúce pravidlá obstarávania priaznivé pre MSP sa nie vždy v plnej miere využívajú; zdôrazňuje, že je potrebné, aby tieto pravidlá boli aj správne uplatňované;
30. naliehavo vyzýva verejné orgány na všetkých úrovniach, aby zabezpečili, že ich verejné obstarávanie je priaznivé pre MSP a začínajúce podniky, najmä pokiaľ ide o požiadavky oprávnenosti a spôsoby platieb, ktoré obsahujú, keďže sa nimi požadované záruky prispôbia na mieru osobitostí MSP, skrátia sa platobné lehoty a vymáha sa platobná disciplína. Vyzýva verejné orgány na všetkých úrovniach, aby sa zaviazali dodržiavať spoločné obstarávacie predpisy priaznivé pre MSP;
31. zdôrazňuje, že osvedčené postupy, medzi ktoré patria postupy útvaru pre verejné obstarávanie mesta Paríž, ktorý výrazne zvýšil prístup MSP na verejné trhy a skrátil platobné lehoty, môžu slúžiť ako dobrý príklad pre orgány verejnej správy na všetkých úrovniach;
32. vyzýva všetky verejné orgány, aby podporili účasť MSP v obstarávaní inovácie tým, že zabránia nadmernej špecifikácii, uprednostňovania špecifikáciu založenú na výsledkoch, voľne sprístupnia informácie a využijú možnosti, ako je napríklad konkurenčný dialóg a konkurenčný postup s rokovaniaми pred stanovením konečných podmienok;
33. poukazuje na zjednodušenie prístupu MSP k finančným nástrojom v rámci európskych programov, najmä programu COSMÉ, ktoré sú pre MSP v porovnaní s tradičnejšími zdrojmi financovania omnoho menej zložité. V tejto súvislosti

⁽⁸⁾ Smernice 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ, 2014/25/EÚ, vykonáva nariadenie (EÚ) 2016/7.

zdôrazňuje význam priestoru venovaného MSP v rámci Európskeho fondu pre strategické investície, v rámci ktorého by sa mohli podporovať aj možnosti financovania pre začínajúce podniky a mikropodniky, ktoré potrebujú prístup k úverom;

Pravidlá týkajúce sa DPH a zdaňovania priaznivé pre MSP

34. vyzýva na ďalšie zjednodušenie a harmonizáciu daňových predpisov, ktoré väčšina európskych MSP považuje za oblasť politiky, ktorá predstavuje najväčšiu záťaž;

35. opätovne vyjadruje svoju podporu, ktorú uviedol v stanovisku k Akčnému plánu v oblasti DPH, pre zrušenie oslobodenia od DPH pri dovoze malých zásielok z tretích krajín a umožnenie kontrol cezhraničných podnikov prostredníctvom jednotného auditu v záujme odstránenia konkurenčného znevýhodnenia MSP z EÚ v porovnaní s MSP z tretích krajín vyplývajúceho z tohto oslobodenia ⁽⁹⁾;

36. zdôrazňuje, že rozdrobenie a komplexnosť systému DPH sú príčinou najvyšších nákladov na dodržiavania predpisov pre MSP zapojené do cezhraničného obchodu a má zvláštny vplyv na hraničné regióny; preto vyzýva na ďalšie zjednodušenie pravidiel a postupov spojených s rôznymi režimami DPH v cezhraničnom obchode, na rozšírenie zásady zjednodušeného režimu jednotného kontaktného miesta, ktorý sa v súčasnosti obmedzuje na telekomunikačné služby, služby rozhlasového a televízneho vysielania a elektronické služby, na ďalší predaj tovaru a služieb na diaľku a na spoločnú prahovú hodnotu EÚ, pod ktorou sa DPH nebude uplatňovať;

37. vyzýva na zníženie administratívneho zaťaženia spojeného s DPH, ako sú vykazovacie povinnosti, termíny, lehoty uchovávanía záznamov, a na zrýchlenie administratívnych postupov pri spracúvaní daňových priznaní k DPH;

Prístup MSP k jednotnému trhu

38. konštatuje, že na jednotný trh so službami ešte stále negatívne ovplyvňujú mnohé obmedzenia ovplyvňujúce MSP vrátane viazaných živností, predpisov, ktoré upravujú usadenie sa, fixných alebo minimálnych cien, požiadaviek na právnu formu a pravidiel pre jednotlivé odvetvia. Vyzýva na ambiciózne zjednodušenie a harmonizáciu v odvetví služieb, aby sa podporilo zvyšovanie rastu vyplývajúce z úspor z rozsahu, podnikatelia inovácia posilnením hospodárskej súťaže v oblasti dovozu a prilákali investície do regiónov znížením rozdrobenosti trhu;

39. poznamenáva, že pre MSP predstavujú najväčšiu prekážku rozdiely vo vnútroštátnych predpisoch týkajúcich sa trhu s výrobkami, ktorých výsledkom je, že musia v rôznych členských štátoch ponúkať rôzne druhy výrobkov, čo bráni rozvoju paneurópskych dodávateľských reťazcov. Vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pracovali na väčšej harmonizácii v tejto oblasti;

Prístup MSP k financovaniu

40. poukazuje na význam alternatívnych spôsobov financovania nových podnikov; je znepokojený skutočnosťou, že prístup začínajúcich podnikov ku kolektívnemu financovaniu sa v plnej miere nerozvinul z dôvodu rôznych vnútroštátnych režimov, ktoré začínajúcim podnikom sťažujú možnosť získavať financie za hranicami, a obmedzení ponuky vlastného kapitálu pre potenciálne veľký počet investorov, ktoré vyplývajú z „lacných“ režimov podnikania, ktoré si začínajúce podniky väčšinou volia;

41. vyzýva, aby sa zaviedol harmonizovaný regulačný rámec, ktorým sa vytvorí európsky pas pre platformy kolektívneho financovania, v rámci ktorého sa na účely ponúkajú služieb v zahraničí bude vyžadovať len jedno povolenie od jedného príslušného orgánu v EÚ, čím sa umožní vytvorenie skutočného európskeho trhu kolektívneho financovania;

Podpora MSP z EŠIF

42. pripomína svoje varovanie vyjadrené v stanovisku o zjednodušení EŠIF ⁽¹⁰⁾, že postupy na využívanie EŠIF sú čoraz zložitejšie a ťažšie, a preto vyzýva na urýchlené zjednodušenie pravidiel, ktorými sa upravuje štruktúra, vykazovacie povinnosti a audit finančných nástrojov, ktoré patria pod EŠIF;

⁽⁹⁾ Stanovisko VR na tému *Akčný plán v oblasti DPH*, CdR 2419/2016, ods. 34.

⁽¹⁰⁾ Stanovisko VR na tému *Zjednodušenie EŠIF*, ref. COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

43. poukazuje na to, že MSP pri využívaní zdrojov z EŠIF čelia osobitným ťažkostiam, ako vyplýva z prieskumu regiónov EER, ktorý sa uskutočnil v roku 2016 a v rámci ktorého sa za najvýznamnejšiu prioritu pre zjednodušenie života MSP označila účasť MSP na projektoch financovaných z EŠIF;

44. pripomína, že je dôležité znížiť regulačnú zložitosť, nadmerný tlak auditu a vysoké administratívne náklady, ktoré bránia podpore MSP z EŠIF, a zjednodušiť nielen osobitné právne predpisy, ale aj celý súbor delegovaných a vykonávacích aktov, ako aj „soft law“, ako sú usmerňujúce poznámky pre verejné orgány a MSP;

45. zdôrazňuje, že v záujme splnenia cieľov EŠIF a politiky EÚ týkajúcej sa MSP by sa na pravidlá EŠIF malo nahliadať z hľadiska proporcionality, pričom by sa malo vytvoriť partnerstvo za zjednodušenie, v rámci ktorého sa zohľadňujú záujmy všetkých strán. Vyzýva na vzťah založený na dôvere a nie na zásadnej nedôvere, ktorú inštitúcie EÚ voči národným, regionálnym a miestnym orgánom často prejavujú;

Rovnováha medzi potrebami MSP a pracovnoprávna ochrana, ochrana spotrebiteľov a životného prostredia

46. zdôrazňuje, že je potrebná rovnováha medzi právami pracovníkov, ochranou zdravia, bezpečnosti, spotrebiteľov a životného prostredia na jednej strane a regulačným zaťažením pre MSP na strane druhej;

47. poznamenáva, že prijatie prvého zamestnanca môže pre proces rastu a rozširovania spoločnosti predstavovať zvláštnu výzvu a že pracovnoprávne predpisy majú väčší vplyv na MSP ako na väčšie spoločnosti, v dôsledku čoho sa MSP zdráhajú prijímať zamestnancov. Zdôrazňuje, že nové prístupy v tejto oblasti môžu byť významným prínosom, a to najmä pri znižovaní nezamestnanosti mladých ľudí;

48. navrhuje preto vytvoriť európsky systém „Take One“, v rámci ktorého by sa samostatne zárobkovo činné osoby alebo mikropodniky prostredníctvom finančných stimulov nabádali, aby prijali prvého zamestnanca. Nazdáva sa, že takýto systém by sa mohol financovať prostredníctvom programu COSME;

49. nabáda Komisiu, aby podporovala opatrenia zamerané na regulačné zjednodušovanie v prospech remeselných podnikov a mikropodnikov, keďže prílišná komplexnosť súčasného systému ohrozuje ich prevádzkyschopnosť a významnú úlohu, ktorú zohrávajú pri tvorbe pracovných miest a hospodárskeho rozvoja regiónov a obcí, ako aj pri ochrane kultúrneho a miestneho dedičstva;

50. domnieva sa, že rozsah vymedzenia pojmu zmluvy uzavretú mimo prevádzkových priestorov uvedený v smernici o právach spotrebiteľov je príliš široký a potenciálne škodí remeselníkovi, ktorých si zákazník zavolá domov; preto vyzýva na užšie vymedzenie tohto pojmu, ktorým by sa zohľadnili potreby mikropodnikov;

Inovačné prístupy k právnej regulácii

51. zdôrazňuje, že inteligentná regulácia nevyhnutne neznamená menej právnej regulácie, čo by mohlo implikovať riziko neistoty a regulačného rozdrobenia, ale skôr jasnejšie a jednoduchšie pravidlá, ktoré MSP uľahčujú život a zároveň umožňujú splnenie politických cieľov v danej oblasti;

52. podčiarkuje význam pravidiel priaznivých pre inováciu, ktoré vo vhodných prípadoch vytvárajú priestor pre experimentovanie, a to aj prostredníctvom vytvárania zón s obmedzenými pravidlami pre pilotné projekty a zavedenie doložiek o ukončení platnosti v inovačných a rýchlo sa meniacich oblastiach, čoho príkladom je o. i. Flámsko;

53. zdôrazňuje, že prístupy, ako napríklad dobrovoľná samoregulácia pozostávajúca z dobrovoľných dohôd, záväzkov alebo kódexov osvedčených postupov, môže podnieť kultúru spolupráce medzi podnikmi a vládou. Nazdáva sa, že ako dobrý príklad pre verejné orgány na všetkých úrovniach môže slúžiť práca škótskej skupiny pre preskúmanie právnej regulácie;

54. poukazuje na projekt Danish Burden Hunter ako osvedčený postup na vnútroštátnej úrovni, ktorý umožňuje identifikovať prekážky v priamom dialógu a spoločne hľadať riešenia. Vyzýva Komisiu, aby v plnej miere zohľadnila podobné príklady a podľa možnosti presadzovala ich používanie a šírenie;

55. zdôrazňuje potrebu nabádať na podnikateľské myslenie na všetkých úrovniach verejnej správy a umožniť inovačné riešenia vychádzajúce zdola vytvorením mechanizmu „právo na prejavenie pochybností“, ktorým sa miestnym a regionálnym orgánom umožní dočasne pozastaviť existujúce pravidlá v záujme testovania alternatívnych riešení, ak je zrejmé, že ich ciele by sa lepšie dosiahli inovačným prístupom.

V Bruseli 13. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu

(2017/C 342/09)

Spravodajca: József Ribányi (HU/ELS), podpredseda zastupiteľstva Tolnianskej župy

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

1. víta skutočnosť, že súčasná stratégia je multidisciplinárnym a komplexným prístupom, ktorý zahŕňa sociologické a ekonomické aspekty, inovácie v oblasti energetiky, infraštruktúry a digitálnych odvetví, konkurencieschopnosť priemyslu a rozvoj zručností;
2. podporuje ciele stratégie, ktoré už boli uvedené v bielej knihe z roku 2011 ⁽¹⁾, a to znížiť emisie skleníkových plynov z dopravy aspoň o 60 % v porovnaní s rokom 1990;
3. navrhuje však, aby sa v stratégii v súlade s bielou knihou z roku 2011 vzal do úvahy pokrok dosiahnutý od roku 2011, pokiaľ ide o zlepšenie efektívnosti dopravného systému, a súčasný rámec politík EÚ v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030, ako aj záväzky, ktoré EÚ prijala v rámci Parížskej dohody z roku 2015;

OPTIMALIZÁCIA DOPRAVNÉHO SYSTÉMU A ZLEPŠOVANIE JEHO EFEKTÍVNOSTI

Digitálne riešenia mobility

4. zdôrazňuje, že využitím potenciálu digitálnych technológií bude možné optimalizovať prepravu a vytvoriť multimodálnu transeurópsku dopravnú sieť (TEN-T). Nevyhnutnými podmienkami sú inteligentné dopravné systémy (IDS) a infraštruktúra. Dôležitým aspektom je aj zohľadnenie ekosystémov odzrkadľujúcich miestne environmentálne podmienky, ako aj zapojenie regionálnych a miestnych orgánov do implementačnej fázy;
5. zdôrazňuje, že európske mestá a regióny tým, že zohrávajú aktívnu úlohu pri vytváraní inteligentnej telekomunikačnej a dopravnej infraštruktúry, môžu zabezpečiť efektívne využívanie prepojených a automatizovaných vozidiel pozdĺž koridorov siete TEN-T, ktorá prekračuje hranice a územia členských štátov v mestských oblastiach pri realizácii plánov udržateľnej mestskej mobility (SUMP) a riadiacich plánov udržateľnej dopravy v regiónoch;
6. uznáva, že IT riešenia formujú obchodné modely a vzorce v oblasti dopravy. Miestne a regionálne orgány by mali uplatňovať jednoducho použiteľné, inkluzívne IT riešenia s cieľom zaviesť IDS pri vytváraní „inteligentných miest a oblastí mobility“;
7. upozorňuje, že je potrebné zjednodušiť databázy a navzájom ich prepojiť tým, že sa vypracujú európske normy, ktoré môžu uľahčiť interoperabilitu údajov, služieb a technických riešení na všetkých úrovniach. Tieto údaje by poskytovali príslušné regionálne dopravné orgány, ktoré by za ne aj ručili, v rámci toho istého systému komprimovania údajov;

Spravodlivé a účinné stanovovanie cien v doprave

8. domnieva sa, že miestne a regionálne orgány majú samy osebe značné kompetencie v právnej a finančnej oblasti (napr. poskytovanie priestorov na parkovanie, zavedenie jazdných pruhov pre autobusy, poskytovanie rôznych výhod, ako sú „zelené“ tabuľky s evidenčným číslom alebo znížené sadzby mýta) ovplyvniť voľbu a rozhodnutie spotrebiteľov a tým podporiť používanie vozidiel s pohonom na alternatívne palivá. Upozorňuje Európsku komisiu, že tieto nástroje sú

⁽¹⁾ Biela kniha – Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – Vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému efektívne využívajúceho zdroje. Brusel 28. marca 2011, COM(2011) 144 final.

obmedzené podmienkami, ktoré sa vzťahujú na využívanie EŠIF, pretože neumožňujú poskytovať dotácie na obnovu súkromných vozidiel alebo vozových parkov. V dôsledku toho sa táto modernizácia odkladá a mrhá sa príležitosťami na zvýšenie efektívnosti a konkurencieschopnosti v doprave, ako aj kvality ovzdušia v mestách prostredníctvom zlepšení v energetickej a environmentálnej oblasti, ako sú napríklad taxi služby alebo dodávky na poslednom úseku;

9. zdôrazňuje, že na účely cenotvorby je nutné zosúladiť informácie o dopravných projektoch dostupné z rôznych zdrojov v oblasti mobility. Integrovaný systém predaja cestovných lístkov stále čelí prekážkam, ktoré bránia jeho širšiemu používaniu, pretože jednotlivé druhy verejnej dopravy sa líšia z hľadiska ziskovosti. Náklady na zavedenie integrovanej cenotvorby môžu znížiť celkový finančný zisk určitého druhu dopravy alebo ho zmeniť na celkovú finančnú stratu;

10. upozorňuje, že napriek značnému úsiliu a veľkému množstvu prostriedkov investovaných do podpory hromadnej a multimodálnej dopravy sú informácie pre cestujúcich v multimodálnej doprave úplne nedostatočné. Ešte horšia je situácia v oblasti vydávania cestovných lístkov. Tento stav nevznikol v dôsledku technickej nemožnosti poskytovať používateľom podrobné a zrozumiteľné informácie v rámci multimodálnej dopravy alebo služby a informácie v oblasti vydávania cestovných lístkov, ale preto, lebo prevádzkovatelia verejnej dopravy nie sú ochotní tieto informácie a služby poskytovať. Preto by EÚ mala prostredníctvom svojej legislatívy vyžadovať, aby sa informácie o cestovných poriadkoch a ďalšie informácie povinne zverejňovali a aby boli v celom rozsahu prístupné všetkým občanom EÚ, a to v takej forme, aby ich každý občan EÚ mohol čo najjednoduchšie a najefektívnejšie využívať. V tejto súvislosti poukazuje na stanovisko Európskeho výboru regiónov „Informácie o multimodálnom cestovaní a služby plánovania ciest a vydávania cestovných lístkov“, CdR 4895/2014;

11. všetky druhy dopravy by mali podľa zásady „znečisťovateľ platí“ prispievať na základe svojho podielu na znečistení na externé náklady, ktoré spôsobujú;

12. poukazuje na to, že rozvodné siete, akumulácia elektrickej energie, obchod a riadenie verejnej infraštruktúry budú musieť byť zmodernizované, spolu s dopravnými predpismi a zdaňovaním vozidiel, aby boli náležite vybavené pre nové a inovatívne druhy dopravy vrátane akumulátorov alebo vodíkových palivových článkov. V tejto súvislosti taktiež odporúča interoperabilné a ľahké platobné riešenia pre elektrické nabíjanie tohto druhu elektrických vozidiel;

13. upriamuje pozornosť na skutočnosť, že systém oslobodenia od daní uplatňovaný na letecké palivo a letenky na medzinárodné lety predstavuje jasné narušenie trhu v sektore dopravy. Vyzýva členské štáty EÚ, aby prediskutovali existujúce medzinárodné systémy zdaňovania pohonných hmôt s Medzinárodnou organizáciou civilného letectva v snahe zabezpečiť súlad s medzinárodnými záväzkami v oblasti zmeny klímy bez toho, aby to negatívne ovplyvnilo uznanie špecifických črt a záujmov najvzdialenejších regiónov;

Podpora multimodality

14. nabáda – v súvislosti s plánmi udržateľnej mestskej mobility (SUMP) – k multimodalite a koordinovanému využívaniu mestskej a regionálnej dopravy a logistiky s nízkymi alebo nulovými emisiami, ako aj železničnej, námornej a riečnej dopravy. Predovšetkým posun od cestnej dopravy k iným druhom dopravy s nižšími emisiami by predstavoval významný potenciál, pokiaľ ide o zníženie emisií. Riešenia v rámci modálneho prechodu zahrňujúce nízkoemisnú mobilitu by mali mať v každom prípade vysokú prioritu, čo by sa mohlo dosiahnuť napríklad prehodnotením súčasných skrytých alebo známych subvencií v oblasti cestnej dopravy;

15. požaduje nový prístup k oblasti príbrežnej námornej dopravy, a to zavedením využívania systémov ekologických bonusov a považovaním námorných diaľnic za infraštruktúru, na ktorú by sa mal z hľadiska kontrol štátnej pomoci vzťahovať prispôbený prístup. Tento prístup je dôležitý najmä pre oblasti, ktoré ležia mimo európskych dopravných koridorov;

16. v tomto kontexte treba osobitne zohľadniť všetky mestské uzly a logistické platformy definované v TEN-T (základná a všeobecná sieť) a v nariadení o zriadení Nástroja na prepájanie Európy z roku 2013 vzhľadom na ich štruktúrnú úlohu v oblasti udržateľnej a intermodálnej mobility na úrovni členských štátov, ich regiónov a celej EÚ. Navrhuje sa preto, aby sa o tejto otázke diskutovalo aj na rozličných európskych fórach o multimodálnych koridoroch, ktoré sú osobitne zamerané na problematiku uzlov;

17. súhlasí s tým, aby EÚ zohrávala aktívnu úlohu v rámci Medzinárodnej organizácie civilného letectva a Medzinárodnej námornej organizácie na zníženie emisií v odvetví námornej a leteckej dopravy. Mal by sa podporiť rozvoj a zavádzanie nových technológií s nižšími emisiami;

ROZŠÍRENIE VYUŽÍVANIA ALTERNATÍVNYCH NÍZKOEMISNÝCH ZDROJOV ENERGIE V DOPRAVE

Účinný rámec pre nízkoemisné alternatívne zdroje energie

18. navrhuje prostredníctvom podpory rozvoja energetiky zaviesť v doprave alternatívne zdroje energie, čím sa pripraví cesta k doprave „s nulovými emisiami“;
19. zdôrazňuje, že je potrebné nabádať členské štáty, regióny a obce, aby investovali do alternatívnych zdrojov energie pre dopravu formou nenávratných grantov v rámci politiky súdržnosti, a to v súlade so zásadou technologickej neutrality, ktorá je stanovená v smernici 2014/94/EÚ o infraštruktúre pre alternatívne palivá;
20. podporuje širšie využívanie moderných biopalív z obnoviteľných zdrojov vyrobených ekologickým spôsobom, ktoré v porovnaní s tradičnými fosílnymi palivami produkujú menší objem oxidu uhličitého, s cieľom znížiť emisie uhlíka v odvetví dopravy. V tejto súvislosti by sa mali uprednostniť nepotravinové (syntetické) biopalivá alebo biopalivá získané z krmív. Očakávaným pozitívnym dôsledkom budú pracovné príležitosti a vytváranie pracovných miest vo vidieckych a menej rozvinutých oblastiach, ako aj tvorba dodatočnej pridanej hodnoty v hospodárstve. Keďže moderné biopalivá sa v súčasnosti nepovažujú za konkurencieschopný zdroj energie bez podpory, ich výroba by sa mala dotovať, aby konkurovali fosílnym palivám alebo biopalivám získaným z potravín;
21. poukazuje na to, že v smernici o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá⁽²⁾ už sú stanovené povinné požiadavky týkajúce sa využívania elektriny, zemného plynu a vodíka na pohon vozidiel;
22. zdôrazňuje, že vozidlá na alternatívny pohon, biometán a biopalivá, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, čiastočne nahradia konvenčné vozidlá na naftový alebo benzínový pohon. To zvýši energetickú bezpečnosť tým, že sa zníži dopyt po konvenčných palivách;
23. žiada, aby bola prijatá široko prijateľná definícia biopalív. Okrem toho žiada, aby sa vytvoril taký systém kritérií pre udržateľnosť a znižovanie objemu emisií oxidu uhličitého, ktorým sa zvýši právna istota a podporí presadzovanie práva a investičné rozhodovanie v oblasti výroby a využívania biopalív;
24. upozorňuje, že je dôležité zohľadniť osobitné vnútroštátne, regionálne a miestne špecifiká a rôzne suroviny, ktoré sú dostupné na mieste a v danom regióne. Pri regulovaní používania alternatívnych palív z obnoviteľných zdrojov by sa mala zohľadniť celková energetická bilancia (vrátane výroby paliva);
25. zdôrazňuje, že z regionálneho a miestneho hľadiska by sa ideálna alternatívna energia s nízkymi emisiami mala lokálne nielen vyrábať, ale tiež spotrebovať. Výroba energie s nízkou úrovňou emisií a jej uskladňovanie na miestnu spotrebu sú ešte dôležitejšie v prípade izolovaných regiónov, ako sú ostrovy a najvzdialenejšie regióny, a to s cieľom znížiť ich závislosť od vonkajších zdrojov;

Zavádzanie infraštruktúry pre alternatívne palivá

26. zdôrazňuje, že od mobility s nízkymi alebo nulovými emisiami sa očakáva, že do dopravy prinesie prevratné zmeny v oblasti sietí, vozidiel a palív. Nevyhnutným predpokladom je, že energia a palivá budú lacné a dostupné. Okrem elektrických a vodíkových motorov s nulovým znečistením životného prostredia dôležitú úlohu pri dosahovaní cieľov v oblasti znižovania objemu emisií zohrávajú aj pokrokové biopalivá, ktoré nekonkurujú výrobe potravín a vyrábajú sa spôsobom, ktorý je šetrný k životnému prostrediu. Preto by sme sa mali sústrediť hlavne, ale nie výlučne, na vybudovanie finančne dostupnej infraštruktúry nabíjania elektrických vozidiel a vozidiel s vodíkovými palivovými článkami, so zreteľom na vodík ako palivo a kapacitu skladovania energie. Prostredníctvom finančných stimulov však treba zároveň podporovať nízkoemisné technológie, ako sú pokrokové biopalivá;
27. odporúča, aby sa stanovili záväzné termíny pre všetky úrovne verejnej správy, dokedy sa musia vo výberových konaniach na nákup nových vozidiel pre ich vozový park a v licenciách na poskytovanie služieb verejnej dopravy vyžadovať výhradne vozidlá s alternatívnym pohonom;

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá.

28. zdôrazňuje, že je potrebná stratégia na podporu využívania skvapalneného zemného plynu (LNG) v námornej doprave a obchode, a to zvýšením podpory prispôsobenia prístavných infraštruktúr a vypracovaním všeobecného prístupu k inováciám a financovaniu zariadení LNG a metanolu vyrábaného spracovaním odpadu na lodiach;

29. zdôrazňuje, že v prístavných dokoch je potrebná elektrická infraštruktúra, aby sa znížili emisie CO₂ z lodí, ktoré zotrávajú v prístavoch so zapnutými motormi a veľkou mierou prispievajú k znečisťovaniu prístavných miest;

30. konštatuje, že elektrická doprava a infraštruktúra na nabíjanie akumulátorových elektrických vozidiel alebo dopĺňanie vozidiel s vodíkovými palivovými článkami by sa mohli veľmi rýchlo zaviesť v mestách a mestských aglomeráciách, kde to miestne orgány považujú za vhodné. Elektrická infraštruktúra sa musí vybudovať pozdĺž strategických trás spájajúcich regióny Európy, pretože cezhraničná elektrická mobilita (elektromobilita) môže prekonať fragmentáciu vnútorného trhu. Napríklad väčšina európskych ostrovov predstavuje vzhľadom na svoju veľkosť ideálne miesto pre elektrickú mobilitu. Vhodné rozmiestnenie nabíjacej infraštruktúry môže rýchlo prispieť k rozsiahlemu uplatneniu elektrickej mobility v týchto regiónoch;

31. zdôrazňuje, že miestne vyrábaná a uskladňovaná elektrická energia by mohla zabezpečiť stabilný a cenovo dostupný zdroj paliva na urýchlenie prechodu na nízkoemisnú elektromobilitu. Postupné zavádzanie takejto mobility môže riešiť jej konkurenčnú nevýhodu v porovnaní s konvenčnými palivami. Decentralizované skladovanie elektrickej energie začlenené do sústavy môže ponúknuť dodatočné služby pre elektrizačnú sústavu, ako napríklad prekonať nesúlad medzi ponukou energie z obnoviteľných zdrojov a dopytom po energii v období vysokého a nízkeho dopytu alebo pomôcť pri regulácii frekvencie. Na to je takisto potrebné uľahčiť aktívne zapojenie spotrebiteľov do riadenia elektrizačnej sústavy, napríklad prostredníctvom agregátov dopytu, pričom by sa tiež odstránili súčasné legislatívne prekážky;

Interoperabilita a normalizácia v oblasti elektrickej mobility

32. súhlasí s EK v tom, že treba zaviesť spoločné technické a technologické normy a pritom brať do úvahy potreby jednotlivých členských štátov a regiónov. Normalizácia bude hnacou silou interoperability medzi lokálnymi systémami v rámci jednotlivých regiónov alebo medzi nimi;

33. je znepokojený skutočnosťou, že vo väčšine členských štátov sa národné plány implementácie, ktoré sa týkajú zavádzania infraštruktúry pre alternatívne palivá, vypracovávajú bez aktívneho zapojenia kompetentných regionálnych a miestnych orgánov napriek tomu, že tieto plány sú jasným príkladom situácie, ktorá si vyžaduje viacúrovňové riadenie, a že plány na podporu elektromobility majú nedostatočnú politickú a rozpočtovú podporu;

34. poukazuje na to, že nabíjacie stanice elektrických vozidiel musia byť štandardizované, a vyzýva EK, aby podporovala zavádzanie elektrických nabíjacích staníc vypracovaním noriem umožňujúcich integráciu palivových staníc do existujúcich budov alebo zariadení, a to v súlade s platnými právnymi predpismi jednotlivých krajín;

PRECHOD NA VOZIDLÁ S NULOVÝMI EMISIAMI

Zlepšenia v skúšaní vozidiel s cieľom opäť získať dôveru spotrebiteľov

35. víta nedávne opatrenia na meranie a overovanie emisií škodlivých látok z vozidiel, aby sa zabezpečilo, že environmentálne vlastnosti vozidiel budú transparentné a spoľahlivé. To pomôže zaviesť limity na emisie látok znečisťujúcich ovzdušie a zvýšiť dôveru spotrebiteľov. Limitné hodnoty emisií pre osobné automobily a ľahké úžitkové vozidlá musia byť nastavené tak, aby zabezpečili dosiahnutie dohodnutých cieľov a dohôd o emisiách znečisťujúcich látok a ľudskom zdraví;

36. podporuje vypracovanie návrhu nových usmernení o označovaní vozidiel, pretože to pomôže zabrániť zavádzaniu spotrebiteľov. Pravidlá merania hodnôt prostredníctvom nových celosvetovo harmonizovaných skúšobných postupov pre ľahké úžitkové automobily (WLTP) a starého postupu (New European Driving Cycle – NEDC) sa musia sprehľadniť a vysvetliť. Mala by sa zvážiť nielen zmena usmernení, ale aj smernice o označovaní⁽³⁾. Podobne sa musí prepracovať

⁽³⁾ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Revízia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/30/EÚ z 19. mája 2010 o udávaní spotreby energie a iných zdrojov energeticky významnými výrobkami na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch. Brusel 15. júla 2015, COM(2015) 345 final.

smernica o podpore čistých a energeticky úsporných vozidlách v cestnej doprave⁽⁴⁾, aby sa udržal krok s najnovším technickým vývojom;

Stratégia pre osobné a dodávkové vozidlá na obdobie po roku 2020

37. zdôrazňuje, že opatrenia na podporu zavedenia elektromobility by sa mali stanoviť s kvantitatívnymi parametrami a byť časovo ohraničené s cieľom zabezpečiť prechod na elektromobilitu;

Stratégia pre nákladné automobily, autobusy a autokary na obdobie po roku 2020

38. domnieva sa, že verejná doprava by mala naďalej prevládať nad súkromnými vozidlami, a preto navrhuje, aby sa urýchlil prechod na elektromobilitu a využívanie iných palív, ktoré EÚ považuje za alternatívu voči palivám získavaným z ropy, a to uprednostňovaním výroby a používania elektrických autobusov a električiek, ako aj autobusov a električiek s vodíkovými palivovými článkami a takisto autobusov a autokarov s pohonom na zemný plyn, teda znižovaním emisií oxidu uhličitého z autobusov. Pokiaľ ide o diaľkovú nákladnú dopravu, navrhuje urýchlíť prechod vozového parku nákladných automobilov z používania motorovej nafty na zemný plyn, ktorý ako jediný dokáže nahradiť naftu, pričom má takmer nulové emisie znečisťujúcich látok a nižší obsah oxidov uhlíka ako nafta;

39. víta úsilie Európskej komisie podporovať iniciatívu na zavedenie čistých autobusov v EÚ s cieľom podporiť lepšiu výmenu informácií a rozsah trhov poskytnutím platformy pre mestá, regióny, prevádzkovateľov a výrobcov. Posilňuje dôveru európskych výrobcov autobusov v budúci dopyt po ekologických autobusoch s pohonom na alternatívne palivá, lepšie využíva pripravované verejné súťaže a účinnejšie hľadá riešenia financovania v prípade väčších verejných súťaží, napríklad prostredníctvom Európskej investičnej banky;

40. považuje za dôležité zintenzívniť podporu zo strany EÚ, vytvárať väčšiu súčinnosť medzi finančnými zdrojmi Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI), Nástroja na prepájanie Európy (NPE) a Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), ako aj využívať granty. Tým sa umožní rýchla výmena súčasného znečisťujúceho vozového parku v hromadnej doprave a zaručí sa čo najúčinnejšie využitie dostupných možností financovania poskytovaných zo strany EÚ;

Letecká doprava a koľajová doprava

41. zdôrazňuje výhody koľajovej dopravy, na prevádzku ktorej sa využíva elektrická energia z obnoviteľných zdrojov alebo hospodársky udržateľné alternatívne palivá;

42. upozorňuje, že v regiónoch s menej rozvinutou železničnou sieťou je nevyhnutné zaviesť potrebnú infraštruktúru na miestnej aj regionálnej úrovni, aby sa umožnilo využívanie železničnej dopravy za rovnakých podmienok, aké sú v ostatných členských štátoch, a to s cieľom vytvoriť jednotný európsky železničný priestor;

PROSTREDIE UMOŽŇUJÚCE NÍZKOEMISNÚ MOBILITU

Energetická únia: prepojenie dopravy a energetických systémov

43. víta skutočnosť, že stratégia sa považuje za dobrý krok v rámci politík v oblasti klímy a energetiky na rok 2030, ktorý prijala Rada EÚ na svojom zasadnutí 23. – 24. októbra 2014⁽⁵⁾ a s parížskou dohodou prijatou 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy⁽⁶⁾, prepojením dvoch hlavných aktérov v rámci EÚ: dopravy na strane dopytu a kľúčových aktérov v oblasti výroby a prenosu energie na strane ponuky;

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES z 23. apríla 2009 o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy. Smernica 2009/33/EC.

⁽⁵⁾ Závety Európskej rady z 23. a 24. októbra 2014. Brusel, 24. október 2014, EUCO 169/14.

⁽⁶⁾ Dohoda uzatvorená na konferencii COP 21 v Paríži, 30. novembra – 11. decembra 2015.

44. domnieva sa, že súbor opatrení s názvom Čistá energia pre všetkých Európanov⁽⁷⁾ je súčasťou plnenia úlohy EÚ viesť k inteligentnejšej a čistejšej energii pre všetkých, podporovať hospodársky rast, investície a vedúce postavenie v oblasti technológií, vytvárať nové pracovné príležitosti a zlepšovať životné podmienky občanov v regiónoch a mestách EÚ;

Výskum, inovácia a konkurencieschopnosť

45. domnieva sa, že problematika elektromobility je jednou z hnacích síl inovácie a technologického rozvoja, ktorej úžitok je bezprostredný a ktorá zohráva kľúčovú úlohu pri znižovaní vplyvu na životné prostredie;

46. domnieva sa, že prechod na nízkouhlíkovú dopravu možno dosiahnuť predovšetkým prostredníctvom regionálnej politiky a politiky súdržnosti. Investovaním do výskumu a inovácie môžu regióny a obce podporiť nízkoemisnú energiu z obnoviteľných zdrojov, inteligentné siete a udržateľnú mestskú dopravu;

47. podporuje využívanie výsledkov programu Horizont 2020, ktorý je rámcovým programom pre výskum a inováciu, na inovatívnejšie riešenia v oblasti nízkoemisnej mobility zahrňujúce služby a/alebo investície;

48. podporuje rozvoj inovatívnych technológií pre nádrže na LNG na lodiach a v autokaroch určených na prepravu osôb s cieľom optimalizovať efektívnosť skladovania tohto náhradného paliva a požaduje, aby sa na tento účel financovali demonštračné projekty na nákladných aj osobných plavidlách, ako aj v autokaroch určených na diaľkovú prepravu osôb;

49. Podporuje tiež rozvoj inovačných technológií umožňujúcich využívanie biopalív, ako je napríklad metanol vyrábaný spracovaním odpadu, a to aj pre motory plavidiel pre nákladnú a osobnú dopravu. Požaduje preto príslušné financovanie;

50. požaduje tiež financovanie pre elektrickú infraštruktúru prístavných dokov a záväzný regulačný rámec platný pre všetky prístavy Európskej únie;

Digitálne technológie: inteligentné dopravné systémy (IDS), prepojené a automaticky riadené vozidlá

51. konštatuje, že IT riešenia podporujú mobilitu založenú na kombinovanom využívaní všetkých druhov dopravy na prepravu cestujúcich a tovaru (napr. integrovaný predaj lístkov a mýtné systémy, intermodálne nákladné prepravné dokumenty, elektronické plánovanie trasy, informácie pre cestujúcich v reálnom čase atď.);

52. konštatuje, že nástup prepojených a automatizovaných (automaticky riadených) vozidiel využívajúcich digitálne technológie môže ponúknuť mnoho príležitostí na riešenie negatívnych účinkov dopravy a poskytovanie verejnej dopravy v redšie osídlených oblastiach; dôrazne vyzýva na opatrenia v oblasti prepojenej a automatizovanej dopravy v súlade s Amsterdamskou deklaráciou⁽⁸⁾; v tejto súvislosti víta prijatie stratégie EÚ pre kooperatívne inteligentné dopravné systémy 30. novembra 2016⁽⁹⁾; v tejto súvislosti požaduje súdržnejšiu víziu udržateľného a inovatívneho vývoja v doprave a lepšie prepojenie jednotlivých úzko súvisiacich pracovných balíkov Komisie a komunikácie o nich;

53. zdôrazňuje, že európske regióny chcú byť zapojené do vytvárania inteligentnej telekomunikačnej a dopravnej infraštruktúry. Prepojené a automatizované vozidlá tým môžu byť použité efektívne a bez prekážok pozdĺž koridorov TEN-T, ako aj v mestských a vidieckych oblastiach;

54. zdôrazňuje, že zásady proporcionality a subsidiarity by mala posilniť postavenie miestnych a regionálnych orgánov pri rozhodovaní o vhodnosti a spôsoboch zavádzania inteligentných dopravných systémov a ekologických vozidiel, ako sa uvádza v Akčnom pláne mestskej mobility, a to s cieľom znížiť ich emisie z dopravy a zmenšiť problémy preťaženia a podporiť sociálne začlenenie;

⁽⁷⁾ Čistá energia pre všetkých Európanov – uvoľnenie rastového potenciálu Európy. Databáza tlačových správ EK. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4009_sk.htm.

⁽⁸⁾ Amsterdamská deklarácia – Spolupráca v oblasti prepojenej a automatizovanej jazdy, 14. – 15. apríla 2016.

⁽⁹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európska stratégia pre kooperatívne inteligentné dopravné systémy – míľnik na ceste ku kooperatívnej, prepojenej a automatizovanej mobilite, Brusel, 30.11.2016, COM(2016) 766 final.

Zručnosti

55. uznáva, že prechod na nízkoemisnú mobilitu vytvára pre trh práce početné výzvy, a preto je prioritou zabezpečiť preškolenie pracovnej sily na nové pracovné miesta. Napriek vysokej miere nezamestnanosti je v mnohých dôležitých oblastiach odvetvia dopravy nedostatok pracovníkov v dôsledku nedostatku digitálnych zručností;

56. vyjadruje poľutovanie nad tým, že do terajšieho oznámenia nebol zahrnutý obsah predchádzajúceho oznámenia o mestskej mobilitě z roku 2009, teda vypracovanie plánov udržateľnej mestskej mobility miestnymi orgánmi. Preto zdôrazňuje, že je potrebné tak v tejto stratégii, ako aj v iniciatívach a vykonávacích aktoch výslovne uviesť, že integrované plánovanie miest je kľúčovým faktorom rozvoja udržateľnej mobility, a to aj prostredníctvom vypracovania a vykonávania plánov udržateľnej mestskej mobility;

57. zdôrazňuje význam duálnych vzdelávacích systémov, navrhuje intenzívnejšiu výmenu skúseností medzi regiónmi EÚ o osvedčených postupoch v oblasti nízkoemisnej mobility, vrátane odborného vzdelávania a podnikania;

Investície

58. víta skutočnosť, že inovácie a rozvoj infraštruktúry sú základnými cieľmi Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI) zameranými na stimulovanie kombinovaných (verejno-súkromných) investícií do dopravy a infraštruktúry. EFSI v kombinácii s nenávratnými grantmi z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) by mohol umožniť intenzívnejšiu účasť miestnych a regionálnych úrovní na takýchto projektoch, či už sú malého alebo veľkého rozsahu;

59. navrhuje pri plánovaní budúceho viacročného finančného rámca zvýšiť objem a podiel prostriedkov na dopravu s nízkou úrovňou emisií v programe Horizont 2020, ako aj v rámci Nástroja na prepájanie Európy (NPE). NPE by sa mal ďalej podporovať, pretože ponúka značný pákový efekt: každé euro vynaložené v rámci NPE grantu generuje 3 – 3,5 EUR investícií do dopravy s nízkymi emisiami;

60. poukazuje na to, že vývoj v mestách a regiónoch založený na verejno-súkromnom partnerstve a úsilí verejných orgánov by mohol poskytnúť potrebné stimuly na účinné financovanie a prevádzku riešení v oblasti nízkoemisnej mobility; takisto navrhuje, aby prioritou bolo využívanie fondov EFSI a EŠIF na miestne, inovačné a nízkoemisné riešenia v oblasti dopravy. Nenávratné granty by mali byť k dispozícii na uvedený účel v strategickom referenčnom rámci na obdobie po roku 2020;

61. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány majú kľúčovú úlohu pri podnecovaní miestnej výroby energie, ako aj pri integrovaných a inteligentných energetických sieťach. EŠIF by mali uľahčiť potrebné investície vo forme nenávratných grantov, najmä v menej rozvinutých regiónoch EÚ, ktoré najviac zaostávajú;

62. konštatuje, že investičný plán pre Európu taktiež poskytuje verejné financovanie na projekty v oblasti dopravy s nízkymi emisiami a inteligentných sietí v období od začiatku roku 2015 do konca roku 2017;

Opatrenia miest

63. navrhuje, aby postupy mestského a medzimestského územného plánovania európskych miest a obcí zahŕňali – v rámci plánov udržateľnej mestskej mobility – vytýčenie zón pre dopravu a mobilitu s nízkou úrovňou emisií. Pri územnom plánovaní by sa mali uprednostňovať riešenia zahŕňajúce aktívnu dopravu (jazdu bicyklom a chôdzou), verejnú osobnú dopravu, spoločné využívanie automobilov. Ďalej požaduje výhľadovú investičnú politiku EÚ v oblasti dopravy, ktorá by zlepšila verejné zdravie a ktorá pri plnom zohľadnení Parížskej dohody prijatej na 21. konferencii zmluvných strán investuje najmenej 10 % prostriedkov EÚ v oblasti dopravy do cyklistiky a to v regiónoch s vhodnými orografickými podmienkami, ktoré to umožňujú;

64. navrhuje vypracovať predbežnú štúdiu mobility, ktorá vzniká v dôsledku mestského a územného plánovania v metropolitných oblastiach. Je potrebné podporiť zahusťovanie miest a metropolitných oblastí s cieľom na jednej strane znížiť potrebu motorizovanej dopravy priblížením služieb občanom, a na druhej strane zlepšiť sieť verejnej dopravy zlepšením jej sociálnej a hospodárskej účinnosti a jej využívania;

65. zdôrazňuje, že územné plánovanie je veľmi dôležitým prvkom pri zavádzaní nízkoemisnej mobility. Práve sídelná štruktúra a koncepcia mestského prostredia poskytujú topografické podmienky umožňujúce dlhodobý rozvoj nízkoemisnej mobility. V prípadoch, keď majú miestne a regionálne orgány na základe právneho alebo ústavného systému členského štátu právomoci v oblasti územného plánovania, sa odporúča, aby ich funkčné plány na úrovni regiónov, na úrovni viacerých obcí alebo na metropolitnej úrovni zahŕňali aj tento druh iniciatív;
66. uznáva, že jazda bicyklom by sa v súlade so stanoviskom VR na tému „Akčný plán EÚ pre cyklistiku“⁽¹⁰⁾ mala posilniť ako druh dopravy tým, že sa zdôrazní úloha verejných finančných prostriedkov EÚ, ktoré sú k dispozícii na dopravné projekty, a opakuje svoju požiadavku, aby bola agenda EÚ pre cyklistiku zahrnutá do pracovného programu Komisie na rok 2018. Obce ako aktívni podporovatelia jazdy bicyklom a v tejto súvislosti aj zeleného obstarávania môžu posilniť svoju úlohu v boji proti zmene klímy tým, že sa budú zapájať do iniciatív, ako sú Európske zelené hlavné mesto alebo Science Meets Regions (Veda a regióny). Mohli byť sa predložiť návrhy na začlenenie konkrétnych, významných úsekov cyklistických trás do siete TEN-T;
67. upozorňuje, že v súlade so smernicou o energetickej hospodárnosti budov⁽¹¹⁾ by nové budovy postavené v EÚ mali mať nabíjacie stanice elektrických vozidiel (prednostne so zásobníkom). Podobne by aj renovácia bytových domov mala zahŕňať takéto stavebné práce⁽¹²⁾;
68. konštatuje, že inštalovanie inteligentných nabíjacích systémov v budovách by mohlo pomôcť zabezpečiť, aby rozvodové siete zostali pružné, t. j. aby sa energia uložená v batériách elektrických vozidiel mohla odovzdávať do siete. Je potrebný holistický prístup, podľa ktorého by sa napríklad elektrické vozidlá považovali za neoddeliteľnú súčasť bytového fondu;
69. zdôrazňuje, že veľkomestá a mestá sú v oblasti dopravy hlavnými zainteresovanými stranami, pokiaľ ide o populačné centrá, a poznamenáva, že problémy mestskej mobility nemožno vyriešiť len sektorovým prístupom. Preto pripomína skutočnú pridanú hodnotu, ktorá pre miestne a regionálne orgány vyplýva zo súbežnej prípravy akčných plánov pre udržateľnú energiu (SUMP⁽¹³⁾) s plánmi udržateľnej mestskej mobility, a to vďaka zohľadneniu vzťahu medzi mestským rozmerom dopravnej politiky a širšou koncepciou územného plánovania, ktorej súčasťou je zoznam skutočného a ideálneho miestneho energetického mixu. Tomuto miestnemu úsiliu by mohol poskytnúť odborné rady a pomoc Dohovor primátorov a starostov s cieľom vytvárať inkluzívnejšiu mestskú dopravu menej znečisťujúcu ovzdušie a produkujúcu menej hluku;
70. podobne v prípadoch, keď majú regióny na základe svojho právneho alebo ústavného systému právomoci v oblasti územného plánovania, sa odporúča, aby ich plány udržateľnej mestskej a medzimestskej mobility zahŕňali aj tento druh činností;
71. navrhuje vytvoriť tematické siete európskych miest na podporu nízkoemisnej mobility. Takéto siete by umožňovali vo väčšej miere zapájať miestne podniky a dokonca aj širokú verejnosť do realizácie výsledkov vývoja v oblasti nízkoemisnej mobility, napríklad poskytovaním spoločných služieb mobility. Tieto siete môžu prostredníctvom moderných IT riešení tiež mobilizovať príslušné cieľové skupiny pre širšie poskytovanie nízkoemisnej mobility.

V Bruseli 13. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹⁰⁾ Agenda EÚ pre cyklistiku, Výbor regiónov, stanovisko prijaté 12. októbra 2016.

⁽¹¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov.

⁽¹²⁾ Pripravované stanovisko ENVE-VI-019 na tému Energetická účinnosť a budovy (M. Rijsberman, ALDE/NL).

⁽¹³⁾ Stanovisko VR týkajúce sa plánov udržateľnej mestskej mobility na tému Súbor opatrení v oblasti mestskej mobility (COTER-V-048).

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

124. PLENÁRNE ZASADNUTIE 12. A 13. JÚLA 2017

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia

(2017/C 342/10)

Spravodajkyňa:

Ulrike Hiller, členka senátu Slobodného hanzového mesta Brémy

Referenčný dokument:

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a nariadenie (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 (Text s významom pre EHP a Švajčiarsko)

[COM(2016) 815 final]

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 6

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Dávky dlhodobej starostlivosti neboli doteraz výslovne zahrnuté do vecnej pôsobnosti nariadenia (ES) č. 883/2004; namiesto toho boli koordinované ako nemocenské dávky, čo viedlo k právnej neistote tak pre inštitúcie, ako aj osoby, ktoré sa domáhajú dávok dlhodobej starostlivosti. Je potrebné vypracovať v nariadení stabilný právny rámec vhodný na dávky dlhodobej starostlivosti, ktorý by zahŕňal jasné vymedzenie týchto dávok.	Dávky dlhodobej starostlivosti neboli doteraz výslovne zahrnuté do vecnej pôsobnosti nariadenia (ES) č. 883/2004; namiesto toho boli koordinované ako nemocenské dávky. Je potrebné vypracovať v nariadení stabilný právny rámec vhodný na dávky dlhodobej starostlivosti.

Zdôvodnenie

Posilnená koordinácia dávok dlhodobej starostlivosti je vítaná. Okrem toho, z dôvodu odlišných pravidiel v členských štátoch sa nemusí bežne podariť dosiahnuť jednotné rozlišovanie medzi dávkami dlhodobej starostlivosti a nemocenskými dávkami.

Ďalšia koordinácia si vyžaduje, aby dávky dlhodobej starostlivosti boli vo všetkých členských štátoch uznané a rozvíjané ako druh dávky, ktorý doplní nemocenské dávky. V tejto fáze preto treba uprednostniť prispôbenie článku 34 pred doplnením o osobitnú kapitolu o starostlivosti.

Pozmeňovací návrh 2

Návrh nariadenia

Článok 1 bod 3 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Za odôvodnenie 5 sa vkladá tento text:</p> <p>(5a) Súdny dvor rozhodol, že členské štáty sú oprávnené podmieniť prístup ekonomicky neaktívnych občanov v hostiteľskom členskom štáte k dávkam sociálneho zabezpečenia (ktoré nepredstavujú sociálnu pomoc v zmysle smernice 2004/38/ES) legálnym právom na pobyt v zmysle uvedenej smernice. Overenie legálneho práva na pobyt by sa malo vykonávať v súlade s požiadavkou smernice 2004/38/ES. Na tieto účely by sa mal ekonomicky neaktívny občan jasne odlíšiť od uchádzača o zamestnanie, ktorého právo na pobyt je priznané priamo článkom 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. V záujme lepšej právnej zrozumiteľnosti pre občanov a inštitúcie je nutná kodifikácia tejto judikatúry;</p>	<p>Za odôvodnenie 5 sa vkladá tento text:</p> <p>(5a) Súdny dvor rozhodol, že členské štáty sú oprávnené podmieniť prístup ekonomicky neaktívnych občanov v hostiteľskom členskom štáte k dávkam sociálneho zabezpečenia (ktoré zároveň predstavujú sociálnu pomoc v zmysle smernice 2004/38/ES) legálnym právom na pobyt v zmysle uvedenej smernice. Overenie legálneho práva na pobyt by sa malo vykonávať v súlade s požiadavkou smernice 2004/38/ES. Na tieto účely by sa mal ekonomicky neaktívny občan jasne odlíšiť od uchádzača o zamestnanie, ktorého právo na pobyt je priznané priamo článkom 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. V záujme lepšej právnej zrozumiteľnosti pre občanov a inštitúcie je nutná kodifikácia tejto judikatúry;</p>

Zdôvodnenie

Súdny dvor Európskej únie vo svojich uvedených rozsudkoch rozhodol, že dávky sociálneho zabezpečenia, ktoré sa podľa článku 70 nariadenia (ES) č. 883/2004 označujú za nepríspevkové peňažné dávky, sa považujú aj za sociálnu pomoc v zmysle článku 24 II smernice 2004/38/ES. Ak sú zároveň sociálnou pomocou, je odôvodnená aj príslušná právomoc členských štátov. Cieľom pozmeňovacieho návrhu je objasnenie.

Pozmeňovací návrh 3

Návrh nariadenia

článok 1 bod 3 tretí odsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>(5c) bez ohľadu na obmedzenia práva na rovnaké zaobchádzanie pre ekonomicky neaktívne osoby, ktoré vyplývajú zo smernice 2004/38/ES alebo inak na základe práva Únie, nič v tomto nariadení by nemalo obmedzovať základné práva uznané v Charte základných práv Európskej únie, a to najmä právo na ľudskú dôstojnosť (článok 1), právo na život (článok 2) a právo na zdravotnú starostlivosť (článok 35);</p>	<p>(5c) bez ohľadu na obmedzenia práva na rovnaké zaobchádzanie pre ekonomicky neaktívne osoby, ktoré vyplývajú zo smernice 2004/38/ES alebo inak na základe práva Únie, nič v tomto nariadení by nemalo obmedzovať základné práva uznané v Charte základných práv Európskej únie, a to najmä právo na ľudskú dôstojnosť (článok 1), právo na život (článok 2), právo na sociálne zabezpečenie a sociálnu pomoc (článok 34) a právo na zdravotnú starostlivosť (článok 35);</p>

Zdôvodnenie

Vyplýva zo samotného znenia.

Pozmeňovací návrh 4

Návrh nariadenia

Článok 1 bod 13

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Článok 12 sa nahrádza takto:</p> <p>„Článok 12</p> <p>Osobitné pravidlá</p> <p>1. Osoba, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec v členskom štáte v mene zamestnávateľa, ktorý tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť, a ktorá bola vyslaná v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb⁽¹⁾ alebo ktorú detašoval uvedený zamestnávateľ do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene uvedeného zamestnávateľa, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto práce nepresahuje 24 mesiacov a že uvedená osoba nebola vyslaná alebo detašovaná, aby nahradila iného zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnú osobu vyslaných alebo detašovaných pred ňou v zmysle tohto článku.</p> <p>2. Osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v určitom členskom štáte a ktorá chodíeva vykonávať podobnú činnosť v inom členskom štáte, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto činnosti nepresahuje 24 mesiacov a že táto osoba nenahrádza iného vyslaného zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnú osobu.“</p> <p>⁽¹⁾ Ú. v. ES L 018, 21.1.1997, s. 1.</p>	<p>Článok 12 sa nahrádza takto:</p> <p>„Článok 12</p> <p>Osobitné pravidlá</p> <p>1. Osoba, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec v členskom štáte v mene zamestnávateľa, ktorý tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť, a ktorá bola vyslaná v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb⁽¹⁾ alebo ktorú detašoval uvedený zamestnávateľ do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene uvedeného zamestnávateľa, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto práce nepresahuje 12 mesiacov a že uvedená osoba nebola vyslaná alebo detašovaná, aby nahradila iného zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnú osobu vyslaných alebo detašovaných pred ňou v zmysle tohto článku.</p> <p>2. Osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v určitom členskom štáte a ktorá chodíeva vykonávať podobnú činnosť v inom členskom štáte, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto činnosti nepresahuje 12 mesiacov a že táto osoba nenahrádza iného vyslaného zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnú osobu.“</p> <p>⁽¹⁾ Ú. v. ES L 018, 21.1.1997, s. 1.</p>

Zdôvodnenie

Navrhované skrátenie lehoty, od ktorej sa musia právne predpisy hostiteľskej krajiny v plnej miere uplatňovať na vyslaného pracovníka, je v súlade so stanoviskom VR o smernici o vysielaní pracovníkov (COR-2016-02881).

Pozmeňovací návrh 5

Návrh nariadenia

Článok 1 bod 16

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Článok 34 sa vypúšťa.</p>	<p>Článok 34</p> <p>Súbeh dávok dlhodobej starostlivosti</p> <p>1. <u>Ak poberateľ peňažných dávok dlhodobej starostlivosti, ktoré sa musia považovať za nemocenské dávky, a preto sa poskytujú členským štátom príslušným na peňažné dávky podľa článkov 21 až 29, má súčasne a podľa tejto kapitoly nárok žiadať vecné dávky určené na ten istý účel od inštitúcie miesta bydliska alebo pobytu v inom členskom štáte, a od inštitúcie v prvom členskom štáte sa tiež požadujú, aby uhradila náklady na tieto vecné dávky podľa článku 35, uplatňuje sa všeobecné ustanovenie o zamedzení súbehu dávok uvedené v článku 10, iba s týmto obmedzením: ak daná osoba si nárokuje a poberá vecnú dávku, výška peňažnej dávky sa zníži o výšku vecnej dávky, na ktorú si nárokuje alebo by si mohla nárokovať od inštitúcie prvého členského štátu, od ktorej sa požaduje, aby uhradila náklady.</u></p> <p>2. <u>Správna komisia vypracuje podrobný zoznam dávok dlhodobej starostlivosti, ktoré spĺňajú kritériá uvedené v článku 1 písm. vb) tohto nariadenia, s rozlíšením vecných a peňažných dávok.</u></p> <p>3. <u>Dva členské štáty alebo viac členských štátov, resp. ich príslušné orgány sa môžu dohodnúť na iných alebo dodatočných opatreniach, ktoré nesmú byť menej priaznivé pre dané osoby ako zásady stanovené v odseku 1.</u></p>

Zdôvodnenie

Ak sa nevloží kapitola 1a (pozmeňovací návrh 5), treba preformulovať článok 34 ods. 2, aby sa upresnilo, ako sa má zostaviť zoznam, ktorý musí vypracovať správna komisia. Zdôvodnenie obsahu: pozri zdôvodnenie k pozmeňovaciemu návrhu 1 (odôvodnenie 6).

Informácia pre sekretariát: v pôvodnom znení nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii sociálneho zabezpečenia sa v článku 34 ods. 2 uvádza: „Správna komisia zostaví zoznam peňažných dávok a vecných dávok, na ktoré sa vzťahuje odsek 1.“

Pozmeňovací návrh 6

Návrh nariadenia

Článok 1 bod 17

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Za článok 35 sa vkladá táto kapitola:</p> <p>„KAPITOLA 1a</p> <p>Dávky dlhodobej starostlivosti</p>	

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Článok 35a</p> <p>Všeobecné ustanovenia</p> <p>1. Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia tejto kapitoly sa články 17 až 32 uplatňujú <i>mutatis mutandis</i> na dávky dlhodobej starostlivosti.</p> <p>2. Správna komisia vypracuje podrobný zoznam dávok dlhodobej starostlivosti, ktoré spĺňajú kritériá uvedené v článku 1 písm. vb) tohto nariadenia, s rozlíšením vecných a peňažných dávok.</p> <p>3. Odchylne od odseku 1 môžu členské štáty poskytnúť peňažné dávky dlhodobej starostlivosti v súlade s inými kapitolami hlavy III, ak sú dávka a osobitné podmienky, ktorým dávka podlieha, uvedené v prílohe XII a ak výsledok takejto koordinácie je aspoň taký priaznivý pre príjemcov, ako keby bola dávka koordinovaná podľa tejto kapitoly.</p> <p>Článok 35b</p> <p>Súbeh dávok dlhodobej starostlivosti</p> <p>1. Ak príjemca peňažných dávok dlhodobej starostlivosti poskytnutých v súlade s právnymi predpismi príslušného členského štátu získa v rovnakom čase a podľa tejto kapitoly vecné dávky dlhodobej starostlivosti od inštitúcie miesta bydliska alebo pobytu v inom členskom štáte, a od inštitúcie v prvom členskom štáte sa tiež požaduje, aby nahradila náklady na tieto vecné dávky podľa článku 35c, uplatňuje sa všeobecné ustanovenie o zamedzení súbehu dávok uvedené v článku 10, a to iba s týmto obmedzením: výška peňažnej dávky sa zníži o nahraditeľnú sumu vecnej dávky, ktorá je nárokovateľná podľa článku 35c od inštitúcie prvého členského štátu.</p> <p>2. Dva členské štáty alebo viac členských štátov, resp. ich príslušné orgány sa môžu dohodnúť na iných alebo dodatočných opatreniach, ktoré nesmú byť menej priaznivé pre dané osoby ako zásady stanovené v odseku 1.</p> <p>Článok 35c</p> <p>Náhrady medzi inštitúciami</p> <p>1. Článok 35 sa uplatňuje <i>mutatis mutandis</i> na dávky dlhodobej starostlivosti.</p> <p>2. Ak sa v právnych predpisoch členského štátu, v ktorom sa príslušná inštitúcia nachádza podľa tejto kapitoly, nestanovujú vecné dávky dlhodobej starostlivosti, inštitúcia, ktorá je alebo by bola príslušná v uvedenom členskom štáte podľa kapitoly 1, pokiaľ ide o náhradu vecných nemocenských dávok poskytnutých v inom členskom štáte, sa považuje za príslušnú inštitúciu aj podľa kapitoly 1a.“</p>	

Zdôvodnenie

Pozri zdôvodnenie k pozmeňovaciemu návrhu 1 (odôvodnenie 6).

Pozmeňovací návrh 7

Návrh nariadenia

Článok 1 bod 22

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. Odchylne od odseku 1, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba mala bydlisko v inom členskom štáte, ako je príslušný členský štát, a ktorá neukončila aspoň 12 mesiacov poistenia v nezamestnanosti výlučne podľa právnych predpisov príslušného členského štátu, sa musí prihlásiť v službách zamestnanosti členského štátu bydliska. Takáto osoba poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby ukončila všetky doby poistenia podľa právnych predpisov uvedeného členského štátu. Uvedené dávky poskytuje inštitúcia členského štátu bydliska. Úplne nezamestnaná osoba uvedená v tomto odseku, ktorá by mala nárok na dávky v nezamestnanosti len na základe vnútroštátnych právnych predpisov príslušného členského štátu, ak má bydlisko na území tohto štátu, sa môže prípadne namiesto toho rozhodnúť, že sa prihlási v službách zamestnanosti uvedeného členského štátu a že bude poberať dávky v súlade s právnymi predpismi uvedeného členského štátu, ako keby v ňom mala bydlisko.</p>	<p>2. Odchylne od odseku 1, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba mala bydlisko v inom členskom štáte, ako je príslušný členský štát, a ktorá neukončila aspoň 12 mesiacov poistenia v nezamestnanosti výlučne podľa právnych predpisov príslušného členského štátu, sa musí prihlásiť v službách zamestnanosti členského štátu bydliska. Takáto osoba poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby ukončila všetky doby poistenia podľa právnych predpisov uvedeného členského štátu. Uvedené dávky poskytuje inštitúcia členského štátu bydliska.</p>

Zdôvodnenie

Výnimka zostáva bez následkov, ak vyplývajú z krátkeho obdobia zamestnania, ktoré nepresiahne dvanásť mesiacov, nevzniká žiadny nárok. V takom prípade sa bez nej možno zaobísť. Ak by však z nej vyplýval nárok, konkrétne v spojitosti s obdobím zamestnania v iných členských štátoch, ktoré sa má podľa článku 6 započítať, v takom prípade by sa muselo zdôvodniť, prečo musí členský štát bydliska poskytovať tieto dávky, aj keď tieto príspevky dostali iné členské štáty. Taktiež nie je v súlade s pravidlami navrhovanými v článku 64, ktoré v takýchto prípadoch zaisťujú prenosnosť dávok.

Pozmeňovací návrh 8

Návrh nariadenia

Článok 2 bod 11 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Za článok 19 ods. 2 sa vkladajú tieto odseky:</p> <p>3. Ak sa od inštitúcie požaduje vystaviť uvedené potvrdenie, musí riadne posúdiť príslušné fakty a zaistiť, že informácie, na základe ktorých bolo potvrdenie poskytnuté, sú správne.</p>	<p>Za článok 19 ods. 2 sa vkladajú tieto odseky:</p> <p>3. Ak sa od inštitúcie požaduje vystaviť uvedené potvrdenie, musí riadne posúdiť príslušné fakty.</p>

Zdôvodnenie

Inštitúcie vystavujúce potvrdenie nemôžu zaistiť, že tieto informácie sú správne. Musia sa spoľahnúť na riadne údaje od zamestnávateľa. Inštitúcie vystavujúce potvrdenie najmä nemôžu ručiť za nepravdivé informácie, ak im samotným boli poskytnuté nepravdivé informácie.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Všeobecné pripomienky

1. podporuje slobodnú a spravodlivú mobilitu pracovnej sily, a preto víta prepracovanie ustanovení týkajúcich sa koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia vzhľadom na narastajúcu mobilitu občanov v rámci EÚ;
2. konštatuje, že voľný pohyb pracovníkov ako negatívna integrácia jednotného trhu musí byť preto doplnený o koordináciu sociálneho zabezpečenia ako pozitívnu integráciu v súlade s európskou Chartou základných práv a rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie;
3. sa domnieva, že návrhy, ktoré predložila Európska komisia v súvislosti so zmenou nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a nariadenia (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004, sú v prevažnej miere primerané a relevantné, a preto s nimi súhlasí;
4. pripomína Komisii jej iniciatívu na lepšiu tvorbu právnych predpisov a poukazuje na to, že komplexné pravidlá nariadení (ES) č. 883/2004 a (ES) č. 987/2009 musia zostať pre úrady i pre občanov zrozumiteľné, pokiaľ ide o pochopenie právneho stavu;
5. zdôrazňuje význam regionálnych poradenských a podporných sietí pre mobilných občanov EÚ. Tieto siete sú nevyhnutne potrebné na to, aby sa predišlo vykorisťovaniu mobilných pracovníkov a organizovanému podvodu. VR sa vyslovuje za posilnenie týchto sietí;
6. zdôrazňuje, že predloha Komisie je potrebná v záujme toho, aby sa zabezpečil voľný pohyb pracovníkov. Z dôvodu jednoznačného právneho základu, ktorým je článok 48 ZFEÚ, nie sú k predlohe Komisie žiadne pripomienky, pokiaľ ide o subsidiaritu. Ciele navrhovaných opatrení sa nedajú dobre dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale z dôvodu väčšieho rozsahu a/alebo účinkov sú lepšie dosiahnuteľné na úrovni EÚ, keďže navrhované opatrenia sú spojené s cezhraničnými aspektmi, ktoré členské štáty alebo miestne a regionálne orgány nedokážu samy náležite regulovať;
7. zdôrazňuje svoj osobitný záujem pokračovať v technickom dialógu s Komisiou o tejto otázke a v tejto súvislosti zdôrazňuje význam správy o hodnotení vplyvu, ktorú Komisia predloží v stanovenom čase na základe dohody o spolupráci s VR;

Vysielanie pracovníkov

8. berie na vedomie pokrok dosiahnutý v oblasti regulácie vysielania a zlepšenia certifikácie na účely vysielania pracovníkov. Víta skutočnosť, že Komisia má zavedením článku 76a získať právomoc prijímať vykonávacie akty v súlade s článkom 291 ZFEÚ, prostredníctvom ktorých sa majú stanoviť štandardné postupy pre vydávanie, napadnutie a odobratie prenosného dokumentu A1 (tzv. osvedčenia A1), aby sa sťažila možnosť zneužitia tohto dokumentu. Navrhnutý postup môže byť vhodný najmä na to, aby sa zabránilo zdĺhavým súdnym sporom, či dokonca postupom v prípade nesplnenia povinnosti, a prispieť tak k vnútroeurópskej právnej stabilite;
9. pripomína, že predložený návrh nariadenia, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 883/2004, obsahuje aktualizáciu postupov vydávania tzv. osvedčenia A1, ktoré je centrálnym prvkom zlepšenia ochrany vyslaných pracovníkov pred porušovaním sociálnych noriem v rámci paralelne prebiehajúceho prepracovania smernice 96/71/ES o vysielaní pracovníkov. So zreteľom na dôležitosť tohto aspektu má každý krok smerom k záväznej, jasnej a bezprostrednej forme budúceho vydávania osvedčení A1 osobitný význam, a mala by sa mu preto venovať osobitná pozornosť;
10. v súvislosti s vysielaním pracovníkov poukazuje na to, že sociálne zabezpečenie vo veľkej miere závisí od objasnenia pravidiel a vymedzenia pojmov, preto by mohol jasný výklad pojmov, ako je „samostatná zárobková činnosť“ alebo „sídlo“, účinnejšie pomôcť odstrániť problémy s nepravou samostatnou zárobkovou činnosťou alebo schránkovými firmami;

11. v tejto súvislosti opakovane pripomína, že lehota, od ktorej sa v plnom rozsahu uplatňuje právo hostiteľskej krajiny na pracovnoprávny vzťah, by mala byť 12 mesiacov⁽¹⁾;

12. vyjadruje poľutovanie nad oneskoreným zavedením elektronickej výmeny informácií o sociálnom zabezpečení (EESSI). Celoeurópsku elektronicкую výmenu údajov považuje za nevyhnutnú;

Nemocenské dávky a dávky dlhodobej starostlivosti

13. konštatuje, že koordináciou dávok dlhodobej starostlivosti sa rozširuje rozsah pôsobnosti koordinujúceho práva, čo je potrebné v záujme dosiahnutia cieľov navrhovaných opatrení, očakáva sa však, že bude ťažké zvládnuť zákaz kumulovania nemocenských dávok a dávok dlhodobej starostlivosti;

14. konštatuje, že ochrana chorého človeka na území niektorého členského štátu sa musí zabezpečiť aj v tom prípade, ak daná osoba nemá právo na pobyt v príslušnom členskom štáte. Výbor však odkazuje najprv na to, že uznanie nemocenského poistenia uzatvoreného v zahraničí podľa platného práva EÚ je často možné dosiahnuť len za sťažených podmienok a v niektorých členských štátoch EÚ sa osobám s neistou účasťou na trhu práce často neoprávnene resp. vôbec neumožňuje mať nemocenské poistenie;

15. preto zásadne víta, že neaktívni a znevýhodnení občania EÚ musia na zdôvodnenie zdravotného poistenia uviesť iba svoje skutočné bydlisko v niektorom členskom štáte, no nemusia mať zákonné právo na pobyt. V tejto súvislosti sa musí ustanoviť právo hostiteľského členského štátu na náhradu výdavkov príslušným členským štátom;

Dávky v nezamestnanosti

16. pozitívne hodnotí nové pravidlá v oblasti koordinácie dávok v nezamestnanosti. Pri prísnom posudzovaní možno výnimka uvedená v článku 65 ods. 2 nariadenia (ES) č. 883/2004 týkajúca sa krátkodobého zamestnávania, ktoré trvá kratšie ako dvanásť mesiacov, nie je potrebná, avšak objasňuje znenie;

17. víta plánované predĺženie možnosti prenosu dávok v nezamestnanosti z troch na šesť mesiacov. Poukazuje však na to, že to musí byť spojené s vhodnými aktívnymi politikami zamestnanosti, ktoré sú kľúčovým prvkom takzvaných „aktívnych stratégií“ upravujúcich interakciu medzi poistením v nezamestnanosti a systémami pomoci a aktívnymi politikami zamestnanosti a podmienenosťou dávok. Domnieva sa, že je potrebné objasniť spôsob, ako môžu členské štáty predĺžiť dobu prenosu nad rámec platných európskych právnych predpisov. Má však obavy, pokiaľ ide o osobitný režim týkajúci sa období zamestnávania, ktoré je kratšie ako 12 mesiacov;

Rodinné dávky

18. zdôrazňuje, že všetci občania EÚ majú nárok na rodinné sociálne dávky krajiny, kde sú prihlásení na pobyt, pracujú alebo kde majú daňovú povinnosť, avšak medzi členskými štátmi môžu existovať značné rozdiely v týchto nárokoch na rodinné sociálne dávky;

Osobitné nepríspevkové peňažné dávky

19. uznáva právomoc vyplývajúcu z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie o právomoci členských štátov, ktorá sa týka spôsobu poskytovania sociálnej pomoci neaktívnym osobám, a víta, že sa v ňom odkazuje na skutočnosť, že tieto spôsoby poskytovania pomoci sa musia opierať o základné a ľudské práva ako o dôležité a nové hľadisko. Treba privítať, že tieto osoby v budúcnosti nebudú na základe svojho skutočného bydliska vylúčené z nároku na nemocenské poistenie a konštatuje, že sa im môže povoliť, aby primerane prispievali do systému nemocenského poistenia na základe svojho obvyklého bydliska. Zostáva však otázka, čím sa potom bude odôvodňovať obmedzenie alebo dokonca odmietnutie poskytnúť sociálnu pomoc. Zároveň si rozšírenie tejto zásady na osoby, ktoré v skutočnosti bývajú v inom členskom štáte EÚ, než ktorého sú štátnymi príslušníkmi, vyžaduje, aby bolo regulované jej uplatňovanie, a to aj so zreteľom na dosiahnutie rovnakého prístupu a rovnakej zodpovednosti členských štátov;

Cezhraniční pracovníci

20. vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom spoľahlivých údajov a informácií týkajúcich sa počtu cezhraničných pracovníkov v zmysle právnej definície obsiahnutej v nariadení (ES) č. 883/2004;

⁽¹⁾ Stanovisko na tému *Revízia smernice o vysielaní pracovníkov* (COR-2016-02881).

21. poukazuje na to, že pohraničné regióny majú bohaté skúsenosti v spojitosti s mobilnými pracovníkmi. Vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby využívali tieto skúsenosti. V tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby posilnila podporné služby pre cezhraničnú mobilitu pracovných síl, ktoré poskytuje EURES (o. i. aj prostredníctvom cezhraničných partnerstiev EURES a nabádaním na vytváranie nových partnerstiev), a aby týmto službám umožnila zhromažďovať informácie o počte a profile cezhraničných pracovníkov a ich zamestnávateľov.

V Bruseli 12. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Územná klasifikácia a typológia

(2017/C 342/11)

Spravodajca:	Mieczysław Struk (PL/EELS), maršálek Pomoranského vojvodstva
Referenčný dokument:	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1059/2003, pokiaľ ide o územné typológie (Tercet)
	COM(2016) 788 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

COM(2016) 788 final

Článok 1

Zmeniť ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Článok 1	Článok 1
Nariadenie (ES) č. 1059/2003 sa mení takto:	Nariadenie (ES) č. 1059/2003 sa mení takto:
1. Článok 1 sa nahrádza takto:	1. Článok 1 sa nahrádza takto:
„Článok 1	„Článok 1
Predmet úpravy	Predmet úpravy
1. Týmto nariadením sa stanovuje spoločná štatistická klasifikácia územných jednotiek (NUTS) s cieľom umožniť zber, zostavovanie a šírenie harmonizovaných štatistík na rôznych územných úrovniach EÚ.	1. Týmto nariadením sa stanovuje spoločná štatistická klasifikácia územných jednotiek (NUTS) s cieľom umožniť zber, zostavovanie a šírenie harmonizovaných štatistík na rôznych územných úrovniach EÚ.
2. Klasifikácia NUTS je stanovená v prílohe I.	2. Klasifikácia NUTS je stanovená v prílohe I.
3. Lokálne administratívne jednotky (LAU) uvedené v článku 4 dopĺňajú klasifikáciu NUTS.	3. Lokálne administratívne jednotky (LAU) uvedené v článku 4 dopĺňajú klasifikáciu NUTS.
4. Štatistické mriežky uvedené v článku 4a dopĺňajú klasifikáciu NUTS. Používajú sa na výpočet územných typológií na základe údajov o obyvateľstve .	4. Štatistické mriežky uvedené v článku 4a dopĺňajú klasifikáciu NUTS. Používajú sa na výpočet územných typológií na základe údajov o rozmiestnení obyvateľstva a hustote osídlenia .
5. Územné typológie Únie uvedené v článku 4b dopĺňajú klasifikáciu NUTS tak, že sa územným jednotkám priradujú typy.“	5. Územné typológie Únie uvedené v článku 4b dopĺňajú klasifikáciu NUTS tak, že sa územným jednotkám priradujú typy.“

Zdôvodnenie

Presnejšia formulácia.

Pozmeňovací návrh 2

COM(2016) 788 final

Článok 1

Zmeniť ods. 5

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
5. Vkladajú sa tieto články 4a a 4b:	5. Vkladajú sa tieto články 4a a 4b:
[...]	(...)
Článok 4b	Článok 4b
Územné typológie Únie	Územné typológie Únie
[...]	(...)
3. Na úrovni LAU sa stanovujú tieto typológie:	3. Na úrovni LAU sa stanovujú tieto typológie:
a) stupeň urbanizácie (DEGURBA):	a) stupeň urbanizácie (DEGURBA):
— „mestské oblasti“:	— „mestské oblasti“:
— „veľkomestá“ alebo „husto osídlené oblasti“,	— „husto osídlené oblasti“,
— „mestá a predmestia“ alebo „stredne husto osídlené oblasti“,	— „stredne husto osídlené oblasti“,
— „vidiecke oblasti“ alebo „riedko osídlené oblasti“;	— „riedko osídlené oblasti“,
b) funkčné mestské oblasti:	b) funkčné mestské oblasti:
— „veľkomestá“ a ich „zóny dochádzky do práce“;	— „mestské oblasti“ a ich „zóny dochádzky do práce“;
c) pobrežné oblasti:	c) pobrežné oblasti:
— „pobrežné oblasti“,	— „pobrežné oblasti“,
— „vnútrozemské oblasti“.	— „vnútrozemské oblasti“.
Ak v členskom štáte existuje viac než jedna administratívna úroveň LAU, Komisia (Eurostat) konzultuje s členským štátom s cieľom zistiť, ktorá administratívna úroveň LAU sa má použiť na určenie typológie.	Ak v členskom štáte existuje viac než jedna administratívna úroveň LAU, Komisia (Eurostat) konzultuje s členským štátom s cieľom zistiť, ktorá administratívna úroveň LAU sa má použiť na určenie typológie.
4. Na úrovni NUTS 3 sa stanovujú tieto typológie a označenia.	4. Na úrovni NUTS 3 sa stanovujú tieto typológie a označenia.

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>a) typológia mesta a vidieka:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „prevažne mestské regióny“, — „prechodné regióny“, — „prevažne vidiecke regióny“; <p>b) metropolitná typológia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „metropolitné regióny“, — „nemetropolitné regióny“; <p>c) pobrežná typológia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „pobrežné regióny“, — „vnútrozemské regióny“. 	<p>a) typológia mesta a vidieka:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „prevažne mestské regióny“, — „prechodné regióny“, — „prevažne vidiecke regióny“; <p>b) metropolitná typológia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „metropolitné regióny“, — „nemetropolitné regióny“; <p>c) pobrežná typológia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „pobrežné regióny“, — „vnútrozemské regióny“; <p>d) ostrovná typológia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „ostrovné regióny“, — „neostrovné regióny“, <p>e) horská typológia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „horské regióny“, — „nehorské regióny“; <p>f) pohraničná typológia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „pohraničné regióny“, — „nepohraničné regióny“; <p>g) typológia na základe osídlenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „riedko osídlené regióny“, — „iné ako riedko osídlené regióny“, — „regióny so zvyšujúcim sa priemerným vekom obyvateľstva“, — „regióny, v ktorých sa priemerný vek obyvateľstva nezvyšuje“, — „vyľudňujúce sa regióny“, — „nevyľudňujúce sa regióny“, <p>h) typológia na základe okrajovej polohy:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „okrajové regióny“, — „iné ako okrajové regióny“.

Zdôvodnenie

Územia so špecifickými danosťami (územnými, hospodárskymi, sociálnymi a demografickými) budú môcť používať príslušné ukazovatele s cieľom podporiť uplatňovanie verejných politík zameraných na riešenie problémov, ktorým musia čeliť.

Pozmeňovací návrh 3

COM(2016) 788 final

Článok 1

Zmeniť ods. 5

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
5. Vkladajú sa tieto články 4a a 4b: (...) Článok 4b Územné typológie Únie (...)	5. Vkladajú sa tieto články 4a a 4b: (...) Článok 4b Územné typológie Únie (...)
5. Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov stanoví jednotné podmienky pre harmonizované uplatňovanie typológií v členských štátoch a na úrovni Únie. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 7.	5. Komisia po konzultáciách s členskými štátmi a regiónmi stanoví jednotné podmienky pre harmonizované uplatňovanie typológií v členských štátoch a na úrovni Únie. 6. Typológie uvedené v odsekoch 3 a 4 by sa mohli doplniť o nové typológie, ak členské štáty alebo Výbor regiónov zistia, že je to z opodstatnených dôvodov potrebné, a Komisia túto potrebu potvrdí.

Zdôvodnenie

Územia so špecifickými danosťami (územnými, hospodárskymi, sociálnymi a demografickými) budú môcť používať príslušné ukazovatele s cieľom podporiť uplatňovanie verejných politík zameraných na riešenie problémov, ktorým musia čeliť.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

1. zdôrazňuje význam európskych regionálnych štatistík ako dôležitého nástroja na cieleňú tvorbu politiky a užitočnej pomôcky, ktorá umožňuje pochopiť a vyčíslíť dosah politických rozhodnutí na konkrétnych územiach. Tieto štatistiky používajú na rozmanité účely mnohí verejní aj súkromní používatelia vrátane regionálnych a miestnych orgánov. Predstavujú objektívne základy, ktoré pomáhajú pri rozhodovacom procese v mnohých oblastiach verejnej intervencie, ako je podpora malých a stredných podnikov, politika v oblasti inovácie, vzdelávanie, trh práce, doprava, cestovný ruch a námorné odvetvia;

2. potvrdzuje, že územné typológie, ktoré vychádzajú z európskych štatistík, zohrávajú dôležitú úlohu v regionálnej politike, keďže môžu prispieť k politickým intervenciám založeným na dôkazoch a integrovanejším územným prístupom, ktoré odrážajú rozmanitosť regiónov EÚ;

3. berie na vedomie iniciatívu Európskej komisie zmeniť nariadenie (ES) č. 1059/2003, pokiaľ ide o územné typológie (Tercet). Kodifikácia týchto typológií v jednom právnom texte by mohla umožniť zoskupiť údaje o jednotlivých typoch území a zabezpečiť harmonizované a transparentné uplatňovanie metodiky používanej na úrovni EÚ a v členských štátoch. To však nesmie viesť k tomu, že sa nová klasifikácia Tercet zohľadní v pravidlách určovania oprávnenosti pre akúkoľvek politiku EÚ, vrátane politiky súdržnosti;

4. dospel k záveru, že legislatívny návrh, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1059/2003, je v súlade so zásadou subsidiarity, keďže cieľ vypracovať, koordinovať a udržiavať harmonizované štatistické klasifikácie na štatistické účely na úrovni EÚ nie je možné uspokojivo dosiahnuť, ak budú členské štáty postupovať jednotlivo. Subsidiarita sa však dá zachovať len vtedy, keď sa územné typológie skoordínujú na základe intenzívnej diskusie s členskými štátmi a regiónmi. Legislatívny návrh zároveň v zásade neprekračuje rámec toho, čo je na splnenie jeho cieľov nevyhnutné, a preto možno povedať, že je aj v súlade so zásadou proporcionality;

5. zdôrazňuje, že je potrebný intenzívnejší dialóg medzi národnými štatistickými úradmi a regionálnymi (miestnymi) orgánmi, aby sa zabezpečilo, že pri príprave novej klasifikácie Tercet sa riadne zohľadnia sociálno-ekonomické, územné a administratívne osobitosti rozličných území;
6. zdôrazňuje, že je dôležité zaoberať sa osobitnou situáciou území so špecifickými zemepisnými, hospodárskymi, sociálnymi a demografickými danosťami, na ktoré by sa v rámci európskych regionálnych štatistik malo náležite prihliadať s cieľom posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, ako sa uvádza v článku 174 ZFEÚ;
7. v tejto súvislosti poukazuje na:
- a) článok 174 ZFEÚ, v ktorom sa uvádza, že je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť vidieckym regiónom, regiónom zasiahnutým zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné a horské regióny;
 - b) *Zelenú knihu o územnej súdržnosti* [COM(2008) 616 final] a sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie [SEC(2008) 2550], kde sa uvádzajú územné typológie, ako sú hraničné regióny, horské regióny, ostrovné regióny a riedko obývané regióny. Tieto typológie už boli použité v *Piatej správe o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti* (zverejnenej v novembri 2010);
 - c) stanovisko VR o spomínanej zelenej knihe (COTER-IV-020), v ktorom výbor vyzýva Európsku komisiu, aby prehĺbila výskum a vyvinula príslušné ukazovatele týkajúce sa osobitných sociálno-ekonomických problémov, ktorým čelia špecifické typy regiónov, ako sú horské oblasti, ostrovy, oblasti s nízkou hustotou zaľudnenia a pohraničné oblasti, a aby výrazne spresnila štatistické údaje a ich kartografické znázornenie tak, aby odrážali reálnu situáciu;
 - d) stanovisko VR na tému *Šiesta správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti* (COTER-V-052), v ktorom výbor žiada, aby sa viac dodržiaval článok 174 ZFEÚ;
 - e) stanovisko VR na tému *Ukazovatele územného rozvoja – nad rámec HDP* (COTER-VI-009), v ktorom výbor poukazuje na nedostatok kvantitatívnych informácií o rôznych regiónoch EÚ s osobitnými územnými charakteristikami, najmä zemepisnými, environmentálnymi, hospodárskymi a sociálnymi, ktoré podmieňujú rozvoj, a navrhuje, aby Komisia (Eurostat) akceptovala územné kategórie stanovené v zmluve, čo by prispelo k riadnemu uplatňovaniu politik EÚ, ktoré majú územný rozmer;
 - f) návrh stanoviska VR *Podnikanie na ostrovoch: príspevok k územnej súdržnosti* (COTER-VI/022), v ktorom výbor odporúča začleniť ostrovy ako ďalšiu kategóriu do návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Tercet;
8. Ľutuje, že návrh Komisie obsahuje obmedzený počet územných typológií a nezohľadňuje ďalšie typológie týkajúce sa území so špecifickými zemepisnými, hospodárskymi, sociálnymi a demografickými danosťami, ktoré už boli vytvorené a používajú sa, konkrétne typológie ostrovných regiónov, horských regiónov, pohraničných regiónov a riedko osídlených regiónov či najvzdialenejších regiónov. Prijatie územných typológií, ktoré štatisticky preukážu túto územnú rozmanitosť a komplexnosť týchto regiónov, má preto veľký význam v záujme lepšieho zachytenia týchto území. Preto odporúča začleniť odkazy na uvedené územné typológie do zmeneného nariadenia Tercet, a to so zapojením členských štátov a regiónov.

V Bruseli 13. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Energia z obnoviteľných zdrojov a vnútorný trh s elektrinou

(2017/C 342/12)

Spravodajkyňa:	Daiva Matonienė (LT/EKR), členka mestského zastupiteľstva, Šiauliai
Referenčné dokumenty:	Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie)
	COM(2016) 767 final
	Návrh nariadenia o vnútornom trhu s elektrinou (prepracované znenie)
	COM(2016) 861 final
	Návrh smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (prepracované znenie)
	COM(2016) 864 final
	Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (prepracované znenie)
	COM(2016) 863 final
	Návrh nariadenia o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie
	COM(2016) 862 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

(7)

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Preto je vhodné stanoviť záväzný cieľ Únie, že podiel energie z obnoviteľných zdrojov by mal byť aspoň 27 %. Členské štáty by mali, prostredníctvom procesu riadenia stanovenom v nariadení [riadenie], definovať svoj prínos k splneniu tohto cieľa v rámci svojich integrovaných národných plánov v oblasti energetiky a klímy.	Preto je vhodné stanoviť záväzný cieľ Únie, že podiel energie z obnoviteľných zdrojov by mal byť aspoň 27 %. Členské štáty by mali, prostredníctvom procesu riadenia stanovenom v nariadení [riadenie], definovať svoj prínos k splneniu tohto cieľa v rámci svojich integrovaných národných plánov v oblasti energetiky a klímy. <i>V záujme zosúladenia s Parížskou dohodou bude potrebné, aby si členské štáty určili vlastné záväzné ciele, ktoré stanovujú vyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov.</i>

Zdôvodnenie

Členské štáty by mali mať možnosť stanoviť si ambicióznejšie národné záväzné ciele pre svoj podiel energie z obnoviteľných zdrojov. V tomto smere by sa mohli usilovať dosiahnuť vyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov, než je záväzný cieľ 27 % pre EÚ. Stanovenie národných cieľov by však malo byť prenechané jednotlivým členským štátom, aby sa mohli

rozhodnúť po zvážení svojich možností, požiadaviek a okolností. Na úrovni EÚ by sa nemal stanovovať vyšší záväzný cieľ.

Pozmeňovací návrh 2

(13)

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Komisia by mala uľahčiť výmenu najlepších postupov medzi príslušnými vnútroštátnymi alebo regionálnymi orgánmi alebo subjektmi, napr. prostredníctvom pravidelných stretnutí s cieľom nájsť spoločný prístup na podporu väčšieho využívania nákladovo efektívnych projektov obnoviteľnej energie, podporovať investície do nových, flexibilných a čistých technológií, a na základe transparentných kritérií a spoľahlivých cenových signáloch trhu stanoviť primerané stratégie riadenia procesu vyradovania technológií, ktoré neprispievajú k zníženiu emisií alebo neposkytujú dostatočnú pružnosť.</p>	<p>Komisia by mala uľahčiť výmenu najlepších postupov medzi príslušnými vnútroštátnymi alebo regionálnymi a miestnymi orgánmi alebo subjektmi, napr. prostredníctvom pravidelných stretnutí s cieľom nájsť spoločný prístup na podporu väčšieho využívania nákladovo efektívnych projektov obnoviteľnej energie, podporovať investície do nových, flexibilných a čistých technológií, a na základe transparentných kritérií a spoľahlivých cenových signáloch trhu stanoviť primerané stratégie riadenia procesu vyradovania technológií, ktoré neprispievajú k zníženiu emisií alebo neposkytujú dostatočnú pružnosť.</p>

Zdôvodnenie

V texte navrhnutom Komisiou by sa malo odkazovať aj na miestne orgány. To má osobitný význam, keďže miestne orgány v odvetví energetiky priamo prispievajú k rozvoju energie z obnoviteľných zdrojov na svojom území a k plneniu národných cieľov v oblasti energetiky.

Pozmeňovací návrh 3

(15)

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Systémy podpory pre elektrinu vyrábanú z obnoviteľných zdrojov sa ukázali ako účinný spôsob podpory zavádzania elektriny z obnoviteľných zdrojov. Ak sa členské štáty rozhodnú zaviesť systémy podpory, takáto podpora by sa mala poskytovať spôsobom, ktorý v rámci možností nenaruša fungovanie trhov s elektrinou. Na tento účel čoraz väčší počet členských štátov vyčleňuje podporu tak, že podpora sa poskytuje navyše k trhovým príjmom.</p>	<p>Systémy podpory pre elektrinu vyrábanú z obnoviteľných zdrojov sa ukázali ako účinný spôsob podpory zavádzania elektriny z obnoviteľných zdrojov. Ak sa členské štáty rozhodnú zaviesť systémy podpory, takáto podpora by sa mala poskytovať spôsobom, ktorý v rámci možností nenaruša fungovanie trhov s elektrinou. Na tento účel čoraz väčší počet členských štátov vyčleňuje podporu tak, že podpora sa poskytuje navyše k trhovým príjmom, preto je potrebné poskytnúť výrobcom energie z obnoviteľných zdrojov stimuly, aby mohli reagovať na trhové signály.</p>

Zdôvodnenie

V smernici EÚ na podporu využívania energie z obnoviteľných zdrojov sa konštatuje, že systémy podpory pre obnoviteľné zdroje energie by nemali viesť k narušeniu trhu, preto je potrebné poskytnúť výrobcom energie z obnoviteľných zdrojov stimuly, aby mohli reagovať na trhové signály.

Pozmeňovací návrh 4

(33)

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Na národnej a regionálnej úrovni viedli pravidlá a povinnosti týkajúce sa minimálnych požiadaviek na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov v nových a renovovaných budovách k značnému nárastu využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie. Tieto opatrenia by sa mali podporovať v širšom kontexte Únie a zároveň by sa mali prostredníctvom stavebných predpisov podporovať energeticky efektívnejšie spôsoby využitia energie z obnoviteľnej zdrojov.</p>	<p>Na národnej, regionálnej a miestnej úrovni viedli pravidlá a povinnosti týkajúce sa minimálnych požiadaviek na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov v nových a renovovaných budovách k značnému nárastu využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie. Tieto opatrenia by sa mali podporovať v širšom kontexte Únie a zároveň by sa mali prostredníctvom stavebných predpisov podporovať energeticky efektívnejšie spôsoby využitia energie z obnoviteľnej zdrojov.</p>

Zdôvodnenie

Navrhuje sa uviesť aj miestne orgány. Obce stanovujú v procese prípravy plánov posilnenia udržateľného využívania energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov minimálne požiadavky na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov.

Pozmeňovací návrh 5

(54)

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Účasť občanov na miestnych projektoch v oblasti obnoviteľnej energie prostredníctvom komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov priniesla značnú pridanú hodnotu, pokiaľ ide o miestny pozitívny postoj k obnoviteľnej energii a prístup k dodatočnému súkromnému kapitálu. Toto zapojenie na miestnej úrovni bude ešte dôležitejšie v kontexte zvyšujúcej sa kapacity obnoviteľnej energie v budúcnosti.</p>	<p>Účasť občanov na miestnych projektoch v oblasti obnoviteľnej energie prostredníctvom komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov priniesla značnú pridanú hodnotu, pokiaľ ide o miestny pozitívny postoj k obnoviteľnej energii a prístup k dodatočnému súkromnému kapitálu. Toto zapojenie na miestnej úrovni bude ešte dôležitejšie v kontexte zvyšujúcej sa kapacity obnoviteľnej energie v budúcnosti.</p> <p>Vznik takýchto komunít by sa mal na národnej, regionálnej a miestnej úrovni podporovať.</p>

Zdôvodnenie

V návrhoch Komisie sa zdôrazňuje, že spotrebiteľia sa majú stať aktívnymi účastníkmi na novom trhu s elektrinou. S energiou môžu na miestnej úrovni efektívne hospodáriť lokálne energetické komunity, ktoré spotrebujú vlastnú vyrobenú energiu – buď priamo ako elektrinu, alebo na vykurovanie a chladenie, preto by sa vznik takýchto komunít mal podporovať na všetkých úrovniach vlády a verejnej správy.

Pozmeňovací návrh 6

(55)

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Špecifické vlastnosti miestnych komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov z hľadiska veľkosti, vlastnickej štruktúry a počtu projektov môžu narušiť ich konkurencieschopnosť voči veľkým subjektom, konkrétne konkurentom s väčšími projektmi alebo portfóliami. Súčasťou opatrení na kompenzáciu týchto znevýhodnení sú opatrenia, ktorým sa energetickým komunitám umožní pôsobenie v energetickom systéme a uľahčí sa ich integrácia do trhu.</p>	<p>Špecifické vlastnosti miestnych komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov z hľadiska veľkosti, vlastnickej štruktúry a počtu projektov môžu narušiť ich konkurencieschopnosť voči veľkým subjektom, konkrétne konkurentom s väčšími projektmi alebo portfóliami. Súčasťou opatrení na kompenzáciu týchto znevýhodnení sú opatrenia, ktorým sa energetickým komunitám umožní pôsobenie v energetickom systéme a uľahčí sa ich integrácia do trhu. Navrhuje sa, aby členské štáty vypracovali v spolupráci s Európskou komisiou a svojimi miestnymi a regionálnymi orgánmi odporúčania, v ktorých budú stanovené hlavné zásady vytvárania komunít a ich fungovania.</p>

Zdôvodnenie

Komisia vo svojich návrhoch zastáva názor, že občania prevezmú zodpovednosť za zmenu energetického systému, pomocou nových technológií znížia svoje náklady na energiu, budú sa aktívne zapájať do trhu, a práve tu môžu byť miestne komunity vyrábajúce energiu účinným prostriedkom pre riadenie energie na miestnej úrovni. Na dosiahnutie cieľov je dôležité informovať podrobne obyvateľov o tom, ako sa komunity zakladajú, aké činnosť vykonávajú, aké sú možnosti a aké sú ich výhody.

Pozmeňovací návrh 7

článok 3 ods. 1, 2 a 4

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Členské štáty spoločne zabezpečujú, aby podiel energie z obnoviteľných zdrojov v Únii na hrubej konečnej energetickej spotrebe v roku 2030 predstavoval aspoň 27 %.</p>	<p>1. Členské štáty spoločne zabezpečujú, aby podiel energie z obnoviteľných zdrojov v Únii na hrubej konečnej energetickej spotrebe v roku 2030 predstavoval aspoň 27 %. Členské štáty si po posúdení miestnych potrieb a podmienok môžu určiť vlastné záväzné ciele, ktoré stanovujú vyšší podiel.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. Príspevky jednotlivých členských štátov do tohto celkového cieľa na rok 2030 sa stanovujú a oznamujú Komisii v rámci ich integrovaných národných energetických a klimatických plánov v súlade s článkami 3 až 5 a článkami 9 až 11 nariadenia [riadenie].</p> <p>4. Komisia podporuje vysoké ambície členských štátov prostredníctvom vhodného rámca, ktorý bude obsahovať zlepšené využívanie finančných prostriedkov Únie, najmä finančných nástrojov, hlavne s cieľom znížiť náklady na kapitál pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.</p>	<p>2. Spôsob, akým chcú členské štáty dosiahnuť tento celkový cieľ na rok 2030, sa stanovuje a oznamuje Komisii v rámci ich integrovaných národných energetických a klimatických plánov v súlade s článkami 3 až 5 a článkami 9 až 11 nariadenia [riadenie].</p> <p>4. Komisia podporuje vysoké ambície členských štátov prostredníctvom vhodného rámca, ktorý bude obsahovať zlepšené využívanie finančných prostriedkov Únie, najmä finančných nástrojov, hlavne s cieľom znížiť rôzne hospodárske náklady na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a zlepšiť technologickú kapacitu a konkurencieschopnosť európskych výrobcov a inštalátorov alebo zvýšiť záujem spotrebiteľov o dodávky energie z obnoviteľných zdrojov. Podobne môže Komisia aj pri využívaní fondov EÚ zriadiť mechanizmus, ktorý by, po zohľadnení rôznych faktorov a okolností, stimuloval regióny alebo členské štáty, ktorých pokrok v oblasti obnoviteľných zdrojov energie sa dá považovať za nadpriemerný.</p> <p>6. Každý členský štát zabezpečí, aby podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe energie vypočítanej v súlade s obsahom tejto smernice predstavoval zodpovedal v roku 2030 aspoň jeho celkovému národnému cieľu (rozdelnému na elektrinu, tepelnú spotrebu a dopravu) z hľadiska podielu energie z obnoviteľných zdrojov v danom roku uvedenému v prílohe I.</p>

Zdôvodnenie

Týkajúce sa článku 3 ods. 1:

Členské štáty by mali mať možnosť stanoviť si ambicióznejšie národné záväzné ciele pre svoj podiel energie z obnoviteľných zdrojov. V tomto smere by sa mohli usilovať dosiahnuť vyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov, než je záväzný cieľ 27 % pre EÚ. Stanovenie národných cieľov by však malo byť prenechané jednotlivým členským štátom, aby sa mohli rozhodnúť po zvážení svojich možností, požiadaviek a okolností. Na úrovni EÚ by sa nemal stanovovať vyšší záväzný cieľ.

Týkajúce sa článku 3 ods. 4:

Pozmeňovací návrh prináša myšlienku, že európske fondy sa môžu prideliť vo väčšom množstve krajinám (a možno aj regiónom), ktoré sú najúspešnejšie, pokiaľ ide o podporu obnoviteľných zdrojov energie. Takýto mechanizmus by mal zohľadniť rôzne okolnosti v každej krajine a fungovať ako stimul pre ne. Okrem toho, na vyvážený a konkurencieschopný rozvoj by sa verejné prostriedky nemali používať len na jeden účel.

Týkajúce sa článku 3 ods. 6:

Pozmeňovací návrh preberá text predchádzajúcej smernice, ktorá členské štáty zaväzovala vytvoriť národné ciele a zaviazat sa splniť ich. Navrhuje sa tiež, aby tieto ciele boli rozdelené, pokiaľ ide o aspekt elektriny, tepla a dopravy.

Pozmeňovací návrh 8

Článok 4

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Pri dodržaní pravidiel štátnej pomoci môžu členské štáty na dosiahnutie cieľa Únie stanoveného v článku 3 ods. 1 uplatňovať systémy podpory. Systémy podpory pre elektrinu z obnoviteľných zdrojov musia byť navrhnuté tak, aby sa zabránilo zbytočnému narušeniu trhov s elektrinou a zabezpečilo sa, aby výrobcovia brali do úvahy dodávky elektriny a dopyt po nej, ako aj možné obmedzenia siete.</p> <p>2. Podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov má byť navrhnutá tak, aby sa elektrina z obnoviteľných zdrojov začlenila do trhu s elektrinou a zaručilo sa, že výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov budú reagovať na cenové signály trhu a maximalizovať svoje príjmy.</p> <p>3. Členské štáty zabezpečujú, aby sa podpora pre elektrinu z obnoviteľných zdrojov poskytovala otvoreným, transparentným, nediskriminačným a nákladovo efektívnym spôsobom.</p> <p>4. Členské štáty posudzujú účinnosť svojej podpory pre elektrinu z obnoviteľných zdrojov aspoň každé štyri roky. Rozhodnutia o pokračovaní alebo predĺžení pomoci a návrh novej podpory sú založené na výsledkoch posúdení.</p>	<p>1. Pri dodržaní pravidiel štátnej pomoci môžu členské štáty na dosiahnutie cieľa Únie stanoveného v článku 3 ods. 1 uplatňovať systémy podpory. Systémy podpory pre elektrinu z obnoviteľných zdrojov (a všetky právne predpisy týkajúce sa príslušného trhu) musia byť navrhnuté tak, aby sa zabránilo narušeniu trhu s elektrinou (pokiaľ ide o internalizáciu všetkých nákladov a environmentálne riziká), neohrozila sa spoľahlivosť, kvalita dodávok, konkurencieschopnosť a cenová dostupnosť, a zabezpečilo sa, že výrobcovia budú brať do úvahy dodávky elektriny a dopyt po nej, ako aj možné obmedzenia siete.</p> <p>2. Podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov má byť navrhnutá tak, aby sa elektrina z obnoviteľných zdrojov začlenila do trhu s elektrinou a zaručilo sa, že výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov budú reagovať na cenové signály trhu a maximalizovať svoje príjmy.</p> <p>3. Členské štáty zabezpečujú, aby sa podpora pre elektrinu z obnoviteľných zdrojov poskytovala otvoreným, transparentným, nediskriminačným a nákladovo efektívnym spôsobom.</p> <p>4. Členské štáty môžu upraviť systémy finančnej podpory v najvzdialenejších regiónoch na základe aktuálnych výrobných nákladov vyplývajúcich zo špecifických vlastností alebo závislosti na externých zdrojoch, s cieľom zvýšiť podiel elektriny vyrábanej z obnoviteľných zdrojov a iných lokálne vyrábaných čistých zdrojov energie.</p> <p>5. Členské štáty posudzujú účinnosť svojej podpory pre elektrinu z obnoviteľných zdrojov aspoň každé štyri roky. Rozhodnutia o pokračovaní alebo predĺžení pomoci a návrh novej podpory sú založené na výsledkoch posúdení.</p>

Zdôvodnenie

Týkajúce sa článku 4 ods. 1:

Vzhľadom na narušenia trhu spôsobené vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo spoločnosťami v oblasti fosílnych palív, ktoré v rámci nich fungujú, by bolo vhodné dať narušenia trhu spomínané v smernici do súvislosti.

Elektrina z obnoviteľných zdrojov by sa mala do trhu s elektrinou začleniť tak, že sa zohľadnia charakteristiky každej technológie. Ak sa bude ako jediná usmerňujúca zásada používať cena, môže to zakryť skutočnú situáciu.

Týkajúce sa článku 4 ods. 2:

Začlenenie rôznych obnoviteľných zdrojov energie bude prebiehať so zreteľom na osobitosti danej technológie. Stanovenie ceny ako jediného ukazovateľa môže skresliť skutočnú situáciu.

Týkajúce sa článku 4 ods. 3 a článku 4 ods. 5:

Centralizácia je v rozpore s cieľom Komisie ponechať do veľkej miery na rozhodnutí členských štátov ako otvorene, transparentne zabezpečiť podporu tak, aby prispela k zlepšeniu hospodárskej súťaže, nediskriminovala a bola nákladovo efektívna. Keďže členské štáty si môžu stanovovať vlastné meradlá na dosahovanie cieľov, záväzné prepojenie na európske ciele je tu nevhodné.

Pozmeňovací návrh 9

Článok 5 ods. 2

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. Členské štáty zabezpečujú, aby bola podpora aspoň 10 % novo podporovanej kapacity v každom roku medzi rokmi 2021 až 2025 a najmenej 15 % novo podporovanej kapacity v každom roku medzi rokmi 2026 až 2030 otvorená zariadeniam nachádzajúcim sa v iných členských štátoch.	2. Členské štáty zabezpečujú, aby bola podpora aspoň 10 % novo podporovanej kapacity v každom roku medzi rokmi 2021 až 2025 a najmenej 15 % novo podporovanej kapacity v každom roku medzi rokmi 2026 až 2030 otvorená zariadeniam nachádzajúcim sa v iných členských štátoch. Rovnako sa majú podnecovať aj investície do cezhraničnej spolupráce, ktoré predpokladajú vhodnú úroveň prepojenia.

Zdôvodnenie

Zmiernením požiadavky týkajúcej sa cezhraničných verejných obstarávaní sa zníži hospodárska súťaž v systéme. Nevyužije sa potenciál znižovania nákladov. Treba sa postarať o to, aby sa medzi členskými štátmi vytvorili príslušné kapacity prepojenia.

Pozmeňovací návrh 10

Článok 6

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Bez toho, aby boli dotknuté zmeny potrebné na dosiahnutie súladu s pravidlami štátnej pomoci, členské štáty zabezpečujú, aby úroveň podpory poskytnutá pre projekty obnoviteľnej energie a s ňou spojené podmienky nebola revidovaná spôsobom, ktorý by mal negatívny vplyv na práva priznané podľa uvedenej podpory a ekonomiku podporených projektov.	Bez toho, aby boli dotknuté zmeny potrebné na dosiahnutie súladu s pravidlami štátnej pomoci, alebo iné osobitné okolnosti force majeure, ktoré posúdia od prípadu k prípadu členské štáty a Európska komisia , členské štáty zabezpečujú, aby úroveň podpory poskytnutá pre projekty obnoviteľnej energie a s ňou spojené podmienky nebola revidovaná spôsobom, ktorý by mal negatívny vplyv na práva priznané podľa uvedenej podpory a ekonomiku podporených projektov.

Zdôvodnenie

Členské štáty by mali mať určitú pružnosť v prípadoch *force majeure* alebo v prípadoch, keď hrozí, že bude znížený rozpočet, pokiaľ ide o verejné prostriedky vyčlenené napríklad na vzdelávanie a zdravie, zatiaľ čo prostriedky vyčlenené na podporu zdrojov obnoviteľnej energie zostávajú nevyčerpané.

Pozmeňovací návrh 11

Článok 7 ods. 1

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Pri výpočte hrubej konečnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov nesmie byť príspevok z biopalív a biokvapalín, ako aj z palív z biomasy spotrebovaných v doprave, v prípade, že boli vyrobené z potravinárskych alebo krmných plodín, väčší ako 7 % konečnej spotreby energie v cestnej a železničnej doprave v danom členskom štáte. Tento limit sa do roku 2030 na základe trajektórie stanovenej v časti A prílohy X zníži na 3,8 %. Členské štáty môžu stanoviť nižší limit a môžu rozlišovať medzi rôznymi typmi biopalív, biokvapalín a palív z biomasy vyrobených z potravinárskych a krmných plodín, napr. stanovením nižšieho limitu pre príspevok biopalív založených na potravinárskych alebo krmných plodinách vyrobených z olejní, zohľadňujúc nepriamu zmenu využívania pôdy.</p>	<p>Pri výpočte hrubej konečnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov nesmie byť príspevok z biopalív a biokvapalín, ako aj z palív z biomasy spotrebovaných v doprave, v prípade, že boli vyrobené z potravinárskych alebo krmných plodín, s výnimkou biopalív s nízkym rizikom nepriamej zmeny využívania pôdy definovaných v článku 2 písm. u), väčší ako 7 % konečnej spotreby energie v cestnej a železničnej doprave v danom členskom štáte. Tento limit sa do roku 2030 na základe trajektórie stanovenej v časti A prílohy X zníži na 3,8 %. Členské štáty môžu stanoviť nižší limit a môžu rozlišovať medzi rôznymi typmi biopalív, biokvapalín a palív z biomasy vyrobených z potravinárskych a krmných plodín, napr. stanovením nižšieho limitu pre príspevok biopalív založených na potravinárskych alebo krmných plodinách vyrobených z olejní, zohľadňujúc nepriamu zmenu využívania pôdy.</p>

Zdôvodnenie

Konvenčné biopalivá s dobrou klimatickou výkonnosťou a udržateľnosťou, vrátane nízkych emisií rizika nepriamej zmeny využívania pôdy, by sa nemali postupne rušiť. FAO podporuje udržateľnú produkciu potravín aj palív. Veľké oblasti poľnohospodárskej pôdy ležia v EÚ úhorom a postupné zrušenie biopalív bráni pružnému využívaniu zdrojov a technologickému rozvoju.

Pozmeňovací návrh 12

Článok 9 ods. 1

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Dva alebo viaceré členské štáty môžu spolupracovať na všetkých typoch spoločných projektov, ktoré sa týkajú výroby elektriny, tepla alebo chladu z obnoviteľných zdrojov energie. Do tejto spolupráce sa môžu zapojiť súkromní prevádzkovatelia.</p>	<p>1. Dva alebo viaceré členské štáty môžu spolupracovať na všetkých typoch spoločných projektov, ktoré sa týkajú výroby elektriny, tepla alebo chladu z obnoviteľných zdrojov energie. Do tejto spolupráce sa môžu zapojiť súkromní prevádzkovatelia. V tejto súvislosti treba osobitne zvýhniť prínos regionálnej spolupráce.</p>

Zdôvodnenie

Je dôležité jasne poukázať na význam regionálnej spolupráce na trhu s energiou z obnoviteľných zdrojov. Spolupráca na regionálnej úrovni môže priniesť veľké hospodárske výhody, je však aj príležitosťou spoločne rozvíjať vnútorný trh s elektrinou.

Pozmeňovací návrh 13

Článok 11 ods. 1

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Jeden alebo viacero členských štátov môže spolupracovať s jednou alebo viacerými tretími krajinami na všetkých druhoch spoločných projektov týkajúcich sa výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. Do tejto spolupráce sa môžu zapojiť súkromní prevádzkovatelia.</p>	<p>Jeden alebo viacero členských štátov môže spolupracovať s jednou alebo viacerými tretími krajinami na všetkých druhoch spoločných projektov týkajúcich sa výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. Do tejto spolupráce sa môžu zapojiť súkromní prevádzkovatelia.</p> <p>Zariadenia na získavanie energie z obnoviteľných zdrojov nachádzajúce sa v tretích krajinách a zahrnuté do spoločných projektov musia počas celého svojho životného cyklu spĺňať environmentálne, sociálne, pracovné a bezpečnostné normy, ktoré sa všeobecne uplatňujú v Európskej únii a v členskom štáte, ktorý chce túto výrobu energie použiť vo svojich národných účtoch.</p>

Zdôvodnenie

Toto bezpečnostné opatrenie má zabrániť prípadným dumpingovým situáciám, pokiaľ ide o transfer energie s nečlenskými štátmi.

Pozmeňovací návrh 14

Článok 16 ods. 1

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Do 1. januára 2021 členské štáty zavedú jedno alebo viac jednotných administratívnych kontaktných miest, ktoré budú pre žiadateľov koordinovať celý proces udeľovania povolení na vybudovanie a prevádzkovanie zariadení a súvisiacich infraštruktúr prenosových a distribučných sústav na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.</p>	<p>Do 1. januára 2021 členské štáty zavedú jedno alebo viac jednotných administratívnych kontaktných miest, ktoré budú pre žiadateľov koordinovať celý proces udeľovania povolení na vybudovanie a prevádzkovanie zariadení a súvisiacich infraštruktúr prenosových a distribučných sústav na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Tieto kontaktné miesta môžu byť riadené regiónmi alebo miestnymi orgánmi v rámci oblasti ich pôsobnosti.</p>

Zdôvodnenie

Cieľom je poskytnúť regionálnym a miestnym subjektom väčší význam pri riadení projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Pri určitých druhoch zariadení majú tieto subjekty dokonca právomoci v oblasti riadenia.

Pozmeňovací návrh 15

Článok 19 ods. 2 a 7

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. [...]</p> <p>Členské štáty zabezpečia, aby sa nevydávali žiadne potvrdenia o pôvode výrobcovi, získal finančnú podporu zo systému podpory na rovnakú výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Členské štáty vydávajú takéto potvrdenia o pôvode a prenášajú ich na trh prostredníctvom dražby. Príjmy získané v dôsledku dražby sa použijú na vyrovnanie nákladov na podporu obnoviteľných zdrojov energie.</p> <p>7. Potvrdenie o pôvode obsahuje aspoň tieto informácie:</p> <p>a) zdroj energie, z ktorého bola energia vyrobená, ako aj počiatočný a koncový dátum výroby;</p> <p>b) či sa týka:</p> <p>i) elektriny alebo</p> <p>ii) plynu alebo</p> <p>iii) vykurovania alebo chladenia;</p> <p>c) označenie, miesto, typ a kapacitu zariadenia, v ktorom bola energia vyrobená;</p> <p>d) či získalo zariadenie investičnú podporu a či získala energetická jednotka akúkoľvek inú podporu z národného systému podpory a druh systému podpory;</p> <p>e) dátum uvedenia zariadenia do prevádzky a</p> <p>f) dátum a krajinu vydania a osobitné identifikačné číslo.</p> <p>Na potvrdeniach o pôvode z malých zariadení môžu byť uvedené zjednodušené informácie.</p>	<p>2. [...]</p> <p>Členské štáty zabezpečia, aby sa nevydávali žiadne potvrdenia o pôvode výrobcovi, získal finančnú podporu zo systému podpory na rovnakú výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.</p> <p>7. Potvrdenie o pôvode obsahuje aspoň tieto informácie:</p> <p>a) zdroj energie, z ktorého bola energia vyrobená, ako aj počiatočný a koncový dátum výroby;</p> <p>b) či sa týka:</p> <p>i) elektriny alebo</p> <p>ii) plynu alebo</p> <p>iii) vykurovania alebo chladenia;</p> <p>c) označenie, miesto, typ a kapacitu zariadenia, v ktorom bola energia vyrobená;</p> <p>d) či získalo zariadenie investičnú podporu a či získala energetická jednotka akúkoľvek inú podporu z verejného systému podpory a druh takéhoto systému podpory;</p> <p>e) dátum uvedenia zariadenia do prevádzky a</p> <p>f) dátum a krajinu vydania a osobitné identifikačné číslo.</p> <p>Na potvrdeniach o pôvode z malých zariadení môžu byť uvedené zjednodušené informácie.</p>

Zdôvodnenie

Týkajúce sa článku 19 ods. 2:

Je mimoriadne dôležité, aby výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov nemohli získať podporu dvakrát – raz prostredníctvom systémov podpory a druhý raz prostredníctvom aukcií a potvrdení o pôvode.

Týkajúce sa článku 19 ods. 7:

Verejná podpora nemusí byť poskytovaná len zo strany štátu.

Pozmeňovací návrh 16

Článok 20

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Členské štáty vo vhodných prípadoch posúdia potrebu rozšírenia existujúcej infraštruktúry plynárenskej siete s cieľom uľahčiť začlenenie plynu z obnoviteľných zdrojov energie.</p>	<p>1. <i>S výhradou požiadaviek súvisiacich so zachovaním spoľahlivosti a bezpečnosti sústavy a na základe transparentných a nediskriminačných kritérií vymedzených príslušnými vnútroštátnymi orgánmi:</i></p> <p>a) členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav zaručili na svojom území prenos a distribúciu elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie vrátane inštalácie systémov skladovania elektrickej energie a systémov riadenia zásobovania z batérií s cieľom odstrániť narušenia spôsobené nestálosťou obnoviteľných zdrojov energie a zabezpečiť stabilitu elektrizačnej siete;</p> <p>b) členské štáty tiež poskytnú buď prednostný prístup alebo garantovaný prístup elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie do sústavy;</p> <p>c) členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav uprednostňovali pri využívaní zariadení vyrábajúcich elektrinu zariadenia, ktoré vyrábajú elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie, ak to povoľuje bezpečná prevádzka národnej elektrizačnej sústavy, a na základe transparentných a nediskriminačných kritérií. Členské štáty zabezpečia, aby sa prijímali vhodné prevádzkové opatrenia týkajúce sa sústavy a trhu s cieľom minimalizovať redukciu výroby elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie. Ak sa prijímajú dôležité opatrenia na obmedzenie obnoviteľných zdrojov energie s cieľom zaručiť bezpečnosť národnej elektrizačnej sústavy a bezpečnosť dodávok energie, členské štáty zabezpečia, aby príslušní prevádzkovatelia sústav podávali príslušnému regulačnému orgánu správy o týchto opatreniach a uvádzali, aké nápravné opatrenia chcú prijímať na zabraňovanie nevhodnej redukcii;</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>3. Členské štáty na základe svojho posúdenia týkajúceho sa potreby vybudovať novú infraštruktúru diaľkového vykurovania a chladenia, ktoré využívajú obnoviteľné zdroje energie v záujme dosiahnutia cieľa Únie uvedeného v článku 3 ods. 1 tejto smernice a ktoré je súčasťou integrovaných národných energetických a klimatických plánov v súlade s prílohou I nariadenia [riadenie], prijímú podľa potreby opatrenia na rozvoj infraštruktúry diaľkového vykurovania tak, aby zodpovedali rozvoju v oblasti výroby tepla a chladu vo veľkých zariadeniach na biomasu a slnečnú a geotermálnu energiu.</p>	<p>d) členské štáty zabezpečia, aby bola výška odmeny za energiu z obnoviteľných zdrojov v súlade s transparentnými kritériami, pričom sa zohľadnia náklady na výrobu elektrickej energie z fosílnych zdrojov v elektrizačnej sieti, do ktorej sa bude energia z obnoviteľných zdrojov dodávať, a to najmä v malých izolovaných sieťach. Zároveň sa odstránia narušenia spôsobené zavedením podpory alebo príspevkov poskytovaných tradičným systémom výroby a systémom zásobovania fosílnych palív, aby sa predišlo narušeniam v prospech fosílnych zdrojov energie na úkor výroby energie z obnoviteľných zdrojov;</p> <p>e) zariadeniam na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie určenej najmä na vlastnú spotrebu, konkrétne v sektore bývania, musí byť zaručené, že nadmerná energia, ktorú vyrobí, bude dodaná do verejnej siete, s obmedzením výkonu a energie podľa skutočnej spotreby, že budú mať uľahčené postupy udeľovania povolení a stanovenú spravodlivú cenu na základe ceny elektrickej energie dodanej spotrebiteľom.</p> <p>2. Členské štáty vo vhodných prípadoch posúdia potrebu rozšírenia existujúcej infraštruktúry plynárenskej siete s cieľom uľahčiť začlenenie plynu z obnoviteľných zdrojov energie.</p> <p>3. Členské štáty vo vhodných prípadoch posúdia potrebu rozvoja existujúcej infraštruktúry palivovej siete v doprave s cieľom uľahčiť začlenenie paliva z obnoviteľných zdrojov energie.</p> <p>4. Členské štáty na základe svojho posúdenia týkajúceho sa možnosti a záujmu vybudovať novú infraštruktúru diaľkového vykurovania a chladenia, ktoré využívajú obnoviteľné zdroje energie v záujme dosiahnutia cieľa Únie uvedeného v článku 3 ods. 1 tejto smernice a ktoré je súčasťou integrovaných národných energetických a klimatických plánov v súlade s prílohou I nariadenia [riadenie], prijímú podľa potreby opatrenia na rozvoj infraštruktúry na využívanie termálnej energie (napríklad prostredníctvom systémov diaľkového vykurovania) tak, aby zodpovedali rozvoju v oblasti výroby tepla a chladu vo veľkých zariadeniach na biomasu a slnečnú a geotermálnu energiu.</p>

Zdôvodnenie

Týkajúce sa bývalého článku 20 ods. 2:

Navrhuje sa zachovať článok predchádzajúcej smernice, v ktorom sa odkazuje na prístup, využívanie a pripojenie k elektrine z obnoviteľných zdrojov.

Týkajúce sa článku 20 ods. 3 v stanovisku:

Podobne ako pri bioplyne je cieľom uľahčiť vstup akéhokoľvek paliva z obnoviteľných zdrojov do distribučnej infraštruktúry pre palivo v doprave.

Týkajúce sa článku 20 ods. 4 v stanovisku:

Vyhnúť sa pojmu „potreba“, ktorý evokuje, že diaľkové vykurovanie a chladenie sú jediný spôsob, ako dosiahnuť ciele EÚ.

Pozmeňovací návrh 17

Nový článok po článku 20

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>Podnikateľský a technologický rozvoj</p> <p>1. <i>Z hľadiska obnoviteľných zdrojov energie je Európska únia v súčasnosti celosvetovým lídrom v oblasti technológie aj podnikov, čo je dôsledkom konkurencieschopnosti našich produktov a služieb, ktoré ponúkajú podniky od výrobcov zariadení po konzultantov, inštalatérov, údržbárov, či finančné inštitúcie.</i></p> <p><i>Komisia si stanovila cieľ upevniť a rozšíriť toto vedúce postavenie do roku 2030.</i></p> <p>2. <i>Komisia aj členské štáty majú aspoň 15 % všetkých svojich finančných prostriedkov určených na podporu energie z obnoviteľných zdrojov vyčleniť na činnosti zamerané na zlepšenie kapacity, konkurencieschopnosti podnikov a najmä na ich technologický rozvoj.</i></p> <p><i>Podobne by mala Komisia zaviesť aj pre EŠIF mechanizmus, ktorý by, po zohľadnení rôznych faktorov a okolností, regiónom alebo členským štátom, ktorých pokrok v oblasti obnoviteľných zdrojov energie sa dá považovať za nadpriemerný, umožnil vytvoriť na ich území podmienky na stimulovanie energie z obnoviteľných zdrojov.</i></p> <p>3. <i>S cieľom udržať toto vedúce postavenie by si mali členské štáty a Európska komisia, bez toho, aby boli dotknuté iné priority, stanoviť tieto hlavné smerovania:</i></p> <p>(A) <i>Technológia:</i></p> <p>i) <i>neustále znižovanie investičných a prevádzkových nákladov, ktoré okrem iných zahŕňajú aj informačné a komunikačné technológie (IKT);</i></p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>ii) zvýšenie vyprodukovanej energie a adaptability zariadení na požiadavky rôznych spotrebiteľov;</p> <p>iii) osobitný význam bude mať fotovoltaika, skladovanie energie, tepelné čerpadlá, biopalivá tretej generácie a morská energia, bez toho, aby boli dotknuté iné technológie;</p> <p>iv) realizovateľnosť výroby obnoviteľných zdrojov a ich doprava;</p> <p>v) zavádzanie, väčších či menších, technologických vylepšení do praxe vo všetkých procesoch a reťazcoch tvorby hodnôt odvetvia obnoviteľných zdrojov.</p> <p>(B) Podniky:</p> <p>i) vytvorenie a rozšírenie rôznych finančných nástrojov;</p> <p>ii) zlepšenie interných postupov v podniku tým, že sa zamerajú na záujmy a očakávania súčasných a potenciálnych zákazníkov, zlepšením trhových a marketingových štúdií;</p> <p>iii) uľahčenie výmeny metodík a spôsobov práce medzi podnikmi z rôznych členských štátov, čím by sa podporili dlhodobé obchodné dohody a vzrástla veľkosť aj kapacita podnikov;</p> <p>iv) uľahčenie prenosu informácií medzi podnikmi, univerzitami a technologickými centrami.</p> <p>4. Komisia spolu s členskými štátmi pripraví do 31. 12. 2018 špecifickú stratégiu v tejto oblasti, v ktorej budú obsiahnuté priority a, v závislosti od vývoja rôznych sektorov obnoviteľných zdrojov a geografických oblastí, kľúčové prekážky, príležitosti a verejné kroky, ktoré sa môžu uskutočniť v nasledujúcom desaťročí.</p> <p>5. Členské štáty v relevantnom prípade posúdia potrebu rozvoja infraštruktúry na skladovanie elektrickej energie s cieľom zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov.</p>

Zdôvodnenie

Týkajúce sa odsekov 1 až 4:

Absencia priameho a výslovného odkazu na tieto mimoriadne významné aspekty (podniky a technologický rozvoj) sa vzhľadom na dôslednosť, s akou sa pristupuje k ostatným aspektom, nezdá byť vhodná v európskej smernici.

Týkajúce sa odseku 5:

Podpora výroby energie z obnoviteľných zdrojov nemôže byť oddelená od potreby skladovacej infraštruktúry. Táto potreba je naliehavá najmä v regiónoch, ako sú ostrovné a najvzdialenejšie regióny s charakteristikami izolovaných mikrosústav.

Pozmeňovací návrh 18

Článok 22 ods. 1

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Členské štáty zabezpečia, aby komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov boli oprávnené vyrábať, spotrebovať, skladovať a predávať energiu z obnoviteľných zdrojov, a to aj prostredníctvom zmlúv o nákupe elektriny bez toho, aby podliehali neprimeraným postupom a poplatkom, ktoré nie sú nákladovo efektívne.</p>	<p>Členské štáty zabezpečia, aby komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov boli oprávnené vyrábať, spotrebovať, skladovať a predávať energiu z obnoviteľných zdrojov, a to aj prostredníctvom zmlúv o nákupe elektriny bez toho, aby podliehali neprimeraným postupom a poplatkom, ktoré nie sú nákladovo efektívne.</p>
<p>Na účely tejto smernice komunitou vyrábajúcou energiu z obnoviteľných zdrojov je MSP alebo nezisková organizácia, ktorej akcionári alebo členovia spolupracujú pri výrobe, distribúcii, skladovaní alebo dodávke energie z obnoviteľných zdrojov, pričom spĺňajú aspoň štyri z týchto kritérií:</p>	<p>Na účely tejto smernice komunitou vyrábajúcou energiu z obnoviteľných zdrojov je MSP alebo nezisková organizácia, ktorej akcionári alebo členovia spolupracujú pri výrobe, distribúcii, skladovaní alebo dodávke energie z obnoviteľných zdrojov, pričom spĺňajú aspoň štyri z týchto kritérií:</p>
<p>a) akcionári alebo členovia sú fyzické osoby, miestne orgány, vrátane obcí alebo MSP pôsobiace v oblastiach energie z obnoviteľných zdrojov;</p>	<p>a) akcionári alebo členovia sú fyzické osoby, regionálne alebo miestne orgány, vrátane obcí alebo MSP pôsobiace v oblastiach energie z obnoviteľných zdrojov;</p>
<p>b) minimálne 51 % akcionárov alebo členov s hlasovacími právami subjektu sú fyzické osoby;</p>	<p>b) minimálne 51 % akcionárov alebo členov s hlasovacími právami subjektu sú fyzické osoby;</p>
<p>c) minimálne 51 % akcií alebo podielových práv subjektu je vo vlastníctve miestnych členov, t. j. zástupcov miestnych verejných a miestnych súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov alebo občana s priamym záujmom na činnosti komunity a jej vplyvov;</p>	<p>c) minimálne 51 % akcií alebo podielových práv subjektu je vo vlastníctve miestnych členov, t. j. zástupcov miestnych verejných a miestnych súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov alebo občana s priamym záujmom na činnosti komunity a jej vplyvov;</p>
<p>d) minimálne 51 % miest v predstavenstve alebo riadiacich orgánoch subjektu je vyhradených pre miestnych členov, t. j. zástupcov miestnych verejných a miestnych súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov alebo občanov alebo s priamym záujmom na činnosti komunity a jej vplyvov;</p>	<p>d) minimálne 51 % miest v predstavenstve alebo riadiacich orgánoch subjektu je vyhradených pre miestnych členov, t. j. zástupcov miestnych verejných a miestnych súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov alebo občanov alebo s priamym záujmom na činnosti komunity a jej vplyvov;</p>
<p>e) komunita nenainštalovala viac než 18 MW kapacitu obnoviteľných zdrojov pre elektrinu, teplo a chlad a dopravu ako ročný priemer za predchádzajúcich 5 rokov.</p>	<p>e) komunita nenainštalovala viac než 30 MW kapacitu obnoviteľných zdrojov pre elektrinu, teplo a chlad a dopravu ako ročný priemer za predchádzajúcich 5 rokov.</p>

Zdôvodnenie

Komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov môžu byť jedným z hlavných nástrojov na posilnenie miestnej udržateľnej výroby energie. Regionálne orgány môžu v tejto súvislosti tiež zohrávať svoju rolu a prahová hodnota pre veľkosť energetickej produkcie takýchto komunít by nemala byť príliš obmedzujúca.

Pozmeňovací návrh 19

Článok 23

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. V záujme uľahčenia prieniku energie z obnoviteľných zdrojov do odvetvia vykurovania a chladenia sa každý členský štát snaží zvýšiť podiel obnoviteľnej energie dodávanej na vykurovanie a chladenie najmenej o 1 percentuálny bod ročne, vyjadrený ako národný podiel na konečnej spotrebe energie a vypočítaný podľa metodiky uvedenej v článku 7.</p> <p>2. Členské štáty môžu na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií určiť a sprístupniť verejnosti zoznam opatrení a vykonávacích subjektov, ako sú dodávatelia palív, ktoré prispievajú k zvýšeniu stanovenému v odseku 1.</p> <p>3. Zvýšenie stanovené v odseku 1 sa môže vykonať prostredníctvom jednej alebo viacerých z týchto možností:</p> <p>a) fyzické začlenenie energie z obnoviteľných zdrojov do energie a energetického paliva dodávaných na vykurovanie a chladenie;</p> <p>b) priame opatrenia na zmiernenie ako inštalácia vysokoúčinných vykurovacích a chladiacich systémov využívajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov v budovách alebo využívanie energie z obnoviteľných zdrojov na procesy priemyselného vykurovania a chladenia;</p> <p>c) nepriame opatrenia na zmiernenie zahrnuté do obchodovateľných certifikátov dokazujúcich splnenie povinnosti prostredníctvom podpory nepriamych opatrení na zmiernenie vykonávaných iným hospodárskym subjektom, ako je napr. nezávislý subjekt vykonávajúci inštaláciu obnoviteľných technológií alebo spoločnosť poskytujúca energetické služby (ESCO), ktorá zabezpečuje služby pre zariadenia obnoviteľnej energie.</p>	<p>1. V záujme uľahčenia prieniku energie z obnoviteľných zdrojov a/alebo odpadového tepla a chladu do odvetvia vykurovania a chladenia sa každý členský štát snaží zvýšiť podiel obnoviteľnej energie a/alebo odpadového tepla a chladu dodávaných na vykurovanie a chladenie najmenej o 1 percentuálny bod ročne, vyjadrený ako národný podiel na konečnej spotrebe energie a vypočítaný podľa metodiky uvedenej v článku 7.</p> <p>2. Členské štáty môžu na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií určiť a sprístupniť verejnosti zoznam opatrení a spolupracujúcich subjektov, ako sú dodávatelia energie, ktoré prispievajú k vykonávaniu a posudzovaniu zvýšenia stanoveného v odseku 1.</p> <p>3. Zvýšenie stanovené v odseku 1 sa vykonáva prostredníctvom týchto možností:</p> <p>a) fyzické začlenenie novej energie z obnoviteľných zdrojov zo systémov vykurovania a chladenia;</p> <p>b) procesy priamo spojené s budovami a priemyslom alebo procesmi v niektorých primárnych sektoroch;</p> <p>c) iné politické opatrenia, ktorých účinok je rovnako vysoký ako sa vyžaduje v odseku 1, napríklad vnútroštátne daňové opatrenia alebo iné hospodárske stimuly.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>4. Členské štáty môžu na vykonávanie a monitorovanie opatrení uvedených v odseku 2 využiť zavedené štruktúry v rámci národných povinných schém energetickej efektívnosti uvedených v článku 7 smernice 2012/27/EÚ.</p>	<p>4. Pri jednotlivých opatreniach sa musia zväziť nasledujúce aspekty:</p> <p>a) trh vykurovania a chladenia je veľmi roztrieštený a závisí od druhu spotrebiteľov, úrovne centralizácie, predtým používaného paliva atď.;</p> <p>b) odstránenie prekážok pri dosahovaní účinnejšieho vykurovania a chladenia si bude vyžadovať činnosť na miestnej, regionálnej a národnej úrovni, ako aj európsky rámec, ktorý ju bude podporovať.</p> <p>Členské štáty môžu takto využívať alebo vytvárať:</p> <p>a) iniciatívy na zlepšenie financovania a ziskovosti.</p> <p>i) obchodovateľné certifikáty dokazujúce splnenie povinnosti prostredníctvom podpory nepriamych opatrení na zmiernenie vykonávaných iným hospodárskym subjektom, ako je napr. nezávislý subjekt vykonávajúci inštaláciu obnoviteľných technológií alebo spoločnosť poskytujúca energetické služby (ESCO), ktorá zabezpečuje služby pre zariadenia obnoviteľnej energie.</p> <p>ii) preskúmanie majetkového práva s cieľom nájsť spôsob, ako prerozdeliť úžitok z vylepšení v oblasti obnoviteľnej energie medzi prenajímateľov a nájomcov, resp. medzi obyvateľov viacbytových budov.</p> <p>iii) podpora miestnych a regionálnych aktérov, ktorí dokážu zlepšiť atraktivnosť investícií do vykurovania a chladenia z obnoviteľných zdrojov pre banky tým, že spoja jednotlivé projekty do väčších investičných balíkov.</p> <p>iv) zriadenie jednotných kontaktných miest pre investičné poradenstvo (zahŕňajúcich poradenské služby, pomoc pri príprave projektu a jeho financovaní).</p> <p>v) nabádať investičné banky, aby ponúkali produkty prispôbené na renováciu súkromne prenajímaných budov (napr. odložené hypotéky, termínované pôžičky), ktoré by mohli byť podporované z verejných prostriedkov.</p> <p>vi) priame dotácie investícií sa nebudú používať, s výnimkou prípadov, ak má zariadenie pridanú hodnotu, pokiaľ ide o inováciu, vysokú účinnosť, replikovateľnosť a pod.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>b) <i>iniciatívy na zlepšovanie informovanosti verejnosti a dôvery v technológie a dodávateľov:</i></p> <p>i) <i>využívanie kontrol kotlov na poskytovanie informácií o výhodách obnoviteľných systémov pri náhrade existujúcich systémov vykurovania a chladenia.</i></p> <p>ii) <i>zriadenie a propagácia internetových stránok s cenami (a environmentálnymi prvkami, technickou dostupnosťou a spoľahlivosťou a pod.), porovnaniami nástrojov na báze celoživotnej schémy s cieľom pomôcť potenciálnym i súčasným zákazníkom rozhodnúť sa pre zaujímavejšie vybavenie, inštaláciu, poskytovateľa paliva a pod.</i></p> <p>iii) <i>zriadenie a propagácia transparentného mechanizmu na vyriešenie konfliktov medzi používateľmi a dodávateľmi, ktorý by ich nabádal, aby ponúkali lepšie služby a zvyšovali dôveru potenciálnych klientov.</i></p> <p>iv) <i>vytvoriť dlhodobú komunikačnú a reklamnú kampaň zameranú podľa druhu potenciálnych spotrebiteľov, vybraného sektora obnoviteľnej technológie alebo zainteresovaných strán sektora.</i></p> <p>c) <i>iniciatívy na zlepšenie postavenia podnikov, ktoré robia inštaláciu a zabezpečujú prevádzku a údržbu zariadení.</i></p> <p>i) <i>bez toho, aby boli dotknuté iné iniciatívy technologického rozvoja, budú zavedené sektorové okrúhle stoly medzi technologickými centrami, priemyslom vyrábajúcim zariadenia, inžinierskymi firmami a inštalatérmi s cieľom pomôcť posledným menovaným zlepšiť svoje produkty a služby.</i></p> <p>ii) <i>práca so zainteresovanými stranami (najmä subjektmi, ako sú združenia spotrebiteľov, inštalatérov či architektov) v záujme ich zoskupenia a zvýšenia ich záujmu, osvety a priorit v oblasti obnoviteľných energií s cieľom podnietiť potrebnú širokú komunikačnú kampaň.</i></p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>5. Subjekty určené podľa odseku 2 zabezpečia, aby ich príspevok bol merateľný a overiteľný a počnúc 30. júnom 2021 podávajú orgánu určenému členským štátom každoročne správu o:</p> <p>a) celkovom množstve energie dodanej na vykurovanie a chladenie,</p> <p>b) celkovom objeme energie z obnoviteľných zdrojov dodanej na vykurovanie a chladenie,</p> <p>c) podiele energie z obnoviteľných zdrojov v celkovom množstve dodanej energie na vykurovanie a chladenie a</p> <p>d) druhu obnoviteľného zdroja energie.</p>	<p>d) iniciatívy na podporu zlepšení v sektore</p> <p>i) využitie zavedených štruktúr v rámci národných povinných schém energetickej efektívnosti uvedených v článku 7 smernice 2012/27/EÚ na zavedenie a monitorovanie opatrení uvedených v odseku 2.</p> <p>ii) podpora miestnych a regionálnych orgánov pri príprave stratégií na podporu vykurovania a chladenia z obnoviteľných zdrojov.</p> <p>5. Subjekty určené podľa odseku 2 zabezpečia, aby ich príspevok bol merateľný a overiteľný a počnúc 30. júnom 2021 podávajú orgánu určenému členským štátom každoročne správu o:</p> <p>a) celkovom množstve energie dodanej na vykurovanie a chladenie,</p> <p>b) celkovom objeme energie z obnoviteľných zdrojov a/ alebo odpadového tepla a chladu dodaných na vykurovanie a chladenie,</p> <p>c) podiele energie z obnoviteľných zdrojov a/alebo odpadového tepla a chladu v celkovom množstve dodanej energie na vykurovanie a chladenie a</p> <p>d) druhu obnoviteľného zdroja energie a základné špecifikácie zariadení na vykurovanie a chladenie, ktoré existujú v rôznych miestach spotreby.</p>

Zdôvodnenie

Týkajúce sa článku 23 ods. 1, 3 a 5:

So zreteľom na nahradenie fosílnych palív a zníženie spotreby primárnej energie je dôležité zohľadniť v sektore vykurovania a chladenia nielen energiu z obnoviteľných zdrojov, ale aj tepelné prebytky a vedľajšie produkty. Na dosiahnutie stanovených cieľov je okrem toho potrebné ponechať možnosť hospodárskych stimulov a opatrení v daňovej oblasti.

Týkajúce sa článku 23 ods. 2:

Úprava ktorá má za cieľ len objasniť význam týchto subjektov. Dodávky energie sú koncepcia, ktorá nepokrýva len palivá. Energia sa dá dodávať prostredníctvom palív, elektriny alebo solárnej energie.

Týkajúce sa článku 23 ods. 4:

Vykurovanie a chladenie sú veľmi dôležité záležitosti v EÚ. Minulý rok uverejnila Komisia špecifickú stratégiu. Mnohé z týchto myšlienok nie sú zohľadnené v tejto smernici a my sme ich oživilí. Okrem toho sme predostreli aj nové myšlienky, ako napríklad zabránenie priamym dotáciám alebo posilnenie dôvery spotrebiteľov.

Týkajúce sa článku 23 ods. 5:

Na získanie lepších poznatkov o sektore a možnostiach ďalšieho rozvoja je potrebné poznať stav a charakteristiky existujúcich zariadení. Tieto informácie môžu zhromaždiť dodávatelia paliva, čím by sa umožnilo overenie údajov zaregistrovaných správnymi orgánmi.

Pozmeňovací návrh 20

Článok 24 ods. 4

Návrh smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Členské štáty stanovujú potrebné opatrenia na zabezpečenie nediskriminačného prístupu k systémom diaľkového vykurovania alebo chladenia, pokiaľ ide o teplo alebo chlad vyrobené z obnoviteľných zdrojov energie a odpadové teplo alebo chlad. Tento nediskriminačný prístup umožní priamu dodávku tepla alebo chladu z takýchto zdrojov zákazníkom pripojeným k systému diaľkového vykurovania alebo chladenia inými dodávateľmi, ako je prevádzkovateľ systému diaľkového vykurovania alebo chladenia.</p>	<p>Členské štáty stanovujú potrebné opatrenia na zabezpečenie regulovaného prístupu k systémom diaľkového vykurovania alebo chladenia, pokiaľ ide o teplo alebo chlad vyrobené z obnoviteľných zdrojov energie a odpadové teplo alebo chlad. Tento prístup umožní dodávku tepla alebo chladu z takýchto zdrojov do systému diaľkového vykurovania alebo chladenia inými dodávateľmi, ako je prevádzkovateľ systému diaľkového vykurovania alebo chladenia.</p>

Zdôvodnenie

Všeobecné právo tretích strán predávať vykurovanie a chladenie priamo koncovým odberateľom by bolo kontraproduktívne a nebolo nákladovo efektívne. Vytvára neistotu pre investorov a z dlhodobého hľadiska nejasnú zodpovednosť. Oddelenie siete a dodávok zvyšuje náklady koncových odberateľov.

Pozmeňovací návrh 21

(6)

Návrh nariadenia o vnútornom trhu s elektrinou (prepracované znenie) –COM(2016) 861 final

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Posilnená trhová integrácia a prechod na výrobu elektriny s väčšími výkyvmi si vyžadujú viac úsilia o koordináciu vnútroštátnych energetických politík so susediacimi štátmi a využitie príležitostí na cezhraničné obchodovanie s elektrinou.</p>	<p>Posilnená trhová integrácia a prechod na výrobu elektriny s väčšími výkyvmi si vyžadujú viac úsilia o koordináciu vnútroštátnych energetických politík so susediacimi štátmi a využitie príležitostí na cezhraničné obchodovanie s elektrinou, pričom treba zabezpečiť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže pre všetkých a dodržiavanie zásady reciprocity.</p>

Zdôvodnenie

Pre niektoré členské štáty môže mať zapojenie tretích štátov do vnútorného trhu s elektrinou veľký význam. Je preto dôležité, aby boli pre obchod s tretími krajinami zabezpečené rovnaké podmienky hospodárskej súťaže a rovnaké podmienky prístupu na trh (zásada reciprocity).

Pozmeňovací návrh 22

(8)

Návrh nariadenia o vnútornom trhu s elektrinou (prepracované znenie) –COM(2016) 861 final

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
V základných zásadách by sa malo stanoviť, že ceny elektriny musia byť určované dopytom a ponukou. Tieto ceny by mali signalizovať potrebu elektriny a poskytovať trhové stimuly pre investície do zdrojov flexibility, ako sú flexibilná výroba, prepojenosť, riadenie odberu alebo uskladňovanie.	V základných zásadách by sa malo stanoviť, že ceny elektriny musia byť určované dopytom a ponukou. Tieto ceny by mali signalizovať potrebu elektriny a poskytovať trhové stimuly pre investície do zdrojov flexibility, ako sú flexibilná výroba, prepojenosť, riadenie odberu alebo uskladňovanie. So zreteľom na tieto ciele by členské štáty mali postupne ukončiť reguláciu cien.

Zdôvodnenie

V mnohých členských štátoch sa ceny elektriny neriadia dopytom a ponukou, ale ich regulujú verejné orgány. Cenová regulácia môže obmedziť rozvoj účinnej hospodárskej súťaže, odrádzať od investícií a vstupu nových účastníkov na trh. Táto nová trhová koncepcia má zabezpečiť nezávislosť dodávateľských cien od akýchkoľvek verejných zásahov. V zásade je návrh Európskej komisie na zrušenie cenovej regulácie vhodný, ale toto zrušenie by malo prebehnúť postupne.

Pozmeňovací návrh 23

(25)

Návrh smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (prepracované znenie) – COM(2016) 864 final

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Všetci spotrebitelia by mali mať možnosť priamo sa zúčastňovať na trhu, najmä úpravou svojej spotreby v závislosti od trhových signálov, a následne ťažiť z nižších cien elektriny alebo iných stimulačných platieb. Prínosy takejto aktívnej účasti sa pravdepodobne prehĺbia časom, keď vzrastie konkurencieschopnosť elektrických vozidiel, tepelných čerpadiel a iných flexibilných zdrojov odberu. Spotrebiteľom by sa mala umožniť účasť na všetkých formách riadenia spotreby, a preto by mali mať možnosť rozhodnúť sa pre inteligentný merací systém, ako aj zmluvu o dodávke elektriny s dynamickou cenotvorbou. To by im malo umožniť prispôbienie spotreby v závislosti od cenových signálov v reálnom čase, ktoré odrážajú hodnotu elektriny a náklady na jej výrobu a prenos v rôznych časových obdobiach, pričom členské štáty by mali zabezpečiť primerané vystavenie spotrebiteľov riziku veľkoobchodných cien. Členské štáty by zároveň mali zabezpečiť, aby spotrebitelia, ktorí sa rozhodnú aktívne nezúčastňovať na trhu, neboli penalizovaní, ale aby sa ich informované rozhodovanie o dostupných možnostiach uľahčilo spôsobom, ktorý je najvhodnejší z hľadiska domáceho trhu podmienky.</p>	<p>Všetci spotrebitelia by mali mať možnosť priamo sa zúčastňovať na trhu, najmä úpravou svojej spotreby v závislosti od trhových signálov, a následne ťažiť z nižších cien elektriny alebo iných stimulačných platieb. Prínosy takejto aktívnej účasti sa pravdepodobne prehĺbia časom, keď vzrastie konkurencieschopnosť elektrických vozidiel, tepelných čerpadiel a iných flexibilných zdrojov odberu. Spotrebiteľom by sa mala umožniť účasť na všetkých formách riadenia spotreby, a preto by mali mať možnosť rozhodnúť sa pre inteligentný merací systém, ako aj zmluvu o dodávke elektriny s dynamickou cenotvorbou. To by im malo umožniť prispôbienie spotreby v závislosti od cenových signálov v reálnom čase, ktoré odrážajú hodnotu elektriny a náklady na jej výrobu a prenos v rôznych časových obdobiach, pričom členské štáty by mali zabezpečiť primerané vystavenie spotrebiteľov riziku veľkoobchodných cien. Členské štáty by zároveň mali zabezpečiť, aby spotrebitelia, ktorí sa rozhodnú aktívne nezúčastňovať na trhu, neboli penalizovaní, ale aby sa ich informované rozhodovanie o dostupných možnostiach uľahčilo spôsobom, ktorý je najvhodnejší z hľadiska domáceho trhu podmienky. Vnútroštátne, regionálne a miestne orgány musia vytvoriť potrebné rámcové podmienky, aby mali spotrebitelia prístup k podrobným informáciám o podmienkach a možnostiach zúčastňovania sa na trhu. Členské štáty by tiež mali zaistiť špecifické opatrenia zamerané na spotrebiteľov, ktorí sú najviac vystavení riziku energetickej chudoby, aby sa zabezpečila ich aktívna účasť na trhu, chránili ich práva na prístup k energii a umožnilo sa im profitovať z inovačných technológií, ktoré znižujú spotrebu energie.</p>

Zdôvodnenie

Pozmeňovacím návrhom sa pridáva ustanovenie, že všetky územné samosprávy musia nabádať spotrebiteľov, aby sa zúčastňovali na trhu a musia im poskytnúť podrobné informácie o príslušných podmienkach a možnostiach.

Pozmeňovací návrh 24

(30)

Návrh smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (prepracované znenie) – COM(2016) 864 final

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Vďaka technológiám distribuovanej energetiky a posilneniu postavenia spotrebiteľov sa energetické komunity a družstvá stali účinným a úsporným modelom naplňania potrieb a očakávaní občanov z hľadiska energetických zdrojov, služieb a účasti na miestnej úrovni. Energetické komunity ponúkajú všetkým spotrebiteľom inkluzívnu možnosť získať priamy podiel na výrobe, spotrebe či zdieľaní energie v geograficky obmedzenej komunitnej sieti, ktorá môže fungovať buď izolovane, alebo môže byť pripojená k verejnej distribučnej sústave. Namiesto tvorby zisku, ako je to pri tradičných energetických podnikoch, sa iniciatívy komunitnej energetiky zameriavajú v prvom rade na poskytovanie cenovo dostupnej energie určitého druhu (napríklad energia z obnoviteľných zdrojov) svojim členom alebo podielnikom. Priamym vzťahom so spotrebiteľmi tieto iniciatívy preukazujú svoj potenciál podpory integrovaného zavádzania nových technológií a vzorov spotrebiteľského správania vrátane inteligentných distribučných sietí a reakcie na strane spotreby. Energetické komunity môžu posilniť aj energetickú hospodárnosť na úrovni domácností a pomôcť v boji proti energetickej chudobe obmedzením spotreby a znižovaním taríf za dodávky elektriny. Zároveň umožňujú účasť na trhu s energiou určitým skupinám spotrebiteľov v kategórii domácností, ktorí by sa inak zapojiť nemohli. Tam, kde sa tieto iniciatívy úspešne zaviedli, priniesli danej komunite okrem zrejmych prínosov z poskytovania energetických služieb aj hospodársku, sociálnu i environmentálnu hodnotu. Miestnym energetickým komunitám by sa malo umožniť pôsobenie na trhu za rovnakých podmienok bez narušania hospodárskej súťaže. Spotrebiteľia v domácnosti by mali mať možnosť dobrovoľnej účasti na iniciatíve energetickej komunity, ako aj možnosť túto komunitu opustiť bez toho, aby stratili prístup k sieti prevádzkovej danou iniciatívou či svoje spotrebiteľské práva. Prístup k miestnej sieti energetickej komunity by sa mal poskytovať za spravodlivých podmienok pri zohľadnení nákladov.</p>	<p>Vďaka technológiám distribuovanej energetiky a posilneniu postavenia spotrebiteľov sa energetické komunity a družstvá stali účinným a úsporným modelom naplňania potrieb a očakávaní občanov z hľadiska energetických zdrojov, služieb a účasti na miestnej úrovni. Energetické komunity ponúkajú všetkým spotrebiteľom inkluzívnu možnosť získať priamy podiel na výrobe, spotrebe či zdieľaní energie v geograficky obmedzenej komunitnej sieti, ktorá môže fungovať buď izolovane, alebo môže byť pripojená k verejnej distribučnej sústave. Namiesto tvorby zisku, ako je to pri tradičných energetických podnikoch, sa iniciatívy komunitnej energetiky zameriavajú v prvom rade na poskytovanie cenovo dostupnej energie určitého druhu (napríklad energia z obnoviteľných zdrojov) svojim členom alebo podielnikom. Priamym vzťahom so spotrebiteľmi tieto iniciatívy preukazujú svoj potenciál podpory integrovaného zavádzania nových technológií a vzorov spotrebiteľského správania vrátane inteligentných distribučných sietí a reakcie na strane spotreby. Energetické komunity môžu posilniť aj energetickú hospodárnosť na úrovni domácností a pomôcť v boji proti energetickej chudobe obmedzením spotreby a znižovaním taríf za dodávky elektriny. Zároveň umožňujú účasť na trhu s energiou určitým skupinám spotrebiteľov v kategórii domácností, ktorí by sa inak zapojiť nemohli. Tam, kde sa tieto iniciatívy úspešne zaviedli, priniesli danej komunite okrem zrejmych prínosov z poskytovania energetických služieb aj hospodársku, sociálnu i environmentálnu hodnotu. Miestnym energetickým komunitám by sa v rámci presne stanovených pravidiel malo umožniť pôsobenie na trhu za rovnakých podmienok bez narušania hospodárskej súťaže. Spotrebiteľia v domácnosti by mali mať možnosť dobrovoľnej účasti na iniciatíve energetickej komunity, ako aj možnosť túto komunitu opustiť bez toho, aby stratili prístup k sieti prevádzkovej danou iniciatívou či svoje spotrebiteľské práva. Prístup k miestnej sieti energetickej komunity by sa mal poskytovať za spravodlivých podmienok pri zohľadnení nákladov.</p>

Zdôvodnenie

Miestne energetické komunity môžu byť účinným prostriedkom pre riadenie energie na miestnej úrovni. Na podporu vytvorenia komunít a ich zapojenie sa do trhu s elektrinou má obrovský význam primeraný právny rámec na stanovenie jasných pravidiel konania komunít na trhu s elektrinou.

Pozmeňovací návrh 25

(38)

Návrh smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (prepracované znenie) – COM(2016) 864 final

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>V nadväznosti na zavádzanie inteligentných meracích systémov sa v členských štátoch vyvinuli alebo sa v súčasnosti vyvíjajú rôzne modely spravovania údajov. Nezávisle od modelu spravovania údajov je dôležité, aby členské štáty zaviedli transparentné pravidlá, na základe ktorých možno k údajom pristupovať za nediskriminačných podmienok, a zabezpečili maximálnu mieru kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov, ako aj nestrannosť subjektov, ktoré s údajmi nakladajú.</p>	<p>V nadväznosti na zavádzanie inteligentných meracích systémov sa v členských štátoch vyvinuli alebo sa v súčasnosti vyvíjajú rôzne modely spravovania údajov. Nezávisle od modelu spravovania údajov je dôležité, aby členské štáty zaviedli transparentné pravidlá, na základe ktorých možno k údajom pristupovať za nediskriminačných podmienok, a zabezpečili maximálnu mieru kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov, ako aj nestrannosť subjektov, ktoré s údajmi nakladajú. Na to, aby bolo možné spotrebiteľov zapojiť v rámci reakcie na dopyt a dať im možnosť systému dynamických cien, musí im distribútor poskytnúť voľný prístup k informáciám o hodinovej spotrebe elektriny. Odporúča sa, aby tieto informácie boli k dispozícii pre všetky inteligentné elektromery a aby sa nainštalovali pre všetky rozpätia kontrahovaného objemu elektrickej energie.</p>

Zdôvodnenie

Prístup k informáciám pre všetky inteligentné elektromery by mal byť odporúčaný, nie však záväzne stanovený, pričom by sa mal zabezpečiť pre všetky rozpätia kontrahovaného objemu elektrickej energie.

Pozmeňovací návrh 26

(3)

Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (prepracované znenie) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Predpokladá sa, že potreba koordinácie vnútroštátnych regulačných činností v nadchádzajúcich rokoch ešte narastie. Energetický systém Európy prechádza najzásadnejšou zmenou za posledné desaťročia. Posilnená integrácia trhov a prechod na variabilnejšiu výrobu elektriny si vyžadujú viac úsilia o koordináciu vnútroštátnych energetických politík so susediacimi štátmi a využitie príležitostí na cezhraničné obchodovanie s elektrinou.</p>	<p>Predpokladá sa, že potreba koordinácie vnútroštátnych regulačných činností v nadchádzajúcich rokoch ešte narastie. Energetický systém Európy prechádza najzásadnejšou zmenou za posledné desaťročia. Posilnená integrácia trhov a prechod na variabilnejšiu výrobu elektriny si vyžadujú viac úsilia o koordináciu vnútroštátnych energetických politík so susediacimi štátmi a využitie príležitostí na cezhraničné obchodovanie s elektrinou. Okrem toho je dôležité posilniť vnútroštátne regulačné orgány. Členské štáty musia zabezpečiť nezávislosť svojich vnútroštátnych regulačných orgánov, ako aj to, aby mohli svoju prácu vykonávať bez prekážok. Na to, aby mohli vnútroštátne regulačné orgány riadne vykonávať svoju činnosť, musia byť k dispozícii primerané prostriedky a musí im byť umožnené, aby sa so všetkými právami zapájali do spolupráce na úrovni EÚ.</p>

Zdôvodnenie

Treba uvítať silnejšiu koordináciu medzi členskými štátmi v oblasti energetiky. Rovnako dôležitá je však aj rola vnútroštátnych regulačných orgánov v každom členskom štáte EÚ. Treba poukázať na to, že členské štáty musia zabezpečiť nezávislosť svojich vnútroštátnych regulačných orgánov, ako aj to, aby mohli svoju prácu vykonávať bez prekážok. Okrem toho musia byť k dispozícii dostatočné prostriedky, aby vnútroštátne regulačné orgány mohli dobre vykonávať svoju prácu.

Pozmeňovací návrh 27

Článok 14

Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (prepracované znenie) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Agentúra môže za okolností jasne vymedzených Komisiou v usmerneniach prijatých podľa článku 57 [prepracovaného znenia nariadenia o elektrine podľa návrhu COM(2016) 861/2] alebo článku 23 nariadenia (ES) č. 715/2009 a v otázkach súvisiacich s účelom, na ktorý bola zriadená, byť poverená ďalšími úlohami, pričom sa dodržia obmedzenia presunu výkonných právomocí na agentúry Únie.</p>	<p>Agentúra môže za okolností jasne vymedzených Komisiou v usmerneniach prijatých podľa článku 57 [prepracovaného znenia nariadenia o elektrine podľa návrhu COM(2016) 861/2] alebo článku 23 nariadenia (ES) č. 715/2009 a v otázkach súvisiacich s účelom, na ktorý bola zriadená, byť poverená ďalšími úlohami, pričom sa dodržia obmedzenia presunu výkonných právomocí na agentúry Únie.</p> <p><i>Európska komisia by mala zabezpečiť, že Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) bude mať potrebné právomoci, aby si mohla od príslušných inštitúcií členských štátov vyžiadať informácie, ktoré potrebuje na plnenie svojich úloh.</i></p>

Zdôvodnenie

V záujme bezproblémového priebehu pracovného procesu je potrebné postarať sa o to, aby mala Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky dostatočné práva a právomoci na to, aby si mohla od príslušných inštitúcií členských štátov rýchlo vyžiadať informácie, ktoré potrebuje na plnenie úloh, ktoré jej boli uložené.

Pozmeňovací návrh 28

Článok 16 ods. 2

Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (prepracované znenie) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Agentúra každoročne zverejňuje správu s výsledkami monitorovania uvedeného v odseku 1. V tejto správe uvedie všetky prekážky dokončenia vnútorných trhov s elektrinou a zemným plynom.</p>	<p>Agentúra každoročne zverejňuje správu s výsledkami monitorovania uvedeného v odseku 1. V tejto správe uvedie všetky prekážky dokončenia vnútorných trhov s elektrinou a zemným plynom a vysloví odporúčania.</p>

Zdôvodnenie

Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky bude mať väčšiu zodpovednosť a aj viac zdrojov k dispozícii. Dostane väčšie právomoci v cezhraničných otázkach, ktoré si vyžadujú koordinovaný prístup. Preto by bolo členským štátom na ošoh, keby agentúra vo svojej správe o výsledkoch monitorovania uviedla aj všeobecné odporúčania.

Pozmeňovací návrh 29

(13)

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Na základe tejto spoločnej metodiky by ENTSO-E mala pravidelne vypracúvať a aktualizovať regionálne krízové scenáre a určovať najvýznamnejšie riziká pre jednotlivé regióny, napríklad extrémne poveternostné podmienky, prírodné katastrofy, nedostatok palív či úmyselné útoky. Pri zvažovaní rizikového scenára nedostatku plynu ako paliva by sa riziko narušenia dodávok plynu malo posudzovať na základe scenárov narušenia dodávok plynu a infraštruktúry vypracovaných Európskou sieťou prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn podľa článku 6 ods. 6 nariadenia o bezpečnosti dodávok plynu [navrhované nariadenie o bezpečnosti dodávok plynu]. Členské štáty by mali na tomto základe vytvárať a aktualizovať svoje vnútroštátne krízové scenáre v zásade každé tri roky. Tieto scenáre by mali byť základom pre plány pripravenosti na riziká. Pri určovaní rizík na vnútroštátnej úrovni by členské štáty mali opísať aj možné riziká, ktoré vidia v súvislosti s vlastníctvom infraštruktúry potrebnej pre bezpečnosť dodávok, ako aj možné opatrenia prípadne prijaté na riešenie týchto rizík (napríklad všeobecné alebo sektorové právne predpisy upravujúce preverovanie investícií, osobitné práva pre niektorých akcionárov atď.), pričom by mali takéto opatrenia zdôvodniť.</p>	<p>Na základe tejto spoločnej metodiky by ENTSO-E mala pravidelne vypracúvať a aktualizovať regionálne krízové scenáre a určovať najvýznamnejšie riziká pre jednotlivé regióny, napríklad extrémne poveternostné podmienky, prírodné katastrofy, nedostatok palív či úmyselné útoky. Pri zvažovaní rizikového scenára nedostatku plynu ako paliva by sa riziko narušenia dodávok plynu malo posudzovať na základe scenárov narušenia dodávok plynu a infraštruktúry vypracovaných Európskou sieťou prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn podľa článku 6 ods. 6 nariadenia o bezpečnosti dodávok plynu [navrhované nariadenie o bezpečnosti dodávok plynu]. Odporúča sa pri rôznych formách regionálnej spolupráce vysvetliť a preskúmať situáciu regiónu z hľadiska energetiky a zistiť príležitosti a riziká. Členské štáty by mali na základe týchto informácií vytvárať a aktualizovať svoje vnútroštátne krízové scenáre v zásade každé tri roky. Tieto scenáre by mali byť základom pre plány pripravenosti na riziká. Pri určovaní rizík na vnútroštátnej úrovni by členské štáty mali opísať aj možné riziká, ktoré vidia v súvislosti s vlastníctvom infraštruktúry potrebnej pre bezpečnosť dodávok, ako aj možné opatrenia prípadne prijaté na riešenie týchto rizík (napríklad všeobecné alebo sektorové právne predpisy upravujúce preverovanie investícií, osobitné práva pre niektorých akcionárov atď.), pričom by mali takéto opatrenia zdôvodniť.</p>

Zdôvodnenie

Je vhodné a užitočné, aby ENTSO-E pravidelne vypracúvala a aktualizovala regionálne krízové scenáre a určovala najvýznamnejšie riziká pre jednotlivé regióny, napríklad extrémne poveternostné podmienky, prírodné katastrofy, nedostatok palív či úmyselné útoky. Dôležité je však aj posilniť regionálnu spoluprácu medzi členskými štátmi. Pre členské štáty je užitočné, ak pred vypracovaním príslušných národných krízových scenárov budú mať vysvetlenú a preskúmanú situáciu na regionálnej úrovni. Takto by mohli členské štáty lepšie zistiť a pochopiť národné a regionálne opatrenia na čo možno najúčinnejšie a bezproblémové zvládanie kríz.

Pozmeňovací návrh 30

(18)

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>V záujme zabezpečenia spoločného prístupu k prevencii a riadeniu kríz by mal príslušný orgán každého členského štátu vypracovať plán pripravenosti na riziká po konzultáciách so zainteresovanými stranami. V pláne by mali byť opísané účinné, primerané a nediskriminačné opatrenia týkajúce sa všetkých určených krízových scenárov. Plány by mali zabezpečovať transparentnosť, najmä pokiaľ ide o podmienky, za ktorých možno prijať netrhové opatrenia na zmiernenie krízových situácií. Všetky plánované netrhové opatrenia by mali byť v súlade s pravidlami stanovenými v tomto nariadení.</p>	<p>V záujme zabezpečenia spoločného prístupu k prevencii a riadeniu kríz by mal príslušný orgán každého členského štátu vypracovať plán pripravenosti na riziká po konzultáciách so zainteresovanými stranami, vrátane miestnych a regionálnych samospráv, ak je to možné. V pláne by mali byť opísané účinné, primerané a nediskriminačné opatrenia týkajúce sa všetkých určených krízových scenárov. Plány by mali zabezpečovať transparentnosť, najmä pokiaľ ide o podmienky, za ktorých možno prijať netrhové opatrenia na zmiernenie krízových situácií. Všetky plánované netrhové opatrenia by mali byť v súlade s pravidlami stanovenými v tomto nariadení.</p>

Zdôvodnenie

Je dôležité, aby v každom členskom štáte existoval spoločný prístup k predchádzaniu krízam a ich riadeniu.

Preto je tu potrebná úzka spolupráca všetkých zainteresovaných strán, pričom dôraz sa kladie na bezprostrednú komunikáciu aj s regionálnymi a miestnymi samosprávami, tam, kde je to možné.

Pozmeňovací návrh 31

Článok 16 ods. 1

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Čo najskôr, najneskôr však šesť týždňov po vyhlásení krízy dodávok elektriny, dotknuté príslušné orgány po konzultácii so svojim vnútroštátnym regulačným orgánom (ak ním nie je príslušný orgán) predložia skupine pre koordináciu v oblasti elektrickej energie a Komisii hodnotiacu správu.</p>	<p>Čo najskôr, najneskôr však štyri týždne po vyhlásení krízy dodávok elektriny, dotknuté príslušné orgány po konzultácii so svojim vnútroštátnym regulačným orgánom (ak ním nie je príslušný orgán) predložia skupine pre koordináciu v oblasti elektrickej energie a Komisii hodnotiacu správu.</p>

Zdôvodnenie

Vyhlasenie krízy dodávok energie predstavuje pre členský štát aj pre celú Európsku úniu obrovskú výzvu. Preto je v takomto prípade potrebné rýchlo reagovať a rýchlo konať. Lehota štyroch týždňov navrhnutá v zmene je dostatočná na predloženie hodnotiacej správy a zaručuje zároveň rýchlejší tok informácií.

Pozmeňovací návrh 32

Článok 18

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Členské štáty a zmluvné štáty Energetického spoločenstva sa vyzývajú, aby úzko spolupracovali v procese určovania scenárov krízy dodávok elektriny a zostavovania plánov pripravenosti na riziká, aby sa neprijímali žiadne opatrenia, ktoré by ohrozili bezpečnosť dodávok v členských štátoch, zmluvných štátoch alebo v Únii.</p> <p>Zmluvné štáty Energetického spoločenstva sa preto na pozvanie Komisie môžu zapojiť do skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie v súvislosti so všetkými záležitosťami, ktoré sa ich týkajú.</p>	<p>Členské štáty a zmluvné štáty Energetického spoločenstva sa vyzývajú, aby úzko spolupracovali v procese určovania scenárov krízy dodávok elektriny a zostavovania plánov pripravenosti na riziká, aby sa neprijímali žiadne opatrenia, ktoré by ohrozili bezpečnosť dodávok v členských štátoch, zmluvných štátoch alebo v Únii. V záujme čo najefektívnejšieho riadenia sektora energetiky sa osobitne zdôrazňuje a odporúča regionálna spolupráca. Zmluvné štáty Energetického spoločenstva sa preto na pozvanie Komisie môžu zapojiť do skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie v súvislosti so všetkými záležitosťami, ktoré sa ich týkajú.</p>

Zdôvodnenie

So zreteľom na čo najúčinnější a čo najefektívnejšie riadenie kríz dodávok elektriny je dôležité poukázať na význam spolupráce členských štátov na regionálnej úrovni. Regionálna spolupráca umožňuje rýchle riešenie s nízkymi nákladmi.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Všeobecné pripomienky

1. víta balík „Čistá energia“ z dielne Európskej komisie a poukazuje na to, že jeho ťažiská – teda energetická efektívnosť a udržateľnosť budov, priemyslu a dopravy, rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, ako aj podmienky a ich rozumné vymedzenie, ktoré by umožňovalo zapojenie spotrebiteľov prostredníctvom kontroly dopytu po energii –, vytvorenie vnútorného trhu s elektrinou a stanovenie novej zodpovednosti pre distribučné systavy, prevádzkovateľov prenosových sústav a vnútroštátnych zákonodarcov prispievajú k zabezpečeniu energetickej nezávislosti, bezpečnosti zásobovania energiou, realizácii cieľov v oblasti klímy a predovšetkým pomôžu zaručiť dostupné ceny energie pre spotrebiteľov;

2. zdôrazňuje však, že existujú jasné náznaky, že súčasné ciele EÚ v rámci balíka opatrení pre oblasť energetiky a klímy do roku 2030 nebudú dostatočné na to, aby sa splnili záväzky, ktoré všetky členské štáty a EÚ na seba vzali podpísaním Parížskej dohody. Osobitne je presvedčený, že cieľ dosiahnuť 27 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov na úrovni EÚ nie je dostatočne ambicióznym a žiada preto Európsku komisiu a členské štáty, aby si stanovili vyššie ciele;

3. víta návrhy na užšiu cezhraničnú spoluprácu na regionálnej úrovni a žiada zároveň Európsku komisiu, aby načrtla možnosti, ako by sa dala takáto spolupráca podporovať tým, že by sa rozšírili práva na zapojenie sa na mikroúrovni, umožnila úzka spolupráca miestnych a regionálnych samospráv a susediacim regiónom poskytla skutočnú možnosť budovať spoločnú energetickú infraštruktúru bez ohľadu na štátne hranice;

4. vyjadruje poľutovanie nad tým, že úloha miestnych a regionálnych samospráv je v návrhoch načrtnutá len veľmi vágne, a zdôrazňuje v tejto súvislosti význam príspevku miestnych a regionálnych samospráv k dosiahnutiu cieľov v oblasti klímy. Mnoho malých aj veľkých miest v EÚ má už veľa rokov akčné plány v oblasti klímy a udržateľnej energie zamerané na získavanie tepla a energie s nízkymi emisiami CO₂, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti, ako aj na rozvoj udržateľnej dopravy;
5. zasadzuje sa za ciele Európskej komisie, a to vytvoriť pružný a trhovo orientovaný rámec, ktorý by bol hnacou silou rozvoja obnoviteľných zdrojov energie a zároveň by zabránil narušeniu trhu. a víta predovšetkým návrhy vytvoriť silnejšie stimuly pre spotrebiteľov, aby sa stali aktérmi na trhu s elektrinou. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy by v tejto oblasti mohli prispieť vytvorením energetických komunít;
6. domnieva sa, že regionálna spolupráca v rámci príprav národných plánov sa musí posilniť v tých oblastiach, ktoré majú zjavný cezhraničný vplyv. Považuje za dôležité, aby boli opatrenia pred stanovením národných plánov s dostatočným predstihom skoordinované so susednými krajinami EÚ a aby boli miestne a regionálne samosprávy zapojené do tohto postupu;
7. domnieva sa, že členské štáty by mali zintenzívniť svoje úsilie na odstránenie administratívnych prekážok, zníženie nákladov menej vyvinutých technológií s nízkymi emisiami a venovať väčšiu pozornosť plánovaniu, realizácii a podávaniu správ na národnej, regionálnej a miestnej úrovni;

Rozvoj obnoviteľných zdrojov energie a integrácia trhu

8. súhlasí s názorom, že EÚ musí väčšiu pozornosť venovať rozvoju a využívaniu technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, a konštatuje, že nové technológie poskytnú všetkým spotrebiteľom (od priemyselných podnikov po domácnosti) možnosť využívať energiu inteligentnejšie a úspornejšie a rozhodnúť sa pre čisté a energeticky účinné postupy výroby energie;
9. je presvedčený, že absencia cieľa pre energiu z obnoviteľných zdrojov v doprave v členských štátoch je veľmi závažným nedostatkom, najmä keďže dosiahnutie cieľa 10 % do roku 2020, ktorý je stanovený v súčasnej smernici, bolo hlavnou hnacou silou rozvoja biopalív. Navrhuje preto začleniť cieľ pre biopalivá (vrátane udržateľne vyrábaných konvenčných biopalív), ktorý by mohol byť na úrovni 14 %;
10. domnieva sa, že energia z obnoviteľných zdrojov môže byť konkurencieschopná, a poukazuje na to, že určité obnoviteľné zdroje energie, napríklad veterné elektrárne na pevnine, môžu konkurovať fosílnym zdrojom energie a že cena veternej energie bude aj naďalej klesať, ako sa bude inštalovať ďalší výkon veternej energie a zlepšovať technológia;
11. súhlasí s názorom, že pre inovácie v oblasti čistých zdrojov energie je potrebný bezproblémovo fungujúci vnútorný trh, ako aj spravodlivá hospodárska súťaž, ktoré novým aktérom na trhu umožnia zrealizovať inovatívne projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Zdôrazňuje však, že pre realizáciu inovatívnych projektov musia platiť rovnaké podmienky ako pre aktérov, ktorí na trhu už pôsobia;
12. konštatuje, že členské štáty pri zriaďovaní systémov podpory pre obnoviteľné zdroje energie musia prihliadať na špecifické charakteristiky jednotlivých technológií získavania energie z obnoviteľných zdrojov (napr. výška cien, riziká, možnosti poskytovania systémových služieb). To by zaručilo lepšiu nákladovú efektívnosť a dosiahnutie dlhodobého cieľa znižovania emisií CO₂;
13. domnieva sa, že Európska komisia by mala členské štáty nabádať, aby prijali vhodné opatrenia na podporu rozvoja obnoviteľných zdrojov energie. V súvislosti s vývojom technológií novej generácie obnoviteľných zdrojov energie a ochranou malých projektov, vrátane kogeneračných zariadení, ktoré sú pripojené na miestne systémy diaľkového vykurovania a chladenia, musia členské štáty prejať väčšiu pružnosť;
14. poukazuje na to, že rozvoj obnoviteľných zdrojov energie a integrácia trhu si vyžaduje značné finančné zdroje, a preto je mimoriadne dôležité považovať to za vysokú prioritu a v záujme prepojenia rôznych finančných zdrojov a dosiahnutia multiplikačného účinku sa postarať o to, aby sa na úrovni EÚ, národnej, miestnej a regionálnej úrovni vytvoril spoločný prístup;

15. žiada Európsku komisiu, aby – s prihliadnutím na platné systémy podpory v členských štátoch a so zreteľom na harmonizáciu predpisov a mobilizáciu investícií pre túto oblasť – v smernici o energii z obnoviteľných zdrojoch jasne stanovila, aký prístup treba zaujať pri systémoch podpory;

16. konštatuje, že na dosiahnutie ambiciózných cieľov je nemenej dôležité mať jasné a konkrétne informácie o možnostiach využívať finančné nástroje EÚ po roku 2020. Zdôrazňuje tiež, že sa musia využiť pokročilé spôsoby financovania, aby sa zaručilo, že hlavná časť investícií bude pochádzať zo súkromného sektora. V tejto súvislosti podotýka, že 25 % projektov, ktoré financoval Európsky fond pre strategické investície (EFIS), boli projekty v oblasti energetiky, čím tento fond do veľkej miery prispel k oživeniu sektora;

17. súhlasí s názorom, že systémy podpory pre elektrinu vyrábanú z obnoviteľných zdrojov sa ukázali ako účinný nástroj na podporu využívania tohto druhu elektriny. Zdôrazňuje však, že podľa Usmernení o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020, ktoré sa uplatňujú od 1. júla 2014, sa má vyspelá výroba energie z obnoviteľných zdrojov postupne integrovať do vnútorného trhu s elektrinou, štátna pomoc má zohľadňovať klesajúce výrobné náklady a má sa zabrániť narušeniu trhu. Poukazuje tiež na to, že externé náklady spojené s fosílnymi palivami musia byť viac transparentné;

18. súhlasí v zásade s otvorením systémov podpory pre projekty v iných členských štátoch, odporúča však, aby členské štáty pozorne preskúmali možnosti otvorenia trhu s cieľom vyhnúť sa tomu, aby tento záväzok viedol k zníženiu miestnej výroby v dôsledku väčšej finančnej kapacity iných členských štátov zapojených do rozdelenia prostriedkov podpory. Domnieva sa preto, že prednosť by mali mať systémy podpory založené na cezhraničnej spolupráci a osobitná pozornosť by sa mala venovať prepojeniu;

Vnútorný trh s elektrinou a riadenie rizika

19. zdôrazňuje, že integrovaný trh s elektrinou je najlepším prostriedkom na zaručenie dostupných cien energie a bezpečnosti dodávok, pričom zároveň umožní hospodárnu integráciu a rozvoj výroby väčšieho objemu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Víta preto návrhy Európskej komisie týkajúce sa takej podoby trhu s elektrinou, ktorá by podporovala zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, zlepšila riadenie dopytu, vytvorila integrovaný trh s energiou na regionálnej úrovni a posilnila postavenie spotrebiteľov;

20. zdôrazňuje, že v mnohých členských štátoch sa ceny elektriny neriadia dopytom a ponukou, ale ich regulujú verejné orgány. To môže brzdiť hospodársku súťaž a brániť mobilizácii investícií, ako aj vstupu nových dodávateľov na trh a musí byť vždy riadne odôvodnené s ohľadom na špecifické politické zámery, ako napríklad ochrana najzraniteľnejších spotrebiteľov. Výbor regiónov preto podporuje navrhovanú liberalizáciu trhu a obmedzenie štátnych zásahov s cieľom znížiť ceny pre spotrebiteľov, poukazuje však na to, že deregulácia cien energie v členských štátoch by mala prebehnúť postupne a s ohľadom na osobitnú povahu dodávok energie ako služby všeobecného záujmu;

21. súhlasí s názorom, že miestne energetické komunity môžu byť účinným prostriedkom pre riadenie energie na miestnej úrovni. Žiada Komisiu, aby vytvorila technické a finančné nástroje, ktoré miestnym a regionálnym samosprávam umožnia výrazne tieto komunity podporovať;

22. súhlasí s názorom, že členské štáty musia na predchádzanie rizikovým situáciám vypracovať plány pripravenosti na riziká, a zdôrazňuje, že regionálna spolupráca má veľký význam pre efektívne riadenie sektora energetiky. Zároveň sa domnieva, že miestne a regionálne samosprávy musia byť pri príprave týchto plánov konzultované;

23. zdôrazňuje, že boj proti energetickej chudobe si vyžaduje spoločnú definíciu tohto problému na úrovni EÚ, zber a výmenu príslušných údajov v spolupráci rôznych úrovní verejnej správy a súbor cielených politík a opatrení, ktoré majú najzraniteľnejším spotrebiteľom energie pomôcť zúčastniť sa na trhu a zmierniť záťaž vysokých cien energie;

Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER)

24. víta skutočnosť, že sa podrobne preskúmava právny rámec, a že sa teda zohľadňujú nielen jednotlivé prvky trhu s energiou, ale aj ich vzájomné prepojenie, vzájomné ovplyvňovanie sa účastníkov zapojených do dosahovania týchto cieľov a rozdelenie právomocí. Treba uvítať, že ACER bude mať väčšiu váhu pri vypracúvaní a zavádzaní sieťových predpisov do praxe. Zdôrazňuje však, že Európska komisia musí zabezpečiť, aby mala ACER potrebné právomoci na to, aby si mohla od dôležitých inštitúcií v členských štátoch vyžiadať informácie a plniť aj ďalšie koordinačné úlohy;

25. poukazuje na to, že regulačné opatrenia ACER v súlade so zásadou proporcionality nenahrádzajú vnútroštátne rozhodnutia. Odporúča tiež, aby boli posilnené vnútroštátne regulačné orgány. Členské štáty musia zabezpečiť nezávislosť svojich vnútroštátnych regulačných orgánov, ako aj to, aby mohli svoju prácu vykonávať bez prekážok. Na to, aby mohli vnútroštátne regulačné orgány riadne vykonávať svoju činnosť, musia byť k dispozícii primerané prostriedky a musí im byť umožnené, aby sa so všetkými právami zapájali do spolupráce na úrovni EÚ;

Spotrebiteľia a význam osvetly a informácií

26. víta návrh Európskej komisie zreformovať trh s energiou a zabezpečiť väčší vplyv spotrebiteľom, aby sa stali rovnoprávnymi účastníkmi na trhu. Podporuje návrh Komisie žiadať zavedenie inteligentných meračov, na základe dobrovoľnosti a v súlade so zásadou ochrany osobných údajov, aby spotrebiteľia dostávali ľahko pochopiteľné vyúčtovania a mohli ľahšie zmeniť svojho dodávateľa elektriny;

27. poukazuje na to, že je potrebný ďalší výskum a užšia spolupráca so zástupcami miestnych samospráv na lepšie pochopenie motívov, ktoré vedú spotrebiteľov k zapojeniu sa do trhu s elektrinou. Lepšie pochopenie faktorov, ktoré spôsobujú zmenu správania spotrebiteľov, môže poskytnúť dôležité informácie o tom, ako by sa dali spotrebiteľia nabádať na to, aby konali ako silní a zodpovední aktéri na trhu s elektrinou;

28. poukazuje na to, že podľa štúdií sa spotrebiteľia sťažujú na nedostatok transparentnosti na trhoch s elektrinou, čo oslabuje ich schopnosť profitovať z hospodárskej súťaže a aktívne pôsobiť na trhoch. Spotrebiteľia majú pocit, že nie sú dostatočne informovaní o alternatívnych dodávateľoch a možnostiach rozhodovania sa. Zdôrazňuje preto, že je potrebné vyriešiť problémy súvisiace s ochranou súkromia a bezpečnosťou údajov zákazníkov, a vyzýva Európsku komisiu, aby predložila technické návrhy, ako by sa dali zabezpečiť bezpečnostné normy vysokej kvality;

29. zdôrazňuje význam miestnych a regionálnych orgánov pri podpore vytvárania energetických komunit. Konštatuje, že zástupcovia miestnych samospráv môžu poskytnúť podporu v nasledujúcich oblastiach: rozvoj kapacít, podpora v prístupe k finančným prostriedkom, školenia, výmena pozitívnych skúseností, poskytnutie technickej pomoci a podpora partnerstiev;

30. zdôrazňuje význam osvetových opatrení, ktoré motivujú spotrebiteľov, aby sa stali aktívnymi aktérmi v sektore energetiky. V tejto súvislosti je dôležitá aj úloha Výboru regiónov a je potrebné ju podporovať, keďže výbor by mohol výraznou mierou prispieť k informovanosti, šíreniu nápadov v miestnych komunitách, ako aj k výmene osvedčených postupov;

Úloha miestnych a regionálnych samospráv

31. poukazuje na to, že miestne a regionálne orgány zohrávajú dôležitú úlohu v sektore energetiky: miestne a regionálne samosprávy môžu svojím konaním ovplyvňovať rozvoj energetickej infraštruktúry a fungovanie trhu, organizujú poskytovanie služieb, sú zodpovedné za územné plánovanie a využívanie pôdy, za pouličné osvetlenie, poskytovanie dopravných služieb, ako aj za riadenie priestoru vymedzeného na bývanie, rozhodujú o udelení povolení a organizujú osvetu a informačné kampane pre obyvateľov. Samosprávy navyše disponujú významným objemom rozpočtových prostriedkov, ktoré sú určené na verejné obstarávanie energeticky náročných výrobkov a služieb. V mnohých prípadoch sú miestne a regionálne orgány aj výrobcami energie;

32. poukazuje na to, že sa miestne a regionálne orgány sa v návrhoch Komisie nespomínajú ako kľúčoví aktéri v sektore energetiky, a nalieha na Európsku komisiu, aby s nimi pri vykonávaní ďalších opatrení v tejto oblasti počítala ako s rovnocennými partnermi ústrednej úrovne;

33. konštatuje, že miestne a regionálne orgány môžu prispieť k propagovaniu používania obnoviteľných zdrojov energie a zlepšeniu energetickej efektívnosti na miestnej a regionálnej úrovni, napríklad stanovením ambiciózných cieľov a akčných plánov, zjednodušením administratívnych postupov a pravidiel alebo poskytovaním finančnej podpory, ako aj prostredníctvom vzdelávacieho systému. Zdôrazňuje, že Dohovor primátorov a starostov už podpísalo viac ako 6 600 miest a že by sa mali nabádať ďalšie, aby sa dobrovoľne pripojili k tejto alebo podobným medzinárodným iniciatívam;

34. domnieva sa, že budúce špecifické opatrenia by mali byť predmetom konzultácií s miestnymi a regionálnymi orgánmi vzhľadom na úlohu, ktorú tieto orgány zohrávajú pri plánovaní infraštruktúry, získavaní investorov a informovaní spotrebiteľov a konzultáciách s nimi;

35. ponúka miestnym a regionálnym orgánom pomoc pri nadväzovaní kontaktov s príslušnými expertmi, aby tak zlepšili svoje schopnosti a mohli lepšie koordinovať spoločné postupy;

Subsidiarita a proporcionalita

36. poukazuje na to, že niektoré národné parlamenty vyjadrili obavy, pokiaľ ide o návrh Európskej komisie, a to v súvislosti s otázkou dodržania zásady subsidiarity. Miestne a regionálne samosprávy nesú veľkú zodpovednosť za účinné uplatňovanie predpisov EÚ. Domnieva sa preto tiež, že by mohlo byť potrebné podrobnejšie preskúmať, či boli dodržané zásady subsidiarity a proporcionality.

V Bruseli 13. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Riadenie energetickej únie a čistá energia

(2017/C 342/13)

Spravodajca:	Bruno Hranić (HR/ELS), starosta obce Vidovec
Referenčné dokumenty:	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o riadení energetickej únie, COM(2016) 759 final Oznámenie – Čistá energia pre všetkých Európanov, COM(2016) 860 final Oznámenie – Urýchlenie inovácií v oblasti čistej energie, COM(2016) 763 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	(1) Cieľom tohto nariadenia je vytvoriť nevyhnutné partnerstvá medzi EÚ, členskými štátmi – jednotlivými i zoskupenými do makroregionálnych partnerstiev – a orgánmi správy na vnútroštátnej úrovni, aby spoločne postupovali vpred v energetickej transformácii. Tieto rôzne úrovne musia spolupracovať v duchu solidarity a dôvery, aby dosiahli vzájomný úžitok.

Zdôvodnenie

V nariadení by sa malo hneď na úvod stanoviť, že je potrebná spolupráca všetkých úrovní správy. Návrh vychádza z podobnej myšlienky v návrhu správy Európskeho parlamentu PE 604.777 (pozmeňovací návrh 2).

Pozmeňovací návrh 2

Návrh nariadenia

Článok 9 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. Komisia <i>môže pre členské štáty vydať odporúčania</i> k návrhom plánov v súlade s článkom 28. <i>V týchto odporúčaníach sa stanovujú najmä:</i>	Návrhy integrovaných národných plánov v oblasti energetiky a klímy
a) <i>úroveň ambície</i> zámerov, cieľov a príspevkov na kolektívne dosiahnutie zámerov energetickej únie <i>a najmä cieľov Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti do roku 2030;</i>	2. Komisia <i>posúdi návrhy integrovaných národných energetických a klimatických plánov a vydá odporúčania pre jednotlivé krajiny</i> k návrhom plánov v súlade s článkom 28 <i>s cieľom:</i> a) <i>prispieť k dosiahnutiu</i> zámerov, cieľov a príspevkov energetickej únie;

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>b) politiky a opatrenia týkajúce sa zámerov na úrovni členských štátov a únie, ako aj iných politík a opatrení s potenciálnym cezhraničným významom;</p> <p>c) interakcia a konzistentnosť existujúcich (vykonávaných a prijatých) a plánovaných politík a opatrení zahrnutých v integrovaných národných plánoch v oblasti energetiky a klímy v rámci jedného rozmeru i rôznych rozmerov energetickej únie.</p>	<p>b) zaistiť, aby politiky a opatrenia týkajúce sa akčných plánov členských štátov, ako aj iné politiky a opatrenia, a to najmä tie s potenciálnym cezhraničným významom zodpovedali svojmu účelu;</p> <p>c) podporovať interakciu a konzistentnosť existujúcich (vykonávaných a prijatých) a plánovaných politík a opatrení zahrnutých v integrovaných národných plánoch v oblasti energetiky a klímy v rámci jedného rozmeru i rôznych rozmerov energetickej únie.</p> <p>d) požadovať, aby členské štáty zohľadnili miestne a regionálne úlohy a úspechy v rámci iniciatív, ako je napríklad Dohovor primátorov a starostov; rozvíjali mechanizmy, ktorých cieľom je zohľadniť prínos všetkých príslušných úrovní verejnej správy s integrovanými národnými plánmi členských štátov v oblasti energetiky a klímy.</p>

Zdôvodnenie

Je veľmi dôležité zaistiť jednotnosť a vzájomnú doplnkovosť akčných plánov jednotlivých členských štátov a politiky na úrovni EÚ, aby sa podporilo zapojenie miestnych a regionálnych samospráv a ich príspevok. Návrh vychádza z podobnej myšlienky uvedenej v návrhu správy Európskeho parlamentu PE 604.777 (pozmeňovacie návrhy 97 – 100).

Pozmeňovací návrh 3

Návrh nariadenia

Článok 10

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Bez toho, aby boli dotknuté iné požiadavky práva Únie, členské štáty zabezpečia, aby sa verejnosti včas poskytlí reálne možnosti zúčastňovať na príprave návrhov plánov uvedených v článku 9 tohto nariadenia a k návrhom svojich integrovaných národných plánov v oblasti energetiky a klímy, ktoré predkladajú Komisii, pripoja zhrnutie názorov verejnosti. Pokiaľ sa uplatňujú ustanovenia smernice 2001/42/ES, vychádza sa z toho, že konzultácie uskutočnené v súlade s uvedenou smernicou spĺňajú aj povinnosť týkajúcu sa verejných konzultácií podľa tohto nariadenia.</p>	<p>Verejná konzultácia</p> <p>Bez toho, aby boli dotknuté iné požiadavky práva Únie, členské štáty zabezpečia, aby sa verejnosti včas poskytlí reálne možnosti zúčastňovať na príprave návrhov plánov uvedených v článku 9 tohto nariadenia a k návrhom svojich integrovaných národných plánov v oblasti energetiky a klímy, ktoré predkladajú Komisii, pripoja zhrnutie názorov verejnosti. Pokiaľ sa uplatňujú ustanovenia smernice 2001/42/ES, vychádza sa z toho, že konzultácie uskutočnené v súlade s uvedenou smernicou spĺňajú aj povinnosť týkajúcu sa verejných konzultácií podľa tohto nariadenia.</p> <p>Vzhľadom na politicky uznanú úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri realizácii politiky v oblasti udržateľných zdrojov energie a berúc do úvahy cieľ Európskej komisie zaistiť lepšiu reguláciu sú národné orgány povinné do plánovania a monitorovania zapojiť miestne a regionálne orgány v súlade s rámcom ústavných a politických dohovorov jednotlivých členských štátov.</p>

Zdôvodnenie

Účinná koordinácia medzi národnými a miestnymi a regionálnymi orgánmi pri plánovaní, vykonávaní a podávaní správ v oblasti energetickej politiky a politiky v oblasti klímy môže pomôcť vyhnúť sa zbytočnému administratívne zaťaženiu a plniť požiadavky lepšej regulácie.

Pozmeňovací návrh 4**Návrh nariadenia**

Za článok 10 vložiť nový článok

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>Mnohoúrovňová platforma pre dialóg o energetike</p> <p>1. Členské štáty by mali v duchu partnerstva viesť trvalý dialóg o energetike s cieľom podporiť aktívne zapojenie miestnych a regionálnych samospráv, organizácií občianskej spoločnosti, podnikateľskej sféry, investorov a akýchkoľvek ďalších dôležitých zainteresovaných subjektov, ako aj širokej verejnosti do riadenia energetickej transformácie a riešenia problému energetickej chudoby.</p> <p>2. V rámci tohto energetického dialógu členské štáty predložia rôzne možnosti a scenáre, ktoré zvažujú v súvislosti so svojimi krátkodobými, strednodobými a dlhodobými politikami v oblasti energetiky a klímy, ako aj analýzu prínosov a nákladov pre každú z týchto možností.</p> <p>3. Členské štáty zaistia, že dialóg o energetike bude mať k dispozícii primerané ľudské a finančné zdroje, a spolu s Európskou komisiou podporia výmeny medzi rôznymi dialógmi o energetike.</p>

Zdôvodnenie

Pri takej dôležitej téme, ako je transformácia energetiky, je nevyhnutné vytvoriť štruktúry, ktoré zaistia neustály dialóg zo všetkými zúčastnenými stranami, aby sa preskúmali rôzne možnosti a scenáre a pripravili spoločné riešenia. Návrh vychádza z podobnej myšlienky v návrhu správy EPPE 604.777.

Pozmeňovací návrh 5**Návrh nariadenia**

Článok 18 písm. b)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Členské štáty zahrnú do integrovanej národnej správy o pokroku v oblasti energetiky a klímy informácie o:</p> <p>b) vykonávaní týchto trajektórií a zámerov:</p> <p>1. vykonávané, prijaté a plánované politiky a opatrenia na dosiahnutie vnútroštátneho príspevku k záväznému cieľu na úrovni Únie do roku 2030 týkajúcemu sa energie z obnoviteľných zdrojov, ako sa uvádza v článku 4 písm. a) ods. 2 bod i) vrátane opatrení špecifických pre jednotlivé sektory a technológie s osobitným preskúmaním vykonávania opatrení stanovených v článkoch 23, 24 a 25 [prepracovaného znenia smernice 2009/28/ES podľa návrhu COM(2016) 767];</p>	<p>Členské štáty zahrnú do integrovanej národnej správy o pokroku v oblasti energetiky a klímy informácie o:</p> <p>b) vykonávaní týchto trajektórií a zámerov:</p> <p>1. vykonávané, prijaté a plánované politiky a opatrenia na dosiahnutie vnútroštátneho príspevku k záväznému cieľu na úrovni Únie do roku 2030 týkajúcemu sa energie z obnoviteľných zdrojov, ako sa uvádza v článku 4 písm. a) ods. 2 bod i) vrátane opatrení špecifických pre jednotlivé sektory a technológie s osobitným preskúmaním vykonávania opatrení stanovených v článkoch 23, 24 a 25 [prepracovaného znenia smernice 2009/28/ES podľa návrhu COM(2016) 767];</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. osobitné opatrenia regionálnej spolupráce;</p> <p>3. bez toho, aby boli dotknuté články 4, 107 a 108: ZFEÚ, osobitné opatrenia na poskytovanie finančnej podpory vrátane podpory zo zdrojov Únie a využívania fondov Únie na podporu využívania energie z obnoviteľných zdrojov v sektoroch elektrickej energie, vykurovania a chladenia a dopravy;</p> <p>4. osobitné opatrenia na splnenie požiadaviek článkov 15, 16, 17, 18, 21 a 22 [prepracovaného znenia smernice 2009/28/ES podľa návrhu COM(2016) 767];</p> <p>5. opatrenia na podporu využívania energie z biomasy, najmä nových zdrojov biomasy s ohľadom na dostupnosť biomasy (domáci potenciál aj dovoz z tretích krajín) a iného využitia biomasy (sektory súvisiace s poľnohospodárstvom a lesníctvom), ako aj opatrenia na udržateľnosť vyrábanej a používanej biomasy;</p> <p>c) ako je stanovené v prílohe VII časti 1.</p>	<p>2. osobitné opatrenia regionálnej spolupráce;</p> <p>3. bez toho, aby boli dotknuté články 4, 107 a 108: ZFEÚ, osobitné opatrenia na poskytovanie finančnej podpory vrátane podpory zo zdrojov Únie a využívania fondov Únie na podporu využívania energie z obnoviteľných zdrojov v sektoroch elektrickej energie, vykurovania a chladenia a dopravy;</p> <p>4. osobitné opatrenia na splnenie požiadaviek článkov 15, 16, 17, 18, 21 a 22 [prepracovaného znenia smernice 2009/28/ES podľa návrhu COM(2016) 767];</p> <p>5. opatrenia na podporu využívania energie z biomasy, najmä nových zdrojov biomasy s ohľadom na dostupnosť biomasy (domáci potenciál aj dovoz z tretích krajín) a iného využitia biomasy (sektory súvisiace s poľnohospodárstvom a lesníctvom), ako aj opatrenia na udržateľnosť vyrábanej a používanej biomasy;</p> <p>6. pokrok pri zvyšovaní úrovne využívania energie z obnoviteľných zdrojov pri poskytovaní vykurovania a chladenia bez toho, aby miestne a regionálne orgány alebo koneční spotrebiteľia boli neprimerane administratívne zaťažovaní;</p> <p>c) ako je stanovené v prílohe VII časti 1.</p>

Zdôvodnenie

Odvetvie vykurovania a chladenia má značný nevyužitý potenciál na zníženie emisií skleníkových plynov a zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energie a jej výroby z nich. Pozri stanovisko Výboru regiónov „Stratégia EÚ pre vykurovanie a chladenie“. Pokiaľ ide o smernicu o obnoviteľných zdrojoch energie, treba sa v úzkej spolupráci medzi celoštátnou a miestnou a regionálnou úrovňou správy snažiť dosiahnuť záväzný cieľ zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov v odvetví vykurovania a chladenia o 1 % ročne ako konkrétny a účinný príspevok k dosiahnutiu celkového cieľa EÚ v oblasti využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo výške 27 % do roku 2030.

Pozmeňovací návrh 6

Návrh nariadenia

Článok 37

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Komisii pomáha Výbor pre energetickú úniu. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011 a pracuje v príslušných sektorových zloženiach relevantných pre toto nariadenie.</p>	<p>Výbor pre energetickú úniu</p> <p>1. Komisii pomáha Výbor pre energetickú úniu. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011 a pracuje v príslušných sektorových zloženiach relevantných pre toto nariadenie.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. Tento výbor nahrádza výbor zriadený článkom 8 rozhodnutia 93/389/EHS, článkom 9 rozhodnutia 280/2004/ES a článkom 26 nariadenia (EÚ) č. 525/2013. Odkazy na výbor zriadený podľa uvedených právnych aktov sa považujú za odkazy na výbor zriadený týmto nariadením.</p> <p>3. Ak sa odkazuje na tento článok, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.</p>	<p>2. Tento výbor nahrádza výbor zriadený článkom 8 rozhodnutia 93/389/EHS, článkom 9 rozhodnutia 280/2004/ES a článkom 26 nariadenia (EÚ) č. 525/2013. Odkazy na výbor zriadený podľa uvedených právnych aktov sa považujú za odkazy na výbor zriadený týmto nariadením.</p> <p>3. Ak sa odkazuje na tento článok, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.</p> <p>4. Členom výboru bude zástupca, ktorého vymenuje Výbor regiónov, aby na inštitucionálnej úrovni v celej EÚ zastupoval miestne a regionálne orgány.</p>

Zdôvodnenie

Vysokí politickí predstavitelia Európskej únie a Európskeho parlamentu opakovane uznali kľúčovú úlohu miestnych a regionálnych orgánov v rámci politiky energetickej únie.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Hlavné zámery a cieľové skupiny

1. opakuje svoju výzvu na dosiahnutie ambiciózných cieľov v oblasti energetickej účinnosti na úrovni EÚ 40 % do roku 2030;
2. podporuje tri hlavné ciele stanovené v balíku opatrení Čistá energia pre všetkých Európanov: 1) posunúť energetickú účinnosť na prvé miesto, 2) dosiahnuť svetové prvenstvo v oblasti obnoviteľných zdrojov a 3) poskytnúť spotrebiteľom spravodlivé podmienky; zároveň však vyjadruje poľutovanie nad tým, že tieto ciele nie sú plne vykonateľné v rámci príslušných právnych predpisov a nelegislatívnych iniciatív a že sa nekladie dostatočný dôraz na zníženie faktora závislosti na dovoze, ktorý odráža podiel všetkých čistých domácich zdrojov energie (obnoviteľných i konvenčných) v energetickom mixe;
3. v tejto súvislosti vyzýva Európsku komisiu, aby zaviedla energetickú účinnosť hlavne tým, že ju označí za prioritu v oblasti infraštruktúry a zabezpečí, aby sa verejné dotácie a mechanizmy finančnej podpory v prospech energetickej účinnosti chápali ako kapitálové výdavky, čím by sa zlepšila bezpečnosť a istota tohto systému energetickej účinnosti. Tým by sa stanovila jasná politika ochrany rozpočtu a zvýšenia konkurencieschopnosti Európy;
4. víta návrhy zavedenia regulačného rámca pre riadenie energetickej únie, ktorý zjednoduší a zjednotí existujúce plánovanie, podávanie správ a monitorovanie záväzkov v oblasti energetiky a klímy, a vyzýva členské štáty a Komisiu, aby užšie zapájali miestne a regionálne orgány do tohto politického procesu riadenia;

Energetická účinnosť a obnoviteľné zdroje energie sú vo veľkej miere závislé od decentralizovanej spolupráce

5. zdôrazňuje a vyzdvihuje významnú úlohu miestnych a regionálnych samospráv pri poskytovaní strategického riadenia na úrovni čo najbližšie k spotrebiteľom pri riadení decentralizovanej výroby energie, podpore primeraných investičných podmienok, ako aj prepojenie politik v oblasti energetiky a klímy s politikami v oblasti bývania, energetickej chudoby, dopravy, hospodárskeho rozvoja, využívania pôdy a územného plánovania;
6. poukazuje na vedúcu úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri vykonávaní energetických politik, určovaní nástrojov na financovanie energetických projektov, najmä tých, ktoré investujú do energie z obnoviteľných zdrojov, a pri propagácii udržateľných modelov spotreby energie a osvedčených postupov medzi spotrebiteľmi;

7. poukazuje na to, že neuznanie vedúcej úlohy miestnych a regionálnych orgánov pri vykonávaní energetických politík v energetickej únii ohrozuje plnenie stanovených európskych a štátnych cieľov v oblasti energetiky a klímy;
8. poukazuje na to, že proces vypracovania národných plánov v oblasti energetiky a klímy by sa mal vyznačovať transparentnosťou a zodpovednosťou, aby miestni aktéri, podniky a iné zainteresované strany vedeli, čo môžu očakávať od vlád členských štátov, a najmä akým spôsobom zabezpečiť splnenie záväzkov a aké opatrenia sa prijímú v prípade, že sa ukáže, že národné plány nie sú dostatočné na plnenie cieľov na úrovni EÚ;
9. víta, že Európska komisia uznáva, že prechod na čistú energiu sa neuskutoční bez zásahu viacerých zainteresovaných strán z občianskej spoločnosti, ako aj na regionálnej a miestnej úrovni, a preto vyzýva členské štáty, aby riadne zapojili mestá a regióny do diskusie o energetickej transformácii, a to najmä v kontexte integrovaných národných plánov v oblasti energetiky a klímy, aby mohli primerane reagovať na potreby jednotlivých oblastí;
10. sa však domnieva, že bez ohľadu na rôzne ústavné usporiadanie každého členského štátu Európskej únie neexistuje v návrhoch riadenia žiadny konkrétny odkaz na inštitucionálnu úlohu miestnej a regionálnej úrovne, nehovoriac o iných zainteresovaných stranách, okrem všeobecných podmienok stanovených v článku 10 o verejných konzultáciách, aby v členskom štáte „verejná mala možnosť účinne sa zúčastniť na vypracúvaní plánov“;
11. navrhuje zvážiť ďalšie reformy uplatňovania pravidiel EÚ o štátnej pomoci v oblasti energetiky, aby sa podporila činnosť na úrovni miest, najmä stanovením konkrétnych usmernení pre činnosť na úrovni miest s cieľom zjednodušiť existujúci rámec a umožniť prijímať osobitné výnimky na energetické projekty dodatočných stavebných úprav v mestských a sociálnych bytoch, a tak bojovať proti energetickej chudobe. Preto je nevyhnutné zabezpečiť, aby v budúcom rámci, ktorý nadobudne účinnosť v roku 2020, boli odolnosť miest a energetická transformácia vymedzené ako prioritá;
12. vyzýva Komisiu a národné vlády, aby zlepšili spoluprácu s miestnymi a regionálnymi aktérmi, hlavne ich miestnymi a regionálnymi energetickými agentúrami pri formovaní budúcich plánov v oblasti energetiky a klímy na národnej úrovni a tým prešli z politiky činnosti niekoľkých na politiku činnosti všetkých;
13. zdôrazňuje, že mnohé úspešné projekty využívania energie z obnoviteľných zdrojov sa začínajú a rozvíjajú na úrovni miestnej komunity v spolupráci s malými a strednými podnikmi, mimovládny a spoločenskými organizáciami prostredníctvom investícií jednotlivcov do obnoviteľných zdrojov elektrickej a tepelnej energie;
14. poukazuje na to, že veľký počet ďalších kľúčových aktérov v oblasti energetickej účinnosti a energie z obnoviteľných zdrojov pôsobí na miestnej úrovni, vrátane malých a stredných podnikov, mimovládnych organizácií a sociálnych organizácií;
15. zdôrazňuje potrebu začlenenia miestnych aktérov do podpory národných vlád pri tvorbe projektov v rámci EFSI zameraných na budúcnosť, ktorými sa prispieva k dosahovaniu európskych cieľov v oblasti klímy a energetiky. Novozaložené Európske centrum investičného poradenstva by malo zabezpečiť urýchlený postup poskytovania podpory mestám, ktoré sa zaviazali rozvíjať projekty s nízkymi emisiami oxidu uhličitého;
16. vyzýva na prijatie ďalších cieľových programov technickej pomoci, ako je JASPERS a ELENA Európskej investičnej banky, potrebných na poskytovanie podpory mestám a regiónom pri zabezpečovaní investícií do vykonávania ambiciózných investičných projektov, a to prostredníctvom podpory rozvoja veľkých investičných projektov a zjednocovania malých a širokozáberových projektov s nízkymi emisiami oxidu uhličitého;

Zjednodušenie a integrácia plánovania a podávania správ musia byť založené na existujúcich miestnych a regionálnych plánoch

17. zdôrazňuje, že cieľom riadenia energetického spoločenstva EÚ by malo byť „zjednodušenie a integrácia“ plánovania v praxi a že monitorovanie a predkladanie správ v tejto súvislosti zahŕňa vytváranie účinných väzieb s existujúcimi iniciatívami;

18. zdôrazňuje potrebu nastolenia účinnej koordinácie medzi národnou úrovňou a miestnou a regionálnou úrovňou prostredníctvom plánovania, procesu vykonávania a podávania správ v oblasti klimateckej a energetickej politiky. Mohlo by to pomôcť vyhnúť sa zbytočnej administratívnej záťaži a reagovať na požiadavky lepšej regulácie;

19. zdôrazňuje, že orgány miestnej a regionálnej samosprávy majú v prvom rade pôsobiť v oblasti zmiernenia zmien klímy a prispôsobovania týmto zmenám a že mnohé z nich už vypracovali stratégie, akčné plány a postupy monitorovania, napríklad (ale nie výlučne) v rámci, ktorý je vymedzený iniciatívou Dohovor primátorov a starostov a ktorý obsahuje vyše 5 679 akčných plánov energetickej udržateľného rozvoja miest;

20. zdôrazňuje účinné prepojenie národných plánov a cieľov s cieľmi na miestnej a regionálnej úrovni, ktoré musia založené na realistických a dohodnutých príspevkoch rôznych regiónov a odvetví;

21. zdôrazňuje, že účasť neznamená len konzultovanie, ale aj aktívnu úlohu pri iniciovaní a navrhovaní konkrétnych opatrení;

Ak má byť riadenie energetickej únie účinné, musí byť viacúrovňové

22. vyjadruje poľutovanie nad tým, že súčasné odporúčania pre riadenie energetickej únie nezahŕňajú dostatočne jasnú koncepciu viacúrovňového riadenia, a preto žiada vlády členských štátov, aby zriadili platformy pre dialóg o energetike s cieľom zabezpečiť spoluprácu všetkých úrovní vlády a správy a všetkých relevantných zainteresovaných subjektov pri vytváraní národných klimatických plánov, ich monitorovaní a predkladaní správ o nich, ako aj pri organizovaní výmen medzi jednotlivými národnými energetickými dialógmi s pomocou Európskej komisie, aby sa zaistila jednotnosť a riešili cezhraničné problémy.

23. poukazuje na to, že účinné viacúrovňové riadenie má viacero výhod. Zapájanie občanov a priemyslu v rámci spoločnej zodpovednosti za činnosti súvisiace so zmenou klímy zvyšuje mieru ich zodpovednosti za tento proces a vytvára väčšie vyhliadky na úspech, pretože čím je riadenie viditeľnejšie, tým je vyšší pocit zodpovednosti medzi občanmi;

24. zdôrazňuje, že článok 11 (o regionálnej spolupráci) návrhu sa vzťahuje len na spoluprácu medzi členskými štátmi, a nie na spoluprácu medzi vnútroštátnymi úrovňami správy v rámci členských štátov alebo vnútroštátnymi úrovňami správy rôznych členských štátov. Vyzýva členské štáty a Európsku komisiu, aby zabezpečili aj vhodnú podporu spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi, hlavne cezhraničnej, a to s cieľom koordinovať činnosti na splnenie integrovaných národných plánov v oblasti klímy a energetiky;

25. vyzýva Európsku komisiu, aby do dokumentov určených pre národné vlády, ktoré obsahujú usmernenia o predkladaní správ o národných energetických politikách a jeho plánovaní, začlenila aj kapitolu o viacúrovňovom partnerstve;

Zapojenie spotrebiteľov si vyžaduje tak skutočných iniciátorov/nositeľov smerníc, ako aj účinnú podporu

26. opätovne vyzýva EÚ a členské štáty, aby zaviedli regulačné rámce, ktoré by boli prínosné tak pre spotrebiteľov, ako aj výrobcov-spotrebiteľov a ostatných dodávateľov energie, ktorí aktívne pôsobia na maloobchodnom energetickom trhu. Zdôrazňuje tiež, že decentralizovaná výroba a samovýroba energie z obnoviteľných zdrojov má množstvo prínosov pre energetickú sústavu (menšia potreba prenosovej infraštruktúry a jej údržby, väčšia odolnosť a pružnosť) a že tieto prínosy by sa mali odrážať v spravodlivej cene za prebytkovú energiu z takejto výroby dodávanú do energetickej sústavy. Preto nabáda členské štáty, aby na riešenie tejto problematiky vyvinuli inovatívne systémy oceňovania alebo pokračovali v používaní takýchto systémov;

27. zdôrazňuje, že potrebné sú odborné, riadne informujúce poradenské služby, ktoré budú dostupné v primeranej forme na nejakom komunikačnom prostriedku alebo priamo na mieste cieľovej skupiny a budú zahŕňať technické, finančné a praktické aspekty využívania technológií s nízkymi emisiami oxidu uhličitého;

28. zdôrazňuje, že politiky hospodárenia s energiou by mali spotrebiteľom umožniť regulovať vlastnú spotrebu energie, aby sa mohli aktívne podieľať na trhu a využívať účinné a primerané mechanizmy ochrany spotrebiteľov, čo má osobitný význam v boji proti energetickej chudobe, a preto žiada, aby sa na úrovni EÚ vypracovala spoločná definícia energetickej

chudoby a súbor konkrétnych politických návrhov zameraných na najzraniteľnejších spotrebiteľov, ktorý by ich chránil pred neoprávneným odpojením, uprednostňoval opatrenia v oblasti energetickej účinnosti v ich prospech a pripravoval na nich ciele informácie;

Podpora energetických inovácií pri prechode na hospodárstvo s nízkymi emisiami oxidu uhličitého

29. víta dôraz, ktorý sa v oznámení Komisie COM(2016) 763 o urýchlení inovácií v oblasti čistej energie kladie na dve hlavné politické priority: budovanie odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy a oživenie tvorby pracovných miest, rastu a investícií;

30. žiada vytvoriť priaznivé podnikateľské, inovačné a investičné prostredie a postupy s cieľovými signálmi, politikami, normami a predpismi podporovanými finančnými nástrojmi, ktoré využívajú verejné prostriedky s cieľom umožniť súkromné investovanie (a v prípade potreby aj pomoc na zmiernenie rizík);

31. zdôrazňuje význam tvorby energetickej politiky v úzkej súčinnosti s výskumnou a inovačnou politikou Európskej únie. Zdôrazňuje, že inovácie v oblasti obnoviteľných zdrojov, ekologickej mobility, modernizácie existujúcej energetickej infraštruktúry, budovania sofistikovaných elektrární, zachytávania oxidu uhličitého a akumulácie energie sa musia podporovať na miestnej úrovni; preto vyzýva Komisiu, aby hlavne zaistila lepšiu podporu inovačných projektov, ktoré by najodľahlejšie regióny mohli premeniť na laboratóriá transformácie energetiky;

32. zastáva názor, že vzhľadom na inovácie v oblasti čistej energie zohráva budovanie partnerstiev medzi miestnymi samosprávami v rámci iniciatívy Inteligentné mesto kľúčovú úlohu pri integrovaní v takých oblastiach, ako je úspora energie v mestskej doprave, medziregionálne komunikačné stratégie, spolupráca v oblasti nových technológií akumulácie energie a inteligentných verejných budov. Lepšia súčinnosť európskych štrukturálnych a investičných fondov a Európskeho fondu pre strategické investície má rozhodujúci význam pre realizáciu cezhraničných projektov udržateľnej energetiky;

33. víta dôraz, ktorý sa kladie na otvorené inovácie a otvorenú vedu s cieľom poskytnúť malým a stredným podnikom a občianskej spoločnosti príležitosť dosiahnuť pokrok na základe nových poznatkov;

34. zdôrazňuje, že je čo najskôr potrebné upustiť od priamej aj nepriamej podpory využívania fosílnych palív (vrátane pomoci niektorých členských štátov), pretože zakrýva skutočné spoločenské a environmentálne náklady takýchto palív a umelo udržiava nižšie ceny, čím vytvára prekážky inováciám v oblasti čistej energie;

35. podporuje navrhované uplatňovanie nariadenia na urýchlenie vývoja inovatívnych nízkouhlíkových technológií a ich účinného uplatňovania. Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo si vyžaduje investície do vykurovania a chladenia pri zvyšovaní energetickej účinnosti v priemysle, doprave a stavebníctve, ako aj spolufinancovanie projektov, pri ktorých sa investuje do energie z obnoviteľných zdrojov;

36. zdôrazňuje skutočnosť, že riadenie energetickej únie musí poskytnúť vhodný rámec na dosiahnutie cieľov, ako je ľahší prístup k zrýchlenému vykonávaniu projektov verejno-súkromných partnerstiev, zmenšenie byrokracie a preskúmanie možných prekážok pre miestne a regionálne orgány a zabezpečenie istoty a predvídateľnosti pre investorov;

37. podporuje navrhované využívanie verejného obstarávania ako silného nástroja, ktorý pomôže vytvoriť trh pre technológie s nízkymi emisiami oxidu uhličitého.

Subsidiarita a proporcionalita

38. sa domnieva, že navrhované nariadenie nevyvoláva žiadne obavy v súvislosti s jeho súladom so zásadou subsidiarity. Vyvoláva však znepokojenie, pokiaľ ide o jeho súlad so zásadou proporcionality, pretože navrhovaný systém správy sa považuje za príliš zložitý a podrobný a ukladá príliš krátke lehoty na podávanie správ. VR by uprednostnil zavedenie systému správy skôr prostredníctvom smernice ako nariadením, čo by umožnilo náležité zapojenie regionálnych orgánov vo federálnych krajinách.

V Bruseli 13. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Energetická účinnosť a budovy

(2017/C 342/14)

Spravodajca:	Michiel Rijsberman (NL/ALDE), poslanec provincie Flevoland
Referenčné dokumenty:	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti
	COM(2016) 761 final
	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov
	COM(2016) 765 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Smernica o energetickej efektívnosti, odôvodnenie 4

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
[...] Mala by sa jasne stanoviť potreba Únie dosiahnuť na úrovni EÚ ciele v oblasti energetickej efektívnosti na roky 2020 a 2030 vyjadrené v primárnej i konečnej spotrebe energie, a to v podobe záväzného cieľa 30 %.	[...] Mala by sa jasne stanoviť potreba Únie dosiahnuť na úrovni EÚ ciele v oblasti energetickej efektívnosti na roky 2020 a 2030 vyjadrené v primárnej i konečnej spotrebe energie, a to v podobe záväzného cieľa 40 %.

Zdôvodnenie

Ambície dosiahnuť 40 % zníženie prinesú v porovnaní s 30 % cieľom väčší hospodársky rast, vytvorenie väčšieho počtu pracovných miest a zníženie dovozu fosílnych palív. Je to v súlade s doterajším postojom Európskeho parlamentu. Tento pozmeňovací návrh súvisí s pozmeňovacím návrhom 2 a politickými odporúčaniami uvedenými v bode 5.

Pozmeňovací návrh 2

Smernica o energetickej efektívnosti, odôvodnenie 7

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Od členských štátov sa vyžadujú kumulatívne úspory koncovej spotreby počas celého povinného obdobia rovnocenné „novým“ úsporám na úrovni 1,5 % ročného predaja energie. Túto požiadavku by mohli splniť nové politické opatrenia prijaté počas nového povinného obdobia od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 alebo nové individuálne opatrenia vyplývajúce z politických opatrení prijatých počas predchádzajúceho obdobia alebo pred ním, pri ktorých sa však individuálne opatrenia prinášajúce úspory energie zavedú až v novom období.	Od členských štátov sa vyžadujú kumulatívne úspory koncovej spotreby počas celého povinného obdobia rovnocenné „novým“ úsporám na úrovni 2 % ročného predaja energie. Túto požiadavku by mohli splniť nové politické opatrenia prijaté počas nového povinného obdobia od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 alebo nové individuálne opatrenia vyplývajúce z politických opatrení prijatých počas predchádzajúceho obdobia alebo pred ním, pri ktorých sa však individuálne opatrenia prinášajúce úspory energie zavedú až v novom období.

Zdôvodnenie

Tento pozmeňovací návrh vyplýva z pozmeňovacieho návrhu 3 a súvisí s politickými odporúčaniami uvedenými v bodoch 5 a 7. Na dosiahnutie cieľovej úrovne 40 % sú potrebné najmenej 2 % ročné úspory.

Pozmeňovací návrh 3

Smernica o energetickej efektívnosti, článok 1 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Touto smernicou sa stanovuje spoločný rámec opatrení na podporu energetickej efektívnosti v Únii s cieľom zabezpečiť, aby sa do roku 2020 dosiahli 20 % hlavné ciele a do roku 2030 30 % záväzné hlavné ciele Únie v oblasti energetickej efektívnosti [...].	Touto smernicou sa stanovuje spoločný rámec opatrení na podporu energetickej efektívnosti v Únii s cieľom zabezpečiť, aby sa do roku 2020 dosiahli 20 % hlavné ciele a do roku 2030 40 % záväzné hlavné ciele Únie v oblasti energetickej efektívnosti [...].

Zdôvodnenie

Zdôvodnenie tohto pozmeňovacieho návrhu vyplýva z pozmeňovacieho návrhu 1 a politických odporúčaní uvedených v bode 5.

Pozmeňovací návrh 4

Smernica o energetickej efektívnosti, článok 7 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
každoročným novým úsporám od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 vo výške 1,5 % ročného množstva energie predanej koncovým odberateľom, ktoré sa stanovujú ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019.	každoročným novým úsporám od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 vo výške 2 % ročného množstva energie predanej koncovým odberateľom, ktoré sa stanovujú ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2019.
Členské štáty budú po roku 2030 pokračovať v dosahovaní každoročných nových úspor vo výške 1,5 % v desaťročných obdobiach, pokiaľ Komisia v preskúmaní do roku 2027 a potom každých 10 rokov nedospeje k záveru, že to nie je potrebné na dosiahnutie dlhodobých cieľov Únie v oblasti energetiky a klímy na rok 2050.	Členské štáty budú po roku 2030 pokračovať v dosahovaní každoročných nových úspor vo výške 2 % v desaťročných obdobiach, pokiaľ Komisia v preskúmaní do roku 2027 a potom každých 10 rokov nedospeje k záveru, že to nie je potrebné na dosiahnutie dlhodobých cieľov Únie v oblasti energetiky a klímy na rok 2050.

Zdôvodnenie

Zdôvodnenie tohto pozmeňovacieho návrhu vyplýva z pozmeňovacieho návrhu 3 a súvisí s politickými odporúčaniami uvedenými v bodoch 5, 7 a 8.

Pozmeňovací návrh 5

Smernica o energetickej efektívnosti, článok 7

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Povinné úspory energie	Povinné úspory energie
1. Členské štáty musia dosiahnuť kumulatívne úspory konečnej energie, ktoré zodpovedajú aspoň:	1. Členské štáty musia dosiahnuť kumulatívne úspory konečnej energie, ktoré zodpovedajú aspoň:

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>a) každoročným novým úsporám od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020 vo výške 1,5 % ročného množstva energie predanej koncovým odberateľom, ktoré sa stanovujú ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2013;</p> <p>[...]</p> <p>Na účely písmena b) a bez toho, aby boli dotknuté odseky 2 a 3, smú členské štáty započítať len tie úspory energie, ktoré sú výsledkom nových politických opatrení zavedených po 31. decembri 2020 alebo politických opatrení zavedených v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020, pokiaľ možno preukázať, že výsledkom týchto opatrení sú individuálne opatrenia prijaté po 31. decembri 2020, ktoré prinášajú úspory.</p> <p>Množstvo predanej energie, ktorá sa použila v doprave, možno z týchto výpočtov sčasti alebo úplne vylúčiť.</p> <p>Členské štáty rozhodnú o tom, akým spôsobom sa vypočítaný objem nových úspor rozloží na jednotlivé obdobia uvedené v písmenách a) a b), pokiaľ sa do konca každého obdobia dosiahli požadované celkové kumulatívne úspory.</p> <p>2. S výhradou odseku 3 môže každý členský štát:</p> <p>a) na výpočet požadovaný v odseku 1 písm. a) použiť hodnotu 1 % v rokoch 2014 a 2015; 1,25 % v rokoch 2016 a 2017; a 1,5 % v rokoch 2018, 2019 a 2020;</p> <p>b) z výpočtu vylúčiť celé množstvo alebo časť množstva predanej energie, ktorá sa použila pri priemyselných činnostiach uvedených v prílohe I k smernici 2003/87/ES;</p> <p>c) povoliť, aby sa úspory energie, ktoré sa dosiahli v odvetviach premeny, distribúcie a prenosu energie vrátane účinnej infraštruktúry centralizovaného zásobovania teplom a chladom vďaka uplatneniu požiadaviek stanovených v článku 14 ods. 4, článku 14 ods. 5 písm. b) a článku 15 ods. 1 až 6 a 9, započítali do objemu úspor energie požadovaného podľa odseku 1;</p> <p>d) započítať úspory energie, ktoré sú výsledkom novozaistených individuálnych opatrení realizovaných od 31. decembra 2008, ktoré majú v roku 2020 a po ňom naďalej merateľný a overiteľný vplyv, do objemu úspor energie uvedeného v odseku 1 a</p> <p>e) vylúčiť z výpočtu požadovaných úspor energie podľa odseku 1 overiteľný objem energie vyrobenej na budovách alebo v nich na vlastnú spotrebu v dôsledku politických opatrení, ktoré podporujú nové inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov.</p>	<p>a) každoročným novým úsporám od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020 vo výške 2,0 % ročného množstva energie predanej koncovým odberateľom, ktoré sa stanovujú ako priemer za posledné tri roky pred 1. januárom 2013;</p> <p>[...]</p> <p>Na účely písmena b) a bez toho, aby boli dotknuté odseky 2 a 3, smú členské štáty započítať len tie úspory energie, ktoré sú výsledkom nových politických opatrení zavedených po 31. decembri 2020 alebo politických opatrení zavedených v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020, pokiaľ možno preukázať, že výsledkom týchto opatrení sú individuálne opatrenia prijaté po 31. decembri 2020, ktoré prinášajú úspory.</p> <p>Členské štáty rozhodnú o tom, akým spôsobom sa vypočítaný objem nových úspor rozloží na jednotlivé obdobia uvedené v písmenách a) a b), pokiaľ sa do konca každého obdobia dosiahli požadované celkové kumulatívne úspory.</p>

Zdôvodnenie

Povinnými úsporami energie by sa mala dosiahnuť podstatná časť nárastu energetickej účinnosti. Preto je dôležité, aby sa predišlo príliš veľkému počtu výnimiek, čo tiež zvyšuje zrozumiteľnosť právnych predpisov.

Pozmeňovací návrh 6

Smernica o energetickej efektívnosti, článok 9a

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. V bytových domoch a vo viacúčelových budovách s centrálnym zdrojom tepla alebo chladu alebo so zásobovaním zo systémov centralizovaného zásobovania teplom a chladom sa na meranie spotreby tepla alebo chladu, alebo teplej vody jednotlivo pre každú jednotku v budove nainštalujú individuálne meradlá.</p> <p>Ak použitie individuálnych meradiel nie je technicky možné alebo meranie vykurovania alebo chladenia v každej jednotke v budove nie je nákladovo efektívne, použijú sa individuálne pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, ktoré merajú spotrebu tepla na každom vykurovacom telese, pokiaľ dotknutý členský štát nepreukáže, že inštalácia takýchto pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov by nebola nákladovo efektívna. V takých prípadoch sa môžu zväziť alternatívne nákladovo efektívne spôsoby merania spotreby tepla. Každý členský štát jednoznačne stanoví a zverejní podmienky technickej neuskutočiteľnosti a nákladovej neefektívnosti.</p> <p><i>Pri nových budovách druhu uvedeného v prvom pododseku alebo v prípade významnej obnovy takejto budovy v zmysle smernice 2010/31/EÚ sa individuálne meradlá poskytnú vždy.</i></p> <p>[...]</p> <p>4. Na účely tohto článku musia od 1. januára 2020 inštalované meradlá a pomerové rozdeľovače nákladov umožňovať diaľkový odpočet.</p> <p><i>Meradlá a pomerové rozdeľovače nákladov, ktoré už boli nainštalované, ale ktoré neumožňujú diaľkový odpočet, sa vybaví touto funkciou alebo vymenia za zariadenia s diaľkovým odpočtom do 1. januára 2027 s výnimkou prípadov, keď daný členský štát preukáže, že to nie je nákladovo efektívne.</i></p>	<p>2. V bytových domoch a vo viacúčelových budovách s centrálnym zdrojom tepla alebo chladu alebo so zásobovaním zo systémov centralizovaného zásobovania teplom a chladom sa na meranie spotreby tepla alebo chladu, alebo teplej vody jednotlivo pre každú jednotku v budove nainštalujú individuálne meradlá, ak je to technicky uskutočniteľné a nákladovo efektívne, ako aj primerané vo vzťahu k celkovému zlepšeniu energetickej hospodárnosti budovy, ako je vymedzená v smernici 2010/31/EÚ.</p> <p>Ak použitie individuálnych meradiel nie je technicky možné alebo meranie vykurovania alebo chladenia v každej jednotke v budove nie je nákladovo efektívne alebo primerané, použijú sa individuálne pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, ktoré merajú spotrebu tepla na každom vykurovacom telese, pokiaľ dotknutý členský štát nepreukáže, že inštalácia takýchto pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov by nebola nákladovo efektívna alebo primeraná. V takých prípadoch sa môžu zväziť alternatívne nákladovo efektívne spôsoby merania spotreby tepla. Každý členský štát jednoznačne stanoví a zverejní podmienky technickej uskutočiteľnosti, nákladovej efektívnosti a primeranosti.</p> <p>[...]</p> <p>4. Na účely tohto článku musia od 1. januára 2020 novo inštalované meradlá a pomerové rozdeľovače nákladov umožňovať diaľkový odpočet.</p>

Zdôvodnenie

Bezpodmienečné zavedenie individuálnych meracích systémov pre nové budovy a budovy prechádzajúce rozsiahlou rekonštrukciou podľa článku 9a ods. 2 by mohlo mať veľmi negatívny vplyv na sociálnu politiku a politiku v oblasti energetickej účinnosti v niektorých členských štátoch.

V niektorých členských štátoch, napr. Fínsku a Švédsku, existuje režim „hrubého nájomného“, podľa ktorého má prenajímateľ zákonnú povinnosť pokryť všetky náklady nájomcu na energiu. Cieľom tejto regulácie nájomného je chrániť občanov pred energetickou chudobou. Je tiež veľmi pozitívne z hľadiska energetickej účinnosti, pretože v režime „hrubého nájomného“ nájomca nemá žiadnu motiváciu šetriť energiu, a tak je renovácia na zvýšenie energetickej efektívnosti jediným spôsobom, ktorým môže vlastník dosiahnuť zníženie spotreby energie nájomcu. Smernica v súčasnom znení by prinútila krajiny ako Fínsko a Švédsko, aby buď:

- nariadili povinnú inštaláciu individuálnych meračov a zachovali režim „hrubého nájomného“, čo znamená, že meracie zariadenia budú namontované s veľkými nákladmi bezúčelne,
- alebo nariadili povinnú inštaláciu individuálnych meračov a prešli na režim „čistého nájomného“, kde nájomca platí za svoju spotrebu energie.

Ukončenie režimu „hrubého nájomného“ by malo za následok značné obmedzenie sociálnej ochrany pred energetickou chudobou, pretože tento režim zabezpečuje nepretržité vykurovanie na optimálnej úrovni pre tých, ktorým hrozí riziko energetickej chudoby.

Členské štáty, v ktorých nejestvuje režim „hrubého nájomného“, ale existuje naliehavá potreba renovovať veľké množstvo bytového fondu, by mali mať možnosť dať prioritu rekonštrukcii pred montážou individuálnych meračov, najmä ak bezvýhradná povinnosť ich inštalácie vytvára stimuly na vykonávanie renovácií pod úrovňou „rozsiahlej rekonštrukcie“ len s cieľom vyhnúť sa povinnosti merania individuálnej spotreby. Členské štáty nesmú o účtovaní na základe merania individuálnej spotreby rozhodovať oddelene od celkovej problematiky spôsobu zlepšenia energetickej hospodárnosti budov.

Článok 9a ods. 4 pododsek 2 neznamená nič iné ako do 1. januára 2027 výmenu alebo transformáciu všetkých individuálnych meradiel alebo pomerových rozdeľovačov nákladov, ktoré už boli alebo do roku 2020 budú inštalované, ale neumožňujú diaľkový odpočet. To sa týka väčšiny meračov v prípade vykurovania, chladenia a teplej vody. Vzhľadom na obrovské úsilie a finančné investície, ktoré už boli alebo majú byť vynaložené na zavedenie týchto individuálnych meračov vo viacbytových a/alebo komerčných budovách, proporčnosť tohto opatrenia v porovnaní s obmedzenými dodatočnými predpokladanými výhodami – medzi meradlami, ktoré umožňujú a ktoré neumožňujú diaľkový odpočet – nebola zjavne preukázaná. V duchu tejto proporčnosti by sa preto meradlá, ktoré umožňujú diaľkový odpočet, mali vyžadovať len v prípade, že je merač tepla alebo pomerový rozdeľovač nákladov nahradený, čo článok 9a ods. 4 pododsek 1 už požaduje od roku 2020.

Pozmeňovací návrh 7

Smernica o energetickej hospodárnosti budov, odôvodnenie 9

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Na prispôbenie tejto smernice technologickému pokroku by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 zmluvy o fungovaní Európskej únie, aby sa smernica doplnila o vymedzenie ukazovateľa inteligentnosti a aby sa umožnila jeho implementácia. Ukazovateľom inteligentnosti by sa mala merať schopnosť budov využívať IKT a elektronické systémy na optimalizáciu prevádzky a interakciu so sieťou. Ukazovateľ inteligentnosti zvýši povedomie vlastníkov a užívateľov budov o hodnote automatizácie budov a elektronického monitorovania ich technických systémov a užívateľom budov potvrdí skutočné úspory z týchto nových vylepšených funkcií.</p>	

Zdôvodnenie

Toto ustanovenie je nadbytočné a malo by sa vypustiť, pretože diskusia o tom, čo znamená pojem „inteligentnosť“ budovy alebo domu, sa ešte neskončila. Zavedenie nástroja tohto druhu si vyžaduje rozsiahle konzultácie s rôznymi zainteresovanými subjektmi. Navyše predstavuje zbytočné zvýšenie administratívneho zaťaženia podnikov a domácností. Preto by sa mala preukázať jeho pridaná hodnota a nákladová účinnosť a nástroj by sa mal vyhodnotiť. Ustanovenie týkajúce sa ukazovateľa inteligentnosti nie je v súlade so zásadou subsidiarity. Tento pozmeňovací návrh súvisí s pozmeňovacím návrhom 6 a politickými odporúčaniami uvedenými v bode 17.

Pozmeňovací návrh 8

Smernica o energetickej hospodárnosti budov, článok 1 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Za článok 2 sa vkladá článok 2a – „Dlhodobá stratégia obnovy“, ktorá sa má predložiť v súlade s integrovanými plánmi v oblasti energetiky a klímy podľa nariadenia (EÚ) XX/20XX [riadenie energetickej únie]:</p> <p>a) Prvý odsek pozostáva z článku 4 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti okrem jeho posledného pododseku;</p> <p>b) Vkladajú sa tieto odseky 2 a 3:</p> <p>„2. V dlhodobej stratégii obnovy uvedenej v odseku 1 členské štáty stanovujú plán s jasnými míľnikmi a opatreniami na dosiahnutie dlhodobého cieľa dekarbonizovať do roku 2050 vnútroštátny fond budov, s konkrétnymi míľnikmi na rok 2030.</p> <p>Okrem toho musí dlhodobá stratégia obnovy prispievať k zmierneniu energetickej chudoby.</p> <p>3. Na usmernenie investičných rozhodnutí podľa odseku 1 písm. d) členské štáty zavedú mechanizmy:</p> <p>a) zlučovania projektov, aby sa investorom uľahčilo financovanie obnov uvedených v odseku 1 písm. b) a c);</p>	<p>Za článok 2 sa vkladá článok 2a – „Dlhodobá stratégia obnovy v úzkej spolupráci s regionálnymi a miestnymi samosprávami“, ktorá sa má predložiť v súlade s integrovanými plánmi v oblasti energetiky a klímy podľa nariadenia (EÚ) XX/20XX [riadenie energetickej únie]:</p> <p>a) Prvý odsek pozostáva z článku 4 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti okrem jeho posledného pododseku;</p> <p>b) Vkladajú sa tieto odseky 2, 3 a 4:</p> <p>„2. V dlhodobej stratégii obnovy uvedenej v odseku 1 členské štáty stanovujú plán s jasnými míľnikmi a opatreniami na dosiahnutie dlhodobého cieľa dekarbonizovať do roku 2050 vnútroštátny fond budov, s konkrétnymi míľnikmi na rok 2030.</p> <p>Okrem toho musí dlhodobá stratégia obnovy prispievať k zmierneniu energetickej chudoby.</p> <p>Pri koncipovaní a monitorovaní takýchto národných stratégií by sa mali stanoviť mechanizmy potrebné na vypracovanie systému viacúrovňového riadenia, ktorého cieľom by bolo zabezpečiť územný vplyv renovačných opatrení.</p> <p>3. Na usmernenie investičných rozhodnutí podľa odseku 1 písm. d) členské štáty zavedú mechanizmy:</p> <p>a) zlučovania projektov, aby sa investorom uľahčilo financovanie obnov uvedených v odseku 1 písm. b) a c);</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>b) znižovania rizikovosti operácií v oblasti energetickej efektívnosti pre investorov a súkromný sektor a</p> <p>c) využívania verejných financií ako páky na získanie súkromných investícií alebo pri riešení osobitných zlyhaní trhu.“</p>	<p>b) znižovania rizikovosti operácií v oblasti energetickej efektívnosti pre investorov a súkromný sektor a</p> <p>c) využívania verejných financií ako páky na získanie súkromných investícií alebo pri riešení osobitných zlyhaní trhu.“</p> <p>4. Na usmernenie ďalšieho rozvoja energetickej účinnej obnovy budov členské štáty zavedú mechanizmy s cieľom:</p> <p>a) povzbudiť spoluprácu MSP v skupinách a konzorciách, aby potenciálnym klientom mohli ponúkať balíky služieb;</p> <p>b) podporiť nové formy odbornej prípravy a získavania kvalifikácie, ako aj štrukturálne zlepšiť existujúce kurzy odbornej prípravy;</p> <p>c) posilniť neformálne vzdelávanie;</p> <p>d) vyčleniť prostriedky z Európskeho sociálneho fondu na vzdelávanie a odbornú prípravu robotníkov v stavebníctve, pokiaľ ide o energetickú účinnosť;</p> <p>e) <u>zabezpečiť správcom a užívateľom budov podporu a školenia v súvislosti s nevyhnutnosťou renovácie budov.</u></p>

Zdôvodnenie

Dlhodobá stratégia obnovy by sa mala vypracovať v úzkej spolupráci s regionálnymi a miestnymi samosprávami, pretože sú najviac zapojené do jej uskutočňovania. Okrem toho majú znalosti a zručnosti robotníkov v stavebníctve kľúčový vplyv na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov. Spolupráca stavebných podnikov umožňuje ponúkať potenciálnym klientom komplexnejší balík služieb. Takisto by mali byť predovšetkým správcom a užívateľom budov určené podporné opatrenia a školenia s cieľom zvýšiť ich informovanosť o účelnosti renovácie budov.

Pozmeňovací návrh 9

Smernica o energetickej hospodárnosti budov, článok 8 ods. 6

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 23, ktorými sa táto smernica doplní o vymedzenie pojmu „ukazovateľ inteligentnosti“, ako aj o podmienky, za ktorých sa „ukazovateľ inteligentnosti“ poskytne potenciálnym novým nájomcom alebo záujemcom o kúpu ako doplňujúca informácia.</p> <p>Ukazovateľ inteligentnosti zahŕňa prvky flexibility, rozšírené funkcie a schopnosti prameniace z integrácie prepojenejších a vstavaných inteligentných zariadení do bežných technických systémov budov. Tieto prvky musia posilňovať schopnosť užívateľov a samotnej budovy reagovať na požiadavky pohodlia alebo prevádzky, zapájať sa do riadenia odberu a prispievať k optimálnej, hladkej a bezpečnej prevádzke rôznych energetických systémov a centrálnych infraštruktúr, ku ktorým je budova pripojená.“;</p>	

Zdôvodnenie

Toto ustanovenie je nadbytočné a malo by sa vypustiť. Tento pozmeňovací návrh vyplýva z pozmeňovacieho návrhu 7 a súvisí s politickými odporúčaniami o subsidiarite uvedenými v bode 17.

Pozmeňovací návrh 10

Smernica o energetickej hospodárnosti budov, článok 10

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Článok 10 sa mení takto:</p> <p>a) Odsek 6 sa nahrádza takto:</p> <p>„6. Členské štáty prepoja svoje finančné opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti pri obnove budov s úsporami energie, ktoré sa takouto obnovou dosiahnu. Tieto úspory sa určia porovnaním energetických certifikátov vydaných pred obnovou a po nej.“;</p> <p>b) Vkladajú sa tieto odseky 6a a 6b:</p> <p>„6a. Keď členské štáty zavedú databázu na účely evidencie energetických certifikátov, tá musí umožňovať sledovanie skutočnej spotreby energie dotknutých budov bez ohľadu na ich veľkosť a kategóriu. Databáza musí obsahovať údaje o skutočnej spotrebe energie v budovách, ktoré často navštevuje verejnosť, s celkovou úžitkovou plochou nad 250 m², pričom tieto údaje sa musia pravidelne aktualizovať.“</p> <p>6b. Súhrnné anonymizované údaje spĺňajúce požiadavky EÚ na ochranu údajov sa na požiadanie sprístupnia aspoň verejným orgánom na štatistické a výskumné účely.“</p>	<p>Článok 10 sa mení takto:</p> <p>a) Odsek 6 sa nahrádza takto:</p> <p>„6. Členské štáty prepoja svoje finančné opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti pri obnove budov s úsporami energie, ktoré sa takouto obnovou dosiahnu. Tieto úspory sa určia porovnaním energetických certifikátov vydaných pred obnovou a po nej.“</p> <p>b) Vkladajú sa tieto odseky 6a, 6b a 7:</p> <p>„6a. Keď členské štáty zavedú databázu na účely evidencie energetických certifikátov, tá musí umožňovať sledovanie skutočnej spotreby energie dotknutých budov bez ohľadu na ich veľkosť a kategóriu. Databáza musí obsahovať údaje o skutočnej spotrebe energie v budovách, ktoré často navštevuje verejnosť, s celkovou úžitkovou plochou nad 250 m², pričom tieto údaje sa musia pravidelne aktualizovať.“</p> <p>6b. Súhrnné anonymizované údaje spĺňajúce požiadavky EÚ na ochranu údajov sa na požiadanie sprístupnia aspoň verejným orgánom na štatistické a výskumné účely.</p> <p>7. Komisia zabezpečí šírenie poznatkov o osvedčených postupoch vo vzťahu k verejným a súkromným mechanizmom financovania a o združovaní malých projektov energetickej obnovy budov. Komisia tiež zabezpečuje šírenie informácií o finančných stimuloch týkajúcich sa obnovy budov.“</p>

Zdôvodnenie

Okrem toho je potrebné vymieňať si poznatky o osvedčených postupoch. V regiónoch i členských štátov sa v uplynulých rokoch zrodili rôzne inšpirujúce príklady.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

Všeobecné odporúčania

1. oceňuje predstavu o úlohe regiónov a miest, ktorú im Európska komisia pripisuje v rámci myšlienky „čistej energie pre všetkých Európanov“. Mestá a regióny sú miestami, na ktorých energetická transformácia skutočne prebieha. Výbor navrhuje, aby sa táto predstava rozpracovala tak, že sa uvedie, ako bude Európska komisia regióny pri tejto energetickej transformácii podporovať.
2. Podporuje a oceňuje návrhy predpisov sformulované Európskou komisiou, ktorými sa majú dosiahnuť ciele rozumnejšieho využívania energie, čistejšej energie pre všetkých a Parížskeho dohovoru, podporiť hospodársky rast, investície a vedúce postavenie v oblasti technológií, vytvoriť nové pracovné príležitosti a zvýšiť blahobyt občanov. Návrhy ovplyvňujú politiku regiónov a výbor je presvedčený, že pri ich vykonávaní majú regióny svoju úlohu. Výbor regiónov vyzýva členské štáty, aby miestne a regionálne samosprávy zapojili do tvorby národných integrovaných plánov v oblasti energetiky a klímy.
3. Podporuje a oceňuje pohnútky Komisie dať prednosť energetickej účinnosti. Najlacnejšia energia je tá, ktorú nespotrebujeme a samotná energetická účinnosť sa môže považovať za zdroj energie, ktorý je nevyčerpateľný a všade dostupný. Energetická účinnosť má rozhodujúci význam pri dosahovaní klimatických a energetických hodnôt a je nákladovo najefektívnejším spôsobom ako dosiahnuť ciele energetickej únie.
4. Pripomína, že boj proti energetickej chudobe je zásadnou výzvou pre európsku energetickú politiku a vyžaduje si viacúrovňovú reakciu. Žiada preto vypracovať spoločnú definíciu energetickej politiky, ako aj súbor cielených politických opatrení na jej riešenie. V tejto súvislosti navrhuje, aby pevne stanovený podiel (aspoň 10 %) povinných úspor energie pochádzal z opatrení alebo politík zameraných na najzraniteľnejších spotrebiteľov, a aby sa vytvorili osobitné finančné nástroje, ktoré by najzraniteľnejším spotrebiteľom umožnili podieľať sa na opatreniach na zvýšenie energetickej účinnosti a mať z nich prospech.
5. Poukazuje na to, že možnosť voľby, pokiaľ ide o využívanie určitej kombinácie energetických zdrojov, so sebou prináša riziko, že ciele v oblasti energetickej politiky do a po roku 2030 sa nebudú môcť dosiahnuť. Smernice by preto mali byť záväzné na úrovni EÚ a mali by ich dopĺňať opatrenia na úrovni členských štátov.

Odporúčania k smernici o energetickej účinnosti

6. Konštatuje, že dosiahnutie cieľov Parížskej dohody je pre Európu veľkou výzvou. Na ich dosiahnutie si Európa bude musieť stanoviť vyššie ciele, pokiaľ ide o energetickú účinnosť (40 % v roku 2030). Nestačí pokračovať v začatej ceste s 1,5 % úšetrením energie ročne. Zvýšenie úrovne ambícií v oblasti úspory energie na 2 % ročne prinesie väčší hospodársky rast, viac pracovných príležitostí a menší dovoz energie. V tejto súvislosti bude tiež nevyhnutné prispôsobiť prílohu V revidovanej smernice, aby sa zabezpečilo, že do povinných úspor energie možno započítať iba tie opatrenia na úsporu energie, ktoré neohrozujú iné ciele politiky EÚ v oblasti zmeny klímy (napr. zníženie emisií CO₂) a stimulujú dlhodobé udržateľné riešenia.
7. Pre niektoré regióny a členské štáty je táto úloha náročnejšia než pre iné, ale celkovo prinesú úspory energie a energetická účinnosť väčší počet pracovných príležitostí a vyšší hospodársky rast.
8. Chápe zložitosť situácie, v ktorej sa Európska komisia nachádza, ale pripája sa k Európskemu parlamentu, ktorý navrhol, aby sa od roku 2030 dosiahol cieľ 40 %.

Závazky

9. Konštatuje, že energetické záväzky sú najdôležitejším nástrojom na realizáciu energetickej účinnosti. Tento systém zavádza čoraz viac členských štátov. Za päť rokov sa počet členských štátov využívajúcich tento nástroj zvýšil z 5 na 15. Regióny v krajinách, ktoré ho uplatňujú, sú s ním spokojné. Výbor odporúča, aby aj ostatné členské štáty prešli na uplatňovanie tohto nástroja.
10. Odporúča, aby sa pri revízii článku 8 kriticky posúdila veľkosť podnikov, na ktoré sa vzťahuje toto opatrenie, nakoľko aj v menších podnikoch existuje veľký potenciál úspor.

Audity

11. Konštatuje, že v článku 8 sa upravuje, že určité podniky musia vykonávať energetické audity. Európska komisia nenavrhuje zmenu tohto článku. Výbor navrhuje tento článok predsa prepracovať tak, aby sa vo všetkých členských štátoch táto smernica uplatňovala na tie isté podniky. Vzniknú tak rovnaké podmienky vo všetkých členských štátoch a dosiahne sa jednotnosť právnych predpisov. Povinnosť vykonávať energetické audity vo veľkých podnikoch by mala zahŕňať aj množstvo spotreby energie ako výberové kritérium. Bolo by to vhodnejšie než len uplatňovanie obratu a počtu zamestnancov ako kritérií. Aby sa zamedzilo dvojitej regulácii, malo by sa v článku 8 umožniť vyňať z auditu spotrebu energie, ktorá je už zahrnutá do energetických osvedčení podľa smernice o energetickej hospodárnosti budov.

12. Odporúča, aby sa s energetickými auditmi spojila povinnosť vykonať všetky energetické opatrenia, ktoré majú päťročnú návratnosť. Napríklad v Holandsku je takáto povinnosť v podobe balíkov uznaných opatrení pre jednotlivé odvetvia, čo uľahčuje ich presadzovanie.

Meranie

13. Súhlasne konštatuje, že Európska komisia navrhla posilniť postavenie spotrebiteľov na energetickom trhu tým, že sa im budú poskytovať lepšie informácie o ich spotrebe energie na vykurovanie a chladenie a zároveň sa posilnia ich práva z hľadiska merania a účtovania tepelnej energie. Platí to najmä pre obyvateľov bytových domov. Povinnosť individuálneho merania a účtovania tepla však musí byť podmienená nákladovou účinnosťou a technickou uskutočniteľnosťou. Vzhľadom na obrovské úsilie a finančné investície, ktoré už boli vynaložené na zavedenie individuálnych meračov je okrem toho otázna primeranosť tejto povinnosti v porovnaní s obmedzeným očakávaným prínosom. V záujme častejšieho poskytovania informácií sa zavádza povinnosť, aby merače tepla umožňovali diaľkový odpočet. Táto povinnosť sa môže vnímať ako za porušenie súkromia. Výbor odporúča členským štátom, aby urobili opatrenia na ochranu súkromia a zaručili primeranú bezpečnosť osobných údajov a aby inštalácia meračov nebola povinná, ale dobrovoľná.

14. Oceňuje používanie týchto opatrení za predpokladu, že sa overí ich nákladová účinnosť a technická uskutočniteľnosť. Ide o dôležitú záruku z hľadiska rozdielov v systémoch nájomného používaných v jednotlivých členských štátoch.

Fondy

15. Žiada Európsku komisiu, aby aj po roku 2020 vyčlenila prostriedky na čistú energiu pre všetkých Európanov, a to nielen prostredníctvom štrukturálnych fondov, ale aj prostredníctvom priamo spravovaných fondov a nástrojov finančného inžinierstva. Podporuje, že sa Európska komisia zasadzuje za potláčanie energetickej chudoby a navrhuje, aby sa po roku 2020 prostredníctvom štrukturálnych fondov (sociálny fond, regionálny fond, kohézny fond) vyčlenili prostriedky tak, aby miestne a regionálne samosprávy mohli bojovať proti energetickej chudobe.

16. Vyzýva Európsku komisiu, aby vyvinula primerané nástroje a opatrenia na mobilizáciu verejných prostriedkov a prilákanie súkromných investícií z európskej, štátnej, regionálnej a miestnej úrovne v odvetví energetickej účinnosti.

Odporúčania k smernici o energetickej hospodárnosti budov

17. Oceňuje, že podľa návrhu Európskej komisie sa má pracovať na zvýšení energetickej hospodárnosti budov. Približne 75 % európskych budov je energeticky nevhodných a ročne sa renovuje iba 0,4 až 1,2 % všetkých budov. Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov, najmä v strednej a východnej Európe, má obrovský potenciál ušetriť energiu.

18. Výbor odporúča orgánom verejnej správy a účastníkom trhu, aby vlastníkov budov lepšie informovali o možnostiach energetickej obnovy budov (čo, ako a kde), a to napríklad prostredníctvom ľahko prístupnej internetovej stránky a lákavých ponúk. Okrem toho odporúča zaviesť povinnosť zaradiť poznatky o energetickej obnove domov a budov do osnov odbornej prípravy pracovníkov v stavebníctve, so zameraním na malých a stredných podnikateľov a zamestnancov v tomto odvetví.

Elektrické prípojky pri neobytných budovách

19. Pripája sa k predstave Európskej komisie o prechode na udržateľnú dopravu (elektromobilita). Podporuje návrh, aby sa pri všetkých nových neobytných budovách, jestvujúcich neobytných budovách (pri rozsiahlej renovácii) a veľkých nových obytných budovách vybudovala infraštruktúra pre dopravu elektromobilmi. Odporúča Európskej komisii, aby vyvinula európsku normu pre nabíjacie stanice pre elektromobily a urýchlila tým transformáciu smerom k udržateľnej doprave (elektromobilita).

20. Od iniciatívy za inteligentné financovanie inteligentných budov očakáva, že prispeje k zmobilizovaniu a prilákaníu rozsiahlejších súkromných investícií a súhlasí s touto iniciatívou na podporu pravidiel. Podmienkou je, aby sa finančné aspekty neprenášali na regióny a obce. Miestne a regionálne samosprávy môžu zohrávať aktívnu úlohu pri spájaní žiadostí o financovanie.

Verejné budovy

21. Súhlasí s presunutím článku 4 smernice o energetickej účinnosti do smernice energetickej hospodárnosti budov. Vyslovuje však poľutovanie na skutočnosťou, že v tejto revízii nebol prevzatý článok 5 smernice o energetickej efektívnosti, v ktorom sa hovorí o príkladnej úlohe budov verejných orgánov. Výbor zastáva názor, že miestne a regionálne samosprávy musia ísť príkladom, čo sa týka energetickej účinnosti využívania verejných budov. Vyzýva miestne a regionálne samosprávy, aby sa tejto úlohy ujali.

Kompetencia, subsidiarita a proporcionalita

22. Súhlasí s poukázáním na právny základ, ktorým Európska komisia odôvodňuje právomoc EÚ. Na základe článku 194 ZFEÚ je EÚ oprávnená prijať opatrenia okrem iného na stimuláciu zlepšovania energetickej účinnosti. Právnym základom pre boj proti energetickej chudobe by mal byť článok 151 ZFEÚ. Dodržanie zásady subsidiarity výbor posudzuje čiastočne kladne a čiastočne záporne. Považuje za odôvodnené, aby sa ciele energetickej účinnosti stanovili a dosiahli na európskej úrovni. Odmietavo sa však stavia k myšlienke zaviesť delegovaným aktom ukazovateľ inteligentnosti, pretože diskusia o tomto ukazovateli sa ešte neskončila. Dodržanie zásady proporcionality posudzuje kladne.

V Bruseli 13. júla 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK